

KALLELSE

Kommunstyrelsen kallas till sammanträde

Dag	Måndagen den 23 november 2015
Tid	Kl. 15.00
Plats	Nacka stadshus, sammanträdesrummet Orminge
Ordförande	Mats Gerdau
Nämndsekreterare	Görel Petersson
Gruppmöte	Kl. 14.00 Orminge M, FP, C, KD
Gruppmöte	Kl. 14.00 Kummelberget S, MP, V
Gruppmöte	Kl. 14.00 Hasseludden NL

Föredragningslista

Nr	Ärende	Noteringar
1.	Val av justeringsman	
2.	Anmälningar	
3.	Delegationsbeslut, anmälan	
	Förslag till kommunfullmäktige	
4.	Detaljplan för Fisksätra Marina, fastigheten Erstavik 26:608 och del av 26:1, projekt 9536 <i>Antagande</i> KFKS 2011/237-214, MSN § 157, KSSU § 202	
5.	Ramavtal för Älta centrum, projekt 9627 <i>Antagande</i> KFKS 2012/696-214, KSSU § 216	
6.	Förvärv av del av fastigheten Sicklaön 269:1 i Planiaområdet, Sickla KFKS 2015/684-252, KSSU § 222	
7.	Kommunal borgen för Idunskolan KFKS 2015/692-045, KSAU § 167	
8.	Vård- och omsorgsboende i Älta <i>Motion den 16 juni 2014 av Gunnel Nyman Gräff, och Birgitta Norström (S)</i> KFKS 2014/604-734, KSAU § 173	

Nr	Ärende	Noteringar
9.	Våldsbejakande extremism <i>Motion den 15 juni 2015 av K Farmanbar, med flera (S) och R Wasteson (V)</i> KFKS 2015/445-799, KSAU § 174	
	Egna beslutsärenden	
10.	Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt Stensö Udde, projekt 9620 KFKS 2009/656-251, KSSU § 219	
11.	Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt Område I, Enbacken och Gösta Ekmans väg i Boo, projekt 9401 KFKS 2005/150-251, KSSU § 218	
12.	Projektavslut stadsbyggnadsprojekt Sv Lännersta 1A och 1B projektnummer 9327 och 9328 KFKS 2002/22-251, KSSU § 220	
13.	Projektavslut för detaljplaneprogram för centrala Nacka, projekt 9215 KFKS 2002/269-212, KSSU § 205	
14.	Ansökan om fastighetsreglering mellan fastigheterna Älta 10:50 och Älta 10:1 KFKS 2015/620-253, KSSU § 223	
15.	Utredning om bolag för VA-verksamheten KFKS 2015/586-001, KSAU § 151	
16.	Månadsbokslut oktober Direkt till KS	
17.	Kommunstyrelsens beslutsattester 2016 KFKS 2015/173-040, KSAU § 165	
18.	En utvecklad internrevision KFKS 2015/709-007, KSAU § 166	
19.	Teknisk justering länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025 <i>Yttrande till Länsstyrelsen</i> KFKS 2015/607-501, KSSU § 224	
20.	Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om vård och omsorg för äldre som bor i särskilt boende KFKS 2015/416-759, KSAU § 171	

Nr	Ärende	Noteringar
21.	Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård KFKS 2015/415-759, KSAU § 172	
22.	Överenskommelse med Arbetsförmedlingen kring unga i arbete (DUA) KFKS 2015/676-050, KSAU § 170	
23.	Godkännande av ansökan till Vinnova om finansiering av nästa fas av projektet Konsten att skapa stad KFKS 2013/540-201, KSSU § 207	
24.	Ansökan om bidrag från nämndemannaförening vid Nacka tingsrätt KFKS 2015/674-115, KSAU § 168	
25.	Fördjupat samarbete och förlängning av avtal om Stockholm Business Alliance perioden 2016-2018 KFKS 2005/953, KSAU § 169	
26.	Begäran om entledigande från uppdrag i Mångfaldskommittén som ledamot (KD) från Ditte Waldton samt val av ny ledamot KFKS 2014/825-113	
27.	Övriga frågor	

20 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 202

Dnr KFKS 2011/237-214

Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen i Fisksätra

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen tillstyrker planförslaget och föreslår att kommunfullmäktige antar planförslaget.

Ärende

Planområdet omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme och badplatsen där. På fastigheten finns en huvudbyggnad (marincentret). Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och restaurang. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser. Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats för planen.

Handlingar i ärendet

Planenhetens tjänsteskrivelse den 5 oktober 2015

Planbeskrivning

Plankarta

Utlåtande

Miljökonsekvensbeskrivning

Yrkanden

Cathrin Bergensträhle (M) yrkade, med instämmande av Jan-Eric Jansson (KD) och Hans Peters (C), bifall till planenhetens förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

20 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med Cathrin Bergensträhles yrkande.

Protokollsanteckningar

Helena Westerling (S) lät anteckna följande för Socialdemokraternas stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”Badet vid Fisksätra holme är väldigt viktigt för boende i området och därför behöver vattnet hela tiden ha en mycket god kvalitet. Badet kommer också att rustas upp, vilket vi ser som positivt, likaså att det blir reguljär båttrafik. Vi finner det angeläget att de ansvariga för marinan ställer krav på att de båtägare som använder den endast använder miljögodkända färger.

Vi tycker det är bra att kommunen nu har gjort omfattande provtagningar av vattnet vid badet och att man i fortsättningen kommer att ha täta kontroller av vattnet där och att åtgärder vid negativt resultat omgående sätts in.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-05

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2011/237-214
Projekt 9536

Kommunstyrelsen

Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen i Fisksätra, Nacka kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tillstyrker planförslaget och föreslår att kommunfullmäktige antar planförslaget.

Sammanfattning

Planområdet omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme och badplatsen där. På fastigheten finns en huvudbyggnad (marincentret). Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och restaurang. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser. Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats för planen.

Ärendet

Planområdet är beläget intill Lännerstasundet i nordöstra delen av Fisksätra, cirka 300 meter norr om Fisksätra centrum. Det omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme och badplatsen där. Planområdet omfattar Erstavik 26:608 och del av 26:1. Marinan är väl synlig från sundet. På land finns stora nivåskillnader. På Erstavik 26:608 finns en huvudbyggnad (marincentret) på den sydvästra delen av fastigheten. Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i

byggnaden omfattar museum och restaurang. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser.

Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan. Två båthallar för båtförvaring vintertid och parkeringsgarage under sommaren föreslås på de nedre hamnplanen samt på den östra hamnplanen. Hallarna rymmer cirka 120 respektive 90 båtar för förvaring under vintern. På den nedre hamnplanen tillkommer även cirka sex stycken mindre byggnader, så kallade sjöbodas, för mindre kontorsverksamhet, uthyrning av till exempel kajaker, förvaring med mera. Huvudbyggnaden föreslås fortsatt användas för mindre industrilokaler, kontor och försäljning kopplat till båtlivet samt restaurang, vandrarhem och museum och/eller andra kulturella verksamheter.

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats för planen. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan är påverkan på riksintresset kust och skärgård, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. Riksintresse farled bör också belysas.

Startpromemoria för stadsbyggnadsprojektet antogs av kommunstyrelsen den 22 augusti 2011. Planchefen beslutade den 10 juni 2014 i enlighet med delegationsordningen för Miljö- och stadsbyggnadsnämnden punkt S33 att skicka planförslaget på samråd. Samrådstiden pågick mellan 2014-07-07 och 2014-09-17. Den 22 april 2015 beslutar Miljö- och stadsbyggnadsnämnden att skicka planförslaget för granskning. Granskningstiden pågick mellan 2015-04-30 och 2015-05-28.

Under granskningen inkom synpunkter från 17 remissinstanser och föreningar.

De yttranden som inkommit under granskningsskedet rör till stor del samma frågor som under samrådsskedet. De huvudsakliga synpunkterna rör vattenkvaliteten vid Fisksätrabadet samt omfattningen av marinans utbyggnad. Länsstyrelsen tar upp strandskyddets upphävande, risker vid en eventuell urspärning av Saltsjöbanan samt risker för ras och skred. Trafikförvaltningen tar bland annat upp risker för Saltsjöbanan som riksintresse.

Inkomna yttrande innebär endast redaktionella ändringar i planhandlingarna.

Ekonomiska konsekvenser

Inom stadsbyggnadsprojektet ingår ej utbyggnad av allmänna anläggningar. Natur- och trafiknämnden och enheten för fastighetsutveckling som hittills har byggt ut pir och byggt om huvudbyggnaden inom marinan ska även stå för genomförandet av övriga allmänna anläggningar. Kommunen tecknade 2011 ett konsortialavtal med exploatören angående utvecklingen av Fisksätra marina och ett gemensamt bolag startades, kommunen äger 50 procent av bolaget. Avtalet reglerar hur kostnaderna för utvecklingen av marinan ska fördelas och därför tecknas inget exploateringsavtal.

Planläggning

Planavtal har tecknats med exploatören som står för kommunens kostnader för upprättande av detaljplan.

Vatten och avlopp (VA)

Planområdet är anslutet till det kommunala VA nätet. Några nya ledningar kommer ej att byggas och inga anslutningsavgifter kommer att faktureras.

Mark

Kommunen äger fastigheterna inom planområdet och fastigheten Erstavik 26:608 är upplåten med tomträtt till exploatören. Tomträttsavgälden är för närvarande 650 000 kronor per år. När detaljplan vunnit laga kraft ska en ny fastighet enligt detaljplan bildas och tomträttsavtalet ska anpassas till detaljplanen och den nya fastigheten. Kommunen ansöker om och bekostar fastighetsbildningen.

Tidplan

Denna detaljplan beräknas bli antagen under fjärde kvartalet 2015 för att sedan vinna laga kraft kort därefter under förutsättning att detaljplanen inte överklagas.

Handlingar i ärendet

Planbeskrivning

Plankarta

Utlåtande

Miljökonsekvensbeskrivning

Till denna tjänsteskrivelse fogas karta över området samt översikt över kommunala beslut, se nedan. Tryck på länken nedan eller gå in på hemsidan där handlingar som hör till ärendets tidigare skeden finns:

http://www.nacka.se/web/bo_bygga/projekt/fisksatra/fisksatra_marina/Sidor/default.aspx

Planenheten

Nina Åman
Planchef

Thomas Magnusson
Planarkitekt

Översikt Fisksätra marina, kommunala beslut och detaljplanområdets avgränsning

	Beslut	Datum	Styrelse/ nämnd	Kommentar
✓	Start-PM stadsbyggnadsprojekt, tillstyrkan	2011-06-11	MSN	
✓	Start-PM stadsbyggnadsprojekt	2011-08-22	KS	
✓	Detaljplan och MKB, samråd	2014-06-10	Planchef	Delegationsbeslut
✓	Detaljplan, yttrande, samråd	2014-09-16	KSSU	
✓	Detaljplan, granskning	2015-04-22	MSN	
✓	Detaljplan, yttrande, granskning	2015-05-26	KSSU	
✓	Detaljplan, tillstyrkan	2015-08-26	MSN	
✓	Detaljplan, antagande		KF	
✓	Utbyggnads-PM, tillstyrkan		TN	
✓	Utbyggnads-PM		KSSU	
✓	Projektavslut, tillstyrkan		TN	
✓	Projektavslut, tillstyrkan		MSN	
✓	Projektavslut		KS	

26 augusti 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

§ 157

KFKS 2011/237-214

Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen i Fisksätra, Nacka kommun

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden tillstyrker planförslaget och föreslår kommunfullmäktige att planförslaget antas.

Ärendet

Planområdet omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme och badplatsen där. På fastigheten finns en huvudbyggnad (marincentret). Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och restaurang. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser. Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats för planen.

Ekonomiska konsekvenser

Inom stadsbyggnadsprojektet ingår ej utbyggnad av allmänna anläggningar. Natur- och trafikenämnden och enheten för fastighetsutveckling, som hittills har byggt ut pir och byggt om huvudbyggnaden inom marinan ska även stå för genomförandet av övriga allmänna anläggningar.

Planläggning

Planavtal har tecknats med exploatören som står för kommunens kostnader för upprättande av detaljplan.

Vatten och avlopp (VA)

Planområdet är anslutet till det kommunala VA nätet. Några nya ledningar kommer ej att byggas och inga anslutningsavgifter kommer att faktureras.

Mark

Kommunen äger fastigheterna inom planområdet och fastigheten Erstavik 26:608 är upplåten med tomträtt till exploatören. Tomträttsavgälden är för närvarande 650 000

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

26 augusti 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

kronor per år. När detaljplan vunnit laga kraft ska en ny fastighet enligt detaljplan bildas och tomträttsavtalet ska anpassas till detaljplanen och den nya fastigheten. Kommunen ansöker om och bekostar fastighetsbildningen.

Tidplan

Denna detaljplan beräknas bli antagen under tredje kvartalet 2015 för att sedan vinna laga kraft kort därefter under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. I samband med antagandet ska även exploateringsavtal tecknas mellan kommunen och exploatören.

Handlingar i ärendet

Planenhetens tjänsteskrivelse 2015-08-07

Bilagor:

Planbeskrivning

Plankarta

Utlåtande

Miljökonsekvensbeskrivning

Till tjänsteskrivelse fogas karta över området samt översikt över kommunala beslut. Tryck på länken nedan eller gå in på hemsidan där handlingar som hör till ärendets tidigare skeden finns:

http://www.nacka.se/web/bo_bygga/projekt/fisksatra/fisksatra_marina/Sidor/default.aspx

Beslutsgång

Nämnden beslöt i enlighet med förslaget till beslut.

Protokollsanteckningar

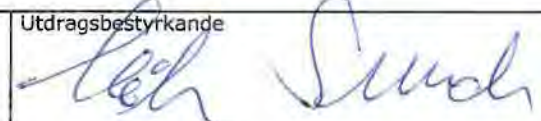
Ragnar Lindberg (NL) lämnade följande anteckning till protokollet:

Nackalistan reserverar sig mot beslutet, då vi menar att barnperspektivet inte har beaktats i erforderlig utsträckning. Tidigare industriers utsläpp på platsen, innebär att botten-sedimenten innehåller stora mängder giftiga ämnen med lång nedbrytningstid.

Miljökonsekvensrapporten synes inte oroa sig för detta, utan det anses att blivande spolplatta är tillräckligt.

En tidigare bedömning från kommunen var att botten måste täckas, för att undvika att sedimenten rivs upp. När en miljödom i ärendet gick kommunen emot, borde ambitions-nivån på antal nya båtplatser reducerats.

Att frekvensen på provtagningarna av vattenkvaliteten ökas leder inte till att badet säkras, utan bara att det stängs tidigare när gränsvärden överskrids. Någon minskning av båttrafiken vid badförbud är inte aktuell, ej heller kontroller av vilka bottenfärger som marinans båtar målats med.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

26 augusti 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

När nu antalet båtplatser nära nog fördubblas, riskerar barnen i Fisksätra att se sin badplats stängd. En badplats som för många av barnen, är ett av få nöjen de har sommartid. Särskilt tydlig blir risken för barnen när Näckenbadet inte lär flyttas.

Sammantaget borde detta borde ha hanterats i tjänsteskrivelsen under rubriken 'Konsekvenser för barn'. Någon sådan rubrik går inte att finna.

Roger Bydler (MP) och Birgitta Rasmussen (V) lämnade följande anteckning till protokollet:

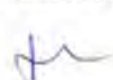

I likhet med nätverket för Fisksättras framtid anser vi att marinan ska utgöra ett miljö- och trevnadsmässigt tillskott i Fisksätra. Verksamheterna i hamnen ska utformas så att de inte bara är till för båtägare utan även komma kringboende till glädje. Det är därför positivt att strandområdet enligt detaljplanen öppnas upp för allmänheten.

Ett genomgående tema i remissvaren är oron för att den utbyggda marinan ska orsaka föroreningar som försämrar eller t.o.m. omöjliggör möjligheterna till bad. Badet är viktigt för alla som bor i Fisksätra och ligger i ett område som är mycket välbesökt och naturskönt. Det är positivt att badet rustas och att tillgång till reguljär båttrafik möjliggörs. Området har potential att bli ett utflyktsmål för till exempel barngrupper. På sidan 7 i planbeskrivningen står det att "vattenkvaliteten i samband med planläggningar inte får försämrats". När man sedan läser vidare framgår dock att det finns en stor risk föreligger att detta kan komma att ske. Här finns en uppenbar konflikt, badet ska rustas samtidigt som det är osäkert i vilken omfattning det kommer att påverkas, kanske till och med stängas tidvis på grund av föroreningar och störningar från båttrafiken. I

Miljökonsekvensbeskrivningen står att kommunens kontroller kommer att utökas för att kontrollera eventuell påverkan av föroreningar från bottensediment, båtbottnfärger och oljespill. Detta för att garantera en bra badvattenkvalitet. Det är viktigt att dessa kontroller genomförs med en sådan frekvens att eventuella föroreningar observeras tidigt. Detta dels för att de badande inte ska lida skada, dels för att åtgärder som föroreningarna föranleder ska kunna genomföras kort tid efter att de skett och på så sätt också minska risken för större föroreningsskador.

I handlingarna står att det finns begränsade möjligheter i planen att påverka hur båtägarna och besökarna använder marinan. Vi anser dock att det är självklart att ansvariga för marinan ska ställa krav på att de båtägare som använder den endast använder miljögodkända färger.

I handlingarna tas även översvämningensrisken upp. Här finns anledning att ha beredskap för en permanent höjning av havsnivån som överstiger den som här anges. Indikationer finns att den i senaste IPCC-rapporten angivna övre intervallgränsen för havsnivåhöjning 2100 kan komma att överskridas.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

26 augusti 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Majvie Swärd (S), Helena Westerling (S), Thomas Josefsson (S) och Henrik Unosson (S) lämnade följande anteckning till protokollet:

Badet vid Fisksätra holme är väldigt viktigt för boende i området och därför behöver vattnet hela tiden ha en mycket god kvalité. Badet kommer också att rustas upp, vilket vi ser som positivt, likaså att det blir reguljär båttrafik. Vi finner det angeläget att de ansvariga för marinan ställer krav på att de båtägare som använder den endast använder miljögodkända färger.

Vi tycker det är bra att kommunen nu har gjort omfattande provtagningar av vattnet vid badet och att man i fortsättningen kommer att ha täta kontroller av vattnet där och att åtgärder vid negativt resultat omgående sätts in.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

UTLÅTANDE

2015-08-07

Dnr KFKS 2011/237-214

Projekt 9536

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

UTLÅTANDE

Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:I, Brantvägen i Fisksätra, Nacka kommun

Sammanfattning

Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan.

De yttranden som inkommit under granskningsskedet rör till stor del samma frågor som under samrådsskedet. De huvudsakliga synpunkterna rör vattenkvaliteten vid Fisksätrabadet samt omfattningen av marinans utbyggnad. Länsstyrelsen tar upp strandskyddets upphävande, risker vid en eventuell urspärning av Saltsjöbanan samt risker för ras och skred. Trafikförvaltningen tar bland annat upp risker för Saltsjöbanan som riksintresse.

Inkomna yttrande innebär endast redaktionella ändringar i planhandlingarna.

Bakgrund

Planchefen beslutade den 10 juni 2014 i enlighet med delegationsordningen för Miljö- och stadsbyggnadsnämnden punkt S33 att skicka planförslaget på samråd. Samrådstiden pågick mellan juli och september samma år. Den 22 april 2015 beslutade Miljö- och stadsbyggnadsnämnden att ställa ut detaljplanen och miljökonsekvensbeskrivningen för granskning. Granskningstiden pågick mellan den 30 april 2015 och den 28 maj 2015.

Även de synpunkter som inkommit under granskningen som berör miljökonsekvensbeskrivningen besvaras i detta granskningsutlåtande.

Inkomna synpunkter

Följande remissinstanser har inga synpunkter på planförslaget

- Utbildningsnämnden
- Sjöfartsverket
- Lantmäterimyndigheten

Följande remissinstanser har synpunkter på planförslaget

- Länsstyrelsen
- Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott
- Natur- och trafiknämnden
- Trafikförvaltningen
- Nacka Energi
- Nacka miljövårdsråd
- Nätverket för Fisksättras framtid
- Saltsjöbadens Villaägarförening

Sammanfattning och bemötande av inkomna synpunkter

Länsstyrelsen

Strandskydd

Strandskydd är idag upphävt på land, men återinförs i samband med att detaljplanen upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. I vattenområdet gäller strandskydd 100 meter ut från land. Genom planförslaget föreslås strandskyddet upphävas inom kvartersmark, vattenområden och inom allmän plats för parkändamål.

För den del som utgör badplats har kommunen anfört att det allmänna badet utgör ett angeläget allmänt intresse enligt 7 kap. 18 c § punkt 5 miljöbalken. Länsstyrelsen anser att Nacka kommun behöver förtydliga vad som avses med att badet "avses utvidgas", för att det ska vara lämpligt att upphäva strandskyddet inom ett så pass stort mark- och vattenområde som föreslås i planförslaget. Kommunen bör också uppmärksamma att det krävs anmälan om vattenverksamhet för uppbyggande av bryggor, fyllning i vattenområde och andra åtgärder som berör vattenområdet. Detta innebär att det kommer att krävas administrativa resurser för underhållsåtgärder för badet oavsett om strandskyddet gäller eller inte.

Planenhetens kommentar: Motivet till att strandskyddet föreslås hävas för badet på Fisksätra holme (PARK) och inom vattenområdet (W₁ - badplats med badbrygga) är att området till stora delar redan är ianspråktaget för bad. Badet är välbesökt och behov finns av att utveckla badet ytterligare vilket är motivet till att området för bad/strandskyddsupphävandet utvidgas något i förhållande till dagsläget. Den del av planområdet som berörs ligger i direkt anslutning till befintligt bad. Badplatsen på Fisksätra holme är en intensivt utnyttjad anläggning, som kräver ständig drift och underhåll. Brygganläggningen behöver bytas med jämna mellanrum och med tanke på båttrafik och ny pir, måste även länsar/bojar eller liknande utrustning som på ett tydligt sätt avgränsar badande från båttrafik tillkomma. Även dessa anläggningar kräver återkommande drift och underhåll. Badet är ett anlagt bad, vilket innebär att geotextil och sand måste bytas med

vissa intervall. På grund av strömningsförhållanden i området, påförs sand i stort sett varje år. Med anledning av den intensiva skötseln som beskrivits ovan, bedömer kommunen att det är lämpligt att häva strandskyddet på denna intensivt nyttjade yta.

Saltsjöbanan

Planområdet ligger i anslutning till Saltsjöbanan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att befintligt bergschakt ger visst skydd mot tågurspärning för den sydostligaste byggnaden avsedd för båtupplag och garage. Däremot sluttar banvallen ned mot den lägre placerade byggnaden avsedd för båtupplag och garage (mitt i planområdet), även om avståndet är längre. Länsstyrelsen anser att kommunen bör bedöma om tillräcklig hänsyn tagits till detta innan planen förs vidare till antagande.

Planenhetens kommentar: Kommunen har bedömt att någon riskutredning inte behövs för den lägre placerade byggnaden eftersom byggnaden ligger på ett längre avstånd från spåret samt att människor inte kommer att vistas stadigvarande i lokalen.

Geoteknik

Av granskningshandlingarna framgår att det finns ytor med friktionsjord på berg (fyllnadsmassor) som kan medföra risk för skred. Detta ska enligt planbeskrivningen undersökas i en kompletterande geoteknisk undersökning i samband med detaljprojekteringen av utfyllnaden. Länsstyrelsen anser att kommunen innan planen antas behöver klargöra att bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till risken för ras och skred.

Planenhetens kommentar: En geoteknisk undersökning är utförd inom den del av planområdet som berörs av utfyllnaden. Utredningen visar att det inom utfyllnadsområdet kan finnas risk för skred och att det inom kommande detaljprojektering ska utredas om stabiliserande åtgärder behövs och i så fall hur de ska utföras.

Översvämningsrisk

I Länsstyrelsens samrådsyttrande rekommenderades lägsta grundläggningsnivå för tillkommande byggnader vara minst +2,9 meter enligt RH2000. Länsstyrelsen rekommenderar att båthallens lägsta grundläggningsnivå placeras på sådan höjd att installationer som ligger under golvnivån skyddas vid en havsnivåhöjning. Länsstyrelsen har i övrigt inga synpunkter på övriga byggnaders placering.

Planenhetens kommentar: Planförslaget har sedan tidigare förtydligats angående översvämningsriskerna. Om dessa situationer uppstår så kommer befintlig båthall, tillkommande båthall och sjöbodas att svämmas över. Berörda parter, markägare och verksamhetsutövare är medvetna om denna situation. Befintlig huvudbyggnad är svår att anpassa till de nya rekommenderade nivåerna. Vad gäller sjöbodarna och ny båthall så bedöms det inte motiverat att byggnadstekniskt säkra dessa till de nya rekommenderade nivåerna. Sjöbodarna är av enklare karaktär så om dessa blir översvämmade bedöms inte skadan bli stor. Sjöbodarna ska inte användas som bostäder eller för verksamheter med stadigvarande vistelse. Vad gäller den nya båthallen och befintlig byggnad så går det att bygga en vall mot dessa om havsnivån skulle höjas. Planen medger detta.

Lantmäterimyndigheten

Har ingen erinran i ärendet

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har vid ett flertal tillfällen yttrat sig över detaljplanen för Fisksätra marina och har inget ytterligare att tillägga.

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet avstår från att lämna synpunkter i ärendet.

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutar att tillstyrka förslaget.

Natur- och trafiknämnden

I natur- och trafiknämndens yttrande påpekas att sidobryggorna ska vara självbärande och inte förankrade i piren eller annan allmän anläggning. Detta gäller även flytbryggor och konsolbryggor vid kaj. Bryggornas kättingar/förankring får inte heller påverka pirens förankring. Pirens konstruktion och förankringssystem kan påverkas negativt om andra konstruktioner belastar den. Det kan leda till ökade driftskostnader samt att pirens uppskattade livslängd förkortas.

Piren klarar inte 7-tons underhållsfordon. Gångbanans belastningsförmåga är inte utredd men en utgångspunkt är att pir och gångbana ska ha samma underhållsförutsättningar. Sannolikt betyder det att väg och hamnplan klarar högre belastning än gångbana. Därför bör det finnas fysiska hinder så som pollare eller avåkningskydd mellan gångbana och körbana för att förhindra att tunga fordon belastar gångbanan. Ett annat alternativ är att gångbanan byggs med samma bärighetsklass som gatan (BK 1). Det är viktigt att ta hänsyn till piren och gångbanans maxbelastning för att inte riskera skador på anläggningen.

Om tunga fordon, exempelvis båttrailers, kör upp på gångbanan för att passera stillastående fordon kommer gångbanans livslängd och hållbarhet att kraftigt försämrats. Utfyllnad vid hamnplanen ska bekostas av exploatören och kommunen ska vara kravställare. Om en annan kajlösning än utfyllnad ska användas bör en LCC (livscykelkostnadsanalys) för den alternativa lösningen tas fram. Marinans konsolbrygga ska oavsett val av kajlösning inte belasta den allmänna gångvägen.

Nämnden påtalar att nämndens synpunkter under samrådet gällande genomförande ska beaktas vid ett genomförande av planförslaget.

Nämnden påtalar att det är viktigt att Nacka kommun säkerställer att badet inte påverkas negativt av utbyggnaden av marinan.

Planenhetens kommentar: Frågorna tas med till genomförandet av planen och framförs till verksamhetsutövaren.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har inga synpunkter på planförslaget.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ställer sig positiv till vissa delar av förslaget. Ett utökat båtliv skapar aktiviteter i området och ökar attraktionen för Fisksätra. För att skapa intresse för båtliv hos ungdomar i Fisksätra skulle satsningar på seglarkurser vara intressant att främja.

Det är av största vikt att de konsekvenser som utbyggnaden av marinan får för badande vad gäller säkerhet och vattenkvalitet beaktas. Badområdet måste tydligt markeras med bojar, länsar och skyltar för att informera såväl båtfolket som besökare av badet.

Vattenytorna mellan holmen och de bryggor som ligger väster om piren måste också beaktas vad gäller säkerhetsaspekter eftersom även detta område nyttjas av badande idag.

Nämnden vill att Fisksätraborna ska kunna bada utan kostnad. Skulle säkerhet och vattenkvalitén försämrats måste det öppnas upp för att studera möjligheterna att anlägga till exempel en nedsänkt bassäng vid befintligt bad för att säkerställa vattenkvalitén.

Förslaget bör kompletteras med en flytbrygga anpassad för kajaker för att underlätta i- och urläggning av kajaker.

Frågor kring en möjlig framtida gästhamn bör utredas då den frågan med största säkerhet kommer att aktualiseras för att skapa än mer attraktion till Fisksätra marina.

Planenhetens kommentar: Vattenkvalitén bedöms inte försämrats utifrån dagens situation. Då anläggningen moderniseras med spolplatta och reningsverk, bättre dagvattenhantering etc. Dock innebär fler båtar en något större risk för olyckor och utsläpp. För att garantera en bra badvattenkvalitet kommer kommunens kontroll av badvattenkvaliteten utökas för att även kontrollera påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. För att ytterligare minska risken för påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. inte måla båtarna med biocidfärg. utökas. Passagen mellan piren och badet kommer att skärmars av med bojar och länsar.

Trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen kan konstatera att mycket få av trafikförvaltningens samrådssynpunkter har tillgodosetts. Trafikförvaltningens synpunkter från samrådsskedet kvarstår avseende risker och inverkan av ökad trafik i planpassagen med Saltsjöbanan.

Risk

Risker som exploateringen kan utgöra för järnvägsanläggningen behöver beskrivas och en bedömning avseende skyddsåtgärder kopplas till riskerna. Trafikförvaltningen saknar fortsatt en beskrivning av vad planen innebär för risker för Saltsjöbanan, både i planförslag och i miljökonsekvensbeskrivning. Med bakgrund av detta kvarstår uppmaningen att kommunen utvecklar planförslaget beskrivningar samt att kommunen bör göra kompletterande utredningar.

Som planförslaget är formulerat beskrivs endast de risker som järnvägen utgör för omgivningen, inte omgivningens påverkan på järnvägen. Placeringen av båthallen, i nära anslutning till trafikförvaltningens anläggning behöver utredas med avseende på säkerhet

och risker samt hur dessa ska hanteras. Exempelvis skulle en eventuell brand i båthallen innebära ett totalstopp för tågtrafiken.

Planenhetens kommentar. Planhandlingarna har kompletterats med information om att Saltsjöbanan är ett riksintresse. Nacka kommuns översiktsplan och kustprogram pekar ut befintliga marina områden för utveckling och kommunen är positiva till att det byggs i kollektivtrafikhärlägen.

Kommunen har haft en dialog med Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) angående brandskydd av båthallarna. Eftersom båthallar inte är en "standardbyggnad" kommer kommunen samråda med SBFF i bygglovskedet för att byggnaderna ska uppfylla de krav som finns.

Trafik

Trafikförvaltningen anser att trafikutredningen för planförslaget ska kompletteras med ytterligare resonemang om att en ökad trafikbelastning kan komma att medföra fler krav på säkerheten i bland annat plankorsningen. Konsekvenserna på Fisksätravägen och Hamnvägen bör utredas och beskrivas närmare eftersom den enda vägen till och ifrån planområdet är via plankorsningen över Saltsjöbanans spår.

Det viktigaste att ta hänsyn till är om den ökade trafiken bidrar till ökade säkerhetsrisker i och vid vägövergången. Det behöver tas hänsyn till om den nuvarande bomanläggningen är tillräcklig för ökade trafikflöden. Det behöver utredas om en ökad andel transporter av höga fordon kan innebära risker för nedrivna kontaktledningar eller risk för att fordon fastnar mellan bommarna. Vidare behöver det ses över om det finns behov av att stängla in större områden för att förebygga spårspning. Andra säkerhetshöjande åtgärder kan också vara aktuella.

I det fall trafikutredningens komplettering visar på nödvändiga åtgärder förorsakade av exploateringen ska kostnader för dessa åtgärder bäras av kommunen/exploatören.

Byggtid och avtal

Den planerade exploateringen medför att arbeten som riskerar att påverka Saltsjöbanans anläggning och trafik kommer att genomföras. Avtal med kommunen/exploatören och SLL/SL där förutsättningar för genomförande och ansvar för de följdkonsekvenser som kan uppkomma som följd av exploateringen ska regleras innan detaljplanen antas.

Ovanstående är särskilt viktigt mot bakgrund av trafikförvaltningens kvarstående synpunkter på planförslaget.

Det är viktigt att Trafikförvaltningens föreskrifter och anvisningar för att minimera anläggnings- och trafikpåverkan på Saltsjöbanan under byggtiden efterföljs.

Planenhetens kommentar. En utredning av trafiksituationen utfördes mellan samråd och granskning. Denna har bilagts detaljplanen. Det är svårt att uppskatta de trafikmängderna som kan komma att alstras av den marina verksamheten. En bedömning av maximal trafikbelastning kan dock göras genom att utgå ifrån full beläggning av planområdets cirka 210 parkeringsplatser och ett antagande att varje parkeringsplats har en omsättning på 2

besökare per dygn. Ett sådant antagande innebär cirka 800 fordonsrörelser/dygn som passerar Saltsjöbanans spår område då de åker Hamnvägen till eller från planområdet. Det är dock viktigt att poängtera att de 800 fordonsrörelserna/dygn bedöms vara den maximala trafikstringen och att denna mängd av fordon endast antas inträffa ett fåtal tillfällen under storhelger eller vissa dagar under sommarmånaderna. Under vintern uppskattas området som högst generera cirka 400 fordon/dygn men generellt bedöms genomsnittliga flödet bli väsentligt lägre. De tidpunkter som Hamnvägen ner till marinan kommer vara som mest belastat med fordon bedöms inte sammanfalla med rusningstrafik på Saltsjöbanan. Gällande Fidravägen och Fisksättravägen är båda vägarna breda och utformade för betydligt mer än dagens trafik och upp till ytterligare 800 fordon/dygn påverkar inte framkomligheten/kapaciteten nämnvärt. Den aktuella trafikmängden bedöms inte innebära något behov av förändring av nuvarande bomanläggning.

Nacka Energi

Fastigheten försörjs från befintlig elnätstation på E-område markerat i granskningshandlingen. Enligt diskussion med planenheten i samband med samrådet kommer Marinans effektbehov inte öka nämnvärt. Detta innebär att stationen inte behöver bytas ut till en större utan kommer stå kvar på befintlig plats. I övrigt har Nacka Energi inget att erinra mot planförslaget.

Skanova

Skanova inkommer med samma yttrande som i samrådsskedet.

Skanova har flera teleanläggningar inom detaljplaneområdet, bland annat luftledning som försörjer befintliga byggnader och markförlagda teleanläggningar samt sjöförlagda teleanläggningar. Generellt önskar Skanova att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flytt och att detta registreras på planen. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova generellt att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Planenhetens kommentar: Den befintliga rättighetens villkor kan inte tillgodoses om ledningen inte ligger i det enligt ledningsrätten beslutade läget. Plankartan redovisar ett så kallat u-område enligt beslutad ledningsrätt där ledningarna bör förläggas för att inte riskera att skadas när småbåtshamnen byggs. Arbetet med eventuell flytt av ledningar tas om hand i genomförandeskedet.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen anser att den planerade utbyggnaden gynnar i första hand intressen som dels är externa från Fisksätra och dels är kommersiella (Saltsjö Pir AB, delägt av Nacka kommun och privata aktörer). Mot detta står interna intressen (fisksätraborna, särskilt från flerfamiljshusen där den stora majoriteten inte är båtägare) och allmänintresset, inte minst i relation till badet på Fisksätra holme som närmast på förhand antyds kommer att förstöras. Det är orimligt att bryggplatser för båtar som nyttjas några månader om året värderas högre än Fisksättras enda badplats som dessutom för många familjer utgör det enda sommarnöjet. Den redan anlagda piren vid Fisksätra Marina har redan haft betydande, negativ påverkan på vattenkvaliteten vid badet. Vi som badade där innan piren byggdes vet.

Naturskyddsföreningen är kritiska till att piren byggdes så nära holmen och badet. De är även kritiska till utökningen av antalet båtplatser i marinan.

Naturskyddsföreningen i Saltsjöbaden motsätter sig kraftfullt skrivningen i handlingar som innebär att om vattenkvaliteten skulle bli alltför dålig så måste badet stängas.

Istället för att badet skulle behöva stängas om vattenkvaliteten försämras bör det vara antalet bryggplatser som får tas bort eller andra åtgärder som gäller marinan.

För att inte få en försämrad status i vatten och sediment bör båtbottnfärger förbjudas på båtarna i marinan (de båtar som har båtbottnfärg blåstras, vilken är en i sammanhanget billig och enkel åtgärd).

I planförslaget står att:

"Kommunen skall också se till att lämpliga åtgärder vidtas för att förhindra, minska eller undanröja orsakerna till den förorening som medfört att badvattnets kvalitet har klassificerats som dålig".

Samtidigt står:

"Möjligheten till en båtbottnsvävt med uppsamling av tvättvatten kommer att utredas. En spolplatta med en uppsamling av tvättvatten utreds"

Saltsjöbadens naturskyddsförening menar att detta är motsägelsefullt. Det bör inte finnas någon spolplatta vid marinan om båtarna har båtbottnfärg eftersom spolplattan då oundvikligen bidrar till föroreningar i vattnet. Endast båtar som inte har båtbottnfärg skall kunna utnyttja en spolplatta och borstsvävt. Ju fler båtar desto större risk finns också för spridning av bakterier, särskilt i samband med latrintömning. En större båthamn är inte positiv för möjligheten till god vattenkvalitet vid badet.

Mot bakgrund av ovanstående bör Nacka kommun göra följande:

- Ej tillåta eller medverka till en så stor utbyggnad av Fisksätra marina som betonar båtplatser för privata båtar.
- Rusta upp och/eller flytta badet med bryggor och sandstrand vid Fisksätra holme för att förbättra vattenkvaliteten och öka attraktionskraften.

Planenhetens kommentar. Detaljplanen syftar till att möjliggöra kommunens vision om en tillgänglig marin och kulturell mötesplats i Fisksätra. Vattenkvaliteten bedöms inte försämrats utifrån dagens situation. då anläggningen moderniseras med spolplatta och reningsverk, bättre dagvattenhantering etc. Dock innebär fler båtar en något större risk för olyckor och utsläpp. För att garantera en bra badvattenkvalitet kommer kommunens kontroll av badvattenkvaliteten utökas för att även kontrollera påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. För att ytterligare minska risken för påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. inte måla båtarna med biocidfärg.

Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd inkommer med ett omfattande yttrande där de sammanfattningsvis förordar en sänkt exploateringsgrad, särskild hänsyn till badplats och gångtrafik, flyttning av upptagningsramper och toatömning, i samband med detta eventuellt även båtcran.

Det är svårt att undvika korsande båttrafik med badet vid vissa tillfällen, då adekvat avstängning kan ske. Allmänhetens tillgång till området och natur- och miljövård bör prioriteras. Strandpromenader kräver varsamhet och noggrann utredning. Även brandskyddet bör förstärkas. Vid eventuella bränder hotas badet av föroreningar även från släckningsutrustning. Länsar med kjuvar som avgränsar vattenområdet närmast marinan bör finnas, liksom möjlighet att omhänderta föroreningar. Omhändertagande av dagvatten är mycket viktigt.

Nacka Miljövårdsråd anser att utbyggnaden av marinan fortfarande är alltför omfattande och medför allvarliga ingrepp med risk för miljön och inskränkningar i allmänhetens tillgång till rekreation då till exempel fria vyer och fria vattenytor tas i anspråk

Planenhetens kommentar. Behovet av nya båtplatser, vinteruppställningsplatser och möjlighet till rengöring av båtskrov genom båtbottentvätt eller spolplatta är stort, och kommer sannolikt att öka i framtiden. I kustprogrammet pekas fem marinor, Saltsjö-Duvnäs marina, Duvnäs vikens marina, Morningside marina, Fisksätra marina och KSSS marina i Saltsjöbaden ut för fortsatt utveckling. Detaljplanen är en följd av kustprogrammets inriktning. Fisksätra marina har tidigare varit ett stängt område dit allmänheten inte haft tillträde. Detaljplanen innebär att marinan blir en kombination av småindustri och mötesplats för allmänheten, vilket är positivt då strandområdet öppnas upp.

Kommunen har haft en dialog med SBFF angående brandskydd av båthallarna. Eftersom båthallar inte är en ”standardbyggnad” kommer kommunen samråda med SBFF i bygglovskedet för att byggnaderna ska uppfylla de krav som finns.

Eventuellt spill från båtar med mera hanteras av verksamhetsutövaren under tillsyn av miljömyndigheten.

Nätverket för Fisksättras framtid

Nätverket för Fisksättras framtid inkommer med ett omfattande yttrande som sammanfattas med att nätverkets tidigare framförda synpunkter på det preliminära planförslaget kvarstår.

Nätverket anser att detaljplanen ska garantera vissa värden för Fisksätra samhälle:

- Marinan ska utgöra ett miljö- och trevnadsmässigt tillskott till Fisksätra. Förslaget till detaljplan betonar industriområde, men det behöver inte stå i konflikt med vartandra med rätt utformning av detaljplanen.

- Badet ska prioriteras framför utbyggnaden av båthamnen och kommunen ska ge garantier för badets fortlevnad. Befintlig strandlinje ska bibehållas och onödiga utfyllnader ska ej ske.

- Utblickar från Fisksätra och området bör bibehållas.

- Gång- och cykelväg till piren utformas med rimlig lutning och så att ett djupt bergschakt undviks.

-Byggnadsvolymer ska sänkas och minska i volym till förmån för allmänna trevnadsvärden i området.

-Utrymme ska ordnas för mindre resurskrävande aktiviteter som kajaker, roddbåtar och segeljollar.

-Ett barnperspektiv ska anläggas på detaljplanen, vilket enligt kommunalt beslut ska göras för all planering.

Planenhetens kommentar: Planbeskrivningen har kompletterats med uppgifter kring eventuell sprängning för att anlägga gångväg ner mot piren. Kommunen har som mål att göra gångvägen så tillgänglig som möjligt med en lutning på maximal 1:12. De två nya byggnadsvolymer är anpassade för att kunna förvara båtar i två våningar. Höjden på byggnaderna är inte högre än den tidigare varvsbyggnad som fanns på platsen. Byggnadernas volym har inte bedömts påverka landskapsbilden negativt.

Fisksätra marina har tidigare varit ett stängt område dit allmänheten inte haft tillträde. Detaljplanen innebär att marinan blir en kombination av småindustri och mötesplats för allmänheten, vilket är positivt då strandområdet öppnas upp.

Saltsjöbadens Hembygdsförening

Styrelsen för Saltsjöbadens Hembygdsförening har i sammanträde diskuterat de förändringar inom rubricerat område som är redovisade i detaljplanen.

De anser att den föreslagna ökningen av båtplatser och bryggor kan inverka menligt på vattenkvaliteten vid Fisksätra holme och badet där. Fler båtar blir även störande för badet och de som använder holmen som rekreationsområde. Föreningen ser fram mot att den promenadväg som tidigare beslutats av Nacka kommun, mellan Fisksätra och Skutudden, kommer att byggas inom kort.

Föreningen förutsätter då att de föreslagna båthallarna inte inkräktar på promenadvägen. De förutsätter även att stor hänsyn tas till områdets natur vid utformningen och placeringen av de föreslagna båthallarna.

Planenhetens kommentar: Vattenkvaliteten bedöms inte försämrats utifrån dagens situation. Då anläggningen moderniseras med spolplatta och reningsverk, bättre dagvattenhantering etc. Dock innebär fler båtar en något större risk för olyckor och utsläpp. För att garantera en bra badvattenkvalitet kommer kommunens kontroll av badvattenkvaliteten utökas för att även kontrollera påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. För att ytterligare minska risken för påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. inte måla båtarna med biocidfärg. De föreslagna båthallarna kommer inte att inkräkta på promenadvägen.

Nacka Seniorråd

Nackas Seniorråd tillstyrker planerna på utbyggnad av den marina verksamheten inom planområdet. Bristen på båtplatser är stor inom Nacka och särskilt Saltsjöbaden och rådet ser detta som ett välkommet tillskott.

Strandpromenaden som utgår härifrån ses också som en stor fördel för det rörliga friluftslivet och för tillgängligheten till stränderna.

Sune Carlssons båtvarv AB

I den mån den föreslagna detaljplanen innebär att kommunens åtgärder konkurrerar med i området Fisksätra/Saltsjöbaden befintligt näringsliv ska den avslås alternativt ändras.

Planenhetens kommentar. Detaljplanen syftar till att möjliggöra kommunens vision om en tillgänglig marin och kulturell mötesplats i Fisksätra. Konkurrensneutralitet hanteras genom aktuella tomrättsavtal och arrendavtal.

Saltsjöbadens Villaägareförening

Som tidigare anförts anser föreningen att det är av yttersta vikt att Fisksätra holme med sitt bad och andra anläggningar liksom Fisksätra båtklubbs anläggningar inte begränsas. Holmen är Fisksätrabornas gröna oas, en samlingspunkt för både barn, unga och gamla. Föreningen finner det därför viktigt att det säkerställs att verksamheten vid marinan samt ökningen av båtplatser och båttrafik inte tillåts bli större än att vattenkvaliteten och miljön kring Fisksätra holme och badet kan bibehållas minst på nuvarande nivå.

Föreningen ser mycket positivt på den planerade förbindelsen mellan Fisksätra och Skutudden.

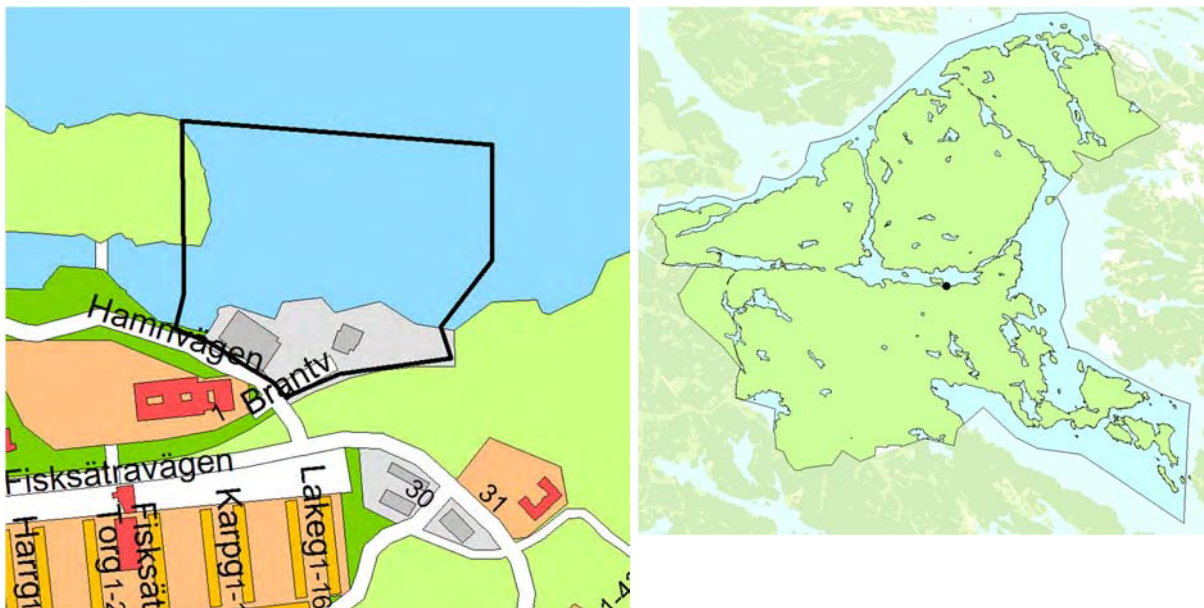
Planenhetens kommentar. Vattenkvaliteten bedöms inte försämrats utifrån dagens situation. då anläggningen moderniseras med spolplatta och reningsverk, bättre dagvattenhantering etc. Dock innebär fler båtar en något större risk för olyckor och utsläpp. För att garantera en bra badvattenkvalitet kommer kommunens kontroll av badvattenkvaliteten utökas för att även kontrollera påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. För att ytterligare minska risken för påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. inte måla båtarna med biocidfärg.

Angela Jonasson
Tillförordnad planchef

Anine Rondén
Planarkitekt

Fisksätra marina

Detaljplan med miljökonsekvensbeskrivning för Fisksätra marina, Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1, Brantvägen 3-7 i Fisksätra, Nacka kommun.

Kartorna visar områdets avgränsning och var i Nacka kommun området ligger.

Planens syfte

Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan.

Handlingar och innehåll

Planförslaget är upprättat enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900) i dess lydelse före januari 2015.

Detaljplaneförslaget omfattar följande planhandlingar:

- Detaljplanekarta med planbestämmelser
- Denna planbeskrivning
- Fastighetsförteckning
- Illustrationsplan

Miljökonsekvensbeskrivning, se separat handling:

- Miljökonsekvensbeskrivning (MKB), juni 2014, reviderad mars 2015.

Detaljplaneförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen grundas på följande underlag:

- Dagvattenutredning Fisksätra marina, WSP 2014-04-01
- Fartyglämningar i Fisksätra marina, arkeologisk förstudie, Sjöhistoriska 2014:2
- PM-tänkbara effekter på bad vid Fisksätra holme av utökad verksamhet vid småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun, Sweco. 2012-04-30.
- Strandpromenad Fisksätra, Ramböll 2012-03-09.
- Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasundet, WSP 2011-06-13
- Miljökontroll och efterbehandling, Erstavik 26:608, Brantvägen, Nacka, Sandström miljö- och säkerhetskonsult 2013-09-13.
- PM trafik, trafikenheten, Nacka kommun, 2014-11-19

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	s. 3
2. Förutsättningar	s. 4
3. Planförslaget	s. 10
4. Konsekvenser av planen	s. 17
5. Så genomförs planen	s. 22
6. Så påverkas enskilda fastighetsägare	s. 24
7. Medverkande i planarbetet	s. 25

I. Sammanfattning

Huvuddragen i förslaget

Planområdet är beläget intill Lännerstasundet i nordöstra delen av Fisksätra, cirka 300 meter norr om Fisksätra centrum. Det omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme. Planområdet omfattar av Erstavik 26:608 och del av 26:1 och upptar cirka 8,2 hektar varav cirka 2,4 hektar är land och cirka 5,8 hektar är vatten. Marinan är väl synlig från sundet. På land finns stora nivåskillnader. På Erstavik 26:608 finns en huvudbyggnad (marincentret) på den sydvästra delen av fastigheten. Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och servering. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser. I planområdets västra del ligger Fisksätra holme med en populär badplats.

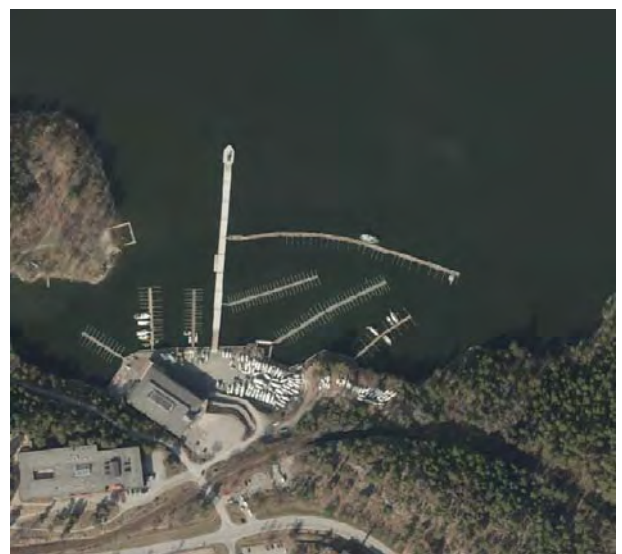
Syftet med planen är att möjliggöra en utvidgning av småbåtshamnen från dagens cirka 275 båtplatser till 500 båtplatser samt möjliggöra hallar för båtförvaring. Syftet är även att möjliggöra allmänhetens tillträde till Fisksätra pir genom att anlägga allmän väg och gångväg till piren och planlägga piren som allmän plats. En allmän gångväg ska även gå till Skogsö naturreservat via en strandpromenad, delvis genom marinan. Två båthallar för båtförvaring vintertid och parkeringsgarage under sommaren föreslås på den nedre hamnplanen samt på den östra hamnplanen. Hallarna rymmer cirka 120 respektive 90 båtar för förvaring under vintern. På den nedre hamnplanen tillkommer även cirka 6 stycken mindre byggnader, så kallade sjöbodas, för mindre kontorsverksamhet, uthyrning av t.ex. kajaker, förvaring m.m. Huvudbyggnaden föreslås fortsatt användas för mindre industrilokaler, kontor och försäljning kopplat till båtlivet samt restaurang, vandrarhem och museum och/eller andra kulturella verksamheter.

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken har därför upprättats för planen. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan är påverkan på riksintresset kust och skärgård, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. Riksintresset farled bör också belysas.

2. Förutsättningar

Läge, areal & markägoförhållande

Planområdet är beläget intill Lännerstasundet i nordöstra delen av Fisksätra, cirka 300 meter norr om Fisksätra centrum. Det omfattar Fisksätra marina och en mindre del väster om marinan vid Fisksätra holme. De berörda fastigheterna är Erstavik 26:608 och del av Erstavik 26:1. Fastigheterna ägs av Nacka kommun. Erstavik 26:608 upplåts med tomträtt till Saltsjö Pir. Planområdet berör en mindre del av naturreservatet Skogsö. Reservatet fortsätter sedan österut. I övrigt gränsar området till Saltsjöbanan i sydöst och Fisksätra kola och Folkets hus i väster.

Flygfoto över marinan från 2012 och 2014. Under 2013 byggdes en pir på fastigheten.

Översiktlig planering

Översiktsplanens huvudsakliga inriktning för Fisksättras markanvändning är s.k. medeltät stadsbebyggelse. Med det menas en stadsbebyggelse som har alla funktioner som är typiska för en blandad stad, det vill säga bostäder, handel, kontor, skolor och förskolor, lokaler för kulturella ändamål, lokaler för vård, anläggningar för idrott och rekreation samt andra verksamheter som inte innebär betydande störning. Holmen pekas ut som ett viktigt rekreativområde, som i huvudsak bör behållas och utvecklas.

Kustprogram

Sverige är ett av världens mest fritidsbåtstata länder och Stockholms skärgård erbjuder unika möjligheter till båtliv. I Nacka finns cirka 5 800 båtar. Behovet av nya båtplatser, vinteruppställningsplatser och möjlighet till rengöring av båtskrov genom båtbottentvätt eller spolplatta är stort, och kommer sannolikt att öka i framtiden.

Marinor erbjuder sina medlemmar sommar- och vinterförvaring av båten samt viss service av motorer och annan maskinell utrustning. Det finns anställd personal som sköter sjösättning och upptagning med mera. Det är även vanligt att marinorna har gästhamn. I

Nacka finns fem marinor, Saltsjö-Duvnäs marina, Duvnäs vikens marina, Morningside marina, Fisksätra marina och KSSS marina i Saltsjöbaden.

Kustprogrammet föreslår ett antal åtgärder för mark- och vattenanvändningen i kustområdena. Bland annat föreslås utredningsområden för skydd av ekologiskt särskilt känsliga områden, utökning av befintliga småbåtshamnar och nya båtuppläggningsplatser. Fisksätra-Fisksätra holme-Skutviken är ett av de utpekade utredningsområdena för utvidgning av marina österut, museum, servering, ny allmän brygga m.m. Även Skutviken anges som område för varvsutveckling och Fisksätra holme föreslås få en till badplats och anordnade gångstigar, med utgångspunkt i Fisksätredialogen.

Under avsnittet ”kommunikationer till sjöss” (s.94 ff) anges målet ”Kommunen ska aktivt verka för att kollektivtrafik till sjöss utvecklas och samordnas regionalt och mellankommunalt”. Programmets rekommendationer är att man i samband med planläggning av områden utefter kusten ska se över behoven av bryggor för angöring med båt i linjetrafik. Möjlighet att ordna bra gång-, cykel-, buss- och bilförbindelser samt parkering till bryggorna är viktigt. Detta skapar även möjlighet för människor som inte har båt att ta sig ut i skärgården.

Under avsnittet ”båtliv” (s.88 ff) anges målet ”Möjliggör en utveckling av båtlivet i Nacka som är långsiktigt hållbar”. Där anges även rekommendationer för att uppfylla målet. Rekommendationerna anger att en utökning av antalet båtplatser behövs och pekar ut bland annat Fisksätra som lämpligt utredningsområde då man där samtidigt kan värna och utveckla varvet.

Bedömningsgrunder för varv, gästhamnar och småbåtshamnar är följande:

- geografisk spridning
- bra vägförbindelser
- inte påverka farleders funktion och trafiksäkerhet
- platser där omfattande muddringar inte krävs
- platser som inte är viktiga lekområden för fisk
- platser som inte är känsliga livsmiljöer
- det är bättre att skapa skyddande förhållanden med hjälp av pirar, än att utnyttja opåverkade grundområden
- möjlighet till båtbottentvätt eller spolplatta
- plats för omhändertagande av miljöfarligt avfall
- plats för parkering

Grönstrukturprogram

Grönstrukturprogrammet pekar ut Fisksätra holme som en värdefull bostadsnära kommundelspark med skogsmark. Holmen anges bland annat ha höga upplevelsevärden som grönområde och mycket höga värden som aktivitetsområde. Även utblickarna och det öppna landskapet har höga värden.

Kulturmiljöprogram

Utmed farlederna ligger flertalet av Nackas äldre gårdar från forntid och historisk tid. De äldsta gårdarna med forntida ursprung finns utmed den södra farleden, Stäket, Järlasjön-Sicklasjön. Även Boo, Fisksätra, Järla och Sickla har forntida anknytning. Vid gårdarnas hemvikar, skyddade hamnplatser, kan det finnas marinarkeologiskt intressant material. Varvsverksamhet har bedrivits i Fisksätra marina sedan 1910-talet. Större varvsbyggnader och en hamnanläggning har präglat landskapsbilden under en lång tid. Inga varvsbyggnader av kulturhistoriskt intresse finns kvar.

Andra kommunala projekt och beslut som berör planen

Fisksätra pir

Kommunfullmäktige beslutade 2012-10-19, § 189 att investera i en pir i Fisksätra marina. Piren färdigställdes under 2013 och är nu i bruk för skärgårdstrafik. Piren är en flytande betongkonstruktion.

Detaljplaneprogram

Program för Fisksätra, som antogs i maj 2013 ligger till grund för hela Fisksättras bebyggelseutveckling de kommande åren. Programmet anger att marinan bör utvecklas inom den idag avsedda fastigheten.

Detaljplaner

För fastigheten gäller tre detaljplaner; stadsplan 57, detaljplan 232 och detaljplan 524. Stadsplanen vann laga kraft 1966 och reglerar områdets mark- och vattenanvändning till varvsindustri och rekreationsområde. Detaljplan 232 vann laga kraft år 2000. Genomförandetiden gick ut 2005. Detaljplan 232 omfattar den västra delen av fastigheten Erstavik 26:608 där huvudbyggnaden (marincentret) ligger. Planen reglerar byggnadens användning till skola och småindustri. Detaljplan 524 vann laga kraft år 2011 och är en ändring till DP 232 och omfattar samma område. Syftet med ändringen genom tillägg är att möjliggöra för verksamheterna museum, restaurang och vandrarhem på våning 4 och 5 i byggnaden samt att möjliggöra anläggandet av parkering i den södra delen av fastigheten. Genomförandetiden löper ut år 2016. Detta planförslag medför inga förändringar av detaljplan 524.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna (MKN) är bindande nationella föreskrifter. En MKN anger de föroreningsnivåer som människor och miljö kan belastas för utan olägenheter av betydelse. En plan får inte medverka till att en MKN överskrids. De mest betydelsefulla MKN med avseende på luft för denna plan är bensen, kvävedioxid och partiklar (PM10). Planförslaget innebär inte att någon nu gällande miljökvalitetsnorm för luft överskrids.

Planområdet berör vattenförekomsten Skurusundet. Den kemiska statusen uppnår inte god status enligt vattenmyndigheten, orsaken är att kvicksilverhalten är för hög. Detta gäller i hela norra Östersjöns vattendistrikt, därför görs en klassning även utan kvicksilver.

Skurusundet tilldelas då klassningen god status. Den ekologiska statusen är klassad som måttlig bl.a. på grund av övergödning. Enligt miljökvalitetsnormen är kvalitetskravet att den ekologiska statusen ska vara god senast 2021 och den kemiska statusen ska vara god senast 2015.

Vattenkvaliteten i samband med planläggning får inte försämrats, utan den ska på sikt förbättras till god status till år 2021.

Strandskydd

Strandskyddet är upphävt på land men återinförs vid detaljplaneläggningen. I vattnet gäller strandskydd 100 meter ut från land.

Riksintressen

Hela Nackas kust och skärgård ingår i riksintresset ”kust och skärgård”. Värdet ligger i ”växelverkan mellan land och vatten samt det omväxlande kulturlandskapet”. Området ska med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i sin helhet skyddas. Turismen och friluftslivets intressen, särskilt det rörliga friluftslivets intressen, ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Intressena ska inte utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet. Lännerstasunden ingår i ”riksintresse för kommunikation” - farled för sjöfart till Stockholm. Farleden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresset. Saltsjöbanan är riksintresse för kommunikation.

Området idag

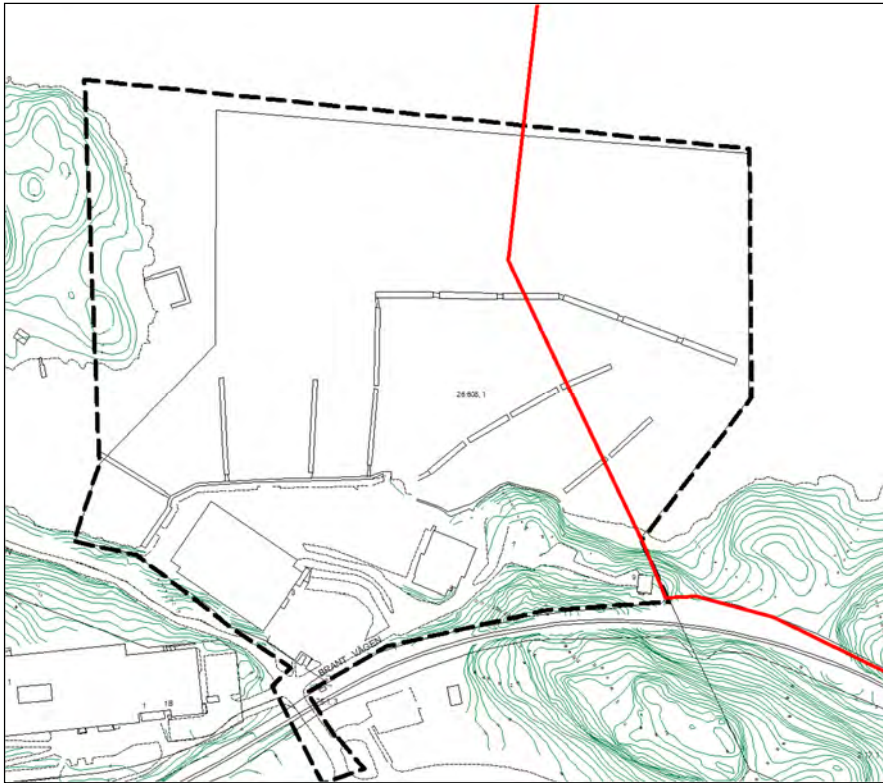
Planområdet berör en mindre del av Erstavik 26:1 och hela Erstavik 26:608 och omfattar cirka 8,2 ha varav cirka 2,4 ha är land och cirka 5,8 ha är vatten. Marinan är väl synlig från sundet. På land finns stora nivåskillnader. På Erstavik 26:608 finns en huvudbyggnad (marincentret) på den sydvästra delen av fastigheten. Huvudbyggnaden är cirka 2000 m² i byggnadsarea och omfattar 5 våningar. Byggnaden används idag till marina verksamheter som båtsnickeri, segelmakeri och kontor för dessa på de nedre våningsplanen. De nyare verksamheterna på våning 4 och 5 i byggnaden omfattar museum och servering. Den befintliga småbåtshamnen innehåller idag cirka 275 båtplatser.

I den södra delen av planområdet finns entrén till huvudbyggnadens plan 4-5 och en asfalterad plan yta. I anslutning till denna finns en transformatorstation. I planområdets östra del stod tidigare en varvshall som numera är riven samt två mindre villabyggnader. Längst öster ut finns en kraftig brant ned mot vattnet och en plåtå med en grusad yta.

I vattnet finns idag sex stycken bryggor av varierande längd och en pir på 180 m. Mastkran och ramp för båtupptagning finns på fastighetens västra del. Västerut ligger Fisksätra holme med en badplats med sandstrand och brygga. Badplatsen nås via en bro från Hamnvägen som löper längs planområdets sydvästra gräns.

Skogsö naturreservat

Del av fastigheten Erstavik 26:608 ligger inom naturreservatet Skogsö. Beslut om dispens från reservatsföreskrifterna för att anlägga småbåtshamn inom den del som tillhör reservatet fattades av Naturreservatsnämnden 2013-03-20, § 18.

Naturreservatet Skogsös gräns markeras med rött. Reservatet fortsätter österut.

Service

Planområdet är beläget cirka 300 meter från Fisksätra centrum där station för Saltsjöbanan finns samt busshållplats för buss mot Nacka Forum. Där finns även mataffärer och annan service.

Gator och trafik

Området nås från Fisksätravägen via Hamnvägen och en järnvägspassage med bommar där Brantvägen sedan ansluter in på fastigheten. Brantvägen går ned till marinan genom tre förgreningar. Två av dessa är branta och leder ner till hamnplanen där piren och bryggorna finns samt in i huvudbyggnaden. Den tredje leder till den östra delen av fastigheten.

Teknisk försörjning

Kommunalt vatten och avlopp finns framdraget till fastighetsgränsen i söder. Huvudbyggnaden har bergvärme. Inga dagvattenledningar finns inom området. Nyligen har ett system för omhändertagande och rening av spillvatten från avspolning av båtar installerats.

Mark – och sedimentföroreningar

Inom planområdet har varvsverksamhet pågått sedan slutet av 1910-talet. Fram till 1960 pågick småbåtstillverkning (trä- och plastbåtar). Därefter har reparations- och underhållsarbeten – såsom blästring, målning och underhåll av båtmotorer – skett inom området. Båtbottenfärger som har använts bestod av en mängd giftiga ämnen såsom isotiazolin, TBT, PCB, koppar etc. Gifterna bedöms vara bioackumulerande och nedbrytningen av gifterna går mycket långsamt. Miljötekniska markundersökningar har utförts i syfte att identifiera förekomst, typ och omfattning av metall- och tennorganiska föroreningar på fastigheten. Resultaten av markundersökningarna visar på koncentrationer av metallföroreningar överskridande Naturvårdsverkets generella riktlinjer för känslig mark och mindre känslig markanvändning på varierande djup. Sanering har till stora delar redan genomförts under 2012-2013 och kommer att fortsätta. Målsättningen är att föroreningshalterna ska vara så låga att människors hälsa och miljön inte kommer att påverkas. Risken för urlakning av föroreningar kommer därmed att minska eller undanröjas. Om det vid genomförande av planen sker markarbeten finns det risk att ytterligare förorenade områden påträffas. Anmälan ska då göras till tillsynsmyndigheten.

Även sedimentundersökningar har utförts i vattnet vid marinan (Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasundet, WSP 2011-06-13). Av undersökningarna framgår att halterna av flera metaller är betydligt högre än de naturliga. Framförallt kvicksilver, koppar och bly utgör en betydande förorening, men flertalet andra metaller förekommer i påtagligt förhöjda halter. Sedimenten längs med kajen i marinan och vidare österut innehåller flertalet metaller i kraftigt förhöjda halter. Några metaller uppvisar dock relativt höga halter enbart i vissa punkter. Även organiska ämnen förekommer i höga halter. Miljödom har sökts av Saltsjö Pir AB för arbeten i vatten, anlägga flytbryggor, anlägga nedfartsramp, muddring och schaktning samt fylla igen en mindre vik.

Båtrörelser riskerar att virvla upp sediment som innehåller föroreningar med ytterligare spridning som följd. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden krävde i sitt yttrande till mark- och miljödomstolen att sediment ner till 8 meters djup vid marinan ska täckas med erosionsskydd för att minska risken att föroreningar i sedimenten sprids p.g.a. båtrörelser. Mark- och miljödomstolen har i beslut 2013-12-20 inte godkänt Miljö- och stadsbyggnadsnämndens yrkande om villkor om övertäckning av sedimenten. Miljödomen har vunnit laga kraft men för att utföra utvidgning av hamnen krävs även en laga kraftvunnen detaljplan.

3. Planförslaget

Utökad småbåtshamn, hamnplan och nya byggnader

Detaljplanen medger en utbyggnad av småbåtshamn/marinan och småbåtshamnen från dagens cirka 275 platser till cirka 500 platser. Utökningen av antalet båtplatser ska ske på den östra sidan av piren. På den västra sidan av piren är antalet båtplatser samma som det befintliga. Längs med kajen ska en spång uppföras som sitter fast i kajen, förutom vid själva pirfästet. En ny ramp för upptagning av båtar tillkommer i marinans västra del. Lite längre österut ska en lyftkran, spolplatta för rengöring av båtar samt miljöstation för latrintömning och avfall från båtarna uppföras. Eventuellt tillkommer även en båtbottentvätt. En utfyllnad ska göras i det nedre kajplanets förlängning. På utfyllnaden ska bland annat den allmänna gångvägen gå och sjöbodar byggas.

Piren som byggdes under 2013 föreslås bli allmän plats och ska tillgodose behov av att ta emot besökare sjövägen, främst till museet, samt vara utgångspunkt för guidade båtturer till Baggenstaket och Skogsö naturreservat. Den ska även vara möjlig att angöra med skärgårdstrafik och passageväg till marinans båtplatser samt en mötesplats för närboende. Ytterst på piren ska ett väderskyddande tak samt bänkar sättas upp.

Två båthallar för båtförvaring vintertid och parkeringsgarage under sommaren föreslås på den nedre hamnplanen samt på den östra hamnplanen. Hallarna rymmer cirka 120 respektive 90 båtar beroende på storlek för förvaring under vintern. På den nedre hamnplanen tillkommer även cirka sex stycken mindre byggnader, så kallade sjöbodar, för mindre kontorsverksamhet, uthyrning av t.ex. kajaker, förvaring m.m. Huvudbyggnaden föreslås fortsatt användas för mindre industrilokaler, kontor och försäljning kopplat till båtlivet samt restaurang, vandrarhem och museum och/eller andra kulturella verksamheter.

*Situationsplan för
Fisksätra marina.
Bild: Kampmann
arkitekter.*

Översvämningsrisk

En kombination av förväntad permanent höjning av havsnivån och temporärt högvattenflöde kan ge en sammanlagd havsnivåhöjning på mellan 1,9 och 2,5 meter. Eftersom planområdet är strandnära finns risk för översvämningar om havsnivån stiger. Om dessa situationer uppstår så kommer befintlig båthall, tillkommande båthall och sjöbodarna att svämmas över. Den nedre hamnplanen har idag en plushöjd över nollplanet på mellan +1,5 -1,95 meter. Lägsta golvnivå för tillkommande båthall bör därför vara + 2,5 meter. De mindre sjöbodarna får en golvnivå på minst +2,0 meter över nollplanet. Sjöbodarna får inte användas som bostäder eller för verksamheter med stadigvarande vistelse. Transformatorstationen som försörjer området ligger på +12,7 meter. Den befintliga huvudbyggnaden ligger på cirka +2 m. Befintlig huvudbyggnad är svår att anpassa till de nya rekommenderade nivåerna. Dagvattenlösningar ska utformas med hänsyn till högre havsnivåer. På plankartan finns bestämmelse om att det på hamnplanen får uppföras tekniska anläggningar i syfte att förhindra framtida översvämningar.

Gestaltning

Samtliga nya byggnader samt huvudbyggnaden färgsätts för att passa in i landskapsbilden med matta, dova kulörer i rött eller svart. Takhöjden och taklutningen regleras för att behålla landskapsbilden från sundet mot den nedre hamnplanen. Sjöbodarna har bestämmelse om sadeltak.

Ovan vy från farleden och fågelperspektiv över Fisksätra marina. Nedan illustration av entrén till området och museet. Bilder: Johan Falkmarken, Designworks Europe.

Gator, trafik och parkering

Marinan kommer fortsatt att nås via Fisksätravägen, Hamnvägen och Brantvägen. Brantvägen föreslås bli en allmän väg som går ner mot vattnet och slutar i en vändplan i marinans östra del. Den körbara vägen föreslås bli 4,5 meter bred. Längs Brantvägen ska en gångbana anläggas, cirka 2 meter bred. Från vändplatsen ansluter en allmän gångväg som slingrar sig ned mot vattnet med en lutning på cirka 1:12 och fortsätter längs kajen till piren som också den är allmän plats. För att få ner gångvägen till kajen kommer viss sprängning att krävas. Gångvägen ska även ha en anslutning österut i form av en strandpromenad mot Skogsö naturreservat. Utmed gångvägen ned till piren planeras även bänkar att placeras med fin utsikt över vattnet och hamnen. Mellan vändplatsen och kajplanet planeras också för en trappa av enklare sort, inte avsedd för året runt bruk.

Brantvägen och gångväg som tillsammans med piren föreslås bli allmän plats.

De olika verksamheterna inom marinan förväntas ha olika parkeringsbehov som dessutom varierar beroende på veckodag och säsong. För våning 1-2 har nuvarande verksamheter använts som utgångspunkt för p-tal. För våning 3 är verksamheten ännu oklar men beräkningar har baserats på parkeringsbehov för kontor och småindustri. Våning 4-5 är avsett för restaurang, vandrarhem och museum.

Småbåtshamnen har beräknats med parkeringstal på 0,25 bilplatser/båtplats. Vid stora båt- och friluftshelger kan parkeringsbehovet troligen komma att överstiga detta men det bör räcka för den vanliga verksamheten, även under de högttrafikerade sommarmånaderna. Avsikten är att båthallarna ska användas för båtförvaring under vintermånaderna men kunna användas för bilparkering, drygt 110 möjliga parkeringsplatser, under sommarmånaderna.

Nedre och östra hamnplanen antas också kunna användas för markparkering sommartid. Hur många platser som då kan rymmas beror till stor del på verksamheten och hur hamnplanen nyttjas samt vilken storlek på fria ytor som behövs men 45 anordnade parkeringsplatser planeras att finnas. Parkering för besökare till piren och marinans övriga verksamheter, d.v.s. museum m.m. kommer i första hand att finnas på övre hamnplan i anslutning till museum, vandrarhem och restaurang, cirka 50 platser. I anslutning till vändplatsen planeras 1-2 parkeringsplatser för rörelsehindrade och ett antal cykelparkeringplatser att anordnas. Cykelparkering ska även anläggas på den övre delen av fastigheten vid museets entré. Marinan och piren med skärgårdstrafik nås även från Fisksätra station där Saltsjöbanan och bussar stannar. Avståndet är cirka 300 meter.

Mark och växtlighet

Erstavik 26:608 består till största del av hårdgjorda eller grusade ytor. De få gröna ytor som finns är kraftiga branter på fastighetens östra del. Dessa kommer att kvarstå. Befintliga träd finns vid vändplatsen på Brantvägen och på nedre hamnplanen. Dessa bör sparas om möjligt.

Båtförvaring

210 båtuppsättningsplatser inomhus föreslås i två båthallar på den nedre och den östra hamnplanen. Utöver det kan vinterförvaring erbjudas utomhus i mån av plats, cirka 50-100 platser beroende på båtarnas storlek. I huvudbyggnaden kan cirka 20 båtar förvaras vintertid.

Rekreation och lek

Fisksätra holme och badet på holmens östra sida är idag en populär plats för utevistelse och lek för fisksätraborna. Från holmen har man utsikt över sundet och småbåtshamnen. En mindre del av holmen samt badet ingår i planområdet och planläggs som parkmark och badplats med brygga. Antalet båtplatser på den västra sidan av piren närmast badet är detsamma som tidigare då ingen utökning av bryggor planeras där. Vid sjösättning och upptagning av båtar i marinan måste dock badet passeras. Passagen mellan piren och badet är cirka 80 meter bred. För de badandes säkerhet ska badet skärmas av med bojar och länsar.

Strandkanten österut planläggs för gångväg som ansluter till stigar i naturreservatet Skogsö. Området som ansluter till naturreservatet planläggs som naturmark.

Vattenområden

Storlek och omfattning av bryggor och anläggningar i vattenområdet samt utfyllnad i vatten regleras på plankartan.

Upphävande av strandskydd

Strandskyddet föreslås upphävas inom kvartersmark (användning V, C, E och J) och inom vattenområde betecknat WV (småbåtshamn). Skälet för att upphäva strandskyddet på dessa områden är att områdena redan idag är ianspråktaga för tomtmark, bryggor och marin verksamhet och inte är allemansrättsligt tillgängliga. Ett annat skäl är att kommunen vill begränsa den marina verksamheten till ett fåtal platser, de befintliga anläggningarna i kommunen samtidigt som verksamheterna ska kunna utvecklas. Strandskyddet föreslås även upphävas inom delar av allmän plats (GÅNGVÄG, LOKALGATA, PIR). Skälet till att upphäva strandskyddet för dessa anläggningar är att öka allmänhetens tillgänglighet till ett strandområde som tidigare inte har varit tillgängligt för allmänheten. Dessa områden anges på plankartan med en skraffering.

Strandskyddet avses ligga kvar inom W-betecknade vattenområden och inom naturmark. Se även ”Strandskydd” under avsnittet ”Konsekvenser”.

Under de närmaste åren kommer Fisksätra holme att utvecklas/rustas i samverkan med de boende i området. Detta innebär bl.a. att badplatsen kommer att få mer utrustning och bättre ytor för besökarna att sitta på.

Motivet till att strandskyddet föreslås hävas för badet på Fisksätra holme (PARK) och inom vattenområdet (W₁ badplats med badbrygga) är att området till stora delar redan är ianspråktagna för bad. Badet avses även utvidgas varför detta är motivet till att området för bad/strandskyddsupphävandet utvidgas något i förhållande till dagsläget. Badplatsen på Fisksätra holme är en intensivt utnyttjad anläggning, som kräver ständig drift och underhåll. Brygganläggningen behöver bytas med jämna mellanrum och med tanke på båttrafik och ny pir, måste även länsar/ bojar eller liknande utrustning som på ett tydligt sätt avgränsar badande från båttrafik. Även dessa anläggningar kräver återkommande drift och underhåll. Badet är ett anlagt bad, vilket innebär att geotextil och sand måste bytas med vissa intervall. På grund av strömningsförhållanden i området, påförs sand i stort sett varje år. Med anledning av den intensiva skötseln som beskrivits ovan, bedömer kommunen att det är lämpligt att häva strandskyddet på denna intensivt nyttjade yta.

I planområdets östra del kommer en ny båthall att byggas, några få kvadratmeter på land i anslutning till denna är inte ianspråktagna i nuläget men avses upphävas. I detta område kommer en ny båthall byggas ut och hallen bedöms som nödvändig för att befintlig marin verksamhet ska kunna utvecklas inom området. Som särskilt skäl åberopas MB 7 kap 18c§ punkt 1 och punkt 4 att området ”redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften samt att området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området”.

Övrig kulturhistorisk lämning

Mellan piren och holmen har ett vrak från 1800-talets senare delar identifierats efter utredning av Sjöhistoriska museet genom en arkeologisk förstudie. Vrakets status övrig kulturhistorisk lämning. Inga förändringar i vattenanvändningen planeras i lämningens direkta närhet.

Buller

Bestämmelse om att småindustriverksamheterna ej får vara störande för omgivningen införs på plankartan.

Tillgänglighet

Området som helhet blir mer tillgängligt för allmänheten genom att väg, gångväg och pir föreslås förbättras och bli allmän plats.

Teknisk försörjning

Transformatorstationen föreslås ligga kvar på samma plats. Huvudbyggnaden värms upp med bergvärme. En dagvattenutredning har tagits fram av WSP 2014-04-01,

Dagvattenhantering Fisksätra Marina. Av utredningen framgår att vissa åtgärder måste vidtas. De åtgärder som föreslås är bl.a. oljeavskiljare för dagvatten från p-platser och spolplattor för rening av spolvatten från rengöring av båtskroven. Den nya bebyggelsen innebär att de hårdgjorda ytorna i området ökar. Detta innebär en snabbare avrinning och större flöde. Ett antal åtgärder planeras inom området vilket kommer att fördröja avrinningen och rena dagvattnet så att inte vattenbalansen samt vegetationen i området förändras.

Trygghet och säkerhet

För att minska risken för kollision mellan båtar och badande ska badet avgränsas. Åtgärder kan behövas, för att skilja marinans verksamhetsytor från de allmänna gångstråken på land. Närhet till vatten innebär alltid en risk. Saltsjöbanan används inte för transport av farligt gods. Det kan dock inte uteslutas att tåg kan spåra ur. Planområdet ligger på ett avstånd på mellan 200-300 meter från Fisksätra station. När tåg passerar planområdet är hastigheten inte så hög vilket påverkar eventuella effekter av en urspårning. Saltsjöbanan går cirka 10 meter från den närmaste nya byggrätten som planförslaget medger. Denna byggrätt ska användas för båtuppläggning och garage. Inga personer ska stadigvarande vistas i lokalen. När tåg passerar lokalen går de i en bergsschakt på en sträcka av cirka 100 meter söder om den föreslagna byggrätten. Om en urspårning skulle ske skyddar därmed berget mot att tåget ska kunna kollidera med byggnaden.

4. Konsekvenser av planen

Behovsbedömning

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt miljöbalken har därför upprättats för planen. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan är påverkan på riksintresset kust och skärgård, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. Länsstyrelsen har vid samråd påpekat att även påverkan på riksintresset farled bör belysas i miljökonsekvensbeskrivningen. Se miljökonsekvensbeskrivningen för mer utförliga resonemang. Förutom MKB finns även en miljöredovisning som belyser andra konsekvenser som inte innebär en betydande miljöpåverkan.

Skurusundet – miljö kvalitetsnormer för vatten

Marinan kommer att kunna erbjuda mottagningsanordning för toalettavfall för fritidsbåtar. På hamnplan kommer en spolplatta att anläggas med efterföljande rening där tvätt av båtbottnar ska ske. Åtgärderna förväntas ge en positiv påverkan på Skurusundet avseende såväl kemisk som ekologisk status.

Efter sanering av marken samt genom att dagvattnet omhändertas enligt utredningsförslaget skapas förutsättningar för att minska mängden föroreningar som förs till recipienten. Planförslaget medför därmed ur dessa aspekter positiva konsekvenser för att miljö kvalitetsnormen för Skurusundet ska kunna uppnås.

Från marinan finns risk för utsläpp från båtmotorer, såsom drivmedel och oljor samt risk för påverkan från båtbottnfärger från båtarna som ligger vid bryggorna i marinan. Det är svårt att förutsäga hur vattenkvaliteten kommer att påverkas när detaljplanen är genomförd och cirka 500 båtar kommer att ha hemmahamn vid marinan. Det finns begränsade möjligheter att genom planbestämmelser begränsa marinans påverkan på vattenkvaliteten. Hur påverkan på vattenförekomsten från marinan kommer att bli beror på hur båtägarna och marinan använder båtar och anläggning. Det finns även risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten.

Landskapsbild

Förslaget bedöms inte påverka landskapsbilden negativt sett på avstånd. Planerad bebyggelse är begränsad till såväl yta som höjd och även färgsättningen regleras i planen. Tillkommande byggnader och anläggningar kommer inte att dominera eller höja sig över den visuellt skyddande höjdryggen i norr eller sticka upp över Fisksätra holme eller Skogsö branter.

Lokalt kommer de nya byggnaderna liksom den utvidgade hamnverksamheten att påverka landskapsbilden. De blir påtagliga inslag framförallt när man går i området eller närmar sig

sjövägen. Det är positivt att tillkommande byggnader och anläggningar till viss del kommer att hjälpa till att dölja såren efter tidigare rivningar samt genom att ordna upp området så att parkering och båtförvaring till stor del kommer att ske inomhus i de nya hallarna. Vägen ner till bryggområdet byggs om och får en bättre utformning än i dag. Störst påverkan för landskapsbilden är att en tidigare öppen vattenyta nu föreslås som hamnområde. Känsligast är vattenområdet närmast Skogsöreservatet. Sammantaget bedöms ur ett landskapsbildsperspektiv fördelarna med planförslaget överväga nackdelarna.

Kust och skärgård samt Skogsö naturreservat

Hela Nackas kust och skärgård ingår i riksintresset ”kust och skärgård”. Avgränsning på fastlandet har i översiktsplanen normalt bedömts till 300 meter. Värdet ligger i ”växelverkan mellan land och vatten samt det omväxlande kulturlandskapet”.

Några större naturvärden finns inte inom planområdet och kulturvärdena är begränsade. Utökningen av den marina verksamheten medför bl.a. att antalet båtrörelser mellan den nya piren och marinservicebryggan i väster kommer att öka. Detta innebär negativ påverkan på befintligt bad på Fisksätra holme. Utredningar har dock visat att badet bedöms kunna ligga kvar.

Positiva effekter är att området delvis blir allmäntillgängligt samt att de nackabor som är båtintresserade erbjuds båtplatser m.m. d.v.s. positivt för den delen av det rörliga friluftslivet som handlar om båtsport. Sammantaget bedöms riksintresset Kust och skärgård gynnas av planförslaget.

Planområdet ligger delvis inom naturreservatet Skogsö och en del av brygganläggningen kommer att anläggas inom reservatet, dock inte utanför den östra fastighetsgränsen. Dispens har redan beviljats för åtgärden. Konsekvensen blir att arealen öppen vattenyta i reservatet minskas något, vilket kan upplevas som negativt av det rörliga friluftslivet och för reservatets upplevelsevärden. Reservatet tillgängliggörs genom en gångväg från marinan vilket är positivt.

Farled

Lännerstasundet ingår i ”riksintresse för kommunikation” - farled för sjöfart till Stockholm. Farleden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresset. En fördubbling av antalet båtar i marinan samt utökad marin service, innebär att antalet båtrörelser ökar i en tämligen trång passage av farleden, som även byter riktning inte långt från planområdet. Detta kan innebära att farleden kan påverkas. Dock innebär de begränsningar i farledens kapacitet som finns längre västerut (Baggensstaket-Knapens håll) att inga större fartyg kan utnyttja farleden, vilket innebär att planförslaget inte kommer att få någon väsentligt negativ påverkan på sjöfarten till Stockholm.

Sjöfartsverket har tidigare accepterat utbyggnaden av piren och marinan men tar i sitt yttrande bl.a. upp att belysning i området inte får blanda sjötrafiken eller påverka sjöfartens säkra navigationsmöjligheter. Hänsyn ska tas till att svall kan orsakas av trafiken i farleden.

Sjöfartsverket kommer inte att begränsa hastigheten i farleden ytterligare. Med tanke på den omfattande båttrafiken i området, avråder Sjöfartsverket från att båtar läggs på utsidan av den yttersta bryggan. Utmärkning av området för sjöfarten ska göras enligt Transportstyrelsens anvisningar.

Markföroreningar

Sanering har till stora delar redan genomförts och kommer att fortsätta, målsättningen är att föroreningshalterna ska vara så låga att människors hälsa och miljön inte kommer att påverkas. Risken för urlakning av föroreningar kommer därmed att minska eller undanröjas. Om det vid genomförande av planen sker markarbeten finns det risk att ytterligare förorenad områden påträffas.

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram för planområdet (Dagvattenhantering Fisksätra marina, WSP 2014-04-01). Av utredningen framgår att rening krävs för dagvatten från parkeringsplatserna och av spolvatten från spolplatta m.m. Dagvattnet från hamnplanerna föreslås renas så ytligt som möjligt då översvämningsrisk föreligger. Den nya bebyggelsen kommer att innebära att de hårdgjorda ytorna ökar och att avrinningen därmed ökar. Ett antal åtgärder behöver därför anordnas.

Risk och säkerhet

Marinan kommer att förvandlas från stängt småindustriområde till en mötesplats för båtägare och besökare till museum, restaurang och pir vilket kommer att medföra att området blir mer befolkat än i dagsläget och därmed ökar känslan av trygghet när man vistas där. Inom fastigheten kommer tydlig skyltning att behövas så att inte lyft av båtar m.m. utgör en risk för allmänheten. För att minska risken för kollision mellan båtar och badande ska badet avgränsas. Närheten till vattnet utgör alltid en risk.

Både den marina verksamheten och badplatsen är befintliga och bekräftas i planförslaget så att de kan var kvar. När planen genomförs utökas marinan till ungefär dubbel storlek samt att verksamheten kommer att ha delvis ny inriktning med mer service, vilket innebär fler passager i närheten av badet. De risker som bedöms kunna uppstå är:

1. Säkerhetsrisk; kollision mellan badande och båtar.
2. Risk för spridning av föroreningar från sedimenten p.g.a av ökade båtrörelser
3. Risk för spill av bl.a. olja från verksamheten/båtarna vid marinan.

Kommunen avser att markera badet tydligare med bojar/länsar så att risken för kollision mellan badande och båtar minimeras. För att garantera en bra badvattenkvalitet kommer kommunens kontroll av badvattenkvaliteten utökas för att kontrollera påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. Om en påverkan konstateras ska orsaken utredas. Orsaken till påverkan ska omedelbart åtgärdas. Om påverkan är betydande ska badet stängas till dess prover visar att badvattenkvaliteten är godkänd igen. För att ytterligare minska risken för påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna

samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. inte måla båtarna med biocidfärg.

Sociala konsekvenser

Fisksätra marina blir genom utbyggnaden av museum och restaurang en ny mötesplats i Fisksätra för såväl närboende som besökare. Även möjligheten att resa med båt från Fisksätra pir är en positiv konsekvens då resmöjligheterna för de närboende blir fler.

Rekreation och tillgänglighet

Allmänhetens tillträde till marinan och möjligheten att ta sig ut i skärgården förbättras genom att en kommunal väg, gångväg och pir anläggs på fastigheten där skärgårdstrafik kan angöra. Den strandpromenad som ska byggas ut till naturreservatet Skogsö möjliggör en säker gångväg till reservatet.

I och med att antalet bryggor ökar så minskar allmänhetens tillgång till öppna vattenområden för paddling etc. där bryggorna är placerade. Badet på Fisksätra holme säkerställs genom planbestämmelse men inskränks till viss del då det behöver förses med bojar för att minska risken för kollisioner med den ökande båttrafiken.

Upphävande av strandskydd

Allmänhetens tillträde till området förbättras genom att en allmän väg, gångväg och pir anläggs på fastigheten och till naturreservatet Skogsö. Badområdet vid Fisksätra holme måste begränsas pga. säkerhetsskäl vilket begränsar allmänhetens tillgång till vattenområdet något mer än tidigare. Det finns risk för påverkan på växt- och djurliv genom att antalet bryggor ökar vilket innebär en ökad beskuggning av vattenområdena med risk för mindre vegetationsutbredning som följd och därmed sämre förhållanden för fisk och annat djurliv. Vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasundet är dock redan idag relativt begränsat, pga. båtsvall, erosion och stora djup. Det finns även risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten. Om en spridning av föroreningar sker ökar risken för påverkan av växt- och djurlivet, främst i närområdet. En utökning av antalet bryggor innebär även att allmänhetens tillgång till öppet vatten minskas. Utfyllnaden av kajplanet med cirka 550 m² innebär en ökad morfologisk påverkan. Området är redan idag morfologiskt påverkat genom tidigare utfyllnader och verksamheter varför den föreslagna utfyllnaden bedöms få en mindre påverkan.

Buller

Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller bedöms klaras.

Natur och kulturmiljövärden

Några större naturvärden finns inte inom planområdet och kulturvärdena är begränsade. Största delen av byggandet inom området planeras på redan ianspråktagen mark. Hamnverksamheten på platsen har varit en del av kulturmiljön i minst 100 år och en

utvidgning bedöms inte påverka kulturmiljövärdena negativt. Planförslaget innebär inte heller någon risk för fartyglämningen inom området.

Miljö kvalitetsnormer för luft

En ökad bil- och båttrafik inom området medför att utsläppen till luft ökar. Samtliga miljö kvalitetsnormer för luft klaras dock inom planområdet.

Trafik

En utökning av marinan och öppnande av museet kommer att innebära en ökning av trafiken i området, speciellt under sommarmånaderna. Förändringar av Fisksätravägen och Fidravägen planeras inte inom ramen för denna detaljplan. Vägarnas befintliga utformning gör att tillkommande trafik till och från marinan och verksamheterna inte bör innebära några kapacitetsproblem i trafiksystemet. Det är svårt att uppskatta de kommande trafikmängderna som kan komma att alstras av den marina verksamheten. En bedömning av maximal trafikallsträng kan dock göras genom att utgå ifrån full beläggning av planområdets cirka 210 parkeringsplatser och ett antagande att varje parkeringsplats har en omsättning på 2 besökare per dygn. Ett sådant antagande innebär cirka 800 fordonsrörelser/dygn som passerar Saltsjöbanans spårområde då de åker Hamnvägen till eller från planområdet. Det är dock viktigt att poängtera att de 800 fordonsrörelserna/dygn bedöms vara den maximala trafikallsträngen och att denna mängd av fordon endast antas inträffa ett fåtal tillfällen under storhelger eller vissa dagar under sommarmånaderna. Under vintern uppskattas området som högst generera cirka 400 fordon/dygn men generellt bedöms genomsnittliga flödet bli väsentligt lägre. De tidpunkter som Hamnvägen ner till marinan kommer vara som mest belastat med fordon bedöms inte sammanfalla med rusningstrafik på Saltsjöbanan. Gällande Fidravägen och Fisksätravägen är båda vägarna breda och utformade för betydligt mer än dagens trafik och upp till ytterligare 800 fordon/dygn påverkar inte framkomligheten/kapaciteten nämnvärt.

Hushållning med naturresurser och klimatpåverkan

En marina nära en tätort ger människor möjlighet att ha båt. Om en utökning av antalet båtplatser ska möjliggöras inom kommunen är det att föredra att utökningen sker vid redan befintliga hamnanläggningar framför att nya orörda områden tas i anspråk. Detta har även framförts i kommunens kustprogram. Genomförandet av detaljplanen ger förutsättningar för ett miljövänligare båtliv genom latrinmottagningsstation, spolplatta och eventuellt båtborstvätt. Det kan dock inte uteslutas att verksamheten vid marinan kan innebära en viss påverkan på den lokala miljön i form av t.ex. mindre oljeutsläpp och ökade koldioxidutsläpp. Utformning av dagvattenlösningar måste dimensioneras med hänsyn till havsnivåhöjningar.

Konsekvenser för fastighetsägare

Fastigheterna inom och i direkt anslutning till planområdet ägs av kommunen och av Storstockholms lokaltrafik (SL). Detaljplanen medger en ökning av den marina

verksamheten vilket innebär att fler människor kommer att röra sig i området och att trafiken kommer att öka.

5. Så genomförs planen

Denna detaljplan ger rättigheter att använda marken för olika ändamål men är även en förberedelse för hur genomförandet ska organiseras. Under detta avsnitt beskrivs vilka tillstånd som behövs, vem som ansvarar för utbyggnad och skötsel samt vilka förändringar planen innebär fastighetsrättsligt, tekniskt och ekonomiskt.

Förslag till tidplan

Tidplanen nedan utgör ett förslag till tidplan för hur planen ska tas fram och genomföras.

Plansamråd	2-3:e kvartalet 2014
Granskning	2:a kvartalet 2015
Kommunfullmäktiges antagande	4:e kvartalet 2015
Laga kraft	4:e kvartalet 2015*

** Tiden för eventuellt överklagande ej inräknad.*

Enskilt byggande, det vill säga ansökan om bygglov, kan ske när detaljplanen vunnit laga kraft. Fastigheten är ansluten till det kommunala VA-nätet.

Genomförandetid, garanterad tid då planen gäller

De rättigheter i form av angiven markanvändning, byggrätter med mera som detaljplanen ger upphov till är gällande tills detaljplanen upphävs eller ändras. Under en viss tid, den sk genomförandetiden, ska dock fastighetsägare och berörda kunna utgå från att deras rättighet enligt planen inte ändras. Genomförandetiden för denna detaljplan är 5 år från den tidpunkt då detaljplanen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Nacka kommun ska, genom natur- och trafiknämnden vara huvudman för allmänna platser, det vill säga för all utbyggnad och skötsel av gatu- och park/naturmark inom planområdet.

Kommunen som är fastighetsägare avser att, när detaljplan vunnit laga kraft fortsatt upplåta den fastighet som därefter bildas till Saltsjö pir AB (nedan benämnd exploatören) med tomträtt.

Exploatören ska vara huvudman för kvarterensmarken, det vill säga ansvara för all utbyggnad och skötsel av mark som ej är allmän plats. Nacka kommun, genom natur- och trafiknämnden, ska vara huvudman för utbyggnad och skötsel av allmän plats och Nacka Energi är huvudman för utbyggnad och skötsel av det allmänna elnätet.

Markfrågor handläggs av fastighetsutvecklingsenheten. Exploaterings- avtals- och övriga genomförandefrågor handläggs av exploateringsenheten i Nacka kommun. Fastighetsbildningsfrågor, inrättande av gemensamhetsanläggningar och andra

fastighetsrättsliga frågor samt beställning av nybyggnadskarta handläggs av lantmäterimyndigheten i Nacka kommun. Ansökan om marklov, bygglov och anmälan handläggs av bygglovenheten i Nacka kommun.

Avtal

Nacka kommun och exploatören har tecknat ett detaljplaneavtal som reglerar att exploatören tar kostnaden för planarbetet.

Ett konsortialavtal tecknades mellan Nacka kommun och Marinberget AB 20110523. Avtalet reglerar att kommunen och Marinberget AB ska bilda ett gemensamt bolag för utveckling av verksamheten i marinan, Saltsjö Pir. Avtalet reglerar också att fastigheten ska upplåtas med tomträtt och genomförande frågor. Konsortialavtalet kan komma att ersättas med ett exploateringsavtal i samband med att detaljplanen antas.

Fastighetsrättsliga åtgärder

När detaljplan vinner laga kraft kommer fastighetsbildning att krävas för att bilda fastigheter som stämmer överens med detaljplanen. Förrättning söks och bekostas av kommunen som är fastighetsägare. Nytt tomträttsavtal som stämmer överens med ny fastighetsbildning kommer också att upprättas.

Fastigheten Erstavik 26:1 belastas av en ledningsrätt för telekabel. Ledningarna är sjöförlagda. På plankartan har ett u-område som överensstämmer med ledningsrätten införts.

Tekniska åtgärder

Trafikanläggningar

Kommunen ansvarar för utbyggnad av väg, vändplats och gångbana på allmän platsmark.

Parker och strandpromenad/gångväg

Strandpromenad/gångväg västerut från vändplan till piren samt österut till Skogsö naturreservat ansvarar kommunen för.

Parkering

För parkeringslösningar på kvartersmark ansvarar exploatören och för eventuell parkering på allmän platsmark ansvarar kommunen.

Vatten och avlopp

Planområdet är anslutet till det kommunala VA-nätet. Möjlighet att tömma toalettavfall från fritidsbåtar ska finnas inom planområdet på kvartersmark. Befintlig vattenmätarbrunn sitter söder om Saltsjöbanan och en ny brunn ska sättas inom kvartersmark. Exploatören ska installera en fettavskiljare för restaurangen och det ska ske i samråd med kommunens VA-enhet.

Dagvattenhantering

Exploatören ansvarar för dagvattenhanteringen på kvartersmark och kommunen ansvarar för dagvattenlösningar på allmän plats.

Uppvärmning/el

Byggnaderna inom planområdet värms upp med bergvärme.

Avfallshantering

Planområdets avfallshantering sker på kvartersmark på hamnplan i anslutning till ny båthall.

Badet

Badet på Fisksätra holme ligger i nära anslutning till marinan och därför ska badet försees med bojar som markerar inom vilket område båtar ej får färdas. Kommunen ansvarar för badet.

Geoteknik/grundläggning

Geoteknisk undersökning är genomförd för del av planområdet (WSP 20111122).

Utredningen visar att landområdet består huvudsakligen av fyllning ovan friktionsjord på berg. Berg förekommer i dagen eller nära markytan längs med strandlinjen i syd-sydost. Botten inom sjöområdet består huvudsakligen av leriga sediment ovan friktionsjord på berg. Slutsatsen är att det inom utfyllnadsområdet finns risk för skred och att kompletterande geoteknisk undersökning ska göras i samband med detaljprojekteringen av utfyllnaden.

Ekonomiska frågor

Kommunen bekostar om- och utbyggnationer inom allmän plats. Exploatören bekostar all utbyggnad inom kvartersmark. Kommunen tar ut avgifter för bygglov och anmälan enligt gällande taxa.

6. Så påverkas enskilda fastighetsägare

Fastighetsbildning, justering av gränser eller avstyckningar inom kvartersmark sker på initiativ från enskilda fastighetsägare som berörs. Ansökan om fastighetsbildning görs hos lantmäterimyndigheten i Nacka. Enbart Nacka kommun som är fastighetsägare kommer att beröras av fastighetsbildning.

7. Medverkande i planarbetet

Nacka kommun:

David Arvidsson	projektledare/exploateringsing.	exploateringsenheten
Emma Färje Jones	planarkitekt	planenheten
Alexander Erixson	planarkitekt	planenheten
Anine Rondén	planarkitekt	planenheten
Mahmood Mohammadi	trafikplanerare	trafikenheten
Birgitta Held-Paulie	miljöstrateg	miljöenheten
Elisabet Rosell	landskapsarkitekt	park- o naturenheten
Per Johnsson	va-ingenjör	va-enheten
Kerstin Söderberg	förrättningslantmätare	lantmäterimyndigheten
Rafael Mancera	vägingenjör	vägenheten

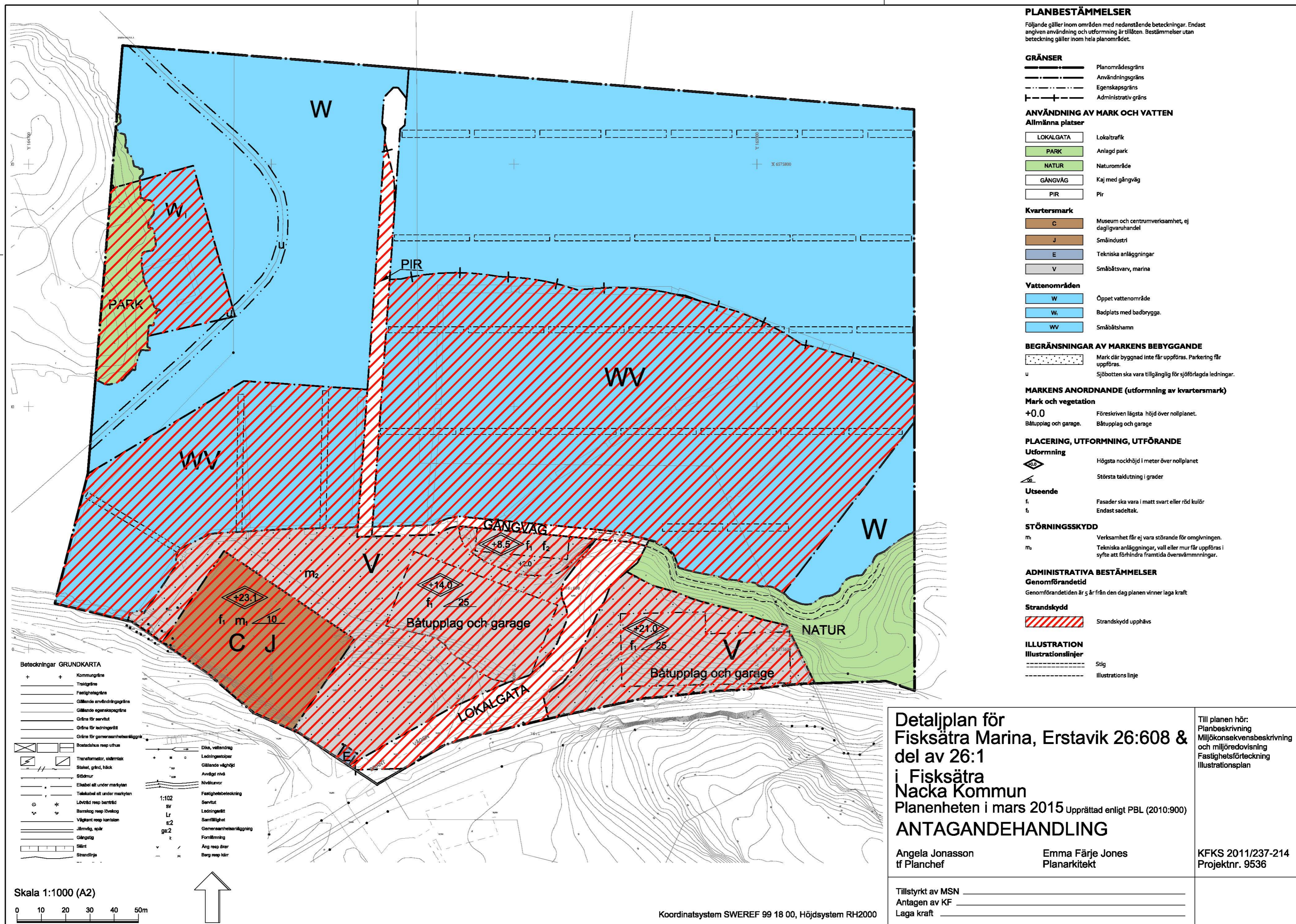
Övriga:

Henrik Almstedt	Saltsjö pir
Marie-Louise Kampmann	Kampmann arkitekter

Planenheten

Angela Jonasson
Tillförordnad planchef

Emma Färje Jones
Planarkitekt

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSER

- Planområdesgräns
- - - Användningsgräns
- · - · - Egenskapsgräns
- + - + Administrativ gräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser

- LOKALGATA Lokaltrafik
- PARK Anlagd park
- NATUR Naturområde
- GÅNGVÄG Kaj med gångväg
- PIR Pir

Kvartersmark

- C Museum och centrumverksamhet, ej dagligvaruhandel
- J Småindustri
- E Tekniska anläggningar
- V Småbåtshamn

Vattenområden

- W Oppet vattenområde
- W. Badplats med badbrygga
- WV Småbåtshamn

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Mark där byggnad inte får uppföras. Parkering får uppföras.
- u Sjöbotten ska vara tillgänglig för sjöförlagda ledningar.

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)

- Mark och vegetation**
- +0.0 Föreskriven lägsta höjd över nollplanet.
 - Båtupplag och garage. Båtupplag och garage

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

- Utförning**
- ◇ Högsta nockhöjd i meter över nollplanet
 - ∠ Största taklutning i grader

Utseende

- f₁ Fasader ska vara i matt svart eller röd kulör
- f₂ Endast sadeltak.

STÖRNINGSKYDD

- m₁ Verksamhet får ej vara störande för omgivningen.
- m₂ Tekniska anläggningar, vall eller mur får uppföras i syfte att förhindra framtida översvämningar.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

- Genomförandetid**
Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft

Strandskydd

- Strandskydd upphävs

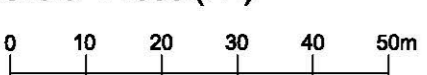
ILLUSTRATION

- Illustrationslinjer
- Stig
- Illustrations linje

Beteckningar GRUNDKARTA

- + Kommungräns
- Tränggräns
- Fastighetsgräns
- Gällande användningsgräns
- Gällande egenskapsgräns
- Gräns för servitut
- Gräns för ledningsgräns
- Gräns för gemensamhetsanläggning
- Bostadshus resp uthus
- Transformator, elräkare
- Staket, gränd, häck
- Sidomur
- Etakel alt under markytan
- Takskåp
- Lövtärl resp bärträd
- Barnskog resp lövskog
- Vikigt resp kantsten
- Utmärkt spår
- Gångstig
- Sikert
- Strandlinje
- Dike, vattendång
- Ledningsstolpe
- Gällande väghöjd
- Avläggt nivå
- Nivåkurvor
- Fastighetsbeteckning
- Servitut
- Ledningslöst
- Samfällighet
- Gemensamhetsanläggning
- Fornminning
- Ång resp åker
- Berg resp kärn

Skala 1:1000 (A2)

Koordinatsystem SWEREF 99 18 00, Höjdsystem RH2000

Detaljplan för Fisksätra Marina, Erstavik 26:608 & del av 26:1 i Fisksätra Nacka Kommun Planenheten i mars 2015 Upprättad enligt PBL (2010:900) ANTAGANDEHANDLING

Angela Jonasson
tf Planchef

Emma Färje Jones
Planarkitekt

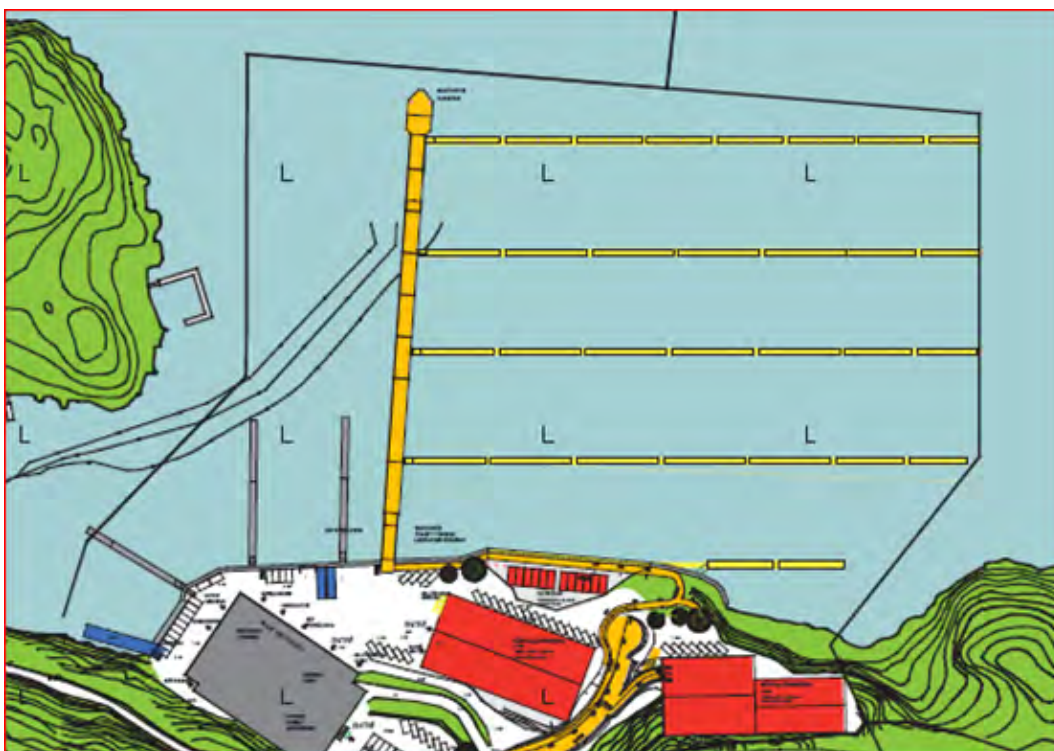
KFKS 2011/237-214
Projektnr. 9536

Tillstyrkt av MSN _____
Antagen av KF _____
Laga kraft _____

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING OCH MILJÖREDOVISNING

Detaljplan för Fisksätra marina, fastighet Erstavik 26:608
och del av Erstavik 26:1, i Fisksätra

Upprättad på miljöenheten i juni 2014, reviderad mars 2015

Situationsplan

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING

INLEDNING

Bakgrund och syfte
Rapportens uppbyggnad
Avgränsning av MKBn – geografiskt och tidsmässigt
Lokaliseringsprövning
Områdesbeskrivning

Del 1: MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

ALTERNATIVBESKRIVNING

Nuläge och Nollalternativ
Planförslaget

MILJÖKONSEKVENSER

Landskapsbild
Riksintresset kust och skärgård
Riksintresse farled
Strandskydd
Skurusundet
Skogsö naturreservat

SAMLAD BEDÖMNING

Planens grad av måluppfyllelse

UPPFÖLJNING

Del 2: MILJÖREDOVISNING

SAMMANFATTNING

KONSEKVENSER PÅ MILJÖN

Markföroreningar
Kulturmiljö
Klimat och climateffekter

KONSEKVENSER PÅ HÄLSAN

Buller
Luftkvalitet
Rekreation och tillgänglighet
Risk och säkerhet

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

SAMMANFATTNING

Handlingen består av två delar. I den första delen ”**Miljökonsekvensbeskrivning**” beskrivs de frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan, det vill säga konsekvenserna på riksintresset kust och skärgård, riksintresse för farled, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. I den andra delen ”**Miljöredovisning**” behandlas aspekterna mark, kulturmiljö, klimat och klimatpåverkan, buller, luftkvalitet, rekreation och tillgänglighet samt risk och säkerhet. Nedan sammanfattas både miljökonsekvensbeskrivningen och miljöredovisningen.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivning redovisar nuläget, nollalternativet samt planförslaget.

Nollalternativet är en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Som bedömningsgrunder har vi valt att beskriva hur planen har tagit hänsyn och beaktat riksintressena samt relevanta miljökvalitetsmål.

Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget innebär en betydande miljöpåverkan. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan är enligt behovsbedömningen påverkan på riksintresset kust och skärgård, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. Länsstyrelsen har vid samråd påpekat att även påverkan på riksintresset farled bör belysas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Strandskydd

Allmänhetens tillgänglighet ökar inom delar av området, genom att en gångväg ansluter från vändplanen till piren och även österut anläggs en gångväg som angör mot Skogsö naturreservat. Inom andra delar begränsas tillgängligheten till vattenområden då nya bryggor placeras ut samt att badområdet vid Fisksätra holme måste begränsas på grund av säkerhetsskäl.

Det finns risk för påverkan på växt- och djurliv genom att antalet bryggor ökar vilket innebär en ökad beskuggning av vattenområdena med risk för mindre vegetationsutbredning som följd och därmed sämre förhållanden för fisk och annat djurliv. Vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasunden är dock redan idag relativt begränsat, pga. båtsvall, erosion och stora djup.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Skurusundet

Marinan kommer att kunna erbjuda mottagningsanordning för toalettavfall för fritidsbåtar. På hamnplan kommer en spolplatta att anläggas med efterföljande rening där tvätt av båtbottnar ska ske. Åtgärderna förväntas ge en positiv påverkan på Skurusundet avseende såväl kemisk som ekologisk status.

Efter sanering av marken samt genom att dagvattnet omhändertas enligt utredningsförslaget skapas förutsättningar för att minska mängden föroreningar som förs till recipienten. Planförslaget medför därmed ur dessa aspekter positiva konsekvenser för att miljö kvalitetsnormen för Skurusundet ska kunna uppnås.

När marinan är i drift finns risk för utsläpp från båtmotorer såsom drivmedel och oljor samt risk för påverkan från båtottenfärger från båtarna som ligger vid bryggorna i marinan.

Enligt dagvattenutredningen föreslås vissa reningsåtgärder för att motverka risker för spridning av föroreningar som kan uppstå om detaljplanen genomförs. Om föreslagna åtgärder vidtas så kommer belastningen på Skurusundet minska för fosfor, zink, koppar, samt olja. Mängden kväve och PAH beräknas öka något pga. av flera taktytor och fler parkeringsplatser.

Det är svårt att förutsäga hur vattenkvaliteten kommer att påverkas när detaljplanen är genomförd och ca 500 båtar kommer att ha hemmahamn vid marinan. Det finns begränsade möjligheter att genom planbestämmelser begränsa marinans påverkan på vattenkvaliteten. Hur påverkan på vattenförekomsten från marinan blir beror på hur båtägarna och marinan använder båtar och anläggning. Det finns även risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten.

Miljöredovisningen

Sanering området har till stora delar redan genomförts och kommer att fortsätta, målsättningen är att föroreningshalterna ska vara så låga att människors hälsa och miljön inte kommer att påverkas. Risken för urlakning av föroreningar kommer därmed att minska eller undanröjas.

Även kraven i Nackas dagvattenpolicy på att återföra dagvattnet till det naturliga kretsloppet och att hantera det inom fastigheten uppfylls.

Tillståndsansökan enligt miljöbalken har inlämnats till mark- och miljödomstolen för byggande av kaj, utfyllnad och bryggkonstruktioner med mera i vattenområdet.

Planområdet ligger i god anslutning till kollektivtrafikförbindelse, Saltsjöbanan. Många av båtägarna kommer sannolikt ändå vara bilburna då det generellt är mycket transporter av föremål med mera till båtarna.

Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller bedöms klaras.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Enligt Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbunds beräkningar för Nacka kommun kommer samtliga nu gällande miljökvalitetsnormer för luft att klaras inom planområdet.

Hamnverksamhet på platsen har varit en del av kulturmiljön i minst 100 år och en utvidgning enligt planförslaget bedöms inte påverka kulturmiljövärdena negativt. Planförslaget bedöms inte innebära någon risk för fartyglämningen från slutet av 1800-talet. Inga byggnader inom planområdet bedöms ha kulturhistoriskt värde.

Planförslaget ökar allmänhetens tillgång till ett attraktivt landområde med vattenkontakt. Badet med anslutande natur på Fisksätra holmes östra sida säkerställs, vilket är positivt men den ökande båttrafiken innebär att badvattenkvaliteten måste hållas under extra uppsikt. En utökad verksamhet för fritidsbåtar är positivt för rekreationsintresset båtlivet i Nacka. För de som vill utnyttja de öppna vattenytorna för rekreation (bad, båtsport), kan en utvidgning av hamnverksamheten upplevas som en inskränkning, vilket är negativt.

För att minska risken för kollision och badande måste badet avgränsas. Åtgärder kan behövas, för att skilja för att skilja marinans verksamhetsytor från de allmänna gångstråken. Närhet till vatten innebär alltid en risk.

INLEDNING**Bakgrund och syfte**

Från den 21 juli 2004 gäller nya bestämmelser i plan- och bygglagen (PBL) och i miljöbalken (MB) med anledning av EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG). Då infördes nya krav på miljöbedömningar för översikts- och detaljplaner. Kriterier för att bedöma om en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan anges i EG-direktivet för miljöbedömningar av planer och program (2001/42/EG) bilaga II samt i PBL 5 kap.18 §. Kommunens bedömning är att detaljplaneförslaget innebär en betydande miljöpåverkan. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan är enligt behovsbedömningen påverkan på riksintresset kust och skärgård, påverkan på strandskyddet, påverkan på vattenmiljön, påverkan på landskapsbilden samt påverkan på Skogsö naturreservat. Länsstyrelsen har vid samråd påpekat att även påverkan på riksintresset farled bör belysas i miljökonsekvensbeskrivningen.

I de fall en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan så ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram.

MKB-arbetet följer detaljplaneprocessen. Syftet med MKB-processen är att integrera miljöaspekterna i planen så att en hållbar utveckling främjas. MKB-dokumentet ska beskriva och bedöma de effekter och konsekvenser för miljö, hälsa och hållbar utveckling som planens genomförande kan medföra samt vid

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

behov föreslå åtgärder. Dokumentet ska fungera som en del av beslutsunderlaget i planprocessen.

Planering och byggande i Sverige ska ske utifrån ett hållbart perspektiv och planprojekt ska prövas mot uppställda miljömål, miljö kvalitetsnormer och riktvärden; kommunala, regionala och nationella. De kommunala underlagen utgörs av Översiktsplanen (ÖP) från 2012, kommunens övergripande mål som är relevanta i sammanhanget vilka är – ”god livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling” och ”trygg och säker” samt de nationella miljömålen.

Rapportens uppbyggnad

Rapporten är indelad i två delar: ”Miljökonsekvensbeskrivning” respektive ”Miljöredovisning”. De frågor som medför att detaljplanen bedöms innebära betydande miljöpåverkan redovisas i del 1: ”Miljökonsekvensbeskrivning”. Övriga frågor redovisas i del 2: ”Miljöredovisning”.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivning redovisar nuläget, nollalternativet samt planförslaget. Nollalternativet är en beskrivning av miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om detaljplanen inte genomförs. Som bedömningsgrunder har vi valt att beskriva hur planen har tagit hänsyn till och beaktat riksintressen, miljö kvalitetsnormer, nationella miljömål samt de mål som anges i Nacka kommuns översiktsplan 2012. I vissa fall har bedömningsgrunder utgått från lagstiftningen eller från riktvärden som tillämpas. Av beskrivningen framgår de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.

Miljöredovisning

Utöver de frågor som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen har vi bedömt att det är relevant att redovisa konsekvenser för mark, kulturmiljö, klimat, buller, luft, rekreation och tillgänglighet, risk och säkerhet samt hållbar utveckling. Dessa frågor redovisas i rapportens andra del, ”Miljöredovisning”.

Miljöredovisningen syftar till att beskriva konsekvenserna av ett utbyggnadsförslag, jämfört med *nuläget*, under ämnesindelningen: miljö och hälsa.

Miljökonsekvensbeskrivningen och miljöredovisningen har tagits fram av Elisabeth Rosell, Johan Aspfors och Birgitta Held-Paulie, Nacka kommun.

Avgränsning av MKB

Geografisk avgränsning

MKB:ns geografiska avgränsning sammanfaller i stort med gränsen för detaljplanen. För ett flertal miljöaspekter beskriver MKB:n förändringar inom planområdet men effekter och konsekvenser kan även beröra områden utanför plangränsen, exempelvis påverkan på vattenkvalitet och landskapsbild.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Planområdet. Norr och öster om den röda markeringen ligger Skogsö Naturresevat.

Tidsmässig avgränsning

Konsekvenserna beskrivs för situationen med en fullt utbyggd marina som är tagen i drift enligt planförslaget, trolig tidpunkt cirka 2020.

Lokaliseringsprövning

Översiktsplanen och kustprogrammet

Någon lokaliseringsprövning görs inte i denna miljökonsekvensbeskrivning. Vi anser att lokaliseringsprövning redan genomförts i kommunens "Översiktsplan 2012" och i kommunens kustprogram. Enligt översiktsplanen "Hållbar framtid i Nacka" ligger planområdet inom område för medeltät stadsbebyggelse. Området berörs även av översiktsplanens stadsbyggnadsstrategi "Utveckla lokala centra och deras omgivning", där Fisksätra och dess närområde pekas ut som lokalt centrum som ska utredas ytterligare. Fisksätra, Fisksätra holme och Skutviken utpekas som ett utredningsområde där flera intressen behöver samordnas för kuststräckans utveckling. Enligt kustprogrammet och översiktsplanen ska kommunen sträva efter att skapa fler båtplatser. Vid en utökning av antalet båtplatser inom kommunen är det att föredra att utökningen sker vid redan befintliga marinor framför att nya orörda områden tas i anspråk.

Inom kustprogrammet föreslås ett antal åtgärder för mark- och vattenanvändningen i kustområdena. Bland annat föreslås utredningsområden för

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

till exempel skydd av ekologisk särskilt känsliga områden, utökning av befintliga småbåtshamnar och nya båtuppläggningsplatser.

Fisksätra-Fisksätra holme-Skutviken är ett av de utpekade utredningsområdena för utvidgning av marina österut, museum, servering, ny allmän brygga med mera. Även Skutviken anges som område för varvsutveckling och Fisksätra holme föreslås få en till badplats och anordnade gångstigar, med utgångspunkt i Fisksätradialogen.

Under avsnittet ”båtliv” i kustprogrammet (s.88 ff.) anges målet ”Möjliggör en utveckling av båtlivet i Nacka som är långsiktigt hållbar”. Där anges även rekommendationer för att uppfylla målet. Rekommendationerna anger att en utökning av antalet båtplatser behövs och pekar ut bland annat Fisksätra som lämpligt utredningsområde då man där samtidigt kan värna och utveckla varvet.

Bedömningsgrunder för varv, gästhamnar och småbåtshamnar är enligt kustprogrammet följande:

- geografisk spridning
- bra vägförbindelser
- inte påverka farleders funktion och trafiksäkerhet
- platser där omfattande muddringar inte krävs
- platser som inte är viktiga lekomyråden för fisk
- platser som inte är känsliga livsmiljöer
- det är bättre att skapa skyddande förhållanden med hjälp av pirar, än att utnyttja opåverkade grundomyråden
- möjlighet till båtbottentvätt eller spolplatta
- plats för omhändertagande av miljöfarligt avfall
- plats för parkering

Områdesbeskrivning

Planområdet omfattar fastigheten Erstavik 26:608 och en mindre del av fastigheten Erstavik 26:1. Området ligger cirka 300 meter norr om Fisksätra centrum och utgörs av både mark- och vattenområde. Området gränsar till Lännerstasunden och farleden i norr, till Saltsjöbanan i syd/sydost och till Fisksätra skola och Folkets hus i väst. I öst gränsar området till naturreservatet Skogsö. Del av fastigheten Erstavik 26:608 ligger även inom naturreservatet, se karta på föregående sida. Längre österut finns Skutviken; ett mindre område för marina verksamheter. Norr om fastigheten går riksintresse för farled. Strandskyddet är upphävt på land men inte i vattnet.

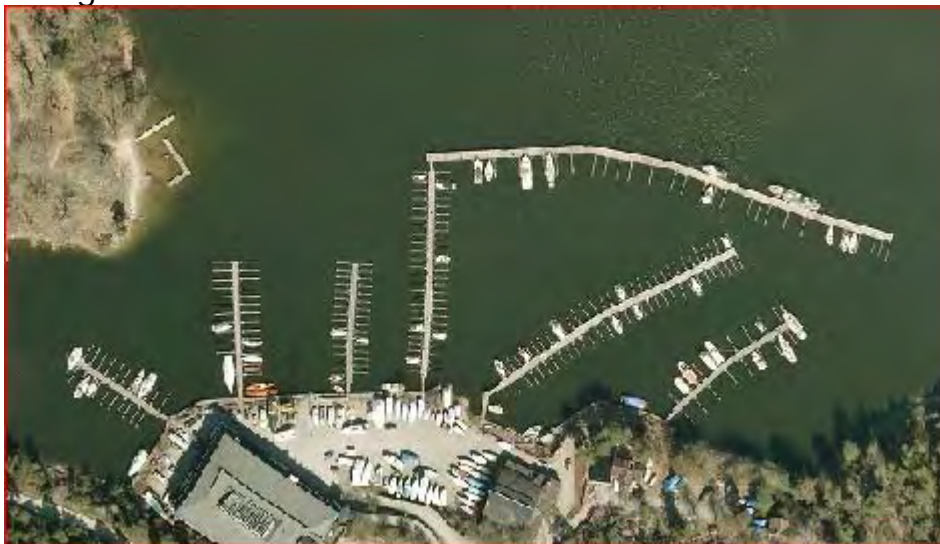
På fastigheten finns områden som är ianspråktagna för marin verksamhet och kraftiga obebyggda branter mot vattnet. Det finns en modern huvudbyggnad som hyser småindustriella verksamheter kopplade till båtlivet samt kontor och ett museum under uppbyggnad. Det finns även en småbåtshamn med plats för cirka 250 båtar och en mastkran. På kajen låg tidigare en äldre verkstadsbyggnad för båtreparation och dylikt, intill den finns en klippa med en kran för båtlyft som inte längre är i bruk. På fastighetens östra del finns plats för uppställning av båtar vintertid. Tidigare fanns även två mindre bostadshus som nu är rivna.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

För fastigheten gäller markanvändning museum, restaurang, vandrarhem genom en ändring genom tillägg år 2012 samt användning skola, småindustri, rekreation och varvsindustri enligt detaljplan 232 och stadsplan 57. Detaljplanerna vann laga kraft år 2012 och 2000. Byggrätten för huvudbyggnaden är reglerad till nuvarande byggnads utformning. Verksamheterna får inte vara störande för omgivningen.

Del 1: MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING**Alternativbeskrivning**

Planförslaget jämförs med dels en beskrivning av förhållandena inom planområdet idag – alltså nuläget, dels med ett nollalternativ. Nollalternativet är en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Konsekvenserna beskrivs för situationen med en fullt utbyggd marina som är tagen i drift enligt planförslaget, trolig tidpunkt cirka 2020

Nuläge

Marinan 2012

Miljötekniska markundersökningar har utförts i syfte att identifiera förekomst, typ och omfattning av metall- och tennorganiska föroreningar på fastigheten. Resultaten av markundersökningarna visar på koncentrationer av metallföroreningar överskridande Naturvårdsverkets generella riktlinjer för känslig mark och mindre känslig markanvändning på varierande djup. Inga dagvattenledningar finns inom området. Avrinning sker idag på markytan. Det finns inget system för omhändertagande av rening av spillvatten från avspolning av båtbottnar.

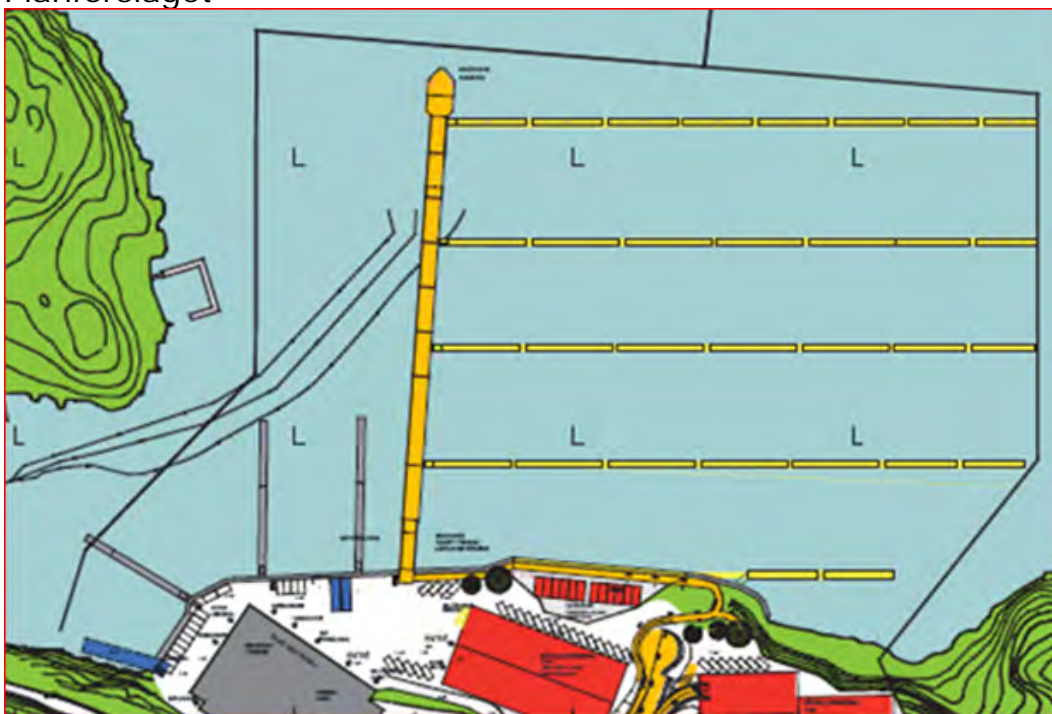
Nollalternativ

Den marina verksamheten kommer sannolikt fortsätta i den omfattning som är idag. Från den lokala tillsynsmyndigheten kommer krav att ställas på att det ska finnas möjlighet att ta emot latrin från båttoaletter. Förbud mot att släppa ut

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

toalettavfall i hav och sjöar träder i kraft den 1 april 2015 enligt Transportstyrelsens föreskrift (TSFS 2012:13). Förbudet införs på uppdrag av regeringen. Krav kommer även att ställas på att spolplatta med reningsanläggning ska installeras, enligt Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer i rapport 2012:10.

Planförslaget

Förslag på utbyggnad av brygganläggningar

Planförslaget medger en utbyggnad av småbåtshamnen till totalt cirka 500 stycken båtplatser det vill säga ungefär en dubbling av antalet båtplatser. De nya bryggorna ska fästas i en allmäntillgänglig pir som går från kajen cirka 180 meter ut i Lännerstasunden. Inom fastigheten ska även en båthall byggas på befintlig kaj och ett museum, en restaurang och ett vandrarhem ska inhysas i huvudbyggnaden (dp 524). Befintliga småindustriverksamheter kopplade till båtlivet ska vara kvar på våningarna 1-2 och våning 3 i byggnaden ska användas för kontor och utbildningsverksamhet. Planområdet ligger delvis inom naturreservatet Skogsö och en del av brygganläggningen kommer att anläggas inom reservatet, dock inte utanför den östra fastighetsgränsen. En allmän väg ska anläggas där fastigheten idag har en enskild väg. Denna ska sluta i en vändplan som kopplas till en gångväg ner till kajnivå där piren byggs. Österut kopplas vändplanen till en strandpromenad som ger tillgänglighet till Skogsö naturreservat. Vändplanen kommer att kräva ingrepp i slänt och bergkant.

En utfyllnad ska göras i kajplanens förlängning. Tillstånd för byggande i vatten har sökts hos Mark- och miljödomstolen. På utfyllnaden ska den allmänna gångvägen gå och en mindre bygggrätt för sjöbodar prövas. Sjöbodarna ska till exempel inhysa kajakuthyrning, båtmäklare och verksamhet för museet. Ianspråktaga ytor (kajplan och en platå i fastighetens östra del) kommer att användas för parkering under båtsäsong och för båtuppställning under vintertid.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Även båthallen kommer sommartid användas för bilparkering. Totalt beräknas cirka 215 parkeringsplatser behövas för verksamheterna i huvudbyggnaden och för innehavare av båtplatser.

Miljökonsekvenser

Landskapsbild

Bedömningsgrunder*Nationella miljömålen***En god bebyggd miljö**

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en regional och global god miljö. Natur- och kulturvärdena ska tas tillvara och utvecklas.

Kommunala mål – Översiktsplanen 2012

- De samlade kulturvärdena ska bevaras, förvaltas och utvecklas.
- Förändringar i den bebyggda miljön bör innebära förbättringar estetiskt, funktionellt och socialt samt leda till mer hälsosamma och trygga miljöer.
- En attraktiv och hållbar bebyggd miljö.

Nuläge och nollalternativ

Fisksätra som helhet präglas av ett sprickdalslandskap med hällmarker på höjderna och sprickdalar med lösa jordlager i dalgångarna. Hällmarkerna är till stor del bevuxna med gles hällmarkstallskog medan vegetationen i dalgångarna är frodigare, med inslag av lövträd.

Från Tollare och från farleden i Lännerstasunden syns framförallt miljöprogrambebyggelsens gavlar, som ligger på rad omgivna av grönska. Ett annat påtagligt men inte så storskaligt inslag i landskapsbilden är byggnaderna, den nybyggda piren samt övrig marin verksamhet inom det nu aktuella planområdet.

Sett från vattnet, avgränsas planområdet i söder visuellt från den i bakomliggande storskaliga bostadsbebyggelsen av en tydlig och vegetationsklädd höjdrygg. I väster utgör Fisksätra holme en visuell skärm och i öster möter naturreservatet Skogsös delvis branta, skogsklädda och otillgängliga kustremsa. Övervägande delen av den marina verksamheten är lokaliserad till de lägst liggande delarna (delvis på utfyllnadsmassor) av fastigheten samt till vattenområdet.

AB Fisksätra Motorbåtsvarv startades på platsen 1914, så båtverksamheten har varit en del av landskapsbilden i minst 100 år. Tidigare äldre byggnader som funnits för varvsändamål är redan rivna och den mest karaktäristiska byggnaden är nu den modernare huvudbyggnaden (marincentret/museet). När man kommer närmare marinan, är även den nyanlagda piren ett påtagligt inslag i landskapsbilden, liksom bryggorna för fritidsbåtar.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

I ett nollalternativ kommer troligen den marina verksamheten att fortsätta i minst nuvarande omfattning. Båtuppläggning samt parkering kommer att ske på öppen mark. Platsen kommer att fortsätta att ge ett något oordnat intryck när man kommer nära. Sår efter rivna byggnader kommer att finnas kvar.

Planförslaget

Förslaget bedöms inte påverka landskapsbilden negativt sett på avstånd. Planerad bebyggelse är begränsad till såväl yta som höjd och även färgsättningen regleras i planen. Tillkommande byggnader och anläggningar kommer inte att dominera eller höja sig över den visuellt skyddande höjdryggen i norr eller sticka upp över Fisksätra holme eller Skogsös branter.

Lokalt kommer de nya byggnaderna liksom den utvidgade hamnverksamheten att påverka landskapsbilden. De blir påtagliga inslag framförallt när man går i området eller närmar sig sjövägen. Det är positivt att tillkommande byggnader och anläggningar till viss del kommer att hjälpa till att dölja såren efter tidigare rivningar samt genom att ordna upp området, så att parkering och båtförvaring till stor del kommer att ske inomhus i de nya hallarna. Vägen ner till bryggområdet byggs om och får en bättre utformning än i dag. En nackdel för landskapsbilden är att en tidigare öppen vattenyta nu föreslås som hamnområde och att en mindre del öppet vattenområde fylls ut. Känsligast är vattenområdet närmast Skogsöreservatet. Sammantaget bedöms ur ett landskapsbildsperspektiv fördelarna överväga nackdelarna med planförslaget.

Riksintresse kust och skärgård**Bedömningsgrunder**

Hela Nackas kust och skärgård ingår i riksintresse enligt 4 kap miljöbalken – kustområdet och skärgården. Avgränsning på fastlandet har i översiktsplanen normalt bedömts till 300 meter. Värdet ligger i ”växelverkan mellan land och vatten samt det omväxlande kulturlandskapet”. Området ska med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i sin helhet skyddas. Turismens och friluftslivets intressen, särskilt det rörliga friluftslivets intressen ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Intressena ska inte utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Nuläge och nollalternativ

Större delen av området är redan planlagt för framförallt varvsverksamhet (en stadsplan och två detaljplaner). Området innehåller inga större natur- eller kulturmiljövärden, bortsett från det nyligen identifierade båtvraket från 1800-talet. Badet på Fisksätra holme är av stort rekreativintresse liksom de delar av planområdet som ligger inom naturreservat Skogsö. Redan i dag ligger delar av befintliga brygganläggningar inom reservatet. Naturreservatsnämnden lämnade 2013 dispens för brygganläggningar i Skogsöreservatet.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Piren med anöringsbrygga är öppen för allmän båttrafik.
Området är i nuläget inte formellt (planmässigt) tillgängligt för allmänheten.

I nollalternativet kommer troligen den marina verksamheten att fortsätta ungefär som i dagsläget eller med viss utökning. Invigning av projektet HAMN med museum skedde 1 juni 2014, vilket innebär att många människor kommer att besöka området årligen.

Planförslaget

Planförslaget leder till att allmänhetens tillträde till området säkerställs formellt och att en allmän gata byggs ner till kajen och piren. Piren blir en allmän gångväg och österut, mot Skogsö naturreservat, anläggs en allmän strandpromenad. Detta är positivt för riksintresset Kust och skärgård.

Antalet båtplatser kommer att öka, vilket kan ses både positivt och negativt för det rörliga friluftslivet och riksintresset. Arealen ”öppen vattenyta” minskas något samtidigt som friluftintresset ”båtliv” får ca 250 nya båtplatser.

Planförslaget gynnar turismen genom att besökare till det nya museet säkerställs möjligheter att komma ner till kaj och pir och även möjligheter att nå det angränsande naturreservatet Skogsö, via den nya strandpromenaden.

Sammantaget bedöms riksintresset Kust och skärgård gynnas av planförslaget.

Riksintresse farled

Farleden genom Lännerstasunden omfattas av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8§ miljöbalken.

Bedömningsgrunder

Farled för sjöfart till Stockholm ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresset.

Nuläge och nollalternativ

Hastigheten i området är begränsad till högst 8 knop.
I dagsläget finns på platsen en marin verksamhet med cirka 250 båtplatser samt båtservice. Här finns även den nyanlagda cirka 180 meter långa piren, med en anöringsplats för reguljär båttrafik. Bryggan trafikeras under sommarsäsongen.

I ett nollalternativ kommer troligtvis dagens verksamhet att fortsätta i minst samma omfattning som i dagsläget. Den reguljära båttrafiken kommer antagligen att öka. I samband med invigningen av attraktionen ”HAMN”, planeras för guidade båtturer från Fisksätra marina till Baggensstaket, vilket ger ökad båttrafik.

Planförslaget

En fördubbling av antalet båtar i marinan samt utökad marin service, innebär att antalet båtrörelser ökar i en tämligen trång passage av farleden, som även byter

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

riktning inte långt från planområdet. Detta kan innebära att farleden kan påverkas. Dock innebär de begränsningar i farledens kapacitet som finns längre västerut (Baggensstaket - Knapens håll) att inga större fartyg kan utnyttja farleden, vilket innebär att planförslaget inte kommer att få någon väsentligt negativ påverkan på sjöfarten till Stockholm.

Sjöfartsverket har tidigare accepterat utbyggnaden av piren och marinan men tar i sitt yttrande bland annat upp att belysning i området inte får blanda sjötrafiken eller påverka sjöfartens säkra navigationsmöjligheter. Hänsyn ska tas till att svall kan orsakas av trafiken i farleden. Sjöfartsverket kommer inte att begränsa hastigheten i farleden ytterligare. Med tanke på den omfattande båttrafiken i området, avråder Sjöfartsverket från att båtar läggs på utsidan av den yttersta bryggan. Utmärkning av området för sjöfarten ska göras enligt Transportstyrelsens anvisningar.

Strandskydd

Bedömningsgrunder

Miljöbalkens 7 kapitel. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Nuläge och nollalternativ

Inom planområdet gäller generellt strandskydd i vattnet samt utvidgat strandskydd på land inom Skogsö naturreservat. I nu gällande detaljplan är strandskyddet upphävt på land och inom delar av vattenområdet.

Växt- och djurlivet är påverkat av marinans verksamhet, se nedan under Skurusundet. Allmänhetens tillgänglighet till området är begränsad på grund av befintlig varvsverksamhet.

Planförslaget

Allmänhetens tillgänglighet till strandområdet kommer att öka genom att en gångväg ansluter från vändplanen till piren och även österut anläggs en gångväg till Skogsö naturreservat.

Utfyllnaden av kajplanet med cirka 550 kvadratmeter innebär en ökad påverkan på strandområdet. Området är redan idag morfologiskt påverkat genom tidigare utfyllnader och verksamheter varför den föreslagna utfyllnaden bedöms få en mindre påverkan.

Bryggorna minskar allmänhetens tillgång till vattenområdet då man planerar att förse bryggorna med grindar. I och med att antalet bryggor ökar så minskar även allmänhetens tillgång till öppna vattenområden för paddling med mera där bryggorna är placerade.

I planområdets västra del angränsar marinan till en badplats på Fisksätra holme. Passager av båtar som ska in för service mm i denna del av marinan kommer att öka väsentligt. Enligt uppgift från Saltsjö Pir uppskattas antalet passager till

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

mellan 1200 och 2000 passager per säsong. Avståndet mellan piren och badet blir cirka 100 meter. Av säkerhetsskäl kommer badet att avgränsas med bojar för att förhindra kollisioner. Allmänhetens tillgänglighet till vattenområdet begränsas därmed.

Genomförande av detaljplanen innebär att antalet bryggor kommer att öka väsentligt vilket innebär en ökad skuggning av vattenområdena med risk för mindre vegetationsutbredning som följd. Enligt kommunens inventering av vegetationen utmed kusten är vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasunden relativt begränsad, bland annat på grund av båtsvall och erosion. En utökning av marinan bedöms inte påverka erosionen ytterligare men en fördubblad kapacitet av båtplatser i marinan ökar däremot risken för påverkan från oförbrända petroleumprodukter, spill av olja, bränsle, rengöringsmedel samt från båtbottnfärger.

Skogsö naturreservat

Bedömningsgrunder*Nationella miljömålen***Ett rikt växt och djurliv***Definition*

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas.

Hav i balans*Definition*

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Kommunala mål – Översiktsplanen 2012

- Värna natur och vatten för rekreation och biologisk mångfald.
- Naturligt förekommande växt- och djurarter ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd.
- Ökad medvetenhet om naturmiljöers biologiska, sociala, kulturella, hälsofrämjande och estetiska värden.
- Stärk och utveckla gröna kilar och värdekärnor.

Nuläge och nollalternativ

Skogsö är ett naturreservat som omfattar cirka 150 ha varav cirka 35 hektar utgörs av vattenområde. Bland syftena med reservatsbildningen lyfts särskilt dess värde som bostadsnära rekreations-, friluftslivs- och kulturmiljö. Reservatet förvaltas enligt fastställd skötselplan av Park- och naturenheten Nacka kommun, på uppdrag av Naturreservatsnämnden.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Sedan tidigare har bryggor för fritidsbåtar funnits i den västra delen av reservatets vattenområde – utan dispens. Naturreservatsnämnden beslutade 2013-03-20 § 18 att lämna dispens för att bygga ut marinan inom vattenområdet i reservatet i enlighet med det nu framtagna planförslaget.

I nollalternativet skulle båtverksamheten inom reservatsdelen av planförslaget kunna utökas något inom ramen för given dispens. Detta under förutsättning att andra nödvändiga krav uppfylls (till exempel miljökrav).

Planförslaget

Planområdet ligger delvis inom naturreservatet Skogsö och en del av brygganläggningen kommer att anläggas inom reservatet, dock inte utanför den östra fastighetsgränsen. Dispens har redan beviljats för åtgärden. Konsekvensen blir att arealen öppen vattenyta i reservatet minskar något. Detta kan upplevas som negativt av det rörliga friluftslivet som får minskad tillgång till öppet vatten men framförallt riskerar att störas av båtverksamhet med fler båtrörelser och buller från båtarna. Upplevelsevärdena samt natur- och kulturvärdena i Skogsöreservatet kan påverkas negativt av utökad hamnverksamhet i denna del. Positivt är att en strandpromenad till reservatet kan anläggas.

Skurusundet**Bedömningsgrunder***Miljökvalitetsnormer för vatten*

Vattenmyndigheten har klassat kvaliteten på ett antal vattenområden med avseende på kemisk och ekologisk status. Lännerstasunden ingår i vattenförekomsten Skurusundet.

Vattenförekomsten Skurusundet som inkluderar Lännerstasunden.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Den kemiska statusen uppnår inte god status enligt vattenmyndigheten, orsaken är att kvicksilverhalten är för hög. Detta gäller i hela norra Östersjöns vattendistrikt, därför görs en klassning även utan kvicksilver. Skurusundet tilldelas då klassningen god status.

Den ekologiska statusen är klassad som måttlig bland annat på grund av övergödning.

Enligt miljökvalitetsnormen är kvalitetskravet att den ekologiska statusen ska vara god senast 2021 och den kemiska statusen ska vara god senast 2015.

Vattenkvaliteten i samband med planläggning får inte försämrats, utan den ska på sikt förbättras till god status till år 2021.

Hav i balans*Definition*

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

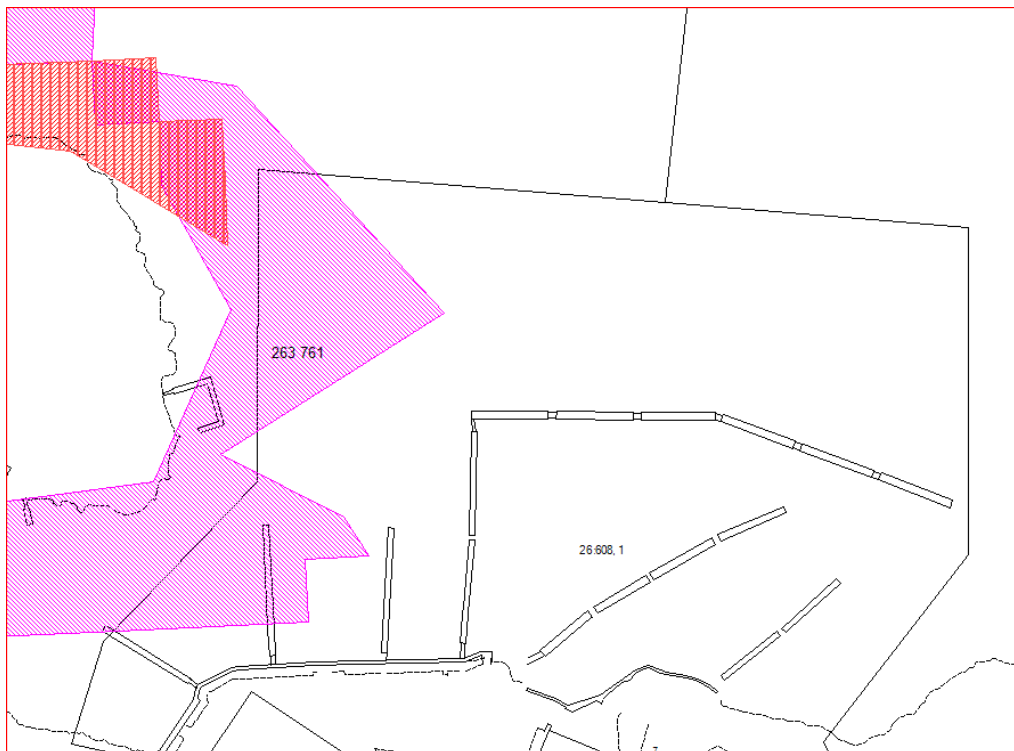
Kommunala mål - Översiktsplanen 2012

- God ekologisk och kemisk status på alla vatten till 2021.
- En långsiktig hållbar utveckling av båtlivet.
- Dagvattnet ska vara en positiv resurs i stadsbyggandet.
- Trygga den allemansrättsliga tillgången och förbättra tillgängligheten till strand- och vattenområden.
- Kommunens dagvattenpolicy och anvisningar för dagvattenhantering ska följas.

Nuläge

Området är påverkat av båttrafik vilket bedöms ha medfört ökad erosion, ökat vattenutbyte i grunda partier och sannolikt minskade mängder vegetation. Den bitvis täta bebyggelsen utmed vattenområdet (Skurusundet och Lännerstasunden) och ett intensivt båt- och friluftsliv påverkar också det biologiskt viktiga strandområdet. Placering av flytbojar och bryggor kan störa bottenliv och lekområden för fisk. Utsläpp från fritidsbåtar och användning av olämpliga kemikalier hotar också det biologiska livet i kustvattnet.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

De rödmarkerade områdena visar lek och uppväxtområden för abborre, gädda och gös enligt modellen Balance.

Kommunen utförde 2008 en marinbiologisk inventering och en naturvärdesbedömning av kustområdena i kommunen. Bland annat området innanför Baggensstäket, inklusive Skurusundet, bedömdes som de kustvattenområden i kommunen som uppvisade de lägsta naturvärdena med begränsad växtlighet och syrefria bottenområden.

För vattenområdet redovisas lek- och uppväxtområden för abborre, gädda och gös i länsstyrelsens databas som bygger på en modell, Balance. Analysen sker bland annat utifrån satellitbilder och djupdata som tas från sjökortet. Modellen beskriver sannolikheten för att påträffa rätt livsmiljöer för lek- och uppväxtområden för fisk. I samband med anmälan till länsstyrelsen angående den pir som har byggts, så utfördes en översiktsinventering av vegetationen och förutsättningar för fisk vid Fisksätra marina (Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasundet, WSP 2011-06-13).

Av rapporten framgår att området är påverkat av båttrafik vilket bedöms ha medfört ökad erosion, ökat vattenutbyte i grunda partier och sannolikt minskade mängder vegetation. Bedömningen är därför att området har förlorat i betydelse som rekryteringsområde (lek- och uppväxtområde) för abborre, gädda och andra varmvattenkrävande arter. Erosionen som är en följd av båttrafik gör emellertid att det finns gott om bottnar som passar för göslek genom att det finpartikulära botten sedimentet spolats bort.

Områdets funktion som uppväxtområde för fisk har antagligen försämrats på grund av den minskade mängden vegetation som ger upphov till ett ökat

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

livsutrymme och födokälla för smådjur och fisk. Det är möjligt att vissa arter som gynnas av minskad mängd vegetation, till exempel löja har ökat i området.

Provtagningspunkter för sedimentundersökningen

Även sedimentundersökningar har utförts vid marinan (Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasunden, WSP 2011-06-13). Av undersökningarna framgår att halterna av flera metaller är betydligt högre än de naturliga. En jämförelse med halter från Stockholmsområdet, (IVL B1297) visar att halterna överskrider för området normala nivåer. Framförallt kvicksilver, koppar och bly utgör en betydande förorening, men flertalet andra metaller förekommer i påtagligt förhöjda halter. Sedimenten längs med kajen i marinan och vidare österut innehåller flertalet metaller i kraftigt förhöjda halter. Några metaller uppvisar dock relativt höga halter enbart i vissa punkter. Höga halter av koppar och kvicksilver förekommer i punkt 2-5. Bly förekommer i höga halter i punkt 4 och 5. Även organiska ämnen förekommer i höga halter. Undersökningen visar att halterna av PAH och PCB enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder (NV 4913 – Bakgrundshalter för metaller i naturliga sediment) bedöms som medelhöga respektive höga. Halterna av tributyltenn (TBT) klassas enligt norska bedömningsgrunder som starkt till mycket starkt förorenade vid Fisksätra marina.

Nollalternativ

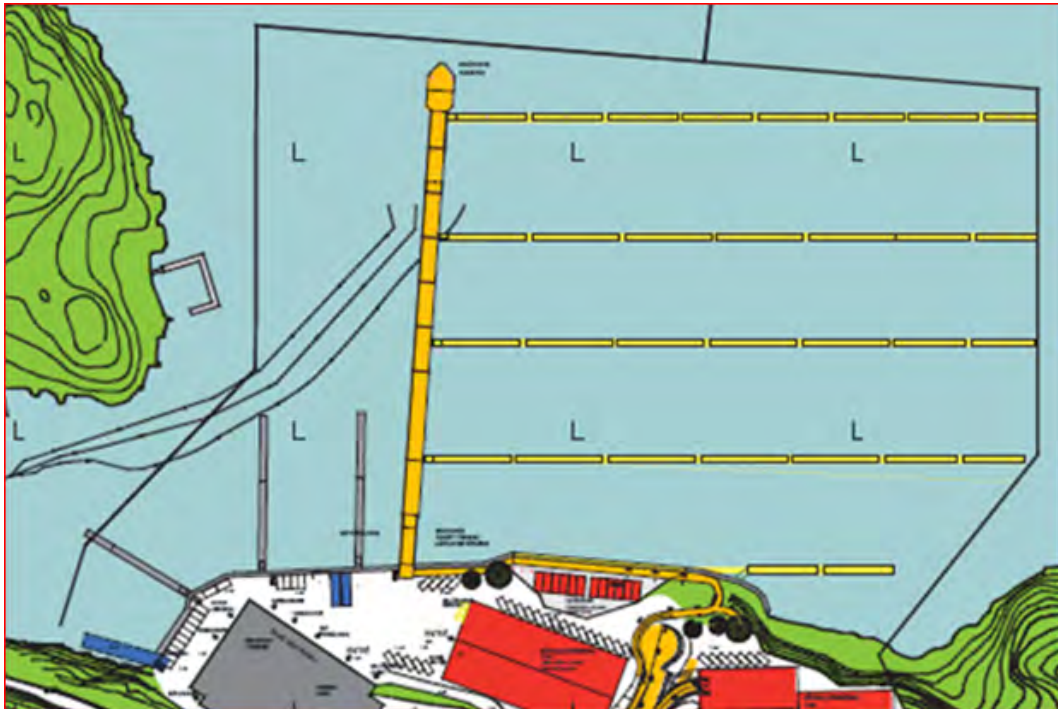
Verksamheten kommer förmodligen att fortsätta i samma utsträckning som idag. Skärpta lagkrav innebär att mottagningsanordning för toalettavfall för fritidsbåtar ska anordnas samt att om båtar spolas av på land så ska spolvatten från båtbottentvätt renas. Dessa krav gäller oavsett planläggning. Kraven förväntas ge en positiv inverkan på Skurusundet avseende såväl kemisk som ekologisk status. Inga ytterligare saneringar av markområdet inom marinan kommer att ske, vilket innebär fortsatt risk för urlakning av föroreningar till vattenområdet. Troligen kommer inte några krav ställas på att de förorenade sedimenten täcks, vilket även detta innebär risk för spridning av föroreningar i vattenområdet.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING**Planförslaget***Hamnplan*

Antalet båtplatser planeras nu att utökas till 500. Planförslaget medger en utfyllnad på cirka 550 kvadratmeter av hamnplanen.

Underhålls- och reparationsarbeten ska i första hand ske i verkstadslokalerna. Ytorna utomhus är primärt avsedda för uppställning av båtar. Avsikten är att båtägarna inte ska utföra eget arbete som slipning av båtar och service av båtmotorer på uppställningsplatsen.

Ett genomförande av planen innebär att marken kommer att saneras. Avsikten är att sanering av områden ska ske så att föroreningshalterna blir låga så att människors hälsa och miljö inte kommer att påverkas. Risken för urlakning av föroreningar kommer därmed att minska eller undanröjas.

Situationsplan

Marinan kommer att kunna erbjuda mottagningsanordning för toalettavfall för fritidsbåtar. På hamnplan kommer en eller två spolplattor att anläggas där tvätt av båtbottnar ska ske. Spolplattor ska ha en egen reningsanläggning för att omhänderta det miljöfarliga restavfall som tvättning genererar (innehåller båtbottnfärger). Rening av spolvattnet innebär att spolvatten som tidigare rann ut i Skurusundet framöver kommer att renas. Åtgärderna förväntas innebära att belastningen av båtbottnfärger från bottentvätt av båtar minskar i förhållande till nuläget.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Sediment

Miljödom har sökts av Saltsjö Pir AB för arbeten i vatten, anlägga flytbryggor, anlägga nedfartsramp, muddring och schaktning samt fylla igen en mindre vik. Båtrörelser riskerar att virvla upp sediment som innehåller föroreningar med ytterligare spridning som följd. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden krävde i sitt yttrande till mark- och miljödomstolen att sediment ner till 8 meters djup vid marinan ska täckas med erosionsskydd för att minska risken att föroreningar i sedimenten sprids på grund av båtrörelser. Mark- och miljödomstolen har i beslut 2013-12-20 inte godkänt Miljö- och stadsbyggnadsnämndens yrkande om villkor om övertäckning av sedimenten. Miljödomen har vunnit laga kraft.

Halterna av tennorganiska föroreningar i sedimenten visar att sedimenten enligt norska bedömningsgrunder är starkt förorenade (>100 µg/kg ts) i pkt 3 och förorenade (20-100 µg/kg ts) i pkt 2.

Det finns risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten. Om en spridning av föroreningar sker ökar risken för påverkan av växt- och djurlivet i närområdet.

Miljö kvalitetsnormer

Tributyltennföreningar är upptagna på den lista över prioriterade ämnen som ligger till grund för klassning av vattenförekomsternas kemiska status. En detaljplan får inte medföra att vattenkvaliteten försämras. I dagsläget är den kemiska statusen för vattenförekomsten god exklusive kvicksilver.

Vattenförekomsten Skurusundet sträcker sig från några hundra meter norr om Skurubron till Boobadet i öster. Inom detta område finns ett stort antal marinor och båtklubbar. Norr om Fisksätra marinan går en av farlederna in till Stockholm där huvudsakligen ett stort antal fritidsbåtar passerar.

Nacka kommun arbetar med information och tillsyn av båtklubbar och marinor i syfte att minska påverkan från fritidsbåtar. Inom vattenförekomsten har de senaste åren flera spolplattor, en båtborstvätt samt flera mottagningsstationer för toalettavfall från fritidsbåtar anordnats.

Det är svårt att förutsäga hur vattenkvaliteten kommer att påverkas när detaljplanen är genomförd och ytterligare cirka 250 har hemmahamn vid marinan. Av inventeringar som utförts från befintliga småbåtshamnar framgår att trots förbud av användning av vissa båtbottnfärger så återfinns dessa i ytliga lager i sedimenten. Orsaken tros vara att de förbjudna färgerna antingen finns kvar på äldre båtar eller att färgerna fortfarande används trots förbud. Det kan även finnas risk att de kan uppstå spill av drivmedel och oljor när båtarna ligger vid bryggorna.

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram (Dagvattenutredning Fisksätra Marina, WSP 2013-04-01). Syftet med utredningen är att redovisa hur

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

dagvattenhanteringen i området kan ordnas och identifiera vilka risker som finns för spridning av föroreningar samt visa vilka åtgärder som bör göras för att dessa ska motverkas. Av utredningen framgår att vissa åtgärder måste vidtas. De åtgärder som föreslås är bland annat oljeavskiljare för dagvatten från parkeringsplatser och spolplattor för rening av spolvatten från rengöring av båtskroven. Dagvatten från hamnplan föreslås att renas genom att dagvattnet samlas upp i dränerade rännor som innehåller ett filtermedier alternativt oljeavskiljning före utsläpp till Lännerstasunden.

Med föreslagna åtgärder vad avser dagvattenhanteringen så kommer belastningen på Skurusundet från de hårdgjorda ytorna att minska för fosfor, zink, koppar, samt olja. Mängden kväve och PAH beräknas öka något på grund av flera takytor och fler parkeringsplatser.

Den nya bebyggelsen innebär att de hårdgjorda ytorna i området ökar. Detta innebär en snabbare avrinning och större flöde. Ett antal dagvattenmagasin planeras på olika platser inom området vilket kommer fördröja avrinningen och rena dagvattnet så att inte vattenbalansen samt vegetationen i området förändras. Dagvatten från större parkeringsytor kommer att renas i oljeavskiljare innan de släpps ut i Lännerstasunden.

SAMLAD BEDÖMNING – Planens grad av måluppfyllelse

Den samlade bedömningen beskriver planförslagets positiva och negativa konsekvenser. Konsekvensbeskrivningen beskrivs för en fullt genomförd detaljplan år 2021.

Nationella miljömål**Begränsad klimatpåverkan***Definition*

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatpåverkan stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Måluppfyllelse

Att bygga ut marinan möjliggör att fler båtar kan få hemmahamn i Nacka kommun, vilket genererar ökad båttrafik med ökade utsläpp av koldioxid som följd. Även biltransporter till och från marinan kommer att öka vilket innebär ökade utsläpp till luft av koldioxid.

Frisk luft*Definition*

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Ambitionen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Måluppfyllelse

En ökad bil- och båttrafik inom området medför att utsläppen till luft ökar. Miljökvalitetsnormer för luft kommer att klaras inom planområdet.

Gifrfri miljö*Definition*

Förekomst av ämnen i miljön som skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Måluppfyllelse

Inom området har marin verksamhet pågått sedan 1910-talet. Såväl mark- som vattenområdet har blivit förorenat av verksamheten. Som förberedelse inför planarbetet har en hel del marksaneringar utförts och mer saneringar kommer att utföras när planen genomförs. Det finns risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten. Marinan kommer att ha spolplatta med reningsanläggning för tvätt av båtbottnar. Belastningen på vattenområdet från båtbottentvätt av båtar kommer att minska jämfört med dagsläget. Det finns begränsade möjligheter att genom planbestämmelser begränsa marinans påverkan på vattenkvaliteten. Hur påverkan på vattenförekomsten från marinan kommer att bli beror på hur båtägarna och marinan använder båtar och anläggning. Dagvattenavrinningen från området innebär att med föreslagna reningsåtgärder så minskas belastningen av tungmetaller och olja på Lännerstasunden.

Ingen övergödning*Definition*

Halter av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Måluppfyllelse

När planen genomförs ska en latrintömningsstation för båtar installeras, vilket möjliggör för båtägare att inte behöva tömma sina tankar till havs. Om åtgärder genomförs enligt dagvattenutredningen kommer belastningen av fosfor på Lännerstasunden av fosfor att minska men mängden kväve kommer att öka. Genomförandet av detaljplanen bedöms endast marginellt förändra belastningen av näringsämnen från området i förhållande till dagens situation; möjligheterna att uppnå god ekologisk status bedöms därmed förändras marginellt.

Hav i balans*Definition*

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Måluppfyllelse

Detaljplanen innebär en exploatering inom ett kustområde som till övervägande del redan är ianspråktaget. Detaljplanen i sig innebär en viss påverkan rent fysiskt

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

genom att en större yta av vattenområdet tas i anspråk. Det berörda vattenområdet är redan idag starkt påverkat av tidigare verksamheter, belägenheten i regionen samt påverkan från angränsande farled. Det finns sannolikt en risk för en större påverkan om båtägarna även fortsättningsvis använder biocidfärger som har en påverkan på den biologiska mångfalden även långt utanför planområdet. Se även giftfri miljö.

God bebyggd miljö*Definition*

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en regional och global god miljö. Natur- och kulturvärdena ska tas tillvara och utvecklas.

Måluppfyllelse

En marina nära en tätort ger människor möjlighet att ha båt. Även människor utan strandfastigheter kan utnyttja denna möjlighet. Om en utökning av antalet båtplatser ska möjliggöras inom kommun är det att föredra att utökningen sker vid redan befintliga hamnanläggningar framför att nya orörda områden tas i anspråk. Detta har även framfört i kommunens kustprogram. Genomförandet av detaljplanen ger förutsättningar för ett miljövänligare båtliv genom latrinmottagningsstation, spolplatta och eventuell båtborsttvätt. Det kan dock inte uteslutas att verksamheten vid marinan kan innebära en viss påverkan på den lokala miljön. Man kan inte heller utesluta att en utökning av marinan kan innebära en negativ påverkan på närliggande badplats.

Ett rikt växt och djurliv*Definition*

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas.

Måluppfyllelse

Inom planområdet är naturvärdena idag relativt låga på grund av tidigare verksamheter, belägenheten i regionen samt påverkan från angränsande farled. Genomförandet av planen innebär att marksaneringar utförs, vilket minskar risken för påverkan på vattenmiljön. Det finns risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten. Det finns risk för påverkan på växt- och djurliv genom att antalet bryggor ökar vilket innebär en ökad beskuggning av vattenområdena med risk för mindre vegetationsutbredning som följd och därmed sämre förhållanden för fisk och annat djurliv. Vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasunden är dock redan idag relativt begränsat, på grund av båtsvall, erosion och stora djup.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING**Mål som inte berörs eller berörs i mycket begränsad omfattning av detaljplanen**

Levande sjöar och vattendrag, rikt odlingslandskap, skyddande ozonskikt, säker strålmiljö, myllrande våtmarker, storslagen fjällmiljö, grundvatten av bra kvalitet samt levande skogar.

Tabellen redovisar den samlade bedömningen. För bedömningen har följande indelning använts:

	<i>Positiv konsekvens</i>
	<i>Ingen konsekvens</i>
	<i>Liten negativ konsekvens</i>
	<i>Måttlig negativ konsekvens</i>
	<i>Stor negativ konsekvens</i>

Med positiv konsekvens menas att miljön förbättras. Ingen konsekvens innebär att ingen förändring sker. Med negativa konsekvenser menas att miljön försämras.

Konsekvensens största storlek är beroende av vilket lagskydd ett miljöintresse har: påverkan på riksintresse medför som mest stora konsekvenser, påverkan på regionala intressen medför som mest måttliga konsekvenser och påverkan på kommunala intressen medför som mest liten konsekvens.

Påverkan	Nollalternativ	Planförslaget
<i>Riksintresse farled</i>	<i>Ingen konsekvens</i> Dagens verksamhet kommer troligen att fortsätta i minst samma omfattning som i dagsläget. Den reguljära båttrafiken kommer antagligen att öka. I samband med invigningen av attraktionen "HAMN", planeras för guideade båtturer från Fisksätra marina till Baggensstaket, vilket ger ökad båttrafik.	<i>Liten negativ konsekvens</i> En fördubbling av antalet båtar i marinan samt utökad marin service, innebär att antalet båtrörelser ökar i en tämligen trång passage av farleden, som även byter riktning inte långt från planområdet. Detta kan innebära att farleden kan påverkas. Dock innebär de begränsningar i farledens kapacitet som finns längre västerut (Baggensstaket - Knapens håll) att inga större fartyg kan utnyttja farleden, vilket innebär att planförslaget inte kommer att få

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Påverkan	Nollalternativ	Planförslaget
		<p>någon väsentligt negativ påverkan på sjöfarten till Stockholm.</p>
<p>Riksintresse kust och skärgård</p>	<p>Måttlig negativ konsekvens</p> <p>Området är i nuläget inte formellt (planmässigt) tillgängligt för allmänheten.</p> <p>I nollalternativet kommer den marina verksamheten att fortsätta ungefär som i dagsläget eller med viss utökning. Invigning av projektet HAMN med museum skedde första juni 2014, vilket innebär att många människor kommer att besöka området årligen.</p>	<p>Positiv konsekvens</p> <p>Planförslaget leder till att allmänhetens tillträde till området säkerställs formellt och att en allmän gata byggs ner till kajen och piren. Piren blir en allmän gångväg och österut, mot Skogsö naturreservat, anläggs en allmän strandpromenad.</p> <p>Antalet båtplatser kommer att öka, vilket kan ses både positivt och negativt för det rörliga friluftslivet och riksintresset. Arealen ”öppen vattenyta” minskas något.</p> <p>Planförslaget gynnar turismen genom att besökare till det nya museet säkerställs möjligheter att komma ner till kaj och pir. Sammantaget bedöms riksintresset Kust och skärgård gynnas av planförslaget.</p>
<p>Landskapsbild</p>	<p>Måttlig negativ konsekvens</p> <p>Troligen kommer den marina verksamheten att fortsätta i minst nuvarande omfattning. Båtuppläggning samt parkering kommer att ske på öppen mark. Platsen kommer att fortsätta att ge ett något oordnat intryck när man kommer nära. Sår efter rivna byggnader kommer att finnas kvar.</p>	<p>Positiv konsekvens</p> <p>Lokalt kommer de nya byggnaderna liksom den utvidgade hamnverksamheten att påverka landskapsbilden. Det är positivt att tillkommande byggnader och anläggningar till viss del kommer att hjälpa till att dölja sår efter tidigare rivningar samt genom att ordna upp området så att parkering och båtförvaring till stor del kommer att ske inomhus i de nya hallarna. En nackdel för landskapsbilden är att tidigare</p>

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Påverkan	Nollalternativ	Planförslaget
		<p>öppen vattenyta nu föreslås som hamnområde. Sammantaget bedöms ur ett landskapsbildsperspektiv fördelarna överväga nackdelarna med planförslaget.</p>
<p>Skurusundet Ekologisk status Kemisk status</p>	<p><i>Positiv konsekvens</i></p> <p>En minskad belastning av näringsämnen och båtottenfärger kan förväntas då krav på mottagning av toalettavfall från fritidsbåtar samt ökade krav på rening av spolvatten från båtbotentvätt kommer att ställas oavsett om planen genomförs eller ej.</p>	<p><i>Positiv konsekvens</i></p> <p>En minskad belastning av näringsämnen och båtottenfärger kan förväntas då krav på mottagning av toalettavfall från fritidsbåtar samt ökade krav på rening av spolvatten från båtbotentvätt kommer att ställas oavsett om planen genomförs eller ej.</p> <p>Delar av området saneras vilket minskar belastningen från land till vattenområdet.</p> <p><i>Måttlig negativ konsekvens</i></p> <p>Det finns risk för att föroreningar i sedimenten (ex. TBT) kan komma att spridas till omgivande vattenområden när marinan utökas. Lokalt kan detta få en stor påverkan men i förhållande till hela vattenförekomsten blir påverkan mindre ju längre bort från marinan man kommer.</p> <p>Båtar som i framtiden målas med godkända biocidfärger riskerar att även framöver förorena vattenområdet då de ligger vid</p>

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Påverkan	Nollalternativ	Planförslaget
		<p>marinan eller inom annat vattenområde.</p>
<p>Strandskydd</p>	<p>Ingen förändring</p>	<p><i>Liten negativ konsekvens</i></p> <p>Tillgängligheten till vattenområdet minskar pga. av ökat antal bryggor. Tillgängligheten vid badet kommer att begränsas något då badet måste avgränsas av säkerhetsskäl.</p> <p>Utfyllnad av kajplanet med cirka 550 kvadratmeter bedöms få en marginell påverkan på strandzonen då området redan idag är utfyllt och påverkat av tidigare verksamheter.</p> <p><i>Positiv konsekvens</i></p> <p>Allmänhetens tillgänglighet till strandområdet ökar genom att en gångväg anläggs dels till piren dels österut till naturreservatet.</p>
<p>Skogsö naturreservat</p>	<p>Ingen förändring</p>	<p><i>Liten negativ konsekvens</i></p> <p>Dispens har redan beviljats för utvidgning av brygganläggning i reservatet. Konsekvensen blir att arealen öppen vattenyta i reservatet minskar något. Detta kan upplevas som negativt av det rörliga friluftslivet som får minskad tillgång till öppet vatten men framförallt riskerar att störas av båtverksamhet med fler båtrörelser och buller från båtarna. Upplevelsevärdena samt natur- och</p>

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Påverkan	Nollalternativ	Planförslaget
		kulturvärdena i Skogsöreservatet kan påverkas negativt av utökad hamnverksamhet i denna del. Positivt är att en strandpromenad till reservatet kan anläggas.

UPPFÖLJNING

Väsentliga miljöaspekter som bör följas upp är påverkan på vattenförekomsten, samt utökad provtagning för att kontrollera om badvattenkvaliteten påverkas av att den marina verksamheten. Exploatören förväntas samarbeta med och bistå tillsynsmyndigheten i alla miljörelaterade frågor under utbyggnadsskedet.

Del 2: MILJÖREDOVISNING**KONSEKVENSER PÅ MILJÖN****MARKFÖRORENINGAR****Bedömningsgrunder*****Naturvårdsverkets generella riktvärden***

Riktvärdena gäller för hela Sverige och indelning har gjorts i kvalitetsklasser med hänsyn till markanvändningen. Mark för bland annat bostadsändamål, odling, parkmark och grönområden ska uppfylla kriterierna för känslig markanvändning (KM). Riktvärdena är framtagna som stöd vid efterbehandling av förorenade områden.

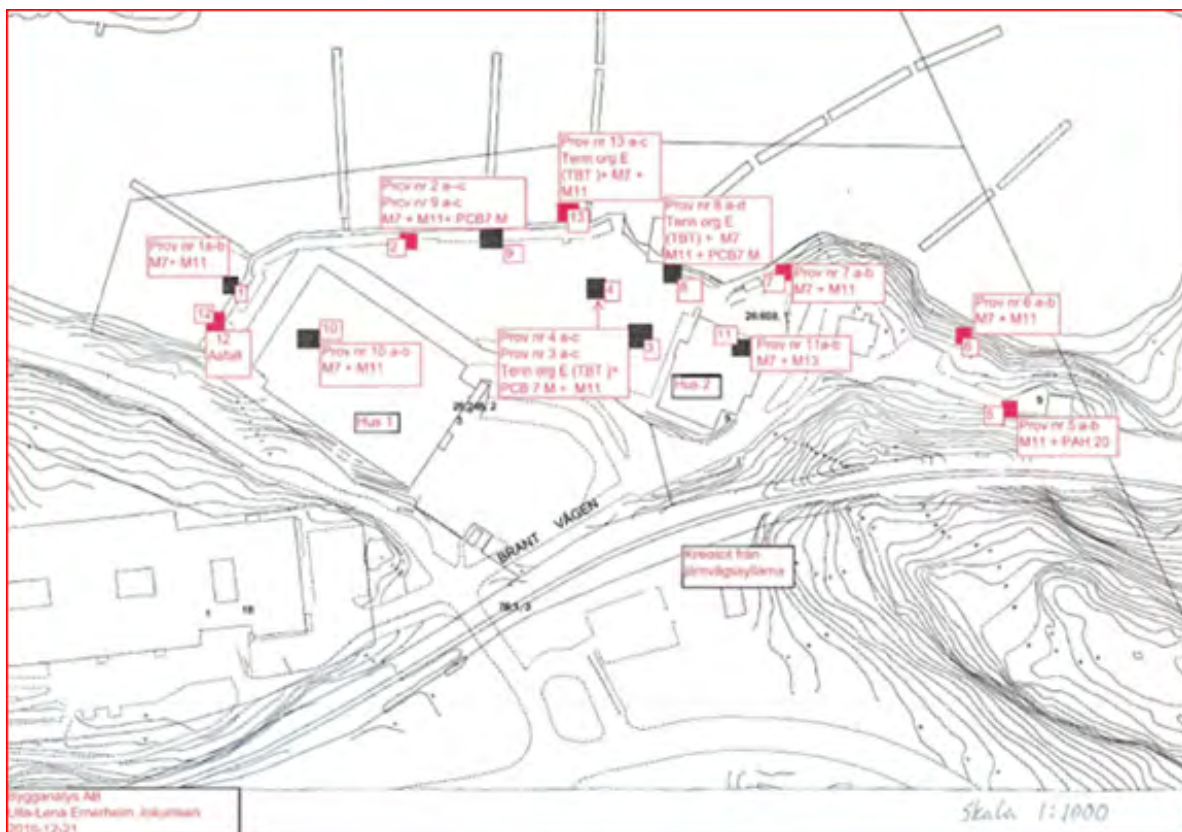
Bakgrund

Inom planområdet har varvsverksamhet pågått sedan slutet av 1910-talet. Fram till 1960 pågick småbåtstillverkning (trä- och plastbåtar) därefter har reparations- och underhållsarbeten – såsom blästring, målning och underhåll av båtmotorer – skett inom området. Båtbottenfärger som har använts bestod av en mängd giftiga ämnen såsom isotiazolin, TBT, PCB, koppar etc. Gifterna bedöms vara bioackumulerande och nedbrytningen av gifterna går mycket långsamt. Nuvarande aktiviteter inom varvsområdet är uppläggning av fritidsbåtar, reparation, underhållsarbeten samt museum.

Miljötekniska markundersökningar har utförts i syfte att identifiera förekomst, typ och omfattning av metall- och tennorganiska föroreningar på fastigheten. (Miljökontroll och efterbehandling, Nacka Erstavik 26:608, Sandström, Miljö & säkerhetskonsult, 2013-09-26).

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Resultaten av markundersökningarna visar på koncentrationer av metallföreningar överskridande Naturvårdsverkets generella riktlinjer för känslig och mindre känslig markanvändning på varierande djup. Koncentrationen av tennorganiska föreningar överskrider den högsta riskklassen (100 µg/kg) enligt det Norska riskbedömningssystemet för utvärdering av TBT (tributyltenn) i sediment, och det riktvärde (200µg/kg) som i Sverige används i dumpningsärenden. Kolväten har vid markundersökningarna inte visats sig vara en problematisk föroreningskälla.

Svarta ifyllda kvadrater innehåller markföroreningar som överstiger gränsvärden, röda och ofyllda kvadrater visar provtagningspunkter.

Utbyggnadsförslaget

En förutsättning för att området skulle kunna tas i anspråk för den nya varvsverksamheten var att området sanerades. Saneringen har utförts under 2012 och 2013. Saneringen har genomförts i samråd med tillsynsmyndigheten, Nacka kommun. Generellt tillämpas som åtgärds mål vid sanering och markarbeten riktvärden för känslig markanvändning. De övergripande åtgärds målen för saneringen var att fastigheten ska kunna användas utan risk för miljö eller hälsa. Fastigheten ska inte heller bidra med negativ påverkan på omkringliggande bostäder eller recipienter. Målsättningen var att så mycket TBT som möjligt skulle avlägsnas från fastigheten. Totalt har cirka 10000 ton förorenade massor (tungmetaller, tennorganiska föreningar och kolväten) avlägsnats från området,

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

varav cirka 400 ton som farligt avfall (tungmetaller). Mer än 90 % eller 7560 ton av all uppmätt TBT på fastigheten har avlägsnats. Några områden som fortfarande innehåller föroreningar har lämnats på grund av att området var svårtillgängligt eller att markföroreningen var intill byggnad och lämnades på grund av risk för att underminera byggnaden. Mark under kran återstår att sanera. Vatten som tränger fram på bergskanten var förorenat. Analyser visar på låga värden men bör följas upp. Vid genomförande av planen, det vill säga vid arbeten som innebär grävande eller motsvarande i mark, finns risk att ytterligare förorenade områden kan påträffas. Anmälan ska då göras till tillsynsmyndigheten.

I och med att området har genomgått en omfattande sanering så har risken för urlakning av föroreningar minskat eller undanröjts. Ett genomförande av planen innebär att marken kommer att saneras ytterligare.

Slutsats: Sanering har delar redan genomförts och kommer att fortsätta, målsättningen är att föroreningshalterna ska vara så låga att människors hälsa och miljön inte kommer att påverkas. Risken för urlakning av föroreningar kommer därmed att minska eller undanröjas. Om det vid genomförande av planen sker markarbeten finns det risk att ytterligare förorenade områden påträffas. Anmälan ska då göras till tillsynsmyndigheten.

Naturmiljö

Bedömningsgrunder

Kommunala mål – Översiktsplanen 2012

- Värna natur och vatten för rekreation och biologisk mångfald.
- Naturligt förekommande växt- och djurarter ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd.
- Ökad medvetenhet om naturmiljöers biologiska, sociala, kulturella, hälsofrämjande och estetiska värden.
- Stärk och utveckla gröna kilar och värdekärnor.

Utbyggnadsförslaget

Inga för kommunen kända lokaler för hotade växt- eller djurarter påverkas av planförslaget.

Största delen av byggandet inom området planeras på redan ianspråktagen mark. I stort sett all, till ytan mycket begränsad, naturmark inom planområdet säkerställs som allmän plats – natur.

Det finns risk för negativ påverkan på växt- och djurliv genom att antalet bryggor ökar vilket innebär en ökad beskuggning av vattenområdena med risk för mindre vegetationsutbredning som följd och därmed sämre förhållanden för fisk och annat djurliv. Vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasunden är dock redan idag relativt begränsat, på grund av båtsvall, erosion och stora djup.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Det finns även risk för att föroreningar i sedimenten sprids då antalet båtrörelser ökar i vattenområdet där det finns höga halter av föroreningar i sedimenten. Om en spridning av föroreningar sker ökar risken för påverkan av växt- och djurlivet, huvudsakligen i närområdet.

Slutsats: Största delen av byggandet/anläggningarna inom området planeras på redan ianspråktagen mark. Det finns risk för negativ påverkan på växt- och djurliv genom att antalet bryggor ökar men vegetationsutbredningen i hela Skurusundet och Lännerstasunden är dock redan idag relativt begränsat, på grund av båtsvall, erosion och stora djup. Om en spridning av föroreningar sker ökar risken för påverkan av växt- och djurlivet, huvudsakligen i närområdet.

Klimat och climateffekter

Bedömningsgrunder

Kommunala mål – Översiktsplanen 2012

De värden som anges i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm 2010, RUFS 2010, anges som förväntad permanent höjning av Östersjöns havsnivå till mellan + 0,5 m till + 1,1 m och det temporära högvattenflödet ytterligare + 1,4 m. Detta ger en sammanlagd havsnivåhöjning (permanent höjning plus tillfällig variation minus landhöjning) på + 1,9 m till + 2,5 m. (RH 00)

Planförslaget.

Den generella riktlinjen i Nacka är att inte planlägga för bostäder under +2,5m. Denna nivå bör även tas hänsyn till för att skapa hållbara lösningar för dagvattenhanteringen på marinan. Då hamnplan ligger under +2 meter i de lägre delarna så bör all dagvattenhantering där hållas så ytlig som möjligt, för att minska risken för perioder med nedsatt funktion.

Slutsats: Utformning av dagvattenlösningar för hamnplanen ska ta hänsyn till havsnivåhöjningar.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

KONSEKVENSER PÅ HÄLSAN

BULLER

Bedömningsgrunder

Naturvårdsverkets allmänna råd för externt industribuller (SNV RR 1978:5 rev. 1983).

Utomhusriktvärden för externt industribuller angivna som ekvivalent ljudnivå i dBA.				
Områdesanvändning ¹⁾	Ekvivalent ljudnivå i dBA			Högsta ljudnivå i dBA läge "FAST"
	Dag kl 07-18	Kväll kl 18-22 samt söndag och helgdag kl 07-18	Natt kl 22-07	Momentana ljud nattetid kl 22-07
Arbetslokaler för ej bullrande verksamhet	60	55	50	–
Bostäder och rekreationsytor i bostäders grannskap samt utbildningslokaler och vårdbyggnader	50	45	40 ²⁾	55
Områden för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv där naturupplevelsen är en viktig faktor. ³⁾	40	35	35	50

1. Vid de fall kringliggande område ej utgörs av angivna områdestyper bör bullervillkoren anges på annat sätt, till exempel ljudnivå vid stadsplanegräns eller på ett visst avstånd från anläggningen.
2. Värdet för natt behöver inte tillämpas för utbildningslokaler.
3. Avser områden som planlagts för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv.

Fakta buller

Buller är det ljud som uppfattas som störande. Vad som uppfattas som buller varierar från person till person.

Buller kan orsaka bland annat stressreaktioner, trötthet, irritation, blodtrycksförändringar, sömnstörningar och hörselskador. Särskilt störande är sådant ljud som man inte kan påverka, till exempel trafik.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Utbyggnadsförslaget

Bullrande verksamhet vid marinan kan orsakas av reparationer och underhåll av båtar utomhus. De flesta reparationer kommer att ske inomhus (främst i servicehallen). Vissa reparationer kan behöva utföras när båtarna ligger i sjön. Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller bedöms klaras.

Slutsatser: Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller bedöms klaras.

LUFT**Bedömningsgrunder*****Kommunala mål - Översiktsplanen 2012***

- Kollektivtrafiken ska vara dimensionerad och utformad så att dess andel av resorna avsevärt ökar till 2030.
- Kollektivtrafik till sjöss ska särskilt utvecklas, kopplas till landburen kollektivtrafik och samordnas regionalt.
- Trafiksystemet ska vara utformat så att andelen resor till fots eller med cykel ökar.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) är bindande nationella föreskrifter. De är till för att skydda hälsan och miljön. MKN anger de föroreningsnivåer som människor och miljö kan belastas med utan olägenheter av betydelse. Vid planering och planläggning ska hänsyn tas till dessa. En plan får inte medverka till att MKN överskrids.

Utbyggnadsförslaget

Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund har utfört beräkningar över luftkvaliteten inom Nacka kommun. De föroreningar som är svårast att klara är partiklar och kvävedioxid. Av beräkningarna framgår att dygnsvärdet för partiklar (PM10, (<10µm) är 14-16µg/m³. Medelvärde under det 36:e värsta dygnet får inte vara högre än 50µg/m³. Beräkningarna för kvävedioxid visar att halterna är 18-24µg/m³. Medelvärde under det åttonde värsta dygnet får inte vara högre än 60µg/m³. Samtliga MKN för luft kommer att klaras inom planområdet.

Slutsats: Samtliga miljö kvalitetsnormer för luft klaras inom planområdet.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Kulturmiljö

Bedömningsgrunder

Nationella miljömålen

God bebyggd miljö

Definition

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en regional och global god miljö. Natur- och kulturvärdena ska tas tillvara och utvecklas.

Kommunala mål – Översiktsplanen 2012

- De samlade kulturvärdena ska bevaras, förvaltas och utvecklas.
- Förändringar i den bebyggda miljön bör innebära förbättringar estetiskt, funktionellt och socialt samt leda till mer hälsosamma och trygga miljöer.
- En attraktiv och hållbar byggd miljö.

Utbyggnadsförslaget

Planområdet har sedan 1914 varit en plats för båtverksamhet, då AB Fisksätra Motorbåtsvarv startade sin verksamhet på platsen detta år. Tidigare har området säkert utnyttjats som ankringsplats med mera, då platsen är skyddad och belägen nära Stockholm. I den marinarkeologiska förstudie som Sjöhistoriska museet genomförde 2013, upptäcktes en fartygslämning från 1800-talets senare del. Detta indikerar tidigare båtverksamhet på platsen. Hamnverksamhet på platsen har varit en del av kulturmiljön i minst 100 år och en utvidgning enligt planförslaget bedöms inte påverka kulturmiljövärdena negativt. Det aktuella vraket från 1800-talet har status övrig kulturhistorisk lämning. Inga förändringar i vattenanvändningen planeras i lämningens direkta närhet och därför bedöms planförslaget inte innebära någon risk för vraket.

Tidigare äldre byggnader som funnits för varvsändamål är redan rivna. Om byggnaderna funnits kvar, hade de haft visst kulturhistoriskt värde. De byggnader som finns kvar, bedöms inte vara av kulturhistoriskt intresse.

Slutsats: Hamnverksamhet på platsen har varit en del av kulturmiljön i minst 100 år och en utvidgning enligt planförslaget bedöms inte påverka kulturmiljövärdena negativt. Planförslaget bedöms inte innebära någon risk för fartygslämningen från slutet av 1800-talet. Inga byggnader inom planområdet bedöms ha kulturhistoriskt värde.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Rekreation och tillgänglighet

Bedömningsgrunder

Nationella miljömålen

God bebyggd miljö

Definition

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en regional och global god miljö. Natur- och kulturvärdena ska tas tillvara och utvecklas.

Hav i balans

Definition

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Kommunala mål - Översiktsplanen 2012

- Rika möjligheter till friluftsliv som tar hänsyn till naturens förutsättningar.
- Tillgång och tillgänglighet till parker och bostadsnära natur ska vara god i alla kommundelar.
- Trygga den allemansrättsliga tillgången och förbättra tillgängligheten till strand- och vattenområden.
- Öka tillgängligheten till grönområden.
- Utvecklingen i samhället ska främja en god folkhälsa.
- Medborgarna ska ha tillgång till ett bra och varierat utbud av idrotts- och fritidsanläggningar.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

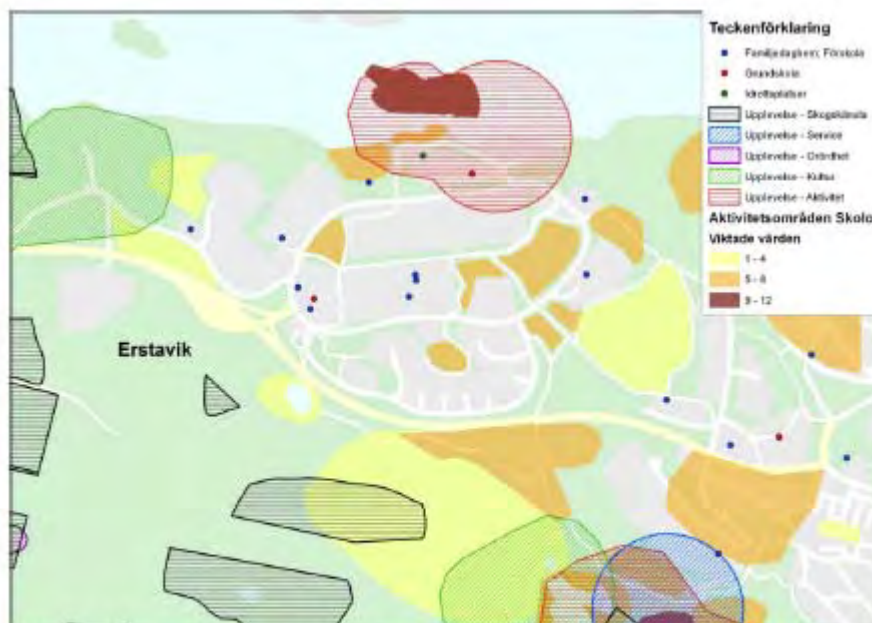

Bild. 12. Bilden visar förskolor och skolors användning av Fisksättras natur samt människans förväntade upplevelser av sitt besök i området. I kartläggningen, aktivitetssområden skolor, har pedagogisk verksamhet viktats genom att räknas som tre. Övriga aktiviteter som lagts in har räknats som en. Detta innebär att ett område som fått värdet fyra används på fyra olika sätt av skolor eller som pedagogisk verksamhet och en aktivitet till.

Källa: Förstudie - Natur- och rekreationsvärden i Fisksätra, Park- och naturenheten 2012-07-31

Utbyggnadsförslaget

Förslaget ökar allmänhetens tillgång till ett attraktivt landområde med vattenkontakt, genom att det tidigare stängda hamnområdet bland annat får en allmän väg ner till kajplanet, ett allmänt gångstråk med sittmöjligheter ute på piren, möjligheter till allmän båttrafik kan erbjudas (trafikeringen kan ej styras av planen) och en strandpromenad mot Skogsö byggs ut.

En utökad verksamhet för fritidsbåtar i ”kontrollerad form” är positivt i en skärgårdskommun som Nacka, sett ur perspektivet båtliv som rekreation och behovet av servicepunkter för detta². För de som vill utnyttja de öppna vattenytorna för rekreation (bad, båtsport), kan en utvidgning av hamnverksamheten upplevas som en inskränkning, vilket är negativt.

Badet med anslutande natur på Fisksätra holmes östra sida, säkerställs också i detaljplaneförslaget, vilket är positivt med tanke på hur intressant Fisksätra holme är ur rekreationssynpunkt.

Badplatsen på Fisksätra holme ligger ca 50 meter från närmaste brygga i marinan. Både bryggan och badplatsen är befintliga. Den förändring som sker när planen genomförs är att marinan utökas till ungefär dubbel storlek samt att verksamheten kommer att ha delvis ny inriktning med mer service, vilket innebär fler passager i närheten av badet. De risker som bedöms kan uppstå är:

1. Säkerhetsrisk kollision badande – båtar.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

2. Risk för spridning av föroreningar från sedimenten pga av ökade båtrörelser
3. Risk för spill av blå olja från verksamheten vid marinan.

Förslag till åtgärder i driftskedet

Kommunen avser att markera badet tydligare med bojar/ länsar så att risken för kollision badande –båtar minimeras.

För att garantera en bra badvattenkvalitet, så kommer kommunens kontroll att utökas för att kontrollera ev. påverkan av föroreningar från bottensediment och båtbottnfärger samt oljespill. Om en negativ påverkan konstateras ska orsaken utredas och orsaken till påverkan ska omedelbart åtgärdas. Om påverkan är betydande ska badet stängas till dess prover visar att badvattenkvaliteten är godkänd.

För att ytterligare minska risken för negativ påverkan på vattenkvaliteten kan båtägarna vid marinan informeras om risken för påverkan av vattenkvaliteten från båtarna samt vad man som båtägare kan göra för att minska påverkan ex. genom att inte måla båtbottnen med biocidfärg.

Slutsats: Förslaget ökar allmänhetens tillgång till ett attraktivt landområde med vattenkontakt. Badet med anslutande natur på Fisksätra holmes östra sida säkerställs, vilket är positivt men den ökande båttrafiken innebär att badvattenkvaliteten måste hållas under extra uppsikt. En utökad verksamhet för fritidsbåtar är positivt för rekreationsintresset båtlivet i Nacka. För de som vill utnyttja de öppna vattenytorna för rekreation (bad, båtsport), kan en utvidgning av hamnverksamheten upplevas som en inskränkning, vilket är negativt.

Risk och säkerhet**Kommunala mål - Översiktsplanen 2012**

- Förändringar i den byggda miljön bör innebära förbättringar estetiskt, funktionellt och socialt samt leda till mer hälsosamma och trygga miljöer.
- Alla ska vara trygga och säkra i Nacka.

Utbyggnadsförslaget

Planförslaget innebär att en befintlig marina tillåts expandera till dubbla antalet båtplatser. I marinas västra del kommer service av båtar ske samt försäljning av båtar. För att nå detta område kommer båtar passera mellan piren och badplatsen. Avståndet mellan dessa två är cirka 80 meter. Antalet passager uppskattas av verksamhetsutövaren uppgå till mellan 1200 - 2000 per säsong. För att minska risken för kollision mellan båtar och badande måste badet avgränsas.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Marinan planeras för såväl allmänhetens tillträde som för de marina verksamheterna. Detta kan utgöra en säkerhetsrisk, om allmänheten inte följer de allmänna stråk som planeras. Det är därför betydelsefullt, att vid utbyggnaden tydligt skylta var allmänheten ska röra sig för att trafiksäkerheten ska vara god. Det kan även behöva fysiska hinder, för att skilja marinans verksamhetsytor från de allmänna gångstråken.

Närhet till vatten innebär alltid en risk. I det fortsatta arbetet bör eventuella behov av avåkningsskydd undersökas liksom lämplig placering av räddningsstegar och annan livräddningsutrustning.

Slutsats: För att minska risken för kollision och badande måste badet avgränsas. Åtgärder kan behövas, för att skilja för att skilja marinans verksamhetsytor från de allmänna gångstråken. Närhet till vatten innebär alltid en risk.

NACKA KOMMUN

Birgitta Held-Paulie

Elisabeth Rosell

Miljöenheten

Park- och naturenheten

Referenser:

Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp, Regionala dagvattennätverket i Stockholms län, 2009
 Dagvattenpolicy för Nacka kommun, 2011-03-02
 Resultat från översiktsinventering av vegetation och förutsättningar för fisk i Fisksätra, Nacka kommun, Ekologigruppen
 Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasundet, Nacka kommun, WSP, 2011-06-13
 Miljökonsekvensbeskrivning, Småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun, WSP 20120202
 Nacka kommuns marina kustområde, marinbiologisk undersökning och naturvärdesbedömning, Sveriges Vattenekologer AB, oktober 2008
 Havs- och vattenmyndighetens rapport 2012:1
 Transportstyrelsens föreskrift (TSFS 2012:13)
 Naturvårdsverkets allmänna råd för externt industribuller (SNV AR 1978:5 rev. 1983)
 PM - tänkbara effekter på bad vid Fisksätra holme av utökad verksamhet vid

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

småbåtshamn i Fisksätra, Nacka kommun, Sweco, 2012-12-30

<http://www.viss.lansstyrelsen.se/>

Dagvattenutredning Fisksätra Marina, WSP 20130401

Förorening av båtuppläggningsplatser– en sammanställning av utfördaundersökningar i svenska kustkommuner, ITM-rapport 208, Institut för tillämpad miljöforskning, 2011-12-27

NV 4913 – Bakgrundshalter för metaller i naturliga sediment

Undersökning av lekbotten och sediment i Lännerstasundet, (WSP,2011-06-13).

Miljökontroll och efterbehandling, Nacka Erstavik 26:608, Sandström, Miljö & säkerhetskonsult, 2013-09-13,

Översiktlig miljöteknisk analys Fisksätra marina, Bygganalys., 2010-12-22

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 216

Dnr KFKS 2012/696-214

Ramavtal för Älta centrum, projekt 9627

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutar om följande justering av ramavtalet till kommunstyrelsens sammanträde den 23 november.

”I § 7 i ramavtalet ska inte bara Fundamenta vara underlag till varje markanvisning utan även Grönytefaktorn.”

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att kommunfullmäktige godkänner att kommunstyrelsen ingår föreslaget ramavtal med Wallenstam AB för Älta centrum.

Ärende

Syftet med ramavtalet för Älta centrum är att översiktligt reglera förutsättningar för genomförandet av kommande detaljplaner inom programområdet, bland annat avseende principer för marköverlåtelse, tomträttsupplåtelse och ansvars- och kostnadsfördelning av allmänna anläggningar. Kommunen respektive Wallenstam äger stora delar av marken inom programområdet.

I början av 2013 tecknades en avsiktsförklaring och ett programavtal mellan Kommunen och Wallenstam för området vid Älta centrum. Den 28 september 2015 antog kommunstyrelsen programförslaget för Ältas nya centrum.

Exploateringen inom programområdet medför behov av ombyggnad och nybyggnad av allmänna anläggningar. Kostnaderna kommer att fördelas mellan byggrätterna inom programområdet. Stora investeringskostnader kommer att uppstå tidigt under genomförandet av programmet. Kostnaderna beräknas att över tid täckas av de intäkter som genereras vid markanvisning av de kommunalägda markområdena inom programområdet och av exploateringsbidraget. Målet är att projekten inom programområdet tillsammans ska generera ett positivt netto till kommunen.

Handlingar i ärendet

Exploateringsenhetens tjänsteskrivelse den 21 oktober 2015
Ramavtal för Älta centrum

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Yrkanden

Helena Westerling (S) yrkade, med instämmande av Mats Gerdau (M) och Anders Tiger (KD), bifall till exploateringsenhetens förslag med följande tillägg:

”I § 7 i ramavtalet ska inte bara Fundamenta vara underlag till varje markanvisning utan även Grönytefaktor.”

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med Helena Westerlings yrkande.

Protokollsanteckningar

Hans Peters (C) lät anteckna följande för Centerpartiets stadsutvecklingsutskottsgrupp.

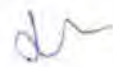
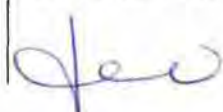
”Det är av stor vikt att Älta bibliotek som nu finns i centrumhuset, flyttas in i lämplig nybyggd fastighet i nära anslutning till kommersiell service närmare Ältavägen.”

Rolf Wasteson (V) lät anteckna följande.

Vänsterpartiet är positiva till att området runt Älta centrum förtätas och moderniseras. Behovet av bostäder är stort och det nya Älta har goda förutsättningar att bli ett attraktivt och trivsamt område. Dock anser att det är helt fel att vid en markanvisningstävling för hyresbostäder upplåta marken till högstbjudande. Istället bör lägsta inflyttningshyra vara en avgörande faktor.”

Helena Westerling lät anteckna följande för Socialdemokraternas stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”Att ta med Grönytefaktor som ett instrument i tecknande av ramavtal är en väsentligt viktig del för att säkerställa ett miljömässigt hållbart utformande av det framtida byggandet. Eftersom arbetet med framtagandet av detta är i slutfasen är det högst relevant att ta med denna i tecknande av detta avtal. I planerandet och genomförandet av att bygga ut Nacka är det, inte bara i stadsbyggnadsprojekten utan även i övriga Nacka, viktigt att få med miljöfrågorna. Grönytefaktor är ett verktyg att använda men mer kan göras. Vid markanvisning genom anbudstävling bör även krav på klimatsmart byggande och inte enbart pris, som i det här fallet, finnas med.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

RAMAVTAL FÖR ÄLTA CENTRUM

§ 1 PARTER

Mellan Nacka kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad Kommunen, och Wallenstam AB, adress 401 84 Göteborg, org.nr 556072-1523, nedan kallad Wallenstam, träffas följande ramavtal.

§ 2 OMRÅDE

Detta ramavtal omfattar programområdet som beskrivs i Detaljplaneprogram för Ältas nya centrum, nedan kallat programförslaget.

Till avtalet hör följande bilagor:

<u>Bilaga 1</u>	Avsiktsförklaring undertecknad år 2013
<u>Bilaga 2</u>	Övergripande programkarta
<u>Bilaga 3</u>	Utbyggnadsetapper
<u>Bilaga 4</u>	Karta allmänna anläggningar (gator, torg, parker mm)
<u>Bilaga 5</u>	Befintlig huvudvattenledning

§ 3 BAKGRUND

Den 9 maj 2005 godkände kommunstyrelsen ett program för utveckling av Älta centrum och dess närområde. JM var då fastighetsägare i området. Wallenstam förvärvade JM:s fastigheter år 2008/2009. Därefter har en programöversyn gjorts och en vision, "Ännu mera Älta 2025", för utvecklingen av området har tagits fram. Visionen innebär att utvecklingen i Älta ska bygga vidare på de positiva egenskaper som Älta redan har och att utveckla service, stadsmiljö och mötesplatser.

Den 11 februari 2013 godkände kommunstyrelsen att inriktningen för det fortsatta programarbetet ska följa visionen "Ännu mera Älta 2025", samt beslutade att Kommunen ska ingå avsiktsförklaring och programavtal med Wallenstam.

I början av år 2013 tecknades en avsiktsförklaring och ett programavtal mellan Kommunen och Wallenstam. Enligt avsiktsförklaringen, bilaga 1, förbinder sig Kommunen att anvisa 50 % av kommande byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark inom programområdet till Wallenstam. Wallenstam förbinder sig att minst 50 % av lägenheterna inom byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark som anvisas till Wallenstam ska upplåtas med hyresrätt. Byggrätterna ska enligt avsiktsförklaringen anvisas efter värdering till marknadspris.

Den 28 september 2015 antog kommunstyrelsen programförslaget för Ältas nya centrum. Inom programområdet föreslås utbyggnad av ett nytt centrumkvarter, ca 1 400 nya bostäder, lokaler för handel, idrott och kultur samt förskolor och skolor. Se bilaga 2 för övergripande programkarta. Exploateringen medför behov av ombyggnad och nybyggnad av allmänna anläggningar.

Kommunen respektive Wallenstam äger stora delar av marken inom programområdet. Övriga markägare är bl.a. bostadsrättsföreningar och enskilda fastighetsägare.

§ 4 SYFTE

Syftet med detta avtal är att översiktligt reglera förutsättningar för genomförandet av kommande detaljplaner inom programområdet, bl.a. avseende principer för marköverlåtelser, tomträttsupplåtelser och ansvars- och kostnadsfördelning av allmänna anläggningar. Vidare reglering sker i kommande markanvisnings-, tomträtts- och exploateringsavtal för respektive detaljplan, se § 15.

§ 5 GILTIGHET

Detta avtal är giltigt mellan parterna endast under förutsättning av att:

- Kommunfullmäktige godkänner detta avtal senast den 31 mars 2016.

Om förutsättningen inte uppfylls är detta avtalet förfallet i sin helhet.

§ 6 ETAPPINDELNING

I programförslaget beskrivs en preliminär etappindelning A-J för utbyggnad, se [bilaga 3](#).

Etapp A och B

Avsikten är att Etapp A och B ska byggas ut först av programområdets ingående etapper. Parternas intention är att detaljplaneläggning för etapp A och B ska påbörjas i anslutning till det att programförslaget har antagits av kommunfullmäktige och detta ramavtal har undertecknats av båda parter. I det inledande skedet bör etapp A och B studeras i ett sammanhang. Om behov uppstår kan etapperna senare komma att delas upp i flera detaljplaner.

Enligt programförslaget innehåller den södra delen av Etapp A ett nytt centrumkvarter med handel, bostäder samt Älta Torg. Den norra delen av etapp A föreslås innehålla bostäder, handel och förskola. Enligt programförslaget innehåller den södra delen av Etapp B skol- idrotts- och kulturverksamhet samt handel och bostäder. Den norra delen av etapp B föreslås innehålla bostäder och handel.

Enligt programförslaget kan etapp A innehålla ca 300 lägenheter och etapp B ca 175 lägenheter.

I kommande arbete med etapp A och B behöver bland annat följande beaktas/studeras:

- Omfattning av ingående allmänna anläggningar ska studeras i kommande detaljplaneläggning. Allmänna anläggningar som ingår i programområdet framgår av [bilaga 4](#). Av dessa behöver sannolikt följande anläggningar byggas ut i samband med etapp A och B; östvästlig torggata inkl. torg, östvästlig lokalgata, nordsydlig lokalgata, del av Oxelvägen och Almvägen samt stadsparken. Troligen behöver anpassningar göras mellan den kommande bebyggelsen och Ältavägen. Därutöver kommer det troligtvis bli aktuellt att uppföra offentlig konst.
- Befintlig huvudvattenledning behöver flyttas för att möjliggöra exploatering. Ledningens ungefärliga befintliga sträckning framgår av [bilaga 5](#).
- Ersättning av befintliga parkeringsdäck. Parkeringsutredning behöver göras.
- Prövning av uppförande av ny idrottshall i det läge som programförslaget visar (på platsen för nuvarande centrumanläggning).
- Ersättning av befintliga förskolor. Inom etapp A visar programförslaget ett läge för ny förskola i bottenvåning av bostadshus. Marken avsedd för ny förskola i egen byggnad belägen väster om Oxelvägen behöver planläggas parallellt med Etapp A och B. Se [bilaga 2](#) och [bilaga 3](#).
- Prövning av uppförande av ny skola i det läge som programförslaget visar (på platsen för nuvarande centrumbyggnad). Skolan behöver inrymma minst 500 elever i årskurs 7-9.
- Prövning av uppförande av ett särskilt boende för äldre. Idag finns ett mindre äldreboende i befintlig centrumanläggning. Det nya boendet behöver inrymma minst 54 lägenheter samt gemensamma utrymmen.
- Prövning av uppförande av gruppboende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Gruppboendet behöver inrymma sex lägenheter samt personal- och gemensamhetsutrymmen.
- Möjlighet till förflyttning av biblioteket ska utredas.

Etapp C-J

Tidplan och utbyggnadsordning för etapperna C - J ska regleras i en senare överenskommelse mellan Kommunen och Wallenstam.

§ 7 MARKÖVERLÅTELSE OCH TOMTRÄTTSUPPLÅTELSE

Enligt tidigare undertecknad avsiktsförklaring, se bilaga 1, förbinder sig Kommunen att anvisa 50 % av kommande byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark inom programområdet till Wallenstam. Vidare förbinder sig Wallenstam att minst 50 % av lägenheterna inom byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark som anvisas till Wallenstam ska upplåtas med hyresrätt. Byggrätterna ska enligt avsiktsförklaringen anvisas efter värdering till marknadspris.

Vid upplåtelseformen bostadsrätt överläts marken från Kommunen till Wallenstam.

Vid upplåtelseformen hyresrätt upplåts marken med tomträtt av Kommunen till Wallenstam. I det fall befintliga byggnader behöver rivras på kommunägd mark som överläts/upplåts till Wallenstam, står kommunen för rivningskostnaden.

Områden inom Wallenstams fastigheter som i kommande detaljplaner utgör allmän platsmark ska överlätas av Wallenstam till Kommunen till marknadsmässig ersättning. Wallenstam ska upplåta servituts-, nyttjande- och ledningsrätter för allmänna anläggningar utan ersättning. Mark som överläts eller upplåts ska inte innehålla otillåtet höga halter av föroreningar med hänsyn till planerad användning.

Wallenstam ska anlita olika arkitektkontor för sin bebyggelse för att uppnå variation. Då en utbyggnadsetapp omfattar ett större område kommer sannolikt en uppdelning av byggrätter göras mellan Wallenstam och andra byggherrar.

Wallenstam har tagit del av "Fundamenta – grunden för stadsbyggande i Nacka stad" och är införstådda med att fundamentan är en stadsbyggnadsstrategi och utgör ett verktyg för analys och vägledning i planering och byggande av Nacka stad. Fundamentan ska vara underlag till varje markanvisning. Vidare är Wallenstam införstådda med att Kommunen håller på att ta fram ett dokument, "Grönnytefaktorn", som ska utgöra ett verktyg i kommande planarbete. Grönnytefaktorn syftar till att uppfylla kommunens övergripande mål *God livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling*.

Närmare villkor för marköverlåtelser och tomträttsupplåtelser regleras i kommande markanvisnings-, tomträtts- och exploateringsavtal enligt § 15.

Etapp A och B

Kommunen kommer i samband med detaljplanarbetets uppstart markanvisa byggrätter på kommunägd mark inom etapperna A och B. Markanvisningen kommer ske genom anbudstävling med utvärdering på enbart pris. Markanvisningsprocessen kommer ske parallellt med detaljplanarbetet, vilket kan innebära att vinnande byggherre/byggherrar blir delaktiga i detaljplanarbetet först efter samrådet.

Marken avsedd för ny förskola i egen byggnad belägen väster om Oxelvägen ska överlätas från Wallenstam till Kommunen för marknadsmässigt pris.

Etapp C-J

För byggrätter på kommunägd mark inom etapperna C-J ska senare överenskommelse tecknas mellan Kommunen och Wallenstam, avseende anvisning av byggrätter och upplåtelseform, så att avsiktsförklaringen, se bilaga 1, uppnås.

§ 8 FASTIGHETSRETTSLIGA ÅTGÄRDER

Kommunen ansvarar för ansökan om samt bekostar nödvändiga fastighetsrättsliga åtgärder avseende allmän platsmark, mark som säljs av kommunen och mark som upplåts med tomträtt av kommunen. Kommunen ansöker om ledningsrätt för samtliga kommunala ledningar som krävs för exploateringsgenomförande.

Wallenstam ansöker om och bekostar övriga fastighetsbildningsåtgärder.

§ 9 ALLMÄNNA ANLÄGGNINGAR

Exploateringen inom programområdet medför behov av ombyggnad och nybyggnad av allmänna anläggningar, såsom gator, torg och parker. Offentlig konst ska uppföras i området. En befintlig huvudvattenledning behöver flyttas. Nedan följer de allmänna anläggningar som avses ingå i programområdet. Se bilaga 4.

Gator och torg

- Ältavägen (Trafikverket)
- Oxelvägen/Almvägen
- Östvästlig torggata
- Östvästlig lokalgata
- Nordsydlig lokalgata
- Gata vid Fläderparken
- Gata vid skivhusen

Parker

- Stadsparken
- Fläderparken
- Parken bakom skivhusen

Offentlig konst

- Offentlig konst ska uppföras i området, exempelvis i stadsparken och på Älta Torg.

Huvudvattenledning

- En huvudvattenledning i betong som försörjer Älta och delar av Boo och Orminge går genom programområdet. Ungefärligt befintligt läge är blåmarkerat på bilaga 5. En förutsättning för genomförande av programmet är att ledningens läge ändras.
- Cowi har genomfört en utredning, "Utredning angående huvudvattenledning för vatten i samband med planprogram för Älta C, 2014-08-29". I utredningen beskrivs olika förnyelsealternativ för huvudvattenledningen. Inriktningen är att alternativ 5 ska följas, vilket innebär att en del av ledningen, inom området för etapp C, förnyas genom rörspräckning och att schaktning (omläggning) genomförs längs Oxelvägen/Almvägen.
- När kommunen projekterar den nya huvudvattenledningen kommer Cowis förslag detaljstuderas med avseende på bland annat sträckning och utförande. Den slutliga lösningen för den nya huvudvattenledningen kan därmed komma att skilja sig från förslaget enligt Cowis utredning.

Eventuella övriga ledningar

- Eventuellt kan andra allmänna ledningar behöva ändras till följd av utbyggnad av allmänna platser.

Kommunen kommer att upphandla, projektera, byggleda, samordna, besiktiga och bygga ut de allmänna anläggningarna. Kostnader för arbete med och utförande av allmänna anläggningar och därmed sammanhängande marklösenkostnader, samt kostnader för kommunens interna administrationskostnader i samband med projektet och utbyggnaden, kommer att fördelas mellan byggrätterna i den kommande detaljplanen/de kommande detaljplanerna för utbyggnadsetapp A och B och övriga byggrätter i programområdet.

Kostnaderna kommer att fördelas i proportion till respektive fastighetsägares antal kvm BTA. Kommunen kommer under exploateringsavtalets framtagande utföra närmare kostnadsberäkningar för allmänna anläggningar samt närmare uppskattningar av antal kvm BTA i programområdet. Det exploateringsbidrag Wallenstam ska erlægga till kommunen uttryckt i kronor per kvm BTA kommer att fastställas i kommande exploateringsavtal enligt § 15.

Om huvudvattenledningen flyttas innan detaljplanen/detaljplanerna för utbyggnadsetapp A och B vinner laga kraft, ska särskilt avtal om kostnadsfördelning för huvudvattenledningen upprättas mellan kommunen och Wallenstam. I avtalet ska säkerställas att kostnadstäckning sker även i det fall detaljplanen/detaljplanerna för område A och B inte vinner laga kraft. Avtalet ska tecknas innan arbeten med flytt av ledningen påbörjas.

§ 10 ANLÄGGNINGAR INOM KVARTERSMARK

Wallenstam utför och bekostar anläggningar och åtgärder inom kvartersmark. Wallenstam bekostar eventuell flytt av ledningar till följd av bebyggelse inom Wallenstams kvartersmark. Det gäller ledningsflytt som påverkar såväl kvartersmark som allmän platsmark till följd av bebyggelse på Wallenstams kvartersmark. Kostnadsfördelning för flytt av huvudvattenledning beskrivs i § 9. Kostnadsfördelning för andra ledningar till följd av utbyggnad av allmänna platser beskrivs i § 9.

Planering och utförande på kvartersmark ska samordnas med kringliggande projekt samt Kommunens arbeten på allmän platsmark.

§ 11 ANLÄGGNINGSAVGIFTER

Wallenstam ska till Kommunen erlægga va-anläggningsavgift enligt vid varje tidpunkt gällande va-taxa. Wallenstam ska även erlægga avgifter för anslutning/anläggning av fjärrvärme, el och tele etc.

§ 12 FÖRSKOLOR OCH SKOLOR

Programförslaget medför ett behov av ca 31 förskoleavdelningar, varav 16 avdelningar är befintliga som behöver ersättas. Programförslaget redovisar två lägen för nya förskolor i bottenvåning i bostadshus (vid stadsparken i centrumområdet etapp A och väster om Oxelvägen i etapp C) och två lägen för nya förskolor i egen byggnad (väster om Oxelvägen i etapp A och öster om Ältavägen i Etapp E).

Programförslaget redovisar ett läge för befintlig skola som är möjlig att bygga ut (Stavsborgsskolan) och ett läge för ny skola (nuvarande centrumbyggnad).

Förskolornas och skolornas läge framgår av [bilaga 2](#).

Närmare reglering av förskolor och skolor med avseende på bland annat överlåtelse/upplåtelse, uppförande, upplåtelseform och verksamhetsutövare kommer att ske i kommande exploateringsavtal.

§ 13 ERSÄTTNING INTERNT ARBETE

Kommunen debiterar Wallenstam för administrativt arbete samt utlägg för arbetet med kommande detaljplaner. Wallenstams kostnadsandel i etapperna A-J samt bedömt budget beskrivs i kommande plankostnadsavtal för respektive detaljplan. Se även §15.

§ 14 AVBRYTANDE AV PLANARBETET

Om någon av parterna önskar avbryta kommande arbete med detaljplaner och detta avtal ska detta omgående skriftligen meddelas den andra parten. Om planarbetet avbryts på initiativ av Wallenstam ska Wallenstam ersätta Kommunen för dittills nedlagt arbete och kostnader. Om planarbetet avbryts på initiativ av Kommunen ska vardera part stå för sina nedlagda kostnader.

Kommunen äger rätt att omedelbart avbryta planarbetet om förutsättningar saknas för att detaljplan för områdena ska antas eller vinna laga kraft. Kommunen äger vidare rätt att omedelbart återta markanvisningarna om Wallenstam inte avser eller förmår att genomföra projektet på sådant sätt som avsågs eller uttalades när avtal skrevs eller i övrigt inte kan tillgodose de krav som uppställs i detta avtal. Om Kommunen återtar en markanvisning har Kommunen rätt att genast anvisa området till annan intressent.

Om detaljplanearbetet avbryts ger inte detta Wallenstam någon rätt till ny markanvisning eller ekonomisk ersättning. Kommunen har rätt till ersättning för dittills nedlagt arbete och kostnader.

§ 15 ÖVRIGA AVTAL

I början av år 2013 tecknades en avsiktsförklaring, se [bilaga 1](#), och ett programavtal mellan Kommunen och Wallenstam.

Inför respektive detaljplan ska plankostnadsavtal upprättas mellan parterna innan planarbete påbörjas. I avtalet regleras bland annat vilket arbete under planprocessen som utförs av respektive part och vilken timkostnad Wallenstam ska erlagga för Kommunens arbete.

För mark som Kommunen ska anvisa till Wallenstam ska markanvisningsavtal upprättas mellan parterna. I avtalet regleras bland annat att Wallenstam har en option på två år att förvärva anvisad mark av Kommunen.

Tomträttsavtal ska upprättas mellan parterna i de fall lägenheterna inom anvisad mark upplåts med hyresrätt.

Innan respektive detaljplan antas ska exploateringsavtal upprättas mellan parterna. I avtalet regleras bland annat marköverlåtelse, ansvars- och kostnadsfördelning av allmänna anläggningar och genomförandet av detaljplanen i övrigt.

§ 16 TVIST

Tvist angående tolkning och tillämpning av detta avtal ska avgöras av allmän domstol enligt svensk rätt och på Kommunens hemort.

§ 17 ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG

Ändringar av och tillägg till detta avtal skall upprättas skriftligen och undertecknas av båda parter.

§ 18 ÖVERLÅTELSE

Detta avtal får inte utan Kommunens, genom kommunstyrelsen, skriftliga medgivande överlåtas på annan. Avtalet får dock överlåtas till koncerninterna bolag utan kommunens medgivande men då ska Wallenstam skriftligen meddela kommunen.

Om Wallenstam överlåter fastighet eller del av fastighet som omfattas av detta avtal, ska Wallenstam skriftligen förbinda den nye ägaren att följa detta avtal, så att det blir gällande mot varje kommande ägare. Wallenstam ska skriftligen meddela Kommunen innan överlåtelse av fastighet eller del av fastighet sker.

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Nacka 2015-
För Nacka kommun

..... 2015-
För Wallenstam AB

.....

.....

Ramavtal för Älta centrum, projekt 9627

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att kommunfullmäktige godkänner att kommunstyrelsen ingår föreslaget ramavtal med Wallenstam AB för Älta centrum.

Sammanfattning

Syftet med ramavtalet för Älta centrum är att översiktligt reglera förutsättningar för genomförandet av kommande detaljplaner inom programområdet, bland annat avseende principer för marköverlåtelse, tomträttsupplåtelse och ansvars- och kostnadsfördelning av allmänna anläggningar. Kommunen respektive Wallenstam äger stora delar av marken inom programområdet.

I början av 2013 tecknades en avsiktsförklaring och ett programavtal mellan Kommunen och Wallenstam för området vid Älta centrum. Den 28 september 2015 antog kommunstyrelsen programförslaget för Ältas nya centrum.

Exploateringen inom programområdet medför behov av ombyggnad och nybyggnad av allmänna anläggningar. Kostnaderna kommer att fördelas mellan byggrätterna inom programområdet. Stora investeringskostnader kommer att uppstå tidigt under genomförandet av programmet. Kostnaderna beräknas att över tid täckas av de intäkter som genereras vid markanvisning av de kommunalägda markområdena inom programområdet och av exploateringsbidraget. Målet är att projekten inom programområdet tillsammans ska generera ett positivt netto till kommunen.

Ärendet

Syftet med ramavtalet för Älta centrum är att översiktligt reglera förutsättningar för genomförandet av kommande detaljplaner inom programområdet, bland annat avseende principer för marköverlåtelse, tomträttsupplåtelse och ansvars- och kostnadsfördelning för allmänna anläggningar. Kommunen respektive Wallenstam äger stora delar av

marken inom programområdet. Övriga markägare är bland annat bostadsrättsföreningar och enskilda fastighetsägare.

I början av 2013 tecknades en avsiktsförklaring och ett programavtal mellan Kommunen och Wallenstam för området vid Älta centrum. Enligt avsiktsförklaringen förbinder sig Kommunen att anvisa 50 % av kommande byggrätter för bostadsändamål på kommunal mark inom programområdet till Wallenstam, varav minst 50 % av lägenheterna som anvisas till Wallenstam ska upplåtas med hyresrätt. Byggrätterna ska enligt avsiktsförklaringen anvisas efter värdering till marknadspris.

Den 28 september 2015 antog kommunstyrelsen programförslaget för Ältas nya centrum. Inom programområdet föreslås utbyggnad av ett nytt centrumkvarter, ca 1 400 nya bostäder, lokaler för handel, idrott och kultur samt förskolor och skolor. Utbyggnaden planeras att ske i flera etapper, enligt planprogrammet etapp A-J.

Huvudsakligt innehåll i förslag till ramavtal

Avtalet förutsätter att kommunfullmäktige antar förslaget till ramavtal för Älta centrum senast den 31 mars 2016. Förutom sedvanliga avtalsvillkor innebär ramavtalet med Wallenstam AB att:

- Etapp A och B ska planeras och byggas ut först av programområdets ingående etapper. Inom etapperna äger Wallenstam och kommunen mark. Kommunen kommer i samband med detaljplanarbetets uppstart markanvisa byggrätter på kommunägd mark inom etapperna A och B. Markanvisningen kommer ske genom anbudstävling med utvärdering på enbart pris.
- Tidplan och utbyggnadsordning för etapperna C - J ska regleras i en senare överenskommelse mellan Kommunen och Wallenstam.
- För byggrätter på kommunägd mark inom etapperna C-J ska senare överenskommelse tecknas mellan Kommunen och Wallenstam, avseende markanvisning och upplåtelseform, så att avsiktsförklaringen mellan parterna uppnås.
- Omfattning av ingående allmänna anläggningar ska studeras i kommande detaljplaneläggning. Exploateringen inom programområdet medför behov av ombyggnad och nybyggnad av allmänna anläggningar, såsom gator, torg och parker. Offentlig konst ska uppföras i området. En befintlig huvudvattenledning behöver flyttas.
- Prövning av uppförande av ny idrottshall och ny skola i det läge som programmet visar samt prövning av uppförande av särskilt boende för äldre och uppförande av

gruppbofastad ska ske under kommande detaljplanering. Möjlighet till förflyttning av biblioteket ska utredas.

- Wallenstam ska anlita olika arkitektkontor för sin bebyggelse för att uppnå variation.

Ekonomiska konsekvenser

Investeringskostnader för de allmänna anläggningarna inom programområdet för Älta centrum kommer att fördelas mellan byggrätterna i den kommande detaljplanen/de kommande detaljplanerna för etapp A och B samt övriga byggrätter i programområdet. Kostnaderna kommer att fördelas i proportion till respektive fastighetsägares byggrätt. Kommunen kommer under planarbetet och exploateringsavtalets framtagande utföra närmare kostnadsberäkningar för allmänna anläggningar samt närmare uppskattningar av antal kvadratmeter BTA i programområdet för att kunna fastställa ett exploateringsbidrag uttryckt i kronor per kvadratmeter BTA som ska tillämpas.

Om huvudvattenledningen i området behöver flyttas innan detaljplanen/detaljplanerna för etapp A och B vinner laga kraft, ska särskilt avtal om kostnadsfördelning för huvudvattenledningen upprättas mellan kommunen och Wallenstam. I avtalet ska säkerställas att kostnadstäckning sker även i det fall detaljplanen/detaljplanerna för område A och B inte vinner laga kraft. Avtalet ska tecknas innan arbeten med flytt av ledningen påbörjas.

Mark inom fastigheter som inte är kommunägda, men som i kommande detaljplan/detaljplaner ska utgöra allmän platsmark, ska överlätas till kommunen till marknadsmässig ersättning. Kommunens kostnad för marklösen kommer att ingå i gatukostnadsunderlaget för allmänna anläggningar. Även mark avsedd för ny förskola i egen byggnad belägen väster om Oxelvägen kommer att överlätas från Wallenstam till Kommunen för marknadsmässigt pris.

Genomförandet av planprogrammet för Älta centrum kommer i ett tidigt skede att innebära stora investeringskostnader för allmänna anläggningar. Investeringskostnaderna beräknas att täckas av de intäkter som genereras vid markanvisning av de kommunalägda markområdena inom programområdet och av exploateringsbidraget. Målet är att projekten inom programområdet tillsammans ska generera ett positivt netto till kommunen.

Bilaga

Ramavtal för Älta centrum.

Christina Gerremo
Biträdande exploateringschef
Exploateringsenheten

Charlotte Blomnell
Exploateringsingenjör
Exploateringsenheten

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 222

Dnr KFKS 2015/684-252

Förvärv av del av fastigheten Sicklaön 269:1 inom Planiaområdet

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förvärva del av fastigheten Sicklaön 269:1 inom Planiaområdet.

Kommunstyrelsen bemyndigar markchefen inom enheten för fastighetsutveckling att genomföra erforderliga åtgärder med anledning av fastighetsförvärvet.

Ärende

Fastigheten Sicklaön 269:1 som idag ägs av Nysätra Fastighets AB ligger inom Planiaområdet. Det bedöms vara av strategiskt värde för områdets fortsatta utveckling att den nu aktuella delen av fastigheten Sicklaön 269:1, som idag inte är bebyggd, blir i kommunal ägo. Den aktuella delen av fastigheten har av externa värderare värderats till 2 000 000 kr.

Handlingar i ärendet

Enheten för fastighetsutvecklings tjänsteskrivelse den 21 oktober 2015

Tomtkarta

Värdeutlåtande

Köpeavtal med bilagor

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med enheten för fastighetsutvecklings förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Förvärv av del av fastigheten Sicklaön 269:1 inom Planiaområdet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förvärva del av fastigheten Sicklaön 269:1 inom Planiaområdet.

Kommunstyrelsen bemyndigar markchefen inom enheten för fastighetsutveckling att genomföra erforderliga åtgärder med anledning av fastighetsförvärvet.

Sammanfattning

Fastigheten Sicklaön 269:1 som idag ägs av Nysätra Fastighets AB ligger inom Planiaområdet. Det bedöms vara av strategiskt värde för områdets fortsatta utveckling att den nu aktuella delen av fastigheten Sicklaön 269:1, som idag inte är bebyggd, blir i kommunal ägo. Den aktuella delen av fastigheten har av externa värderare värderats till 2 000 000 kr.

Ärendet

Ärendet handlar om att förvärva del av fastigheten Sicklaön 269:1 med adress Planiavägen 32, [bilaga 1](#). Den aktuella delen av fastigheten Sicklaön 269:1 har en yta om cirka 800 kvm och är planlagd för industriändamål. Fastigheten ägs idag av Nysätra Fastighets AB och ingår i Planiaområdet. Nacka kommun genom dess enhet för fastighetsutveckling har bedömt att det är av strategiskt värde för områdets fortsatta utveckling att den nu aktuella delen av fastigheten Sicklaön 269:1 är i kommunal ägo. Markområdet är idag inte bebyggt och skulle så snart överlåtelsen ägt rum kunna exploateras.

Bakgrund

Nysätra Fastighets AB förvärvade fastigheten Sicklaön 269:1 den 1 juli 2000 och har sedan dess till olika verksamheter hyrt ut lokaler i byggnaderna belägna på fastigheten.

Ekonomiska konsekvenser

Av oberoende värdeutlåtande, bilaga 2, framgår att den aktuella delen av fastigheten Sicklaön 269:1 värderats till 2 000 000 kr. Att kommunen förvärvar fastigheten innebär en kostnad men intäkterna till följd av exploatering bedöms överstiga detta. Om kommunstyrelsen inte beslutar i enlighet med förslaget medför detta att utvecklingen av området i anslutning till kommunalt ägda fastigheter försvåras.

Konsekvenser för barn

Beslutet om förvärv av del av fastigheten Sicklaön 269:1 i Planiaområdet bedöms inte innebära några särskilda konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Tomtkarta
2. Värdeutlåtande
3. Köpeavtal med bilagor

Jenny Asmundsson
Fastighetsdirektör

Anna Anisimova
Markingenjör
Enheten för fastighetsutveckling

Tomtkarta

Värdeutlåtande

avseende

del av Sicklaön 269:1 (mark)

Nacka kommun

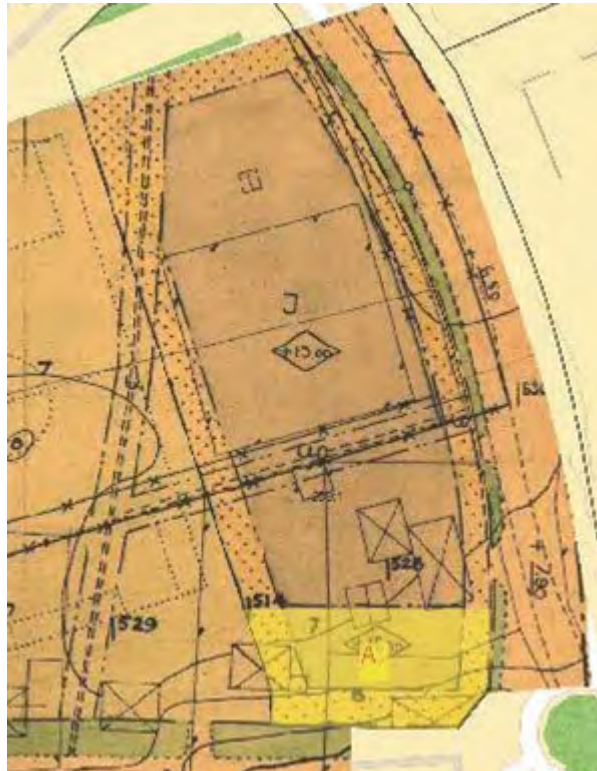

2015-09-01

FORUM FASTIGHETSEKONOMI AB

UPPDRAG

<i>Uppdragsgivare</i>	Nacka kommun genom Jenny Asmundsson.
<i>Syfte</i>	Värdeutlåtandet syftar till att bedöma marknadsvärdet av värderingsobjekten och avses ligga till grund för försäljning.
<i>Värderingsobjekt</i>	Värderingsobjektet är en mindre del, ca 800 kvm, av Sicklaön 269:1 i Nacka kommun, se gult område nedan.

<i>Bakgrund</i>	Värderingsobjektets ägare, Nysätra Fastighets AB, ägs till sin helhet av Nacka kommun. Kommunen avser stycka av värderingsobjektet för att sälja och reglera in i en annan fastighet.
<i>Värdetidpunkt</i>	Värdetidpunkt är september 2015.
<i>Besiktning</i>	Besiktning av värderingsobjektet skedde 2015-08-21 av undertecknad tillsammans med förvaltare Stefan Regén.
<i>Förutsättningar</i>	Värderingen utgår ifrån tillåten användning enligt gällande detaljplan och skall ej beakta eventuella förväntningsvärden i samband med framtida eventuellt ändrad användning. Markföreningar

förutsätts inte finnas. I övrigt gäller bilagda "Allmänna villkor för värdeutlåtande".

BESKRIVNING

Läge

Värderingsobjektet är beläget i Sickla i västra Nacka kommun. Till Slussen i Stockholm är det ca 4,5 km. Gatuadressen är Planiavägen 28-32.

Näromgivningen utgörs av det s k KKV-huset (konstnärer, bilhandel m m), Sickla köpvarter, kontor, lättindustri, Sickla skola med idrottshall och fotbollsplan samt villaområden.

Markbeskrivning

Marken på värderingsobjektet är till största del hårdgjord och grusad och används för bilparkering. Viss del är gräsbevuxen.

Planförhållanden

Värderingsobjekten omfattas av en detaljplan från 1954-09-17.

Detaljplanen anger industrianvändning. Högsta byggnadshöjd är 16,80 m över stadens nollplan. Prickmarkerat område får ej byggas. Se utdrag ur plankarta nedan.

Arrende

Ett arrendeavtal från 2014-07-04 finns, där Nysätra Fastighets AB upplåter ca 2 300 kvm mark, inklusive värderingsobjektet om 800 kvm, till Nacka kommun för parkeringsändamål. Arrendetiden är 2 år, från 2014-09-01 till 2016-08-31. Uppsägningstid är 6 månader och förlängningstid 1 år i sänder. Arrendeavgiften är 1 000 kr per år. Avtalet är inte förenat med besittningsskydd.

Då Nysätra Fastights AB ägs av Nacka kommun, får avtalet betraktas som internt.

VÄRDERING

Metodtillämpning

Syftet med värderingen är att bedöma värderingsobjektets marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det mest sannolika priset vid en normal försäljning av värderingsobjektet på den öppna marknaden.

Marknadsvärdet erhålls med hjälp av ortsprismetoden, d v s jämförelser med försäljningar av liknande objekt.

Värdebedömning

Ortspriser

Antalet försäljningar av mark för industriändamål har de senaste åren varit begränsat, varför köp ända från 2007 redovisas nedan.

Följande köp i Nacka kommun har identifierats. Priser är uttryckta i kronor per kvadratmeter tomtareal (TA).

Fastighetsbet.	Adress	Förv-tid	Tkod	K-sum	kr/kvm	Areal	Köpare	Säljare
SKARPNÄS 8:5	Stenhuggarvägen 4	2007-09-03	411	1 750	979	1 788	Karlsson,Bo Sune	Boo Energi Värme Ab
LÄNNERSTA 55:5	Prästkragens Väg 38	2007-09-17	411	2 660	2 200	1 209	Restaurang Eklund Och Er Uk/Syversen Ab	
LÄNNERSTA 55:5	Prästkragens Väg 38	2008-10-01	411	2 100	1 737	1 209	Eriksson,Lars Allan	Restaurang Eklund Och Erik
SKARPNÄS 8:26	Stenhuggarvägen 9	2009-11-09	411	1 966	1 600	1 229	Nacka Miljötransporter AlWallin&Vallin Ljus Ab	
SKARPNÄS 8:23	Stenhuggarvägen 9	2009-12-10	411	2 048	1 600	1 280	City Transporter Ab	Nallebo Ab
LÄNNERSTA 11:78	Telegramvägen 46	2010-01-14	411	1 500	1 995	752	Turex Rör Aktiebolag	De Bygg&Fastighets Ab
SKARPNÄS 8:25	Stenhuggarvägen 9	2010-05-23	411	2 323	1 550	1 499	Plåtslagaren G.H.Johansson	Wallin&Vallin Ljus Ab
SICKLAÖN 40:4	John Lodéns Väg 20	2010-11-01	411	3 500	1 113	3 146	Aktiebolaget Byggeförnöden	Eneqvist Consulting Ab
SKARPNÄS 8:23	Stenhuggarvägen 9	2010-11-01	411	4 448	1 600	2 780	Erli Byggnad Ab	City Transporter Ab
BO 1:455	Källvägen 1	2011-03-10	411	4 100	1 404	2 921	Brf Bo 1:455	Dipart I Linköping Ab
SKARPNÄS 8:22	Stenhuggarvägen 9	2011-05-05	411	5 550	1 850	3 000	Plåtsl. G.H. Johansson Byg	Molin&Hultman Filmhus N
SKARPNÄS 8:23	Stenhuggarvägen 9	2011-11-21	411	5 200	1 871	2 780	Ak Sahin Fastighets Ab	Erli Byggnad Ab
ÄLTA 10:32	Grustagsvägen 4	2012-03-01	411	6 055	1 300	4 658	Alentec&Orion Ab	Nacka Kommun
ÄLTA 10:33	Grustagsvägen 6	2012-03-20	411	4 892	1 300	3 763	Prolegro Fastighet Ab	Nacka Kommun
ÄLTA 10:39	Örkroken 5	2012-04-20	411	4 048	1 300	3 114	Jugge Larson Ab	Nacka Kommun
ÄLTA 10:50	Örkroken 17	2013-01-28	411	2 383	1 300	1 833	Tekno-Bygg I Stockholm A	Nacka Kommun
ÄLTA 10:41	Örkroken 9	2013-02-28	411	1 089	1 306	834	Älta Fastigheter Ab	Nacka Kommun
ÄLTA 10:31	Grustagsvägen 2	2013-03-08	411	3 977	1 300	3 059	Thuresson Estate Ab	Nacka Kommun
LÄNNERSTA 55:5	Prästkragens Väg 38	2013-05-03	411	2 500	2 068	1 209	Tp1 Fastighet Ab	Eriksson,Lars Allan
SKARPNÄS 8:20	Stenhuggarvägen 9	2013-08-12	411	2 000	1 333	1 500	Bright Equipment I Stockh	Wallin&Vallin Ljus Ab
ÄLTA 10:34	Grustagsvägen 8	2013-09-04	411	5 435	1 300	4 181	Ältaberg Företagshus Ab	Nacka Kommun
ÄLTA 10:45	Örkroken 6	2013-11-25	411	2 044	1 300	1 572	Calles Golv&Fastighets A	Nacka Kommun
ÄLTA 10:36	Grustagsvägen 5	2014-09-15	411	6 097	1 300	4 690	Ältaberg fastighets AB	NACKA KOMMUN
ÄLTA 10:50	Örkroken 17	2015-03-05	411	3 576	1 951	1 833	Ältaberg Företagshus AB	TEKNO-BYGG I STOCKHOLM

Jämförelseobjekten har sålts till priser om ca 980 – 2 200 kr/kvm TA med ett medeltal om ca 1 500 kr/kvm.

Värderingsobjektet bedöms ha ett betydligt mer centralt läge än merparten av jämförelseobjekten.

En motsvarande ortsprismaterial har också tagits fram från söderförort i Stockholms kommun.

Fastighetsbet.	Adress	Förv-tid	Tkod	K-sum	kr/kvm	Areal	Köpare	Säljare
TILLVERKAREN 1	Grossistvägen 1	2007-06-25	411	4 912	1 082	4 541	Tillverkaren 1 Fastighets /Marinshopen R.M.Ab	
DRIVREMMEN 3	Drivhjulsvägen 11	2007-12-05	411	28 181	1 693	16 642	Peab Asfalt Ab	Stockholms Kommun
ELEKTRA 20	Elektravägen 53	2009-11-24	411	7 000	1 807	3 873	Fastighets Ab Tesst	Fabege Utveckling Ab
TILLVERKAREN 1	Grossistvägen 1	2010-02-02	411	8 900	1 960	4 541	Tillverkaren 1 Fastighets /Stockholms Kommun	

Dessa jämförelseobjekt har sålts till priser om ca 1 080 – 1 960 kr/kvm TA.

Värderingsobjektet är litet, ca 800 kvm, och har ett centralt läge som bedöms attraktivt för många verksamheter inom användningen industri. Tillåten byggnadshöjd är relativt hög. Dock bedöms ca hälften av marken utgöras av prickmark som ej får byggas.

Det befintliga arrendeavtalet bedöms ej påverka värdet då det är internt inom kommunen, har kort löptid och inte är behäftat med besittningsskydd.

I aktuell värdering skall bortses ifrån eventuella förväntningar om ändrad tillåten användning.

Marknadsvärde

Sammantaget bedöms värderingsobjektets marknadsvärde till **2 500 kr/kvm TA**, motsvarande **2 000 000 kr**.

Stockholm 2015-09-01

FORUM FASTIGHETSEKONOMI AB

Sofia Moberg
Civilingenjör

AUKTORISERAD
FASTIGHETSVÄRDERARE

SAMHÄLLSBYGGARNA

Bilaga:

1. Allmänna villkor för värdeutlåtande

ALLMÄNNA VILLKOR FÖR VÄRDEUTLÅTANDE

Dessa allmänna villkor är gemensamt utarbetade av CB Richard Ellis AB, DTZ Sweden AB, Forum Fastighetsekonomi AB, FS Fastighetsstrategi AB, Newsec Advice AB, Savills Sweden AB och Svefa AB. De är utarbetade med utgångspunkt från God Värderarsed, upprättat av Sektionen För Fastighetsvärdering inom ASPECT och är avsedda för auktoriserade värderare inom ASPECT. Villkoren gäller från 2010-12-01 vid värdering av hela, delar av fastigheter, tomträtter, byggnader på ofri grund eller liknande värderingsuppdrag inom Sverige. Såvitt ej annat framgår av värdeutlåtandet gäller följande:

1 Värdeutlåtandets omfattning

- 1.1 Värderingsobjektet omfattar i värdeutlåtandet angiven fast egendom eller motsvarande med tillhörande rättigheter och skyldigheter i form av servitut, ledningsrätt, samfälligheter och övriga rättigheter eller skyldigheter som framgår av utdrag från Fastighetsregistret hänförligt till värderingsobjektet.
- 1.2 Värdeutlåtandet omfattar även, i förekommande fall, till värderingsobjektet hörande fastighetstillbehör och byggnadstillbehör, dock ej industritillbehör i annan omfattning än vad som framgår av utlåtandet.
- 1.3 Kontroll av inskrivna rättigheter har skett genom utdrag från Fastighetsregistret. Den information som erhållits genom Fastighetsregistret har förutsatts vara korrekt och fullständig, varför ytterligare utredning av legala förhållanden och dispositiousätt ej vidtagits. Vad gäller legala förhållanden utöver vad som framgår av Fastighetsregistret har dessa enbart beaktats i den omfattning information därom lämnats skriftligen av uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud. Förutom det som framgår av utdrag från Fastighetsregistret samt av uppgifter som lämnats av uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud har det förutsatts att värderingsobjektet inte belastas av icke inskrivna servitut, nyttjanderättsavtal eller andra avtal som i något avseende begränsar fastighetsägarens rådighet över egendomen samt att värderingsobjektet inte belastas av betungande utgifter, avgifter eller andra gravationer. Vidare har det förutsatts att värderingsobjektet inte är föremål för tvist i något avseende.

2 Förutsättningar för värdeutlåtande

- 2.1 Den information som innefattas i värdeutlåtandet har insamlats från källor som bedömts vara tillförlitliga. Samtliga uppgifter som erhållits genom uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud och eventuella nyttjanderättshavare, har förutsatts vara korrekta. Uppgifterna har endast kontrollerats genom en allmän rimlighetsbedömning. Vidare har förutsatts att inget av relevans för värdebedömningen har utelämnats av uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud.
- 2.2 De areor som läggs till grund för värderingen har erhållits genom uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud. Värderaren har förlitat sig på dessa areor och har inte mätt upp dem på plats eller på ritningar, men areorna har kontrollerats genom en rimlighetsbedömning. Areorna har förutsatts vara uppmätta i enlighet med vid varje tillfälle gällande "Svensk Standard".
- 2.3 Vad avser hyres- och arrendeförhållanden eller andra nyttjanderätter, har värdebedömningen i förekommande fall utgått från gällande hyres- och arrendeavtal samt övriga nyttjanderättsavtal. Kopior av dessa eller andra handlingar utvisande relevanta villkor har erhållits av uppdragsgivaren/ägaren eller dennes ombud.
- 2.4 Värderingsobjektet förutsatts dels uppfylla alla erforderliga myndighetskrav och för fastigheten gällande villkor, såsom planförhållanden etc, dels ha erhållit alla erforderliga myndighetstillstånd för dess användning på sätt som anges i utlåtandet.

3 Miljöfrågor

- 3.1 Värdebedömningen gäller under förutsättningen att mark eller byggnader inom värderingsobjektet inte är i behov av sanering eller att det föreligger någon annan form av miljömässig belastning.

- 3.2 Mot bakgrund av vad som framgår av 3.1 ansvarar värderaren inte för den skada som kan åsamkas uppdragsgivaren eller tredje man som en konsekvens av att värdebedömningen är felaktig på grund av att värderingsobjektet är i behov av sanering eller att det föreligger någon annan form av miljömässig belastning.

4 Besiktning, tekniskt skick

- 4.1 Den fysiska konditionen hos de anläggningar (byggnader osv) som beskrivs i utlåtandet är baserad på översiktlig okulär besiktning. Utförd besiktning har ej varit av sådan karaktär att den uppfyller säljarens upplysningsplikt eller köparens undersökningsplikt enligt 4 kap 19 § Jordabalken. Värderingsobjektet förutsatts ha det skick och den standard som okulärbesiktningen indikerade vid besiktningstillfället.
- 4.2 Värderaren tar inget ansvar för dolda fel eller icke uppenbara förhållanden på egendomen, under marken eller i byggnaden, som skulle påverka värdet. Inget ansvar tas för
 - sådant som skulle kräva specialistkompetens eller speciella kunskaper för att upptäcka.
 - funktionen (skadefriheten) och/eller konditionen hos byggnadsdetaljer, mekanisk utrustning, rörledningar eller elektriska komponenter.

5 Ansvar

- 5.1 Eventuella skadeståndsanspråk till följd av påvisad skada till följd av fel i värdeutlåtandet skall framställas inom ett år från värderingstidpunkten (datum för undertecknande av värderingen).
- 5.2 Det maximala skadestånd som kan utgå för påvisad skada till följd av fel i värdeutlåtandet är 25 prisbasbelopp vid värderingstidpunkten.

6 Värdeutlåtandets aktualitet

- 6.1 Beroende på att de faktorer som påverkar värderingsobjektets marknadsvärde förändras över tiden är den värdebedömning som återges i utlåtandet gällande endast vid värdetidpunkten med de förutsättningar och reservationer som angivits i utlåtandet.
- 6.2 Framtida in- och utbetalningar samt värdeutveckling som redovisas i utlåtandet i förekommande fall, har gjorts utifrån ett scenario som, enligt värderarens uppfattning, återspeglar fastighetsmarknadens förväntningar om framtiden. Värdebedömningen innebär inte någon uttastelse om faktisk framtida kassaflödes- och värdeutveckling.

7 Värdeutlåtandets användande

- 7.1 Innehållet i värdeutlåtandet med tillhörande bilagor tillhör uppdragsgivaren och skall användas i sin helhet till det syfte som anges i utlåtandet.
- 7.2 Används värdeutlåtandet för rättsliga förfoganden, ansvarar värderaren endast för direkt eller indirekt skada som kan drabba uppdragsgivaren om utlåtandet används enligt 7.1. Värderaren är fri från allt ansvar för skada som drabbat tredje man till följd av att denne använt sig av värdeutlåtandet eller uppgifter i detta.
- 7.3 Innan värdeutlåtandet eller delar av det reproduceras eller refereras till i något annat skriftligt dokument, måste värderingsföretaget godkänna innehållet och på vilket sätt utlåtandet skall återges.

2015-09-01

2010-12-01

Köpeavtal

§ 1 PARTER

Köpare: Nacka kommun
131 81 Nacka
Org. Nr. 21200-0167

Säljare: 556584-6077 NYSÄTRA FASTIGHETS AB
NACKA KOMMUN/SLK NACKA KOMMUN
131 81 Nacka
Org. Nr. 556584-6077

§ 2 ÖVERLÅTELSEOBJEKT

Del av fastigheten Nacka Sicklaön 269:1 som utgör obebyggd mark för industriändamål i gällande Stadsplan S från 1954-09-17, akt 0182K-2445. Området är rödmarkerat på kartskiss, se bilaga 1, nedan benämnd **Lott A och Lott B**.

§ 3 ÖVERLÅTELSEFÖRKLARING

Härmed överlåter säljaren del av fastigheten Sicklaön 269:1 i Nacka kommun, **Lott A och Lott B** till köparen.

§ 4 KÖPESKILLING

Överlåtelsen sker till en överenskommen köpeskillning av 2 000 000 SEK (Två miljoner kronor).

Köpeskillingen ska erläggas genom kontant betalning på Tillträdesdagen enligt §5 nedan.

§ 5 TILLTRÄDE

Fastigheten ska tillträdas av köparen den 1 juni 2016, förutsatt att fastighetsbildningen då har vunnit laga kraft och registrerats (Tillträdesdagen). Om så inte skulle vara fallet skall

köparen tillträda fastigheten inom två veckor efter det att fastighetsbildningen vunnit laga kraft och registrerats.

§ 6 ARRENDEAVTAL

Del av det överlåtna markområde arrenderas av Nacka kommun för parkeringsändamål och löper ut 2016-08-31. Parterna är överens om att gällande avtal ska löpa fram till 2016-08-31.

§ 7 VILLKOR FÖR AVTALETS GILTIGHET

Detta avtal är giltigt under förutsättning att fastighetsbildning sker i enlighet med § 8 nedan, dels att kommunfullmäktige i Nacka kommun godkänner köpekontraktet genom beslut som vinner laga kraft, dels beslut av säljarens styrelse senast 31/12 2015.

Uppfylls inte dessa villkor är köpekontraktet till alla delar förfallet utan rätt till ersättning av någon part.

§ 8 ANSÖKAN OM FASTIGHETSBLDNING

Detta köpeavtal utgör ansökan om fastighetsbildning, enligt nedan. Köpeavtalet ska inges till Lantmäteriet inom sex månader från att detta avtal har undertecknades av båda parter. Detta avtal är giltigt under förutsättning att det inkommer till Lantmäteriet inom utsatt tid.

Köparen ansvarar för att ansöka om fastighetsbildningsåtgärd.

Parterna är överens om att tåla de mindre justeringar av gränserna som kan komma att påkallas under förrättningen och vara nödvändiga för att förrättningen ska kunna genomföras. Detta ska dock inte påverka köpeskillingen enligt §4 ovan eller köpevillkoren i övrigt.

Marköverföring

1. Det överlåtna området ska avstyckas från Sicklaön 269:1 och bilda två nya fastigheter (Lott A och Lott B) för industriändamål (småindustri), enligt bilaga 1.
2. Om det visar sig att yrkandet enligt punkt 1 ovan går inte att genomföra så ska det överlåtna området (Lott A och B) avstyckas från Sicklaön 269:1 och bilda en ny fastighet för industriändamål (småindustri), enligt bilaga 2.

Utfart från styckningslott/er kan anordnas mot Gillevägen och kommer att regleras genom avtalsservitut som berörda parter ska skriva med varandra.

Inteckningsfrihet

Styckningslottorna ska förordnas att vara inteckningsfria.

§ 9 FÖRRÄTTNINGSKOSTNAD

Förrättningskostnaden ska betalas av Köparen.

§ 10 INTECKNINGAR, RÄTTIGHETER OCH ÖVRIGA BELASTNINGAR

Säljaren garanterar att markområdet på tillträdesdagen inte besväras av inteckningar, servitut, inskrivningar eller andra rättigheter som utan inskrivning kan göras gällande.

§ 11 INTÄKTER/KOSTNADER

Räntor, skatter och andra utgifter för fastigheten skall betalas av säljaren i den mån de belöper på och avser tiden före tillträdesdagen och för tiden därefter av köparen. Motsvarande skall gälla beträffande inkomster från fastigheten. Säljaren ansvarar för att fastigheten är försäkrad fram till tillträdesdagen.

§ 12 GRUNDER FÖR HÄVNING

Har fastigheten efter köpekontraktets upprättande försämrats på grund av säljarens vanvård eller vållande har köparen rätt att häva köpet om felet är av väsentlig betydelse för denne.

Nacka den
För Nacka kommun

Nacka den
För Nysättra Fastighets AB

.....
Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Mats Gerdau
Styrelseordförande, Nysättra Fastighets AB

.....
Anna Ahrling
Markchef, enheten för fastighetsutveckling

.....
Jenny Asmundsson
VD, Nysättra Fastighets AB

Bevittnas

Bevittnas

.....

.....

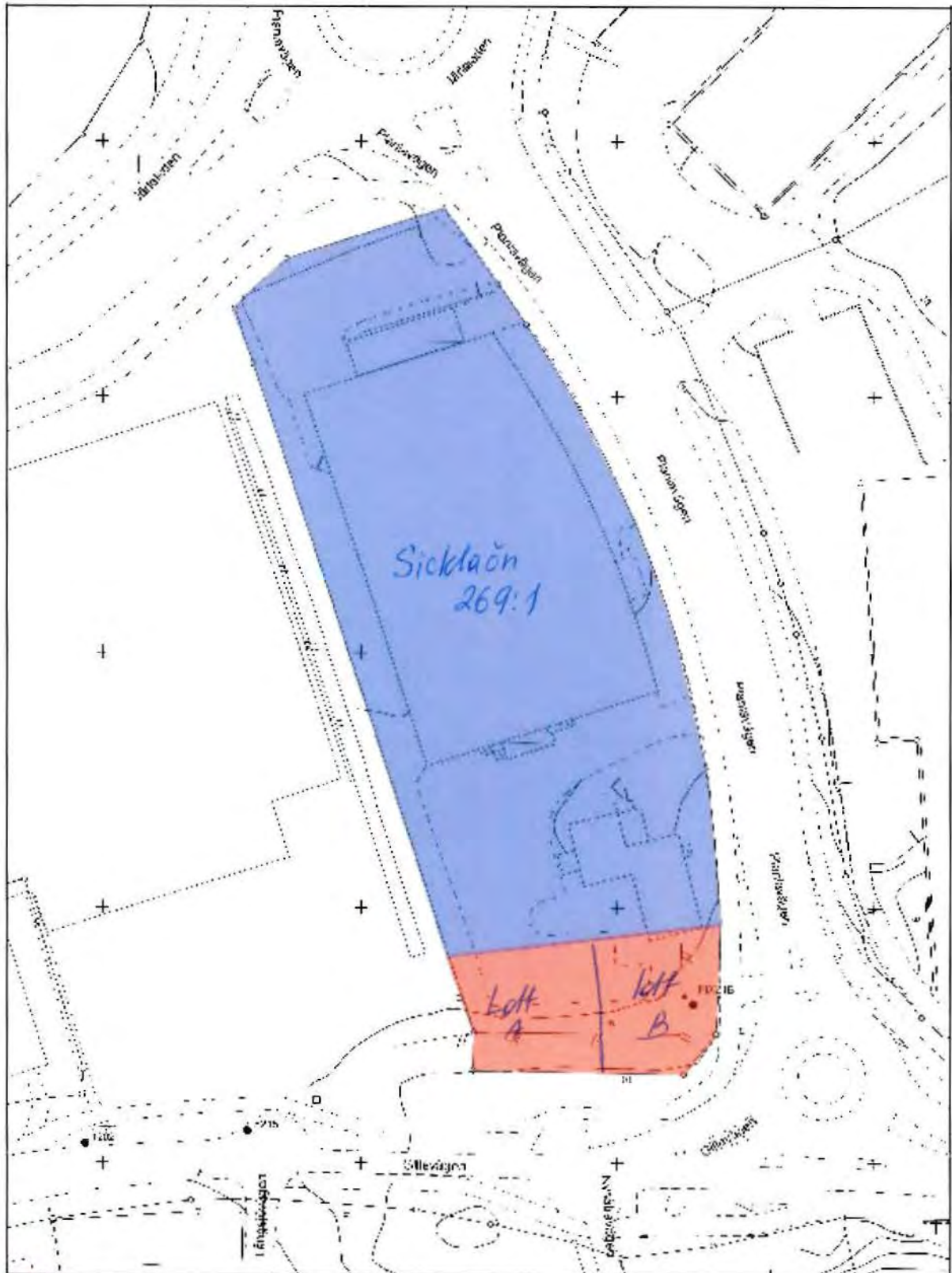
.....

.....

BILAGOR

Bilaga 1, Kartskiss marköverlåtelse samt yrkande

Bilaga 2, Kartskiss yrkande

NACKA
KOMMUN

SICKLAÅN 269:1

Skala

1 : 750

Källa

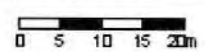
Utdrag i digital kartdatabas

Koordinatsystem

SWEREF 99 18 00

Höjdsystem

RH2000

2015-03-23

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 167

KFKS 2015/692-045

Kommunal borgen Idunskolan

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut:

Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun ska ingå borgensåtagande på 5,2 mnkr två hundra tusen kronor med maximalt tjugo års amortering för lån Idunstiftelsen för waldorfpedagogik upptar. Idunstiftelsen för waldorfpedagogik ska som säkerhet för borgensåtagandet lämna säkerhet i form av pantbrev i fastigheterna Kil 1:48 och Velamsund 1:1. Idunstiftelsen för waldorfpedagogik ska årligen redovisa resultat- och balansräkningar och halvårsvis saldot på banklånet till kommunen.

Ärende

Idunstiftelsen för waldorfpedagogik (nedan "Idunskolan") har inkommit med en ansökan om kommunal borgen. Idunskolan planerar för en utökning av befintlig verksamhet för att möjliggöra fler klasser och åldershomogena klasser. Nacka kommun har tidigare beviljat 23,5 mnkr i borgen för Idunskolan sedan tidigare, varav 4,8 mnkr avbetalats i enlighet med tidplan. Beviljar kommunfullmäktige den här borgensansökan uppgår kommunens borgensåtagande till 28,7 mnkr.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att Idunskolan ur ett ekonomiskt perspektiv klarar de krav som banken ställer. Ekonomin i verksamheten har de senaste åren varit stabil. Med en säkerhet i befintlig fastighet minimeras kommunens risk. Idunskolans amortering av befintliga lån sker i enlighet med beslutade tidplaner.

Handlingar i ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 23 oktober 2015

Ansökan kommunal borgen

Likviditetsbudget 2015-2021

Balansrapport sept 2015

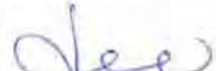
Resultatrapport sept 2015

Låneöversikt sept 2015

Bygglovsansökan Hus Q

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-23

TJÄNSTESKRIVELSE
2015/692-045

Kommunstyrelsen

Kommunal borgen Idunskolan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut:

Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun ska ingå borgensåtagande på 5,2 mnkr två hundra tusen kronor med maximalt tjugo års amortering för lån Idunstiftelsen för waldorfpedagogik upptar. Idunstiftelsen för waldorfpedagogik ska som säkerhet för borgensåtagandet lämna säkerhet i form av pantbrev i fastigheterna Kil 1:48 och Velamsund 1:1. Idunstiftelsen för waldorfpedagogik ska årligen redovisa resultat- och balansräkningar och halvårsvis saldot på banklånet till kommunen.

Sammanfattning

Idunstiftelsen för waldorfpedagogik (nedan ”Idunskolan”) har inkommit med en ansökan om kommunal borgen. Idunskolan planerar för en utökning av befintlig verksamhet för att möjliggöra fler klasser och åldershomogena klasser. Nacka kommun har tidigare beviljat 23,5 mnkr i borgen för Idunskolan sedan tidigare, varav 4,8 mnkr avbetalats i enlighet med tidplan. Beviljar kommunfullmäktige den här borgensansökan uppgår kommunens borgensåtagande till 28,7 mnkr.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att Idunskolan ur ett ekonomiskt perspektiv klarar de krav som banken ställer. Ekonomin i verksamheten har de senaste åren varit stabil. Med en säkerhet i befintlig fastighet minimeras kommunens risk. Idunskolans amortering av befintliga lån sker i enlighet med beslutade tidplaner.

Ärendet

Idunskolan har inkommit med en ansökan om kommunal borgen på 5,2 miljoner kronor.

Idunskolan är en skola från årskurs ett till nio med 154 elever. Idunskolan har även förskoleverksamhet med 61 barn. Skolan och förskolan är har kö med elever som vill börja i

verksamheten. Idunskolan bedriver skolverksamhet baserad på waldorfpedagogik. Verksamheten bedrivs utan vinstintresse.

Prognosen för 2019 är att skolan då har 300 elever och förskolebarn. Verksamheten 2019 bedrivs i åldershomogena grupper med cirka 25 elever i varje klass. En utökning av sexårsverksamheten gör att Idunskolan har behov av fler lokaler för att klara tillväxten. Behovet av fler lokaler finns redan till höstterminen 2016. Utökningen av lokaler beräknas kosta 8 mnkr.

Nacka kommun har vid tre tillfällen beviljat kommunal borgen om totalt 23,5 mnkr. Idunskolan har amorterat och har idag lån på 18,7 mnkr och cirka 30 mnkr i tillgångar. Idunskolan ansöker om en utökning av det kommunala borgensåtagandet med 5,2 mnkr. Utökningen möjliggör Idunskolans utbyggnad av ett nytt hus samt två tillbyggnader. Byggnaderna ska stå klara senast i augusti 2016.

Ett borgensåtagande innebär en kreditrisk för kommunen, eftersom kommunen åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelser för gäldenärens/låntagarens räkning om denne inte kan fullgöra sina betalningar. Organisationen som beviljas borgen ska bedriva en verksamhet som kommunen har ett ansvar för att den finns och som är till väsentlig nytta för kommunens innevånare. Inriktningen för verksamheten bör vara riktad mot barn och ungdom och med fördel vara någon typ av idrottsverksamhet. Verksamhetens ska dessutom ha varaktig karaktär.

Borgensteckning får endast ske för lån till investeringar i organisationer som verkar inom Nacka kommuns geografiska gränser. Investeringen i sig ska bidra positivt till en stor andel av kommunens medlemmar och vara till nytta för dessa. Varje borgensåtagande ska tidsbegränsas. Tidsbegränsningen gäller också det lån som tas upp med kommunens borgen.

Kommunfullmäktige beslutar om ett borgensåtagande överstiger 1 miljon kronor vid ett nytillkommande eller förlängt borgensåtagande. För belopp understigande 1 miljon beslutar kommunstyrelsen.

Nacka kommun hade per 2014-12-31 borgensåtaganden motsvarande drygt 35 miljoner kronor, varav 21 miljoner kronor till förskola och skola.

Ekonomiska konsekvenser

Borgensåtagandet i sig innebär inte några kostnader för kommunen. Om Idunskolan inte klarar av sina betalningar av lånet är kommunen ansvarig för att betala amortering och ränta till banken. För att minimera risken föreslår stadsledningskontoret att Idunskolan lämnar

säkerhet i form av pantbrev i fastigheterna Kil 1:48 och Velamsund 1:1. Fastigheterna är fullvärdesförsäkrad i försäkringsbolaget Länsförsäkringar.

Konsekvenser för barn

Iduskolan erbjuder lärande utifrån waldorfpedagogik. Det bidrar till Nacka kommuns vision om öppenhet och mångfald.

Bilagor

- Bilaga 1 Ansökan kommunal borgen
- Bilaga 2 Likviditetsbudget 2015-2021
- Bilaga 3 Balansrapport sept 2015
- Bilaga 4 Resultatrapport sept 2015
- Bilaga 5 Låneöversikt sept 2015
- Bilaga 6 Bygglovsansökan Hus Q

Eva Olin
Ekonomidirektör
Stadsledningskontoret

Johanna Magnusson
Controller
Controllerenheten

Saltsjö-Boo 2015-10-19

Kommunfullmäktige
gm. Johanna Magnusson

Förslag till kommunalt borgensåtagande för utbyggnad av förskolekapacitet på Idunskolan samt nytt beslut om amorteringskrav

Bakgrund

I november 2010 hade styrelsen för Idunskolan - Nacka Värmdö Waldorfskola – Ett längre möte med Nacka Kommun där ett 8-årigt strategidokument presenterades som omfattade elevantal och ekonomi. Vi kan idag konstatera, när fem år har gått, att vi ligger på eller över denna långa prognos. Rektor och delar ur styrelsen är desamma nu som då, skillnaden är att 2014 övergick skolans verksamhet till *Idunstiftelsen för waldorfpedagogik* som juridisk form.

Skolan är idag en skola från 1 till 9 med 154 elever (prognos för fem år sedan var 147 elever). Förskolan har verksamhet upp till 6-års verksamhet och har idag 61 barn antagna. Både skolan och förskolan är mycket eftertraktade och har kö. Skolan erbjuder en väl beprövad - snart 100 år gammal - alternativ pedagogik utan vinstintresse. Skolan utgör i sig ett dragplåster för nya invånare till Nacka kommun.

Sedan 2013 erbjuder vi klasser upp till klass 9. Våra sista klasser i B-form går ut under de kommande två åren, därefter har vi åldershomogena klasser. Klasserna som antas är åldershomogena med ca 25 elever i varje klass. Därmed kommer skolan ha cirka 300 elever och förskolebarn 2019.

Detta, tillsammans med en utökad sexårsverksamhet gör att vi har ett behov av fler lokaler för att klara vår tillväxt under de kommande åren. Behovet är stort redan inför HT 2016. I korta drag handlar det om en budget omkring drygt 8 MSEK och ett lånebehov på 6,5MSEK i denna del. Vi har haft positiva kontakter med vår husbank SEB i ärendet, men precis som tidigare så kräver de kommunal borgen.

Förslaget

Kommunen har tidigare, i tre beslut, beviljat borgen åt Idunskolan om totalt 23,5 Mkr. Amorteringar samt att vidare utbyggnader skett med egna medel har gjort att skolan idag lån om 18,7 Mkr och 30 Mkr i tillgångar på balansräkningen. Det är alltså 4,8 Mkr upp till nuvarande borgensåtagande. Detta förslag innebär att kommunen fattar beslut om ytterligare 5,2 Mkr i utökat borgensåtagande för att bygga ett nytt hus och två tillbyggnader, samt att en amorteringstid fastställs för samtliga lån.

Utbyggnad i tre delar

Vi planerar en förskola för syskongrupper i närheten av befintlig förskola för de mindre barnen. Huset, internt benämnt Hus Q, är i storlek samma som nuvarande förskola för de mindre barnen (ca 250 kvm). Kostnad för denna del är 5,95 MSEK ink moms baserat på vårt offertunderlag. Detta är helt i linje med förskolehuset vi byggde för några år sedan och kvadratmeterpriset på 23 800 kr/kvm är bra. Bygglov är sökt (bifogas).

För att få fyra klassrum av tillräcklig storlek för att ha rum för lågstadiet inklusive stödrum i en befintlig byggnad (A) planeras en utbyggnad av det hus i vilket två av nuvarande förskolans syskongrupper har sin verksamhet. Kostnad för denna del är ca 2 MSEK inklusive moms. I samma byggnad planeras ytterligare utbyggnad för stödrum, administration och ökad tillgänglighet. Kostnad för denna del är beräknad till ca 1 Mkr.

För att få fyra klassrum av tillräcklig storlek för att ha rum för mellanstadiet inklusive stödrum i en befintlig byggnad (B) planeras en utbyggnad av det hus i vilket två av skolans nuvarande förskolans syskongrupper samt klass 2 har sin verksamhet. Kostnad för denna del är ca 1 MSEK ink. moms.

Liksom tidigare tänker helt "step-by-step" så att vi, om elevunderlaget sviker, kan stanna vid denna byggnad och tillbyggnader, om skolan fortsätter växa krävs ytterligare tillbyggnader. Som det ser ut nu med elevunderlaget så är vi i princip "självförsörjande" på elever tack vare den tidigare utbyggnaden av förskolan.

Total budget är alltså cirka 10 Mkr. Vi föreslår att borgensåtagandet ökar med 5,2 Mkr, vilket tillsammans med nuvarande borgen, där vi har 4,8 Mkr kvar att nyttja, ger ett maximalt låneutrymme på 10 Mkr. Vi avser dock att tillföra cirka 1,5 Mkr av egna medel, vilket är knappt 30 % av det nya borgensutrymmet.

I och med dessa utbyggnader säkerställs lokaler för lågstadie- mellanstadiet samt högstadiet i enlighet med plan. Byggnaden och tillbyggnaderna ska stå klara till aug 2016.

Amortering

De låneinstitut vi använder oss av har inga exakta krav på amorteringstid, det är mer en förhandlingsfråga. Däremot har kommunen uttryckt krav på amortering i tidigare beslut, antingen i form av belopp eller tidsdräkt.

Amortering sker idag på 10 år på lån med amortering samt ett lån utan amorteringskrav. I och med att vi ber om förnyad kommunal borgen på 5,2 Mkr önskar vi att kommunen beslutar om en och samma amorteringstid för hela borgensåtagandet. Förslagsvis sätts denna till 20 år för samtliga lån.

Nästa steg är ett möte, om du så finner lämpligt, annars skickar jag material i form av likviditetsbudget och planritningar som underlag till beslut i kommunfullmäktige.

Vänligen,

Camilla Helmersson
Ordf

Marcus Jibreus
v Ordf

Bilagor

Likviditetsbudget 2015-2021
Balansrapport sept 2015
Resultatrapport sept 2015
Låneöversikt sept 2015
Bygglovsansökan Hus Q

IDUNSKOLAN PROGNOSEN 2014-15 TILL 2020-2021

Intäkter skola förskola		
	2015-16	2016-17
Intäkter		
Per läsår skola	12 975 000	14 490 000
Per läsår fritids	2 900 000	2 950 000
Statliga bidrag och kulturpeng	150 000	200 000
Summa intäkter skola	16 025 000	17 640 000
Summa intäkter förskola	8 000 000	8 890 000
Summa intäkter totalt	24 025 000	26 530 000
Kostnader Skola förskola	2015-16	2016-17
Löner skola	10 930 000	12 445 000
Löner förskola	5 320 000	5 320 000
Lönerevision och övriga personalkostnader	0	535 000
Övriga driftkostnader skola och förskola	3 335 000	3 455 000
Summa kostnader Skola förskola	19 585 000	21 755 000
Kansli och gemensamma driftkostnader	820 000	835 000
(ökar med 2% per år)		
Fastighetskostnader		
Fasta kostnader inklusive avskrivningar*	1 335 000	1 295 000
Rörliga kostnader (ökat med 2% per år)**	1 365 000	1 395 000
Utemiljö	100 000	0
Summa fastighetskostnader	2 800 000	2 690 000
Totala kostnader	23 205 000	25 280 000
Resultat	820 000	1 250 000

Dessa intäkter och kostnader är avrundade.

2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
16 720 000	17 780 000	18 775 000	19 405 000
3 220 000	3 270 000	3 250 000	3 305 000
200 000	200 000	200 000	200 000
20 140 000	21 250 000	22 225 000	22 910 000
7 885 000	7 735 000	7 970 000	8 005 000
28 025 000	28 985 000	30 195 000	30 915 000

2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
12 465 000	13 165 000	13 250 000	13 345 000
5 320 000	5 320 000	5 320 000	5 320 000
1 065 000	1 620 000	2 180 000	2 735 000
3 555 000	3 725 000	3 745 000	3 845 000
22 405 000	23 830 000	24 495 000	25 245 000

855 000	870 000	890 000	905 000
---------	---------	---------	---------

1 265 000	1 235 000	1 210 000	1 175 000
1 420 000	1 450 000	1 475 000	1 510 000
0	0	0	0
2 685 000	2 685 000	2 685 000	2 685 000
25 945 000	27 385 000	28 070 000	28 835 000
2 080 000	1 600 000	2 125 000	2 080 000

Balansrapport

Preliminär

Räkenskapsår: 14-10-29 - 15-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 14-10-29 - 15-09-30

		Ing balans	Period	Utg balans
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
1110	Byggnader	30 328 786,70	26 491,00	30 355 277,70
1119	Ackumulerade avskrivningar på byggnader	-3 423 781,38	-674 754,00	-4 098 535,38
1150	Markanläggningar	102 017,00	0,00	102 017,00
1159	Ackumulerade avskrivningar på markanläggningar	-6 121,00	-2 253,00	-8 374,00
1220	Inventarier och verktyg	0,00	73 953,15	73 953,15
1221	Inventarier	1 020 929,45	0,00	1 020 929,45
1222	Byggnadsinventarier	1 015 261,00	0,00	1 015 261,00
1229	Ack avskrivn inv/verktyg	-1 279 059,00	-162 468,00	-1 441 527,00
S:a Materiella anläggningstillgångar		27 758 032,77	-739 030,85	27 019 001,92
S:a Anläggningstillgångar		27 758 032,77	-739 030,85	27 019 001,92
Omsättningstillgångar				
Varulager mm				
1410	Lager av råvaror	2 280,00	16 943,75	19 223,75
S:a Varulager mm		2 280,00	16 943,75	19 223,75
Fordringar				
1510	Kundfordringar	56 051,00	82 944,00	138 995,00
1580	Fordringar för kontokort och kuponger	0,00	21 579,54	21 579,54
1610	Kortfristiga fordringar hos anställda	3 898,80	12 839,00	16 737,80
1611	Fordran Sköna Hus, Jordens Arkitekter	590 519,00	0,00	590 519,00
1630	Avräkning för skatter och avgifter (skattekonto)	0,00	16,00	16,00
1631	Avräkning för skatter och avgifter föreningen	29 694,00	-29 694,00	0,00
1680	Andra kortfristiga fordringar	250 000,00	-250 000,00	0,00
1684	Kortfristiga fordringar hos leverantörer	0,00	4 396,00	4 396,00
1720	Förutbetalda leasingavgifter, kortfristig del	15 017,86	-7 114,00	7 903,86
1790	Övriga förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	102 135,94	-40 241,94	61 894,00
S:a Fordringar		1 047 316,60	-205 275,40	842 041,20
Kassa och bank				
1930	SEB 52571050257	0,00	2 542 348,07	2 542 348,07
1940	Bankkonto förening	615 065,04	-615 065,04	0,00
1941	Sparkonto förening	2 300,00	-2 299,29	0,71
1942	Sparkonto förening	658 863,89	-658 863,89	0,00
S:a Kassa och bank		1 276 228,93	1 266 119,85	2 542 348,78
S:a Omsättningstillgångar		2 325 825,53	1 077 788,20	3 403 613,73
S:A TILLGÅNGAR		30 083 858,30	338 757,35	30 422 615,65
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2010	Eget kapital	-220 847,01	0,00	-220 847,01
2091	Balanserad vinst eller förlust	-6 122 958,49	0,00	-6 122 958,49
2098	Vinst eller förlust från föregående år	-1 743 719,92	0,00	-1 743 719,92
2099	Årets resultat	65 616,83	0,00	65 616,83
S:a Eget kapital		-8 021 908,59	0,00	-8 021 908,59
Långfristiga skulder				
2353	SEB 9497462	0,00	-4 722 222,00	-4 722 222,00
2354	Lån Prometheus	-5 000 000,00	0,00	-5 000 000,00
2355	Lån SEB föreningen	-14 139 723,00	14 139 723,00	0,00
2356	SEB 9503806	0,00	-4 218 750,00	-4 218 750,00
2357	SEB 9504266	0,00	-3 250 000,00	-3 250 000,00
2358	SEB 9504424	0,00	-1 520 973,00	-1 520 973,00
S:a Långfristiga skulder		-19 139 723,00	427 778,00	-18 711 945,00
Kortfristiga skulder				
2440	Leverantörsskulder	-275 041,71	-360 365,59	-635 407,30
2510	Skatteskulder	106 722,00	82 482,00	189 204,00
2710	Personalskatt	-229 553,00	-976,00	-230 529,00
2732	Avräkning särskild löneskatt	-120 082,00	-83 743,84	-203 825,84

Balansrapport

Preliminär

Utskrivet: 15-10-14

16:33

Senaste vernr: A342

Räkenskapsår: 14-10-29 - 15-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 14-10-29 - 15-09-30

		Ing balans	Period	Utg balans
2920	Upplupna semesterlöner	-726 536,28	468 813,61	-257 722,67
2940	Upplupna lagstadgade sociala och andra avgifter	-287 882,42	-7 391,26	-295 273,68
2941	Beräknade upplupna lagstadgade sociala avgifter	-221 756,22	141 039,76	-80 716,46
2960	Upplupna räntekostnader	-19 482,98	-4 914,39	-24 397,37
2990	Övriga upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	-1 148 614,10	215 220,10	-933 394,00
S:a Kortfristiga skulder		-2 922 226,71	450 164,39	-2 472 062,32
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		-30 083 858,30	877 942,39	-29 205 915,91
BERÄKNAT RESULTAT***		0,00	1 216 699,74	1 216 699,74

Resultatrapport

Utskrivet: 15-10-14

Preliminär

16:33

Räkenskapsår: 14-10-29 - 15-12-31

Senaste vernr: A342

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 14-10-29 - 15-09-30

		Perioden	Akkumulerat
Rörelsens intäkter mm			
Nettoomsättning			
3010	Skolpeng	8 943 407,84	8 943 407,84
3020	Tilläggsbelopp grundskola	122 371,00	122 371,00
3030	Fritidspeng	1 821 222,31	1 821 222,31
3040	Modersmål	7 009,00	7 009,00
3064	Fritidsklubb	127 006,63	127 006,63
3100	Förskolepeng	5 809 522,95	5 809 522,95
3200	Försäljning flöjt	3 948,50	3 948,50
3680	Öresutjämning	-18,54	-18,54
3740	Öres- och kronutjämning	79,42	79,42
S:a Nettoomsättning		16 834 549,11	16 834 549,11
Övriga rörelseintäkter			
3900	Medlemsavgifter	750,00	750,00
3911	Hysesintäkter	3 500,00	3 500,00
3960	Valutakursvinster fordr/skulder av rörelsekaraktär	220,08	220,08
3989	Övriga erhållna bidrag	4 934,00	4 934,00
3990	Övriga ersättningar och intäkter	55 704,00	55 704,00
3999	Övriga rörelseintäkter	42 500,00	42 500,00
S:a Övriga rörelseintäkter		107 608,08	107 608,08
S:a Rörelseintäkter mm		16 942 157,19	16 942 157,19
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter mm			
4010	Inköp av varor och material	-236 494,68	-236 494,68
4011	Skolbibliotek	-8 616,75	-8 616,75
4012	Hemkunskap	-194,00	-194,00
4200	Inköp mat	-1 271 211,05	-1 271 211,05
4400	Skolhälsovård	-104 954,00	-104 954,00
4510	Hyra aktivitetslokaler	-20 061,00	-20 061,00
4590	Aktiviteter skolresor	-131 987,00	-131 987,00
4599	Övriga elevkostnader	-33 363,18	-33 363,18
4600	Legoarbeten och underentreprenader	-23 052,00	-23 052,00
4990	Förändring av lager o pågående arbeten	-6 375,00	-6 375,00
S:a Råvaror och förnödenheter mm		-1 836 308,66	-1 836 308,66
Bruttovinst		15 105 848,53	15 105 848,53
Övriga externa kostnader			
5110	Arrende tomt	-183 750,00	-183 750,00
5120	El för belysning	-92 708,00	-92 708,00
5140	Vatten och avlopp	-35 471,00	-35 471,00
5160	Städning och renhållning	-90 952,00	-90 952,00
5170	Reparation och underhåll av fastighet	-97 752,60	-97 752,60
5193	Fastighetsskötsel och förvaltning	-7 763,00	-7 763,00
5198	Övriga fastighetskostnader, avdragsgilla	-124 931,00	-124 931,00
5220	Hyra av inventarier och verktyg	-61 162,14	-61 162,14
5290	Övriga hyreskostnader för anläggningstillgångar	-1 725,00	-1 725,00
5410	Förbrukningsinventarier	-278 348,99	-278 348,99
5420	Programvaror	-16 781,00	-16 781,00
5460	Förbrukningsmaterial	-98 749,58	-98 749,58
5500	Reparation och underhåll	-7 597,80	-7 597,80
5611	Drivmedel personbilar	-3 188,22	-3 188,22
5612	Försäkring och skatt för personbilar	-5 228,00	-5 228,00
5613	Reparation och underhåll av personbilar	-1 401,00	-1 401,00
5615	Leasing av personbilar	-23 778,00	-23 778,00
5616	Trängselskatt, avdragsgill	-2 940,00	-2 940,00
5710	Frakt, transp o försäkr vid varudistr	-399,00	-399,00
5800	Resekostnader	-40 486,50	-40 486,50
5910	Annonsering	-9 595,00	-9 595,00
5990	Övriga kostnader för reklam och PR	-294,00	-294,00
6064	Factoringavgifter	-1 017,10	-1 017,10
6071	Representation, avdragsgill	-1 055,00	-1 055,00
6072	Representation, ej avdragsgill	-1 652,46	-1 652,46

Resultatrapport

Preliminär

Utskrivet: 15-10-14

16:33

Räkenskapsår: 14-10-29 - 15-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 14-10-29 - 15-09-30

Senaste vernr: A342

		Perioden	Akkumulerat
6110	Kontorsmateriel	-1 103,00	-1 103,00
6211	Fast telefoni	-253,00	-253,00
6212	Mobiltelefon	-39 210,65	-39 210,65
6230	Datakommunikation	-22 935,50	-22 935,50
6250	Postbefordran	-3 852,80	-3 852,80
6310	Företagsförsäkringar	-50 673,00	-50 673,00
6370	Larm / Bevakning	-719,00	-719,00
6410	Styrelsearvode som inte är lön	-394,10	-394,10
6420	Ersättning till revisor	-11 613,00	-11 613,00
6530	Redovisningstjänster	-119 299,00	-119 299,00
6540	IT-tjänster	-625,00	-625,00
6550	Konsultarvoden	-100 038,00	-100 038,00
6560	Serviceavgifter till branschorganisationer	-68 542,00	-68 542,00
6570	Bankkostnader	-18 121,00	-18 121,00
6590	Övriga externa tjänster	-17 740,00	-17 740,00
6970	Tidningar, tidskrifter och facklitteratur	-1 097,00	-1 097,00
6991	Övriga externa kostnader, avdragsgilla	-39 673,03	-39 673,03
S:a Övriga externa kostnader		-1 684 615,47	-1 684 615,47
Personalkostnader			
7010	Lön till kollektivanställda	-7 179 622,73	-7 179 622,73
7081	Sjuklöner till kollektivanställda	-49 155,98	-49 155,98
7082	Semesterlöner till kollektivanställda	-1 301 063,34	-1 301 063,34
7090	Förändring av semesterlöneskuld	468 813,61	468 813,61
7331	Skattefria bilersättningar	-814,00	-814,00
7332	Skattepliktiga bilersättningar	-532,00	-532,00
7385	Kostnader för fri bil	-9 664,00	-9 664,00
7390	Övriga kostnadsersättningar och förmåner	-680,00	-680,00
7398	Förmånsvärden	-12 080,00	-12 080,00
7399	Motkontering av förmån	21 744,00	21 744,00
7411	Premier för kollektiva pensionsförsäkringar	-137 344,00	-137 344,00
7412	Premier för individuella pensionsförsäkringar	-207 824,00	-207 824,00
7510	Lagstadgade sociala avgifter	-2 426 093,01	-2 426 093,01
7511	Lagstadgade sociala avgifter 18-25år	-87 469,75	-87 469,75
7519	Sociala avgifter för semester- och löneskuld	141 039,76	141 039,76
7521	Arbivaravg för löner och ers (nya pensionssystem)	-35 814,29	-35 814,29
7532	Särskild löneskatt pensionskostnader, dekl.post	-83 737,84	-83 737,84
7570	Premier för arbetsmarknadsförsäkringar	-10 268,00	-10 268,00
7610	Utbildning	-72 678,00	-72 678,00
7631	Personalrepresentation, avdragsgill	-2 051,80	-2 051,80
7632	Personalrepresentation, ej avdragsgill	-3 246,11	-3 246,11
7690	Övriga personalkostnader	-39 548,20	-39 548,20
S:a Personalkostnader		-11 028 089,68	-11 028 089,68
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm		-14 549 013,81	-14 549 013,81
Rörelseresultat före avskrivningar		2 393 143,38	2 393 143,38
Avskrivningar			
7821	Avskrivningar på byggnader	-674 754,00	-674 754,00
7824	Avskrivningar på markanläggningar	-2 253,00	-2 253,00
7832	Avskrivningar på inventarier och verktyg	-162 468,00	-162 468,00
S:a Avskrivningar		-839 475,00	-839 475,00
Rörelseresultat efter avskrivningar		1 553 668,38	1 553 668,38
Övriga rörelsekostnader mm			
7960	Valutakursförl fordr o skulder rörelsekaraktär	-1 082,95	-1 082,95
S:a Övriga rörelsekostnader mm		-1 082,95	-1 082,95
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader		1 552 585,43	1 552 585,43

Resultat från finansiella investeringar

Resultatrapport

Preliminär

Räkenskapsår: 14-10-29 - 15-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 14-10-29 - 15-09-30

	Perioden	Akkumulerat
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		
8310 Ränteintäkter från omsättningstillgångar	1 184,70	1 184,70
8314 Skattefria ränteintäkter	233,00	233,00
S:a Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	1 417,70	1 417,70
Räntekostnader och liknande resultatposter		
8400 Räntekostnader	-332 473,05	-332 473,05
8414 Räntekostnader skattekonto	-3 985,00	-3 985,00
8422 Dröjsmålsräntor för leverantörsskulder	-845,34	-845,34
S:a Räntekostnader och liknande resultatposter	-337 303,39	-337 303,39
S:a Resultat från finansiella investeringar	-335 885,69	-335 885,69
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	1 216 699,74	1 216 699,74
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 216 699,74	1 216 699,74
Resultat före skatt	1 216 699,74	1 216 699,74
Beräknat resultat	1 216 699,74	1 216 699,74

SEB

Länenummer	Typ av lån	Aktuell skuld	Aktuell ränta %	Nästa förfallodag		Belopp	Upplupen ränta per månad	
				Datum	Period			
9504424	Lån med fast ränta Amortering	1 520 973,00	0,86%	15-10-29	2015-07-29-2015-10-29	3 327,21 56 250,00	1 109,07	
9504266	Lån med fast ränta Amortering	3 250 000,00	2,27%	15-10-30	2015-07-20-2015-10-30	20 493,06 -	6 831,02	
9497462	Lån med fast ränta Amortering	4 722 222,00	2,31%	15-12-30	2015-09-30-2015-12-30	27 270,83 138 889,00	9 090,28	
9503806	Lån med fast ränta Amortering	4 200 000,00	0,77%	16-01-07	2015-10-06-2016-01-07	8 397,90 18 750,00	2 799,30	
Att betala:						273 378,00		
Total aktuell skuld:		13 693 195,00					19 829,67	
Övriga skulder								
Prometheus	Lån med fast ränta Amortering	5 000 000,00	3,75%	2015-12-xx	2015-10-01-2015-12-31	46 875,00 -	15 625,00	från 2015-10-01
Total aktuell skuld:		18 693 195,00					35 454,67	

Ansökan fylls i i tillämpliga delar, i de flesta fall krävs bygglov, marklov eller rivningslov för att utföra en åtgärd. Anmälan ingår i ansökan om lov. Vissa åtgärder kräver dock endast anmälan. Se vidare anvisningar om hur blanketten fylls i.

Glöm inte att underteckna ansökan!

Ansökan avser

☒ Bygglov	☐ Marklov	☐ Rivningslov	☐ Anmälan
☐ Tidsbegränsat bygglov	Till och med datum	☐ Ändring av beviljat lov	Beslutsdatum och diarienummer
☐ Förhandsbesked lämnat	Beslutsdatum och diarienummer	☐ Anmälan för bygglovsbefriad åtgärd	

Fastighet och sökande/byggherre

Fastighetsbeteckning Kil 1:48	Fastighetens adress Velamsundsvägen 1 132 36 Saltsjö-Boo		
Huvudsökandens namn Idunstiftelsen för Waldorfpedagogik	Organisations-/personnummer* 802478-2230	Telefon, dagtid (mobilnummer) 070 3963202	
Postadress (utdelningsadress, postnummer och postort) Som ovan	E-post hansg.andersson@telia.com		
Namnteckning	Eventuell fakturaadress Som ovan		

Medsökande För snabbare handläggning av ärendet ber vi samtliga fastighetsägare att skriva sig som sökande/medsökande.

Medsökande 1 namn	Namnteckning
Medsökande 2 namn	Namnteckning

Byggherre om annan än sökanden

Byggherrens namn	Organisations-/personnummer*	Telefon, dagtid (mobilnummer)
Postadress (utdelningsadress, postnummer och postort)		
Namnteckning	E-post	

* Nacka kommun behöver organisations- eller personnummer i samband med fakturering.

De personuppgifter du lämnar kommer att registreras. Registreringen av personuppgifter görs för att på ett säkert och snabbt sätt kunna hantera dina ärenden. Vi kommer att hantera dina personuppgifter i enlighet med personuppgiftslagen, PuL (1998:204). För kommunens handläggning av ansökan tas det ut avgift enligt taxa. Detta gäller även i de fall ansökan avvisas eller återtas.

Anmälan/förslag till kontrollansvarig

Namn och företag Curt Carlsson	Telefon, mobil 070 5675161	Telefon, arbetet (även riktnummer)
Postadress (utdelningsadress, postnummer och postort) Sommarstigen 7 144 42 Rönninge	Personnummer* 421107-8052	
Behörighetsklass ☐ Normal art ☒ Komplicerad art	Certifieringsorgan DNV 1053-KA4-1730	Gäller till och med 2017-11-27
☒ Kontrollansvarig är självständig i förhållande till den som utför åtgärden	E-post CC.byggteknik@euromail.se	
Namnteckning		

Ärende

Lov	
☒ Nybyggnad	☐ Tillbyggnad
☐ Skylt	☐ Plank/mur
☐ Parkeringsplats	☐ Upplag
☐ Ändring av marknivå	
☐ Ändrad användning	Från _____ Till _____
☐ Inredande av ytterligare bostad eller lokal för handel/hantverk/industri	Antal lägenheter/lokaler, före _____ efter _____
☐ Utvändig ändring av byggnad/anordning	Byte av kulör/färg (NCS-nummer) från _____ till _____
☐ Byte av tak eller fasadmateriäl	Från _____ till _____
☐ Övrigt	Ange vad _____
Anmälan för bygglovsbefriad åtgärd	
☐ Komplementbyggnad	☐ Komplementbostadshus
☐ Tillbyggnad av en- och tvåbostadshus	☐ Inreda ytterligare en bostad i enbostadshus
Anmälan för vissa åtgärder, installation eller väsentlig ändring av	
☐ Ändring av bärande konstruktion	☐ Ändring av planlösning
☐ Ändring som påverkar brandskyddet	
☐ Underhåll av bebyggelse med särskilt bevarandevärde	☐ Rivning
☐ Farligt avfall	
☐ Hiss	☐ Eldstad/rökkanal
☐ Ventilation	☐ VA-anläggning (kommunalt nät)
☐ Vindkraft	Ange vad _____
☐ Övrigt	

Byggnadstyp

☐ En- och tvåbostadshus	☐ Gruppbyggda små-/radhus	☐ Fritidshus	☐ Uthus, förråd
☐ Garage, carport	☐ Flerbostadshus	☐ Industribyggnad	☐ Hotell, restaurang
☐ Kontorshus	☐ Affärshus	Ange vad _____	☒ Annan byggnad eller anläggning
			Förskola

Uppgift om ytor m. m.

Nyttillkommen/berörd byggnadsarea 242kvm	Nyttillkommen/berörd bruttoarea 242kvm	Antal berörda lägenheter
---	---	--------------------------

Uppgift om utvändiga material och kulörer vid ny- och tillbyggnad samt utvändig ändring

Fasadbeklädnad	☒ Trä	☐ Tegel	☐ Puts	☐ Betong	☐ Plåt	Annat _____	Kulör (NCS-nr) _____
Takbeläggning	☐ Tegel	☐ Papp	☐ Plåt	☒ Betongpannor	Annat _____		Kulör (NCS-nr) _____
Fönster	☒ Trä	☐ Plast	☐ Lättmetall				Kulör (NCS-nr) _____

Anslutning till

☒ Kommunalt vatten och avlopp	☐ Kommunalt spillvatten	☐ Kommunalt dagvatten	☐ Enskild VA-anläggning
☐ Fjärrvärme	☐ LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten)		

Tidpunkt för påbörjande m.m.

Byggnads/rivningsarbetena önskar påbörjas, datum 2016-04	Beräknad produktionskostnad (endast vid bostäder)
---	---

Fritext

Våra planer är att samla all förskoleverksamhet på fastighetens östra sida där vi i dag har en förskolebyggnad från 2011 med 4 avdelningar och huset kallas för Pomona. Vi har idag 4 avdelningar i 2 av husen som ligger på fastighetens västra sida som vi kommer att flytta så nära Pomona det går för att få en effektiv verksamhet. Huset har arbetsnamnet Hus Q. De 3 husen på västra sidan ska då byggas om och anpassas för låg, mellanstadiet, kansli och personalutrymmen. Det nya huset som byggdes 2014 på norra delen är anpassat för högstadiet. Vi får då en väldigt bra uppdelning av skolans olika verksamheter och behov på fastigheten.

Ansökan med handlingar skickas i två exemplar till: Nacka kommun, Bygglovenheten, 131 81 Nacka

ANVISNINGAR

Blanketten ska användas för ansökan om bygg-, rivnings- och marklov, samt för anmälan för vissa åtgärder, till exempel ändring av planlösning eller bärande konstruktion, ändring eller nyinstallation av eldstad eller VA-anläggning. Se kommunens hemsida, www.nacka.se, under rubriken Bo & Bygga för information om vad som kräver lov, respektive vad som kräver anmälan.

Ansökan fylls i i tillämpliga delar. Två omgångar av ansökan med tillhörande handlingar krävs. Handlingarna ska vara kopierade i svart på vitt papper och **nedvikta till A4-format**.

Ansökan skickas till: Nacka kommun, Bygglövenheten, 131 81 Nacka.

Ansökan avser Kryssa i vilken eller vilka typer av lov/anmälan som avses.

Fastighet och sökande/byggherre Fastighetsbeteckning framgår av lagfart, gravationsbevis m.m. Om du är osäker på gällande fastighetsbeteckning (exempelvis Sicklaön 21:1), kontakta Nacka kommun stadsbyggnadsservice tfn 08-718 94 46.

Sökanden är den som ansöker om bygg-, mark- eller rivningslov. Det är till den personen fakturan för lovet kommer att sändas. Det kan vara fastighetsägaren eller någon annan, exempelvis arkitekten. För att underlätta handläggningen av ärendet ber vi samtliga fastighetsägare, tomträtthavare och arrendatorer att skriva sig som sökande. Om en fastighetsägare inte står som sökande är kommunen skyldig att underrätta denne om att en bygglovsansökan inkommit på fastigheten. Är fastighetens ägare en bostadsrättsförening underlättas handläggningen om godkännande från föreningen bifogas separat.

Byggherre ska anges när ansökan avser anmälan. Byggherre är den som för egen räkning utför eller låter utföra byggnads- eller rivningsarbeten. Byggherren är i de flesta fall fastighetsägaren.

I de flesta fall är sökanden och byggherren samma person. Då räcker det med att ange en adressuppgift under rubriken "sökande/byggherre". I de fall det är olika personer ska adressuppgifter till båda anges.

Person- eller organisationsnummer ska anges, då det behövs vid fakturering. Sökanden är ansvarig för att avgift för lovet betalas. Avgift tas även ut för ärenden som avslås, återkallas eller avvisas. Byggherren är ansvarig för att avgift för anmälan betalas.

Sökandens och byggherrens underskrift Sökandens och/eller byggherrens underskrift, i original, måste finnas på blanketten för att ärendet ska registreras och handläggningen påbörjas.

Anmälan förslag till kontrollansvarig

Ofta krävs att namn på kontrollansvarig anges för att lov ska kunna ges. Du som söker bygglov för nybyggnad eller större tillbyggnad av ett bostadshus behöver i god tid anlita en kontrollansvarig med rätt behörighet. Den kontrollansvarige måste vara certifierad av ett ackrediterat certifieringsorgan och ska vara självständig i förhållande till den som utför åtgärden.

Vid flera kontrollansvariga anges den samordningsansvarige. Redovisning av övriga kontrollansvariga inlämnas som en separat förteckning med namn, kontaktuppgifter, uppgift om behörighetsklass, certifieringsorgan, samt hur länge certifieringen gäller och ansvarsområde. Kopior av behörighetsbevis inlämnas.

En kontrollansvarig krävs dock normalt inte för små ändringar av en- och tvåbostadshus, nybyggnad av garage/uthus, skyltar, marklov etc om byggnadsnämnden inte beslutar annat. Se information på hemsidan.

Ärende Ange vad du avser att göra. Kompletterande information kan bifogas separat.

Byggnadstyp Ange byggnadens/anläggningens huvudsakliga användning.

Uppgift om ytor m.m. Vid ny- tillbyggnad anges nyutkommen byggnadsarea/bruttoarea samt antal lägenheter. Vid ombyggnad m.m. anges berörd byggnadsarea/bruttoarea och antal lägenheter som berörs av ändringen.

Uppgift om utvändiga material och kulörer Ska fyllas i vid ny- och tillbyggnad samt utvändig ändring. Det kan också anges på ritningarna. Ange gärna kulörer i kod enligt NCS; till exempel S 1005-N.

Ansluten till Ange typ av anslutning för vatten och avlopp.

Tidpunkt för påbörjande Detta måste anges för att lov ska kunna ges.

Bifogade handlingar Markera vilka handlingar som bifogas.

Vid mindre tillbyggnad eller ändring av ett en- och tvåbostadshus kan du samtidigt med lovansökan lämna in tekniska handlingar. Dessa är oftast förslag till kontrollplan, typsektion och redovisning av att krav på energihushållning enligt BBR 9:4 klaras.

Möjlighet finns då till en snabbare hantering i form av ett bygglov med kombinerat startbesked.

Du kan själv påverka handläggningstiden genom att lämna in en komplett ansökan med fackmannamässiga handlingar. Glöm inte nybyggnadskarta/ utdrag ur primärkartan.

Bygg/rivningsarbetena får inte påbörjas innan du har fått lov och startbesked från kommunen.

Byggnaden eller byggnadsdelen får inte tas i bruk innan det finns ett slutbesked.

Kommunen ska ta ut byggsanktionsavgift om en åtgärd utförs utan lov och/eller anmälan och startbesked. Byggsanktionsavgift ska också tas ut om en byggnad eller byggnadsdel tas i bruk utan att ett slutbesked eller interimistiskt slutbesked har getts.

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	E-POST	SMS	WEBB	ORG.NUMMER
Nacka kommun, 131 81 Nacka	Stadshuset, Granitvägen 15	08-718 80 00	info@nacka.se	716 80	www.nacka.se	212000-0167

På Nacka kommuns hemsida www.nacka.se under rubriken Bo & Bygga finns allmän information kring bygglov och anmälan, vilka handlingar som krävs för ansökan. Där finns också information om byggprocessen och riktlinjer för när nybyggnadskarta respektive primärkarta krävs, blanketter, förslag till kontrollplaner, exempelritningar mm.

Allmänna frågor kring bygglov, anmälan, planbestämmelser etc. besvaras via e-post på stadsbyggnad@nacka.se. Allmänna frågor besvaras också via telefon alla vardagar 07:45 - 16:30 på tfn 08 - 718 94 46. Vid kontakt i ett pågående bygglovärende kan registrator.bygglov@nacka.se användas, ange fastighetsbeteckning och diarienummer.

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 173

KFKS 2014/604-734

Vård- och omsorgsboende i Älta

Motion den 16 juni 2014 av Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar att det antagna detaljplaneprogrammet för Älta centrum inrymmer ett särskilt boende för äldre.
2. Kommunfullmäktige avslår motionens två förslag som rör trygghetsboende. Kommunstyrelsen noterar att det nuvarande särskilda boendet i Älta centrum inte är lämpligt att omvandlas till trygghetsboende. Bedömningen är att förslaget är förenat med alltför höga kostnader för respektive hyresgäst.
3. Därmed är motionen färdigbehandlad.

Ärende

Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S) föreslår i en motion att det kommande planarbetet för Älta centrum ska inrymma ett vård- och omsorgsboende. Vidare föreslår de att det nuvarande särskilda boendet ska omvandlas till ett trygghetsboende. Den service som trygghetsboendet erbjuder skulle kunna utnyttjas av de som bor i seniorlägenheterna i samma hus.

Motionen har hanterats i miljö- och stadsbyggnadsnämnden och i äldrenämnden och båda nämnderna föreslår kommunfullmäktige att avslå förslagen i motionen.

Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktige bör avslå samtliga förslag i motionen. Förslaget om att planarbetet ska inrymma ett vård- och omsorgsboende är inte längre aktuell eftersom det antagna programmet har planerat för ett sådant. Vidare bedöms det nuvarande boendet olämpligt för omvandling till trygghetsboende. Men med en åldrande befolkning behöver behovet av alternativa boenden för äldre och kostnader kopplade till detta utredas vidare. Detta arbete görs inom ramen för sociala kvalitetsenhetens uppdrag.

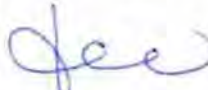
Handlingar i ärendet

Förnyelseenhetens tjänsteskrivelse den 14 oktober 2015

Protokollsutdrag ÄLN 2015/148, § 71

Tjänsteskrivelse ÄLN, Nytt äldreboende i Älta centrum

Protokollsutdrag MSN 2014/137-219, § 330

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse MSN, Bygg nytt äldreboende i Älta centrum
Motion, Bygg nytt äldreboende i Älta centrum

Ärendets tidigare behandling

Beslut i äldrenämnden den 17 juni 2015 § 71

Äldrenämnden föreslog kommunfullmäktige att bifalla att-sats 1 av motionens förslag.

Äldrenämnden föreslog kommunfullmäktige att avslå motionens förslag vad gäller att-sats 2 och 3. Detta då det ökande framtida behovet av trygghets- och servicebostäder innebär att fler av dessa bostadsformer behöver byggas i Nacka. Äldrenämnden ansåg att kommunen behöver intensifiera arbetet för att olika alternativa boendeformer för äldre ska etableras, även i centrala delar av Älta. Att peka ut att just Älta seniorcenter skall omvandlas till trygghetsboende är inte ett bra alternativ eftersom antalet lägenheter skulle bli för få för att uppnå en skälig hyresnivå med gemensamhetslokaler inkluderade. Dessutom är det i dagsläget inte aktuellt för Älta seniorcenter att byta lokaler.

Beslut i miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 10 december 2014 § 330

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslog kommunfullmäktige fatta följande beslut i den del motionen avser miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

Kommunfullmäktige noterar att det pågående arbetet med detaljplaneprogram och den kommande detaljplaneringen för Älta centrum kan medföra ytterligare äldreboenden i området, om och när behov uppstår. Motionen är med detta färdigbehandlad.

Yrkanden

Khashayar Farmanbar (S) yrkade bifall till förslagen i motionen.

Mats Gerdau (M) yrkade bifall till förnyelseenhetens förslag.

Beslutsgång

Med avslag på Khashayar Farmanbars yrkande beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott i enlighet med Mats Gerdaus yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-14

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2014/604-734

Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgsboende i Älta

Motion den 16 juni 2014 av Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar att det antagna detaljplaneprogrammet för Älta centrum inrymmer ett särskilt boende för äldre.
2. Kommunfullmäktige avslår motionens två förslag som rör trygghetsboende. Kommunstyrelsen noterar att det nuvarande särskilda boendet i Älta centrum inte är lämpligt att omvandlas till trygghetsboende. Bedömningen är att förslaget är förenat med alltför höga kostnader för respektive hyresgäst.
3. Därmed är motionen färdigbehandlad.

Sammanfattning

Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S) föreslår i en motion att det kommande planarbetet för Älta centrum ska inrymma ett vård- och omsorgsboende. Vidare föreslår de att det nuvarande särskilda boendet ska omvandlas till ett trygghetsboende. Den service som trygghetsboendet erbjuder skulle kunna utnyttjas av de som bor i seniorlägenheterna i samma hus.

Motionen har hanterats i miljö- och stadsbyggnadsnämnden och i äldrenämnden och båda nämnderna föreslår kommunfullmäktige att avslå förslagen i motionen.

Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktige bör avslå samtliga förslag i motionen. Förslaget om att planarbetet ska inrymma ett vård- och omsorgsboende är inte längre aktuell eftersom det antagna programmet har planerat för ett sådant. Vidare bedöms det nuvarande boendet olämpligt för omvandling till trygghetsboende. Men med en åldrande befolkning behöver behovet av alternativa boenden för äldre och kostnader kopplade till detta utredas vidare. Detta arbete görs inom ramen för sociala kvalitetsenhetens uppdrag.

Förslagen i motionen

Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S) föreslår följande i en motion:

- Det fortsatta planarbetet i Älta centrum ska inrymma ett vård-och omsorgsboende.
- Det nuvarande särskilda boendet omvandlas till ett så kallat trygghetsboende när det nya vård- och omsorgsboendet är klart.
- Trygghetsboendets omsorg och restaurang kan användas av de boende i äldrelägenheterna i höghuset

Enhetens utredning och bedömning

Bakgrund

Det första förslaget i motionen remitterades till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och det andra och tredje förslaget remitterades till äldrenämnden. Motionen har varit uppe för beslut i respektive nämnder och båda nämnderna föreslår kommunfullmäktige att avslå förslagen i motionen.

Detaljplanprogrammet inrymmer särskilt boende

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avslår förslagen i motionen och hänvisar i sitt förslag till beslut till det då pågående arbetet med detaljplanprogrammet för Älta centrum. Om behov av ett särskilt boende uppstår så kommer det att finnas utrymme för det i programmet (MSN 2014/137-219 §330).

Den 28 september 2015 antog kommunstyrelsen detaljplanprogrammet för Älta centrum (KFKS 2012/696-214 § 235). Förslaget innebär en förtätning av Älta centrum. För att möjliggöra detta kommer omkring 1400 lägenheter byggas och den kommunala servicen kommer att kompletteras och utökas. Det antagna detaljplanprogrammet för Älta centrum inrymmer ett särskilt boende för äldre. Enligt programmet ska boendet vara placerat i det centrala centrumområdet, men den exakta placeringen kommer att utredas vidare i det kommande detaljplanarbetet.

Omvandling av nuvarande boende till trygghetsboende

Det andra och tredje förslaget i motionen har hanterats av äldrenämnden (ÄLN 2015/148, §71). De avslår förslag 2 och 3 i motionen och hänvisar till att en omvandling av det nuvarande boende till ett trygghetsboende är förknippat med alltför höga kostnader för hyresgästerna.

Det finns särskilda villkor kopplade till utformning och byggnation av trygghetsboenden. Dessa villkor rör t.ex. gemensamma ytor och bemanning. Eftersom kostnaden för gemensamhetslokaler och personal belastar varje hyresgäst behöver boendet vara tillräckligt stort för att inte hyreskostnaderna ska bli alltför höga. Det nuvarande boendet i Älta centrum består av 18 lägenheter. Bedömningen är att det är för få lägenheter för att det ska bli en rimlig kostnad för varje hyresgäst.

Enhetens bedömning

Nackas befolkning blir allt äldre och behovet av boenden anpassade till äldre kommer att öka i Älta och i resten av Nacka. Sociala kvalitetsenheten bedömer att det i Nacka behövs minst 500 platser fram till år 2030. Som ett led i arbetet med att skapa fler anpassade boenden för äldre i Älta planeras nu ett särskilt boende för äldre i Älta centrum. Förslaget om att planarbetet ska inrymma ett vård- och omsorgsboende är alltså inte längre är aktuell. Det nya boendet tillsammans ett planerat boende i Ältadalen beräknas täcka behovet i Älta fram till 2030.

Med fler äldre kommer även kraven öka på att utveckla olika typer av boenden för äldre eftersom behov och önskemål hos de som behöver särskilt boende varierar. Det nuvarande särskilda boendet i Älta centrum är inte lämpligt för ombyggnation. För att äldre personer i Älta ska ha tillgång till ett varierat utbud av boendeformer behöver behovet av t.ex. trygghetsboenden och kostnader kopplat till dessa fortsätta att utredas. Detta arbete görs inom ramen för sociala kvalitetsenhetens uppdrag.

Den samlade bedömningen är därför att föreslå att samtliga förslag i motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Bilagor

1. Protokollsutdrag ÄLN 2015/148, § 71
2. Tjänsteskrivelse ÄLN, Nytt äldreboende i Älta centrum
3. Protokollsutdrag MSN 2014/137-219, § 330
4. Tjänsteskrivelse MSN, Bygg nytt äldreboende i Älta centrum
5. Motion, Bygg nytt äldreboende i Älta centrum

Kersti Hedqvist

Jessica Röök

Enhetschef Förnyelseenheten

Förnyelseenheten

17 juni 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Äldrenämnden

§ 71

ÄLN 2015/148, KFKS 2014/604

Motion från (S) om nytt äldreboende i Älta Centrum

Beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla att-sats 1 av motionens förslag.

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionens förslag vad gäller att-sats 2 och 3. Detta då det ökande framtida behovet av trygghets- och servicebostäder innebär att fler av dessa bostadsformer behöver byggas i Nacka. Äldrenämnden anser att kommunen behöver intensifiera arbetet för att olika alternativa boendeformer för äldre ska etableras, även i centrala delar av Älta. Att peka ut att just Älta seniorcenter skall omvandlas till trygghetsboende är inte ett bra alternativ eftersom antalet lägenheter skulle bli för få för att uppnå en skälig hyresnivå med gemensamhetslokaler inkluderade. Dessutom är det i dagsläget inte aktuellt för Älta seniorcenter att byta lokaler.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har överlämnat en motion om Vård- och omsorgsboende i Älta till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, äldrenämnden och Valfärd samhällsservice för utredning och förslag till beslut.

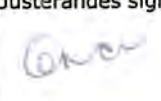
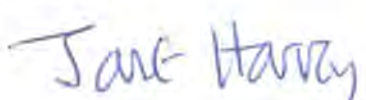
Motionen har lämnats av Gunnel Nyman Gräff och Birgitta Norström (S) och innehåller förslag att

1. det fortsatta planarbetet i Älta centrum ska inrymma ett vård-och omsorgsboende.
2. det nuvarande särskilda boendet omvandlas till ett så kallat trygghetsboende när det nya vård- och omsorgsboendet är klart.
3. Trygghetsboendets omsorg och restaurang kan användas av de boende i äldrelägenheterna i höghuset.

Att-sats 1 i förslaget besvaras av miljö- och stadsbyggnadsnämnden och att-sats 2 och 3 av äldrenämnden och Valfärd samhällsservice.

Behovet av alternativa boendeformer som trygghets- och servicebostäder kommer att öka i takt med den växande äldre befolkningen.

Valfärd samhällsservice ansvarar idag för det särskilda boendet i Älta centrum som består av 18 lägenheter. Sociala kvalitetsenheten bedömer att det nuvarande boendet i Älta inte lämpar sig för att omvandlas till ett trygghetsboende. Lägenhetshyran för ett så litet trygghetsboende kommer att bli mycket hög då kostnaden för gemensamhetslokaler och personalbemanning belastar respektive hyresgäst. Enheten ställer sig dock positiv till att utreda behovet av ett trygghetsboende i Älta.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

17 juni 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Äldrenämnden

§ 71 (forts)

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteskrivelse från stadsledningskontoret, 2015-05-29
2. Motion från (S), 2014-06-16
3. Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokollsutdrag § 106, 2014-08-19

Yrkanden

Monica Brohede Tellström yrkade, med instämmande av Eivor Örenmark (M) och Anders Tiger (KD) att äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå förslagen i att-sats 2 och 3 i motionen. Detta då det ökande framtida behovet av trygghets- och servicebostäder innebär att fler av dessa bostadsformer behöver byggas i Nacka. Äldrenämnden anser att kommunen behöver intensifiera arbetet för att olika alternativa boendeformer för äldre ska etableras, även i centrala delar av Älta. Att peka ut att just Älta seniorcenter skall omvandlas till trygghetsboende är inte ett bra alternativ eftersom antalet lägenheter skulle bli för få för att uppnå en skälig hyresnivå med gemensamhetslokaler inkluderade. Dessutom är det i dagsläget inte aktuellt för Älta seniorcenter att byta lokaler.

Gunnel Nyman Gräff (S) yrkade bifall till att-sats 1, 2 och 3 i motionen. Åsa Nyberg (SD) instämde i yrkandet.

Eva Hellung-Strohl (MP) yrkade, med instämmande av Monica Brohede Tellström (FP), att äldrenämnden bifaller att-sats 1 i motionen.

Eva Hellung-Strohl (MP) yrkade på återremiss avseende att-sats 2 och 3 i motionen för att ytterligare utreda behovet av trygghetsboende.

Beslutsgång**Att-sats 1 i motionen**

Äldrenämnden beslutade i enlighet med Gunnel Nyman Gräffs (S), Eva Hellung-Strohls (MP) och Monica Brohede Tellströms (FP) yrkande avseende att-sats 1 i motionen.

Att-sats 2 och 3 i motionen

Ordförande ställde först frågan om nämnden skulle bifalla Eva Hellung-Strohls (MP) yrkande om återremiss gällande att-sats 2 och 3 eller avslå den. Ordförande Monica Brohede Tellström fann att nämnden avsåg Eva Hellung-Strohls (MP) yrkande.

Ordförande ställde därefter sitt eget yrkande om avslag på att-sats 2 och 3 mot motionens förslag. Med avslag på Gunnel Nyman Gräffs (S) motion och yrkande beslutade äldrenämnden i enlighet med Monica Broström Tellströms yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		Jane Harvey

17 juni 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Äldrenämnden

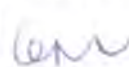
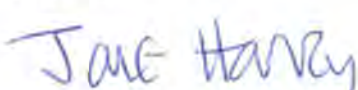
§ 71 (forts)

Protokollsanteckningar

Gunnel Nyman Gräff (S) lät anteckna följande för Socialdemokraterna:

Vi kan konstatera att det inte finns någon konkret uppgift om vilken hyra som skulle gälla om det nuvarande särskilda boendet i Älta centrum i framtiden skulle omvandlas till ett trygghetsboende utan påståendet i tjänsteskrivelsen, citat "Lägenhetshyran för ett så litet trygghetsboende kommer att bli mycket hög då kostnaden för gemensamhetslokaler och personalbemanning belastar respektive hyresgäst" - slut citat - är taget ur en allmän uppfattning som inte har bäring på någon uträkning. Inte heller har det påståendet tagit någon hänsyn till hur huset i övrigt ser, med +55-lägenheter i våningen under som också skulle ha nytta av faciliteterna. Man har också förutsatt att kostnader för t.ex. sjuksköterska skulle belasta de boende istället för att se det som en kommunal angelägenhet, precis som t.ex. omvårdnad inom hemtjänsten är.

Självklart anser inte S att det särskilda boendet ska läggas ner innan ett nytt finns i Älta centrum eller om arbetsmiljön inte är bra för de som arbetar i boendet.

Ordförandes signatur 	Justerandes signatur 	Utdragsbestyrkande
---	---	--

10 december 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

§ 330

Dnr MSN 2014/137-219

Bygg nytt äldreboende i Älta centrum

Motion den 16 juni 2014 från Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S).

Beslut

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut i den del motionen avser miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

Kommunfullmäktige noterar att det pågående arbetet med detaljplaneprogram och den kommande detaljplaneringen för Älta centrum kan medföra ytterligare äldreboenden i området, om och när behov uppstår. Motionen är med detta färdigbehandlad.

Ärendet

I ett utvecklat Älta centrum ska det bland mycket annat finnas en mångfald av bostäder och upplåtelseformer. Det pågående arbetet med detaljplaneprogram ger möjlighet för den utveckling av boende för äldre som motionen avser. Var exakt ett sådant boende skulle kunna placeras framöver är en fråga för den kommande detaljplaneringen.

Förslagen i motionen

Gunnel Nyman Gräff (S) och Birgitta Norström (S) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige. I denna yrkar de följande:

1. Det fortsatta arbetet i Älta centrum ska inrymma ett vård- och omsorgsboende
2. Det nuvarande särskilda boendet omvandlas till ett s.k. trygghetsboende när det nya vård- och omsorgsboendet är klart
3. Trygghetsboendets omsorg och restaurang kan användas av de boende i de äldre lägenheterna i höghuset.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat förslaget i punkten 1 till miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Planenhetens utredning och bedömning

Planenhetens utredning avser den del av förslagen i motionen som har remitterats till miljö- och stadsbyggnadsnämnden; frågan om att det fortsatta arbetet i Älta centrum ska inrymma ett vård- och omsorgsboende.

Under december kommer ett förslag till program för Älta centrum att skickas ut på samråd. I enlighet med stadsbyggnadsstrategin ”utveckling av våra lokala centra” ska även Älta förtätas och på sikt bli mer av stad än förort. För att möjliggöra detta är det bl.a. tänkt att

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

10 december 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

centrumet ska flyttas närmare Ältavägen, att ca 1 400 bostäder tillkommer och att den kommunala servicen kompletteras och utökas.

För att reda ut hur behovet av ett äldreboende i Älta centrum ser ut har planenheten i detta ärende samverkat med sociala kvalitetsenheten. I de kontakterna har följande information framkommit:

Pensionärsföreningarna i Älta har sedan flera år tillbaka drivit frågan om ett nytt särskilt boende i Älta C. De önskar att de boende ska ha närhet till all service som finns i centrum, butiker restauranger m.m. Tyvärr har de personer som flyttar till ett särskilt boende för äldre ofta inte förmågan kvar att nyttja olika typer av serviceutbud. De flesta som flyttar in i särskilda boenden idag är dementa och/eller har ett stort omvårdnadsbehov.

Välfärd samhällsservice ansvarar idag för ett boende med 18 lägenheter i Älta C. Personal och nuvarande hyresgäster ställer sig positiva till det planerade särskilda boendet i Ältadal. Där finns en helt annan utemiljö och närhet till naturen jämfört med omgivningen i direkt anslutning till Älta C.

Det är alltså i dagsläget svårt att veta om och när ytterligare ett särskilt boende i själva Älta C kommer behövas. Av majoritetsprogrammet framgår att äldrenämnden ska verka för att fler boenden för äldre byggs, både för personer med och utan vårdbehov. Det kan handla om fler särskilda vårdboenden med olika inriktning, d.v.s. trygghetsboenden och seniorlägenheter med både hyres- och bostadsrätter. Den kommande planeringen kan möjliggöra sådana boenden om behov uppstår.

Planenheten föreslår mot denna bakgrund att fullmäktige föreslås notera att det pågående arbetet med detaljplaneprogram och den kommande detaljplaneringen för Älta centrum kan medföra ytterligare äldreboenden i området, om och när behov uppstår och att motionen med den noteringen kan anses färdigbehandlad.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av förslagen i motionen är svåra att överblicka i detta skede.

Konsekvenser för barn

Att beskriva konsekvenser för barn är inte relevant i det här sammanhanget.

Handlingar i ärendet

Planenhetens tjänsteskrivelse 2014-11-26.

Bilagor:

1. Motion till kommunfullmäktige från (S) om nytt äldreboende i Älta centrum.

Ordförandes signatur 	Justerandes signatur 	Utdragsbestyrkande
---	---	--

10 december 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Yrkanden

Cathrin Bergensträhle (M) yrkade att nämnden skulle besluta i enlighet med förslaget till beslut.

Helena Westerling (S) yrkade att nämnden skulle avslå förslaget till beslut och istället besluta i enlighet med förslaget i motionen.

Beslutsgång

Ordförande Cathrin Bergensträhle (M) ställde sitt eget bifallsyrkande mot Helena Westerlings avslagsyrkande och fann att nämnden hade beslutat i enlighet med Cathrin Bergensträhles yrkande.

Reservationer

Helena Westerling (S) och Maria Lähetkangas (S) reserverade sig emot nämndens beslut och anser att nämnden borde ha bifallit motionen.

Vi anser att det finns behov av att inrätta ett vård- och omsorgsboende, särskilt då det nuvarande ska flytta till Ältadalen. Även om människorna i denna typ av boende har stort omvårdnadsbehov betyder inte det att de med hjälpmedel som t.ex. rullator inte kan ta sig kortare sträckor och i en miljö som ett centrum erbjuder. Placeras dessa boenden ute i periferin av våra stadsdelar har de ingen möjlighet alls.

Protokollsanteckningar

Thomas Josefsson (S) gjorde följande anteckning till protokollet:

”Jag delar den uppfattning som Helena Westerling och Maria Lähetkangas ger uttryck för i sin reservation. Jag vill också peka på motionens skrivningar att det vård- och omsorgsboende som idag finns i Älta centrum inte är ändamålsenligt, att dess arbetsmiljö är bristfällig, att hygienutrymmena är för små samt att möjligheten till utevistelse är begränsad. Det finns således redan idag ett behov av ett nytt vård- och omsorgsboende.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Socialdemokraterna i Nacka kommunfullmäktige

Bygg nytt äldreboende i Älta centrum

Motion till kommunfullmäktige i Nacka

Höghuset i Älta centrum (Ältavägen 202) innehåller 55 seniorlägenheter för 55+ ända upp till de två sista våningarna, där det finns ett vård- och omsorgsboende. Det är en klok variant av boende – en hel del av servicen kan samutnyttjas: de som bor längre ner kan komma och äta på vård- och omsorgsboendet och steget är heller inte så stort att ”flytta upp” när orken tryter. Allt är hemvant och personalen känd.

Tyvärr är vård- och omsorgsboendet inte ändamålsenligt. Arbetsmiljön brister och hygienutrymmena är för små. Möjligheten till utvistelse är begränsad. Fler platser behövs också. En fördel är läget i centrum med nära till vårdcentral, bibliotek, kulturlokaler, butiker och restauranger och möjlighet att möta andra människor.

Nu har en tomt längre bort, vid Storkällans begravningsplats, vikts åt ett nytt boende. Men – de som mest berörs, och de som vet hur de vill ha det, är inte alls nöjda med placeringen. De vill att boendet byggs i anslutning till centrum. Både för att de som bor där ska kunna dra nytta av allt som finns i ett centrum, enkelt träffa andra människor och så vidare, men även att make/maka och andra anhöriga enkelt ska kunna hälsa på i ett centralt kollektivtrafikläge.

Vi socialdemokrater vill därför att man i det pågående och fortsatta planarbetet för Älta centrum arbetar in plats för ett nytt vård- och omsorgsboende i marknivå. Det ”gamla” särskilda boendet högst upp i höghuset görs om till ett så kallat trygghetsboende, där man kan bo med lite omsorg av till exempel sjuksköterska och med gemenskap och matsservering. Då kan också de som bor i lägenheterna i höghuset ha glädje av dessa nyttigheter.

Vi yrkar att

- det fortsatta planarbetet i Älta centrum ska inrymma ett vård- och omsorgsboende
- det nuvarande särskilda boendet omvandlas till ett så kallat trygghetsboende när det nya vård- och omsorgsboendet är klart
- trygghetsboendets omsorg och restaurang kan användas av de boende i äldrelägenheterna i höghuset

Nacka den 12 juni 2014

Gunnel Nyman Gräff (S)

Birgitta Norström (S)

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 174

KFKS 2015/445-799

Motion om våldsbejakande extremism

Motion den 2015-06-15 av Khashayar Farmanbar, Zakia Mirza, Ella Tegsten, Majvie Swärd, Maria Lähetkangas (S) och Rolf Wasteson (V)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige fatta följande beslut:

- Kommunfullmäktige noterar att ansvaret för att arbeta förbyggande mot våldsbejakande extremism ligger inom berörda nämnders ansvar, och uttalar vikten av att arbetet bedrivs i samverkan mellan nämnderna och med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna.
- Kommunfullmäktige noterar att brottsförebyggande rådet kommer att ta fram ett styrdokument för ett tryggt och säkert Nacka, där arbetet mot våldsbejakande extremism bör utgöra en del.
- Kommunfullmäktige beslutar att motionen därmed färdighandlad.

Ärende

I en motion från (S) och (V) föreslås att kommunen tillsammans med civilsamhället, där inberäknat lokala föreningar, tar initiativ till konkret arbete som förebygger att unga ansluter sig till våldsbejakande extremism. Förslaget ligger i linje med de erfarenheter som finns för hur man ska arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism.

Brottsförebyggande rådet har gjort flera insatser för att skaffa sig kunskap, sprida kunskap och stödja det förebyggande arbetet. Ansvaret för detta arbete ligger på ansvariga nämnder, och arbetet behöver ske i samverkan med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna. Brottsförebyggande rådet har frågan om våldsbejakande extremism som en prioriterad fråga, och kommer att ta fram ett styrdokument för det brottsförebyggande arbetet.

Handlingar i ärendet

Brottsförebyggande rådet den 8 september 2015 § 1

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 2 september 2015

Uttalande från Fisksättras föreningsråd den 17 mars 2015

Motion

Yrkanden

Khashayar Farmanbar (S) yrkade bifall till förslagen i motionen.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

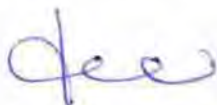
Tobias Nässén (M) yrkade bifall till brottsförebyggande rådets förslag.

Beslutsgång

Med avslag på Khashayar Farmanbars yrkande beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott i enlighet med Tobias Nässéns yrkande.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med Tobias Nässéns yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

8 september 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Brottsförebyggande rådet

§ 1

KFKS 2015/445-799

Våldsbejakande extremism

Motion den 15 juni 2015 av Khashayar Farmanbar, Zakia Mirza, Ella Tegsten, Majvie Swärd, Maria Lähetkangas (S) och Rolf Wasteson (V).

Beslut

Kommunstyrelsens brottsförebyggande råd föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige fatta följande beslut:

- Kommunfullmäktige noterar att ansvaret för att arbeta förbyggande mot våldsbejakande extremism ligger inom berörda nämnders ansvar, och uttalar vikten av att arbetet bedrivs i samverkan mellan nämnderna och med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna.
- Kommunfullmäktige noterar att brottsförebyggande rådet kommer att ta fram ett styrdokument för ett tryggt och säkert Nacka, där arbetet mot våldsbejakande extremism bör utgöra en del.
- Kommunfullmäktige beslutar att motionen därmed är färdighandlad.

Ärendet

I en motion från (S) och (V) föreslås att kommunen tillsammans med civilsamhället, där inberäknat lokala föreningar, tar initiativ till konkret arbete som förebygger att unga ansluter sig till våldsbejakande extremism. Förslaget ligger i linje med de erfarenheter som finns för hur man ska arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism. Brottsförebyggande rådet har gjort flera insatser för att skaffa sig kunskap, sprida kunskap och stödja det förebyggande arbetet. Ansvaret för detta arbete ligger på ansvariga nämnder, och arbetet behöver ske i samverkan med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna. Brottsförebyggande rådet har frågan om våldsbejakande extremism som en prioriterad fråga, och kommer att ta fram ett styrdokument för det brottsförebyggande arbetet.

Handlingar i ärendet

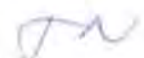

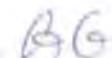
Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 2 september 2015
Motion

Yrkanden

Ordförande Tobias Nässén (M) yrkade bifall till förslag till beslut.

Beslutsgång

Brottsförebyggande rådet beslutade i enlighet med Tobias Nässéns yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

8 september 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Brottsförebyggande rådet

Protokollsanteckningar

Inger Davidson (KD), Tobias Nässén (M) och Lena Rönnerstam (S) lät anteckna följande till protokollet.

”Vi önskar att det i den fortsatta behandlingen av frågan också lyfts fram att föreningar och andra parter i det civila samhället fortsätter att tas med i arbetet. Konkret vill vi lyfta fram att tjänsteskrivelsen på sid 4 efter ”Stadsledningskontoret menar...” i uppräknigen av aktörer kompletteras med ”församlingar, fastighetsägare m fl”.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-09-02

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/445-779

Brottsförebyggande rådet

Motion om våldsbejakande extremism

Motion den 2015-06-15 av Khashayar Farmanbar, Zakia Mirza, Ella Tegsten, Majvie Swärd, Maria Lähetkangas (S) och Rolf Wasteson (V).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens brottsförebyggande råd föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige fatta följande beslut:

- Kommunfullmäktige noterar att ansvaret för att arbeta förbyggande mot våldsbejakande extremism ligger inom berörda nämnders ansvar, och uttalar vikten av att arbetet bedrivs i samverkan mellan nämnderna och med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna.
- Kommunfullmäktige noterar att brottsförebyggande rådet kommer att ta fram ett styrdokument för ett tryggt och säkert Nacka, där arbetet mot våldsbejakande extremism bör utgöra en del.
- Kommunfullmäktige beslutar att motionen därmed färdighandlad.

Sammanfattning

I en motion från (S) och (V) föreslås att kommunen tillsammans med civilsamhället, där inberäknat lokala föreningar, tar initiativ till konkret arbete som förebygger att unga ansluter sig till våldsbejakande extremism. Förslaget ligger i linje med de erfarenheter som finns för hur man ska arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism. Brottsförebyggande rådet har gjort flera insatser för att skaffa sig kunskap, sprida kunskap och stödja det förebyggande arbetet. Ansvaret för detta arbete ligger på ansvariga nämnder, och arbetet behöver ske i samverkan med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna. Brottsförebyggande rådet har frågan om våldsbejakande extremism som en prioriterad fråga, och kommer att ta fram ett styrdokument för det brottsförebyggande arbetet.

Förslagen i motionen

Khashayar Farmanbar, Zakia Mirza, Ella Tegsten, Majvie Swärd, Maria Lähetkangas (S) och Rolf Wasteson (V) lämnade vid kommunfullmäktiges sammanträde den 15 juni 2015 en motion med förslag om att Nacka kommun tillsammans med civilsamhället, där inberäknat

lokala föreningar, tar initiativ till konkret arbete som förebygger att unga ansluter sig till våldsbejakande extremism. Motionen har remitterats till brottsförebyggande rådet.

Enhetens utredning och bedömning

Brottsförebyggande rådet har som ett av sina prioriterade områden att arbeta med frågan om våldsbejakande extremism. Stadsledningskontoret prioriterar även frågan i sitt arbete. Chefen för JK-enheten är utsedd som kontaktperson för regeringens samordnare. Information som kommer från regeringens samordnare skickas vidare till brottsförebyggande rådet, stadsdirektörens ledningsgrupp och ansvarig personal som arbetar med frågor kopplade till våldsbejakande extremism. I våras träffade ordförande i brottsförebyggande rådet och en grupp ansvariga tjänstemän två representanter från regeringens samordnare. De ville ta del av hur läget ser ut i Nacka, hur kommunen hitintills arbetat med frågan samt delgav kommunen goda exempel på hur arbetet mot våldsbejakande extremism kan bedrivas bäst.

Den lägesbild som förmedlades, och som fortfarande kvarstår, är att ett mindre antal yngre män från Nacka åkt till Syrien och anslutit sig till Islamiska staten (IS). Två har avlidit i Syrien, och en har återvänt. På frågan om kommunens sett några tendenser till höger- eller vänsterextremism var svaret att det inte är fallet. När det gäller framgångsrika metoder att arbeta med frågan framfördes från företrädarna för den nationella samordnaren, att man behöver arbeta med kunskapsuppbyggnad i frågan samt få de kommunala verksamheter som arbetar med ungdomar och unga vuxna som kan vara i riskzonen att samverka i arbetet. Detta arbete bör ske i samverkan för organisationer som verkar i lokalsamhällena.

Brottsförebyggande rådet genomför möten med lokala företrädare i alla kommundelar. Rådet prioriterade att ha ett möte i Fisksätra, och i det medverkade många av de lokala föreningar som är verksamma i Fisksätra. Imamen från en av de två muslimska församlingarna var också med, liksom representanter för Stena fastigheter. Två poliser från säkerhetspolisen deltog i mötet. Vid mötet diskuterades hur läget var och vilka insatser som gjordes och planerades. Säkerhetspolisen bidrog på ett positivt sätt med kunskaper och erfarenheter.

Brottsförebyggande rådet hade möte med lokala företrädare i Älta i maj för att få en bild av hur läget är. Rådet kommer att träffa lokala företrädare i Boo respektive på Sicklaön i början av september..

För att bidra till ökad kunskap i frågan anordnade brottsförebyggande rådet en utbildningsdag i maj. På eftermiddagen var det ett möte för de som arbetar med ungdomar och unga vuxna för att både öka kunskapen och ge förutsättningar för samverkan. Även företrädare för lokala föreningar var med. På seminariet föreläste en representant för regeringens samordnare och en från försvarshögskolan samt imamen för den ena islamiska församlingen. Sen eftermiddag anordnades ett kortare seminarium för alla som var intresserade av att veta mer. Utvärdering av seminariet visar att det var bra.

Det kan även noteras att kommunen tillsammans med föringarna i Fisksätra föringsråd undertecknat ett upptalande mot våldbejakande extremism.

Redovisningen visar att det gjorts en hel del kopplat till frågan om våldsbejakande extremism. Därmed är det inte sagt att arbetet är klart. Stadsledningskontoret menar att det fortsatta arbetet bygger på de delar av kommunens verksamheter som arbetar med ungdomar och unga vuxna behöver samverka i arbetet förebygga att ungdomar och unga vuxna ansluter sig till våldsbejakande extremism, och att detta arbete måste ske tillsammans med organisationer och föreningar i lokalsamhället. Det överensstämmer med det som motionärerna föreslår. Motionärerna pekar på att kommunen behöver bidra med engagemang, kompetens och resurser för att man ska nå goda resultat. Stadsledningskontoret delar denna uppfattning och menar att det ligger i ansvariga nämnders uppdrag att verka för att kommunen bidrar med detta. Även om det redan ligger i nämndernas uppdrag och inom den budgetram nämnderna har att arbeta med denna fråga, menar stadsledningskontoret att det kan förstärkas genom att fullmäktige påtalar vikten av att det förebyggande arbetet bedrivs i samverkan mellan nämnderna och tillsammans med lokala organisationer som arbetar med ungdomar och unga vuxna.

I det brottsförebyggande arbetet har brottsförebyggande rådet rollen att i dialog med medborgare och företrädare för olika organisationer verka för att Nacka är en trygg och säker kommun. Det görs genom att föra dialog, stimulera och följa upp vad som görs. Utifrån lokala problembilder avser rådet att ta fram ett styrdokument för arbetet med en trygg och säker kommun. Det förbyggande arbetet mot våldsbejakande extremism utgöra en del i detta dokument.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Arbetet med att arbeta mot våldbejakande extremism ligger inom nämndernas budgetram. Brottsförebyggande rådets arbete bedrivs inom kommunstyrelsens budgetram.

Konsekvenser för barn

Ungdomar och unga vuxna som väljer att ansluta sig till våldsbejakande extremism är knappast några barn. Dock kan de värderingar och tankesätt som dessa förmedlar ha direkt påverkan på barn och ungdomar, som kan leda till att fler ansluter sig till våldsbejakande extremism. Därför är det förebyggande arbete som bedrivs i skolor, på fritidsgårdar och i andra sammanhang där barn och ungdomar finns med av yttersta vikt. Motionen pekar på hur framgångsrikt arbete kan ske, och av svaret framgår att arbetet bedrivs så och ska utvecklas än mer.

Bilaga

Motion

Mats Bohman
Stadsledningskontoret

Uttalande från Fisksättras Föreningsråd

I det svenska samhället har alla människor rätt att välja, uttrycka och praktisera sin religion. Det är en rätt som vi vill slå vakt om.

Här i Fisksätra tar vi ansvar för det demokratiska samhällets värderingar och därför samlas, troende såväl som icke-troende, för att tillsammans försvara religions- och trosfrihet i vårt land. Vi tar avstånd från allt våld i religionens namn samtidigt som vi betonar religionens betydelse för samhällets kulturella och politiska utveckling. Religionen ska inte marginaliseras eller förbjudas, utan skall vara ett verkningsfullt bidrag till att främja det gemensamma bästa. Vi känner oro inför aktiviteter som förekommer i vår stadsdel och som syftar till rekrytering av ungdomar till terroristgrupper i utlandet. Genom samverkan mellan de religiösa samfundet, Guds Hus, Fisksätra Folkets Hus, Råd och Stödcentret Källan och andra föreningar vill vi motverka främlingsfientligheten i samhället och istället förstärka social sammanhållning, integration och solidaritet.

Denna text är antagen av Fisksättras Föreningsråd.
Fisksätra, den 17 mars 2015

Underskrifter

Bekämpa våldsbejakande extremism

Motion till kommunfullmäktige

Den ökade extremismen i samhället är oroande. Det gäller grupper som hyllar och bejakar våld som Daesh (IS) eller de nazistiska organisationerna. Dessa lockar unga från hela Sverige att ansluta sig till deras våldsbejakande extremism. Nyligen kunde vi se hur även ungdomar från Nacka har rekryterats till Daesh med fatala följder.

Rekryteringar till extrema grupper är ett samhällsproblem som är oroande och en utveckling som måste motverkas.

Regeringen har utsett samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism. Staten har ett ansvar som den jobbar med. Däremot kan inte hela ansvaret endast läggas där. Det är våra grannar, våra kommuninvånare och medmänniskor som rekryteras. Den cyniska radikaliseringsen och rekryteringen sker på lokal nivå i våra bostadsområden i Nacka. Därför anser vi socialdemokrater och vänsterpartister att kommunen aktivt tillsammans med civilsamhället måste arbeta förebyggande. Det krävs att de goda krafterna går samman för att förhindra att unga ansluter sig till terrorism.

Det finns idag begynnande insatser från civilsamhället, lokala i föreningarna i bl.a. Fisksätra och Fryshuset, som kompletterar det nationella arbetet med välbehövliga lokala insatser. Det är glädjande att våra kommuninvånare tar detta steg, och för att få goda resultat behöver även kommunen bidra med engagemang, kompetens och resurser.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i Nacka föreslår att

- Nacka kommun tillsammans med civilsamhället, där inberäknat lokala föreningar, tar initiativ till konkret arbete som förebygger att unga ansluter sig till våldsbejakande extremism

Nacka den 15 juni 2015

Khashayar Farmanbar (S)

Zakia Mirza (S)

Ella Tegsten (S)

Majvie Swärd (S)

Maria Lähetkangas (S)

Rolf Wasteson (V)

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 219

Dnr KFKS 2009/657-251

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt Stensö Udde, projekt 9620

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekt Stensö Udde, projekt 9620. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafiknämnden.

En direktavskrivning på -1 591 000 kronor för mark- och planarbete kommer att göras i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet hos natur- och trafiknämnden.

Ärende

Projektets syfte var att omvandla Stensö udde från ett fritidshusområde till ett område lämpligt för permanentboende genom att införliva de befintliga fastigheterna i det kommunala VA- och vägnätet samt möjliggöra en förtätning. Totalt innebar förtätningen att åtta nya fastigheter kunde tillskapas varav sju av dessa såldes av kommunen. Detaljplanen antogs av kommunfullmäktige den 16 april 2012 och vann laga kraft den 15 maj 2012. Utbyggnaden avslutades i november 2013. Därefter har gatukostnader och VA-anläggningsavgifter fakturerats och projektet är nu klart att avslutas.

Ekonomiskt innebar projektet ett netto på cirka +15 miljoner kronor för kommunen. Det är en ökning av överskottet från den tidigare beslutade budgeten med drygt 1,3 miljoner kronor.

Handlingar i ärendet

Exploateringsenhetens tjänsteskrivelse den 21 oktober 2015
Ärendeöversikt, karta
Slutrapport

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med exploateringsenhetens förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-21

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2009/657-251

Kommunstyrelsen

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt Stensö Udde, projekt 9620

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekt Stensö Udde, projekt 9620. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafیکنämnden.

En direktavskrivning på -1 591 000 kronor för mark- och planarbete kommer att göras i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet hos natur- och trafیکنämnden.

Sammanfattning

Projektets syfte var att omvandla Stensö udde från ett fritidshusområde till ett område lämpligt för permanentboende genom att införliva de befintliga fastigheterna i det kommunala VA- och vägnätet samt möjliggöra en förtätning. Totalt innebar förtätningen att åtta nya fastigheter kunde tillskapas varav sju av dessa såldes av kommunen. Detaljplanen antogs av kommunfullmäktige den 16 april 2012 och vann laga kraft den 15 maj 2012. Utbyggnaden avslutades i november 2013. Därefter har gatukostnader och VA-anläggningsavgifter fakturerats och projektet är nu klart att avslutas.

Ekonomiskt innebar projektet ett netto på cirka +15 miljoner kronor för kommunen. Det är en ökning av överskottet från den tidigare beslutade budgeten med drygt 1,3 miljoner kronor.

Projektet

Stadsbyggnadsprojekt 9620 Stensö Udde är nu klart att avslutas.

Tillgångar som skapats i anläggningsregistret är 335 meter lokalgata, 800 meter VA-ledning och 6 900 kvadratmeter park. Årliga kostnader för skötsel och underhåll av anläggningarna är 56 000 kronor för gata och 50 000 kronor för parken. Övriga detaljer framgår av slutrapporten, se bilaga 2.

Bilagor

- 1: Ärendeöversikt, karta
- 2: Slutrapport

Christina Gerremo
Biträdande exploateringschef
Exploateringsenheten

Daniel Jakobsson
Projektingenjör
Exploateringsenheten

2015-10-21

BILAGA I

KFKS 2009/656-251

Ärendeöversikt för stadsbyggnadsprojekt Stensö udde, projekt 9620

Projektledare: Susanne Skoglund/ Daniel Jakobsson

	Beslut	Datum	Styrelse/nämnd	Kommentar
✓	Start-PM, godkännande	050914	KS	Älta 14:27 m fl
✓				
✓	Detaljplan, samråd	060517	ONÄ	Älta 14:27 m fl
✓	Yttrande samråd detaljplan	060808	KS	Älta 14:27 m fl
✓	Detaljplan, utställning	061015	ONÄ	Älta 14:27 m fl
✓	Yttrande, utställning detaljplan	061205	KS	Älta 14:27 m fl
✓	Detaljplan, tillstyrkan	070214	MSN	Älta 14:27 m fl
✓	Detaljplan, antagande	070611	KF	§ 240 undantas från antagande
✓	Gatukostnadsutredning, samråd	110512	Expl.chef	
✓	Detaljplan, utställning	110518	MSN	§161
✓	Gatukostnadsavtal, antagande	110822	KF	§ 173
✓	Detaljplan, antagande	120416	KF	§93
✓	Utbyggnads-PM	120917	KS	§ 246
✓	Slutbesiktning allmän anläggning	2013-11-11		
✓	Driftöverlämning	131122		
✓	Slutredovisning	151123	KS (beräknat)	

SLUTRAPPORT

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt 9620 Stensö udde

2015-10-06

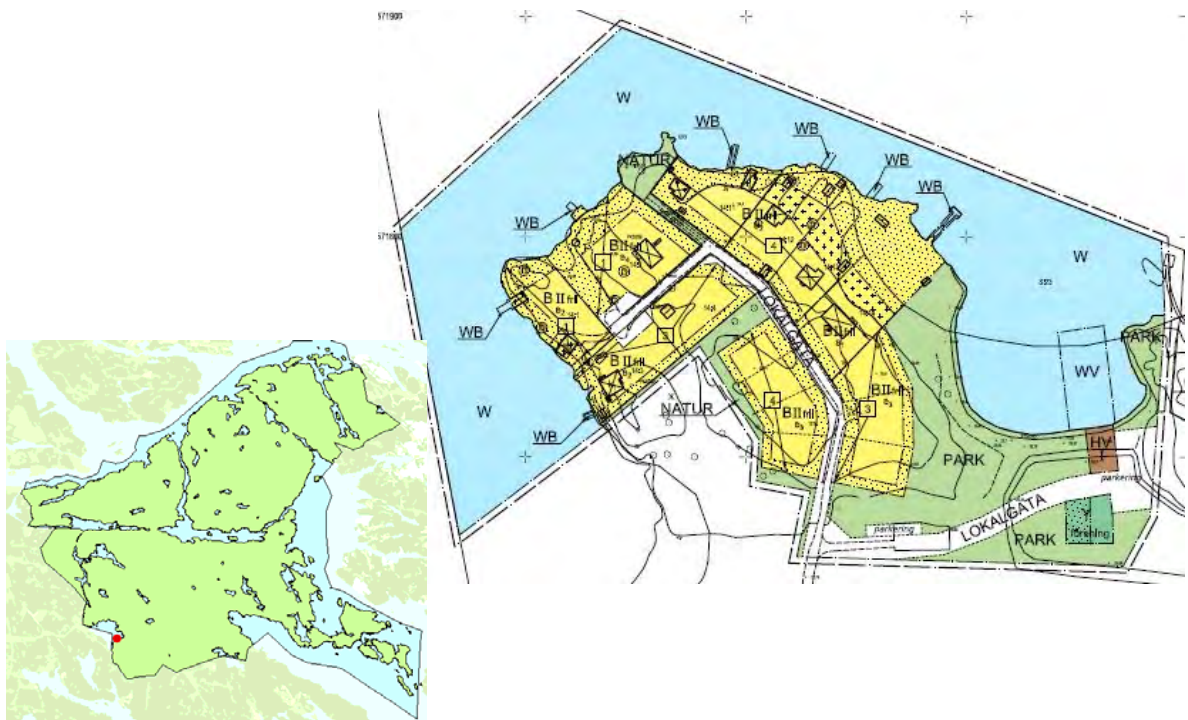
Susanne Skoglund/Daniel Jakobsson

KFKS 2009/657-251

Sammanfattning

Projektets syfte var att omvandla Stensö udde från ett fritidshusområde till ett område lämpligt för permanentboende, genom att införliva de befintliga fastigheterna i det kommunala VA- och vägnätet samt möjliggöra en förtätning. Totalt innebar förtätningen att åtta (8) nya fastigheter kunde bildas inom planområdet varav sju (7) av dessa skulle anläggas på kommunal mark.

Detaljplanen antogs den 16 april 2012 av KF och vann laga kraft den 15 maj 2012. Utbyggnaden avslutades 11 november 2013 och därefter har gatukostnader och VA-anläggningsavgifter fakturerats. Projektet resulterade i ca 1240 m² BTA nya bostäder i form av enbostadshus, ca 335 m² (exkl. parkering) och 2257 m² (inkl. parkering) ny lokalgata samt 6 900 m² anlagd park. Realisationsvinst för mark uppgår till 22,7 mkr. Ekonomiskt sett resulterade projektet i ett netto på ca +15 mkr. Det innebar en ökning med drygt 1,3 mkr mot den tidigare beslutade budgeten.

Nacka kommun
Susanne Skoglund/Daniel Jakobsson

Innehållsförteckning

1	Projektets syfte och mål.....	4
2	Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker.....	4
2.1	Uppfyllelse av projektmål.....	4
2.2	Projektets ekonomi.....	5
2.3	Nyckeltal och mått.....	6
2.3.1	Processen	7
2.3.2	Levererat projektresultat.....	7
2.3.3	Kostnader	7
3	Slutsatser och förslag på förbättringar	7

I Projektets syfte och mål

Projektet och detaljplanens syfte var att omvandla Stensö udde från ett fritidshusområde till ett område mer lämpligt för permanentboende. Detta genom att införliva de befintliga fastigheterna i det kommunala VA- och vägnätet samt möjliggöra en förtätning genom försäljning av kommunal mark till enskilda för enbostadshus.

Målsättningarna med projektet var, förutom att syftet med detaljplanen ska uppfyllas,

- att ansluta de befintliga fastigheterna i området till det kommunala VA-nätet för minskade utsläpp och förbättrad miljö.
- att styckevis fastighetsbilda och sälja sju (7) fastigheter på kommunal mark till enskilda för byggnation av enbostadshus för en ökad bostadsförsörjning
- att bevara områdets karaktär för att behålla den befintliga närmiljön och landskapsbilden.
- att upprusta vägarna till kommunal standard för att uppnå god tillgänglighet och framkomlighet för permanentboende
- att säkerställa befintlig naturmark som allmän plats och iordningställa denna för allmänhetens nyttjande för förbättrad tillgång till grönområden.

Projektet ingick initialt i stadsbyggnadsprojekt 9621 Stensövägen, men inför utställningen av detaljplanen lyftes det aktuella planområdet ut ur projektet p.g.a. att det pågående muddringsarbetet innebar en ändring av den dåvarande strandlinjen.

2 Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker

2.1 Uppfyllelse av projektmål

Ovan nämnda målsättningar samt resultat inom projektet såsom detaljplaner och avtal har uppfyllts enligt vad som framgår av nedan:

Delprojekt	Information	Status
Detaljplan	Detaljplanen antogs i KF 120416 (§93) och vann laga kraft 120515	Genomfört
Gatukostnadsutredning	Avtal för uttag av gatukostnadsersättningar enligt gatukostnadsutredning antogs i Kommunstyrelsen 110822 (§ 173). Gatukostnaderna är debiterade.	Genomfört

Detaljprojektering allmänna anläggningar	Detaljprojektering av allmänna anläggningar påbörjades i november 2011 och pågick fram till augusti 2012.	Genomfört
Utbyggnad allmänna anläggningar	Utbyggnaden av allmänna anläggningar i enlighet med nedanstående beskrivning är färdigställda.	Genomfört. Anläggningar enligt nedan.
Rättsligt genomförande	Fastighetsbildning och markinlösen har skett i enlighet med fastighetsplanen för området.	Genomfört. Samtliga fastigheter har köpt in mark, en återstår där avtal är tecknat men fastighetsägaren måste själv ansöka om fastighetsreglering vilket ligger utanför projektet.

Färdigställda åtgärder avseende allmänna anläggningar

Lokalgata och VA:

Utbyggnad av lokalgata i området samt VA har byggts ut såsom avsetts vid utbyggnads-PM.

Parkanläggningar: Parken runt ”jolleviken” har iordningställt.

Avsikten i projektet var att gatans utbyggnad skulle finansieras av gatukostnader, VA-utbyggnaden av anslutningsavgifterna och parken av skattekollektivet. Markförsäljning av de skapade fastigheterna gav inkomster som väger upp detta.

2.2 Projektets ekonomi

2009 års beslutade budget redovisat i tkr:

Verksamhet		ink/Int	Utgifter	Netto
Mark		15000		15000
Gata & park		3200	-3530	-330
VA		1600	-2320	-720
Planarbete		100	-377	-277
Netto		19900	-6227	13673

Projektets totala ekonomi redovisat i tkr:

Verksamhet	ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	23394	-636	22758
Gata & park	1636	-7197	-5561
VA	1519	-2755	-1236
Planarbete	196	-1151	-955
Netto	26745	-11739	15006

Vid en jämförelse mellan den tidigare beslutade budgeten och det faktiska utfallet syns ett antal tydliga skillnader, både till det positiva men även till det negativa. På plussidan ser man att markförsäljningen gav en betydligt större intäkt än vad som förväntades vid den ursprungliga budgeten. På minussidan ser man att utgifterna för planarbetet samt gata & park båda har stigit. En av anledningarna till detta var att det under arbetets gång inkom en rad ändrings- och tilläggsarbeten (ätor), bl.a. röjdes den kvartersmark där kommunens nybildade fastigheter styckades och såldes ifrån, något som den ursprungliga kalkylen inte hade räknat med.

När man slutligen jämför de båda redovisade budgetars netto ser man dock att det faktiska resultatet är drygt 1,3 mkr högre än vad den ursprungliga budgeten förutspådde.

De tillgångar som skapats i anläggningsregistret är 6 900 m² nyanlagd park samt 335 m (exkl. parkeringens längd) och 2 257 m² ny lokalgata (inkl. parkering). De årliga kostnaderna för skötsel och underhåll av anläggningarna är 50 tkr för parken och 56 tkr för gatan. Realisationsvinst för mark uppgår till ca 22,7 mkr.

2.3 Nyckeltal och mått

2.3.1 Processen

Start-PM, godkännande	2005-09-14
Planantagande	2012-04-16
Laga kraftvunnen detaljplan	2012-05-15
Slutbesiktning av allmänna anläggningar	2013-11-11
Projektavslut (KS-beslut beräknat datum)	2015-11-23 (prel. KS)

79 månader mellan start-PM och planantagande

1 månad mellan planantagande och laga kraft

19 månader mellan planantagande och slutbesiktning

24 månader mellan slutbesiktning och projektavslut (KS-beslut beräknat)

122 månader mellan start-PM och projektavslut (KS-beslut beräknat).

2.3.2 Levererat projektresultat

- Antal nya bostäder 8 st
- Bostadsstorlekar: medelvärde 155 m²
- Yta bostäder, 1240 m² BTA.
- Antal m nya VA-ledningar (meter ledning): 800 m
- Antal m och m² nya gator: 335 m (exkl. parkering), 2257 m² (inkl. parkering)
- Antal m² park: 6900 m²

2.3.3 Kostnader.

- Kostnader för allmänna anläggningar (gata resp. VA) uppgår till 793 000 per ny bostad.
- Gatukostnader för tomt med andelstal 1,0 blev 124 644 kr.

3 Slutsatser och förslag på förbättringar

Generellt har projektet gått bra från utbyggnad fram till avslut. Några förslag till förbättringar följer av nedan:

- Det kan konstateras att avtalstecknande för gatukostnader jämfört med gatukostnadsutredning, ändå kan föranleda svårigheter att få in pengarna.
- Vid avstämning med entreprenör gällande vilka träd/sly som ska borttagas måste ansvarig på park/natur alternativt bygglärdare definiera vilken typ av träd som ska tas bort tillsammans med entreprenören på plats. Detta för att förhindra att entreprenören gör sin egen tolkning av vad som är träd respektive sly, vars poster ger olika stora ersättningar vid entreprenaden.
- Projekt som ansluter till varandra bör ha samordnad information utåt även om de har olika budget och sköts av olika enheter inom kommunen.
- Det är viktigt att det rättsliga genomförandet, avseende markinlösen m.m. är iordningställt innan entreprenör tilldelas.
- Den totala tidsåtgången för genomförandet av detta projekt som redovisas ovan i 2.3.1 är något missvisande. Detta då det aktuella planområdet till en början var en del av stadsbyggnadsprojekt 9621 Stensövägen. Efter inkomna synpunkter valdes dock det aktuella planområdet att lyftas ut inför utställning av 9621. Men eftersom målsättningen fortfarande speglades av det framtagna start-PM valdes inget nytt sådant att tas fram för Stensö Udde, därav den långa tiden från antagande av start-PM till planantagande.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 218

Dnr KFKS 2005/120-251

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt **Område I, Enbacken och Gösta Ekmans väg i Boo, projekt 9401**

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekt Område I. Enbacken och Gösta Ekmans väg i Boo, projekt 9401. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafiknämnden.

En direktavskrivning på minus 3 408 000 kronor för mark- och planarbete kommer att göras i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet hos natur- och trafiknämnden.

Ärende

Område I är beläget i centrala Boo. Projektet syftade till att möjliggöra för permanentbosättning, rusta upp vägarna samt att integrera området i kommunens VA-verksamhetsområde.

Detaljplanen för området antogs av kommunfullmäktige i maj 2010 och vann laga kraft senare samma år. Principer för uttag av gatukostnadsersättning antogs av kommunstyrelsen i maj 2010. Utbyggnad av allmänna anläggningar skedde under 2012-2013 och efter godkänd slutbesiktning debiterades gatukostnadsersättningar 2014.

Ekonomiskt sett resulterade projektet i ett netto på minus 5 067 000 kronor.

Handlingar i ärendet

Exploateringsenhetens tjänsteskrivelse den 8 oktober 2015

Ärendeöversikt, karta

Slutrapport

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med exploateringsenhetens förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-08

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2005/I20-25 I

Projekt 9401

Kommunstyrelsen

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt Område I, Enbacken och Gösta Ekmans väg i Boo, projekt 9401

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekt Område I, Enbacken och Gösta Ekmans väg i Boo, projekt 9401. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafiknämnden.

En direktavskrivning på minus 3 408 000 kronor för mark- och planarbete kommer att göras i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet hos natur- och trafiknämnden.

Sammanfattning

Område I är beläget i centrala Boo. Projektet syftade till att möjliggöra för permanentbosättning, rusta upp vägarna samt att integrera området i kommunens VA-verksamhetsområde.

Detaljplanen för området antogs av kommunfullmäktige i maj 2010 och vann laga kraft senare samma år. Principer för uttag av gatukostnadsersättning antogs av kommunstyrelsen i maj 2010. Utbyggnad av allmänna anläggningar skedde under 2012-2013 och efter godkänd slutbesiktning debiterades gatukostnadsersättningar 2014.

Ekonomiskt sett resulterade projektet i ett netto på minus 5 067 000 kronor.

Projektet

Stadsbyggnadsprojekt 9401 Område I är nu klart att avslutas. En slutrapport har upprättats, se bilaga 2.

Tillgångar som skapats i anläggningsregistret är 1 000 meter lokalgata, 1 200 meter VA-ledning och 65 meter trappa. Årliga kostnader för skötsel och underhåll av anläggningarna är 140 000 kronor för gata, 67 000 kronor för VA-ledningar inklusive pumpar för lätt tryckavlopp och 70 000 kronor för trappa. Övriga detaljer framgår av slutrapporten.

Bilagor

- 1: Ärendeöversikt, karta
- 2: Slutrapport

Ulf Crichton
Exploateringschef
Exploateringsenheten

Jonas Nylander
Projektledare
Exploateringsenheten

SLUTRAPPORT

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekt 940I Område I Enbacken och Gösta Ekmans väg

2015-10-06
Jonas Nylander

Sammanfattning

Målet med projektet var att ta fram en detaljplan som möjliggjorde permanentboende, bygga ut av vatten- och avloppsledningar och rusta upp vägarna.

Detaljplan 498 antogs i kommunfullmäktige 2010-05-24 och vann laga kraft 2010-10-29. Gatukostnadsutredning upprättades parallellt med detaljplanen och antogs i kommunstyrelsen 2010-05-03 och vann laga kraft kort därpå.

Projektet resulterade i fler och större byggrätter. Tio nya fastigheter medges i detaljplanen. VA har byggts ut och vägarna har rustats upp. Ekonomiskt sett resulterade projektet i ett netto på ca -5 miljoner kr.

Översiktskarta.

Karta som visar projektområdet med röd linje.

Nacka kommun
Jonas Nylander

Innehållsförteckning

1	Projektets syfte och mål.....	4
2	Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker.....	4
2.1	Uppfyllelse av projektmål.....	4
2.2	Projektets ekonomi.....	6
2.3	Nyckeltal och mått (länk för uträkning av antal månader)	6
2.3.1	Processen	6
2.3.2	Levererat projektresultat.....	7
2.3.3	Kostnader.....	7
3	Slutsatser och förslag på förbättringar	7
4	Projektet i bild	8

I Projektets syfte och mål

Projekt 9401 Enbacken/Gösta Ekmans väg är ett förnyelseområde i Eriksvik i den östra delen av Boo.

Området är ett tidigare fritidshusområde utan kommunalt vatten och avlopp som har fått en alltmer permanentbosatt befolkning. Projektets syfte har varit möjliggöra denna ökade permanentbosättning genom att ge ökade byggrätter, kommunalt vatten- och avlopp samt bättre vägar.

Projektets huvudsakliga målsättning har varit ta fram en detaljplan för området och att bygga ut kommunalt vatten- och avloppsnät, rusta upp vägarna och säkra värdefull naturmark.

2 Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker

2.1 Uppfyllelse av projektmål

Kommunfullmäktige antog 2010 en ny detaljplan (DP 498) för området med kommunalt huvudmannaskap för allmän plats. Områdets vägar har rustats upp och överförts till kommunen som nu är huvudman. Fastigheterna inom området har även fått större och fler byggrätter vilket gör att andelen permanentbosatt befolkning inom området förväntas öka under de kommande åren. Antal fastigheter i området var vid projektstart 36 stycken. Detaljplanen medger tio nya fastigheter varav majoriteten har bildats.

Allmänna anläggningar som har byggts ut är:

- Ombyggnad av två lokalgator Enbacken och del av Gösta Ekmans väg
- Anslutning och förlängning av Gösta Ekmans väg mot Värmdövägen
- Gångväg utmed Värmdövägen från Boo Kyrkväg till Gösta Ekmans väg
- Ombyggnad av trappa mellan Enbacken och Munkkärrsvägen
- Vatten- och avloppsledningar med tillhörande system
- Belysning och omläggningar av befintliga ledningar

Dessutom har värdefull naturmark övertagits.

Tillgångar som skapats och ska införas i anläggningsregistret är 1200 meter vatten- och avloppsledning och 1 000 meter gata (4000 kvadratmeter). Trappa (park) 65 meter. Området är integrerat i kommunens VA-verksamhetsområde.

Start-PM för detaljplan för del av Backeböl, Enbacken/Gösta Ekmans väg (Område I) godkändes av kommunstyrelsen 2005-05-09. I startPM anges att det förutsätts att enskilt huvudmannaskap för de allmänna platserna, dvs. väg och

naturmark, ska fortsätta. Särskilda skäl till detta ansågs finnas eftersom kringliggande vägar och tillfartsväg till området (Eriksviksvägen) hade enskilt huvudmannaskap. I samrådsförslaget föreslogs dock kommunalt huvudmannaskap eftersom att nödvändiga vägupprustningar var betydligt mer omfattande än vad man känt till sedan tidigare. För att möjliggöra kommunalt huvudmannaskap och för att förbättra området tillgänglighet skulle en helt ny väg byggas, en förlängning av Gösta Ekmans väg fram till Värmdövägen.

Detaljplanen antogs i kommunfullmäktige 2010-05-24 och vann laga kraft 2010-10-29.

Kostnaderna för upprustning av vägar och övriga allmänna anläggningar har finansierats genom uttag av gatukostnader. Fastigheter som betalat gatukostnader är de som ingår i detaljplaneområdet samt ytterligare fem närliggande fastigheter som bedömdes ha stor nytta av de upprustade vägarna.

Gatukostnadsutredning upprättades parallellt med detaljplanen och antogs i kommunstyrelsen 2010-05-03 och vann laga kraft kort därpå. Gatukostnadsutredningen satte ett takpris (med möjlighet till indexuppräknings) för fastighetsägarna.

Varken detaljplan eller gatukostnadsutredning överklagades vilket torde vara ett tecken på att fastighetsägarna i området såg en stor nytta med detaljplanen och dess genomförande.

Detaljprojektering gjordes av konsultfirman WSP.

Entreprenadupphandling gjordes i februari 2012 och uppdraget tilldelades Frentab.

De allmänna anläggningarna färdigställdes 2013-11-04. Garantibesiktning har i skrivande stund ännu inte utförts. Projektet kan trots detta avslutas i och med att gatukostnadsersättningarna har betalats.

Gatukostnaderna debiterades under februari 2014. Indexuppräknings blev 12,8% vilket beräknades som skillnaden i index mellan tidpunkt för utställning av gatukostnadsutredning och tidpunkt för tilldelningsbeslut av entreprenör. Entreprenadindex 200 för vägentreprenader användes.

De verkliga gatukostnaderna översteg det indexreglerade takpriset med totalt cirka 860.000 kronor. Merkostnaden belastar kommunen. Orsak till fördyringen är att takpriset beräknades utifrån en förstudie och inte detaljprojektering som man göra idag.

Kommunen övertog naturmark från Eriksviks fastighetsägareförening vilket reglerades i en lantmäteriförrättning. Även inlösen av mark från enskilda fastighetsägare genomfördes i samband med vägutbyggnaden.

2.2 Projektets ekonomi

Tidigare beslutad budget (vid utbyggnadsPM) redovisat i tusentals kronor (tkr):

Verksamhet	tkr	ink/Int	Utgifter	Netto
Väg/parkmark			-369	-369
Gata & park		11746	-16899	-5153
VA		5500	-5591	-91
Planarbete			-1664	-1664
Netto		17246	-24523	-7277

Projektets totala ekonomi redovisat i tusentals kronor (tkr):

Verksamhet	tkr	ink/Int	Utgifter	Netto
Väg/parkmark			-1703	-1703
Gata & park		13249	-14107	-858
VA		5692	-6493	-801
Planarbete		389	-2094	-1705
Netto		19330	-24397	-5067

Osäkra fordringar för gatukostnadsersättning, sammanlagt ca 700 tkr, kommer att komma in i framtiden. Två fastigheter har begärt anstånd med att betala gatukostnadsersättningen.

Planavgifter motsvarande ca 200 tkr beräknas inkomma för fastigheter som begär bygglov framöver.

Årliga kostnader för skötsel och underhåll av anläggningarna:

Gata: 140.000 kronor.

Park: Trappa 70.000 kronor. Naturmark 20.000 kronor.

VA: Spillvatten inklusive pumpar 42.280 kronor. Vatten 24.430 kronor.

2.3 Nyckeltal och mått [\(länk för uträkning av antal månader\)](#)

2.3.1 Processen

- Start-PM godkännande 2005-05-09
- Planantagande 2010-05-24
- Laga kraftvunnen detaljplan 2010-10-29
- Slutbesiktning av allmänna anläggningar 2013-11-04
- Projektavslut (KS-beslut beräknat) 2015-12-10

- 63 månader mellan start-PM och planantagande.
- 5 månader mellan planantagande och laga kraft.
- 42 månader mellan planantagande och slutbesiktning.
- 26 månader mellan slutbesiktning och projektavslut (KS-beslut beräknat).
- 131 månader mellan start-PM och projektavslut (KS-beslut beräknat).

2.3.2 Levererat projektresultat

- Nya permanentbebodda villor 46 stycken.
- Yta bostäder, 7200 m² BTA.
- Nya VA-ledningar 1200 meter.
- Nya gator 1000 meter (4000 m²).
- Ny trappa 65 meter (120 m²).
- Naturmark cirka 18000 m².

2.3.3 Kostnader

- Planläggningskostnad per ny permanentbebodd bostad 45.500 kronor.
- Kostnader för allmänna anläggningar per ny permanentbebodd bostad, gata 306.700 kronor respektive VA 141.100 kronor.
- Gatukostnader för tomt med andelstal 1,0: 252.000 kronor.

3 Slutsatser och förslag på förbättringar

Detta har varit ett relativt smidigt förnyelseområde att hantera. Området var inte så stort och har haft tydliga avgränsningar. Fastighetsägarna har varit intresserade av den nya detaljplanen och dess genomförande. Trots detta tog planarbetet fem år vilket till stor del kan förklaras av att projektet prioriterades ner och placerades på väntelista under en tid. Även övergång från enskilt huvudmannaskap (startPM) till kommunalt huvudmannaskap bidrog till att planprocessen tog lite mer tid.

Den enskilt knepigaste frågan i projektet har varit Enbackens extrema lutning. Tyvärr har det inte varit möjligt att minska lutningen så mycket som vissa fastighetsägare önskat. Till viss del har situationen förbättrats genom att korsningen mellan Gösta Ekmans väg och Enbacken har höjts med två meter. Den fortsatt branta Enbacken innebär att sophämtning vid fastighetsgräns kommer att vara svår under vintern. Under denna period får fastighetsägarna istället placera sina insamlingskärl vid en upprättad plats i ovan nämnda korsning. Enbacken har fått hög prioritet i kommunens snöröjningsschema.

Ett förslag till förbättring är att mäta in de gränsrör som markerar fastighetsgräns mellan enskilda fastigheter och vägområdet. När vägarbetena utförs så försvinner ofta dessa gränsrör. Att ersätta förlorade gränsrör är dyrt och inget som kommunen vill betala om det inte är helt säkert att de fanns där från början och att de försvunnit på grund av kommunens arbeten. Det skulle därför underlätta om man med säkerhet visste vilka gränsrör som fanns på plats vid projektstart. Lämpligen mäts gränsrören in i samband med att grundkartan upprättas. Detta förbättringsförslag är inrapporterat i exploateringsenhetens kvalitetssystem.

4 Projektet i bild

Området angöring till Värmdövägen före utbyggnad. Flygbild från 2012.

Området angöring till Värmdövägen efter utbyggnad. Flygbild från 2014.

Korsningen Gösta Ekmans väg – Enbacken före utbyggnad. Flygbild från 2012.

Korsningen Gösta Ekmans väg – Enbacken efter utbyggnad. Flygbild från 2014.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 220

Dnr KFKS 2002/22-251

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekten Sv Lännersta 1A och 1B, projekt 9327 och 9328

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekten SV Lännersta 1A och 1B i Boo, projekt 9327 och 9328. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafiknämnden.

Investering för mark och detaljplanearbete om 3 061 000 kronor ska avskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet (gata, park och VA) hos natur- och trafiknämnden.

Ärende

Projektet SV Lännersta är nu redo för projektavslut. Tre detaljplaner och en gatukostnadsutredning har vunnit laga kraft.

Tillgångar som har skapats är ca 4 300 meter VA-ledningar, 28 000 kvadratmeter gata, 40 000 kvadratmeter park inklusive en lekplats, bollplan och ett bad.

Utfallet för de båda projekten blivit -9 500 000 kronor fördelat på -1 000 000 kronor för projekt 1A och -3 800 000 kronor för 1B och med tidigare aktiverad kostnad om -4 600 000 kronor gemensamt för be bägge projekten rörande planläggnings- och övergripande exploateringskostnader.

Årlig drift och underhållskostnader för detaljplan 1A är ca 425 000 kronor för gata, 74 000 kronor för VA samt 340 000 kronor för park och natur (inklusive lekplats, bollplan och badplats). Årlig drift och underhållskostnad för detaljplan 1B är ca 470 000 kronor för gata, 85 000 kronor för VA samt 44 000 kronor för park och natur. Kostnaderna är ungefärliga.

Handlingar i ärendet

Exploateringsenhetens tjänsteskrivelse den 15 oktober 2015

Ärendeöversikt

Slutrapport

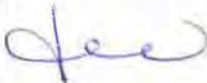
Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med exploateringsenhetens förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-15

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2002/22-251

Kommunstyrelsen

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekten Sv Lännersta 1A och 1B, projekt 9327 och 9328

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för stadsbyggnadsprojekten SV Lännersta 1A och 1B i Boo, projekt 9327 och 9328. Informationen i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden och natur- och trafiknämnden.

Investering för mark och detaljplanearbete om 3 061 000 kronor ska avskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år. Övriga nettoinvesteringar ska aktiveras på respektive verksamhet (gata, park och VA) hos natur- och trafiknämnden.

Sammanfattning

Projektet SV Lännersta är nu redo för projektavslut. Tre detaljplaner och en gatukostnadsutredning har vunnit laga kraft.

Tillgångar som har skapats är ca 4 300 meter VA-ledningar, 28 000 kvadratmeter gata, 40 000 kvadratmeter park inklusive en lekplats, bollplan och ett bad.

Utfallet för de båda projekten blivit -9 500 000 kronor fördelat på -1 000 000 kronor för projekt 1A och -3 800 000 kronor för 1B och med tidigare aktiverad kostnad om -4 600 000 kronor gemensamt för de bägge projekten rörande planläggnings- och övergripande exploateringskostnader.

Årlig drift och underhållskostnader för detaljplan 1A är ca 425 000 kronor för gata, 74 000 kronor för VA samt 340 000 kronor för park och natur (inklusive lekplats, bollplan och badplats). Årlig drift och underhållskostnad för detaljplan 1B är ca 470 000 kronor för gata, 85 000 kronor för VA samt 44 000 kronor för park och natur. Kostnaderna är ungefärliga.

Ärendet

Området begränsas av Sockenvägen i norr, Lännerstasundet i söder, Tollareområdet i väster och projekt sydöstra Lännersta, område W, i öster. Området innehöll vid projektstarten fastigheter bebyggda med permanentbebodda småhus och fritidshus samt obebyggda fastigheter.

Syftet med detaljplaneläggningen var att ge förutsättningar för kompletterande småhusbebyggelse för permanentbosättning genom upprustning av vägnätet och utbyggnad av ett vatten- och avloppsledningssystem (VA) att integreras i kommunens VA-verksamhetsområde.

Kommunens beslut för detaljplanerna 1A och 1B vann laga kraft i juni 2001 respektive i januari 2004 samt i december 2004 för den utbrutna detaljplanen om strandpromenaden. Därefter vidtog processen med att ta fram en gemensam gatukostnadsutredning. Kommunstyrelsen beslut 2006 överklagades och vann laga kraft i november 2008.

Projektering och utbyggnad av de allmänna anläggningarna (VA-ledningar, gator, parkanläggningar) med påföljande besiktningar och tilläggsarbeten pågick under 2005-2007 med garantibesiktning 2009.

Tillgångar som har skapats är ca 4 300 meter VA-ledningar, 28 000 kvadratmeter gata, 40 000 kvadratmeter park inklusive en lekplats, bollplan och ett bad.

Ekonomiska konsekvenser

Det faktiska utfallet har för de båda projekten blivit -9 500 000 kronor fördelat på -1 000 000 kronor för projekt 1A och -3 800 000 kronor för 1B och med tidigare aktiverad kostnad om -4 600 000 kronor gemensamt för de båda projekten. Detta har främst varit kostnader för planläggning och övergripande exploateringskostnader.

Årlig drift och underhållskostnader för detaljplan 1A är ca 425 000 kronor för gata, 74 000 kronor för VA samt 340 000 kronor för park och natur (inklusive lekplats, bollplan och badplats). Årlig drift och underhållskostnad för detaljplan 1B är ca 470 000 kronor för gata, 85 000 kronor för VA samt 44 000 kronor för park och natur. Kostnaderna är ungefärliga och utgår från schablonkostnader.

Konsekvenser för barn

Området är sedan länge utbyggt och har inneburit fler ytor för barn att vistas på.

Bilagor

Bilaga 1: Ärendeöversikt

Bilaga 2: Slutrapport

Ulf Crichton
Exploateringschef
Exploateringsenheten

Hannah Linngård
Projektledare/Exploateringsingenjör
Exploateringsenheten

Ärendeöversikt för stadsbyggnadsprojekten SV Lännersta 1A och 1B (projekt 9327 o 9328) i Boo

	Beslut	Datum SV Lännersta 1A	Datum SV Lännersta 1B	Styrelse/ nämnd	Kommentar
	Detaljplanprocessen				
✓	Start-PM, godkännande	1991-12	1991-12	KSAU	
✓	Samråd	1994	1996-06-12	ONB	
✓	Utställning(se nedan*)	1998-06-03	2001-03-21	ONB	
✓	Detaljplan, tillstyrkan	2000-04-12	2002-05-15	ONB	§ 113(1A) §137(1B)
✓	Detaljplan, antagande	2000-05-29	2002-09-16	KF	§ 100(1A) §100(1B)
✓	Detaljplan, laga kraft	2001-06-20	2004-01-22		Efter överklagande
	Gatukostnader				
✓	Start samråd	jan-feb 1995	jan-feb 1995		Gemensam för 1A o 1B
✓	Start utställning	Sep-okt 1996	Sep-okt 1996		Gemensam för 1A o 1B
✓	Gatukostnadsutredning, godkännande	2006-05-08	2006-05-08	KS	Gemensam för 1A o1B § 89
✓	Gatukostnadsutredning Överklagandeperiod	2006-05-08 2008-11-27	2006-05-08 2008-11-27		Regeringsrätten fastställde 2008-11-27 kommunens beslut om uttag av GKE
✓	Fakturering Startdatum Slutdatum	2009-02-11 2014-04-01	2009-02-11 2009-06-01		
	Genomförande				
✓	Utbyggnad	2005-2006	2006-2007		
✓	Garantibesiktning	2009	2009		
	Slutredovisning				
	Projektavslut	2015-11-23	2015-11-23		Beräknad tidpunkt KS

SLUTRAPPORT

Projektavslut för stadsbyggnadsprojekten SV Lännersta IA och IB (projekt 9327 och 9328) i Boo

KFKS 2002/22-25 I

2015-10-19

Hannah Linngård, Björn Habernicht

Sammanfattning

Området begränsas av Sockenvägen i norr, Lännerstasundet i söder, Tollareområdet i väster och projekt sydöstra Lännersta, område W, i öster. Området innehöll vid projektstarten fastigheter bebyggda med permanentbebodda småhus och fritidshus samt obebyggda fastigheter.

Syftet med detaljplaneläggningen var att ge förutsättningar för kompletterande småhusbebyggelse för permanentbosättning genom upprustning av vägnätet och utbyggnad av ett vatten- och avloppsledningssystem (VA) att integreras i kommunens VA-verksamhetsområde.

Kommunens beslut att anta detaljplanerna 1A och 1B vann laga kraft i juni 2001 respektive i januari 2004 samt i december 2004 för den utbrutna detaljplanen om strandpromenaden. Därefter vidtog processen med att ta fram en gemensam gatukostnadsutredning. Kommunstyrelsen beslut att anta gatukostnadsutredningen 2006 överklagades och vann laga kraft i november 2008.

Projektering och utbyggnad av de allmänna anläggningarna (VA-ledningar, gator, parkanläggningar) med påföljande besiktningar och tilläggsarbeten pågick under åren 2005 till 2007 med garantibesiktning 2009.

Kommunens beslut om gatukostnadsutredningen innebar uttag av gatukostnadsersättning från fastighetsägarna till ett sammanlagt belopp om 41 480 tkr utifrån en differentiering av uttaget beroende på typ av fastighet.

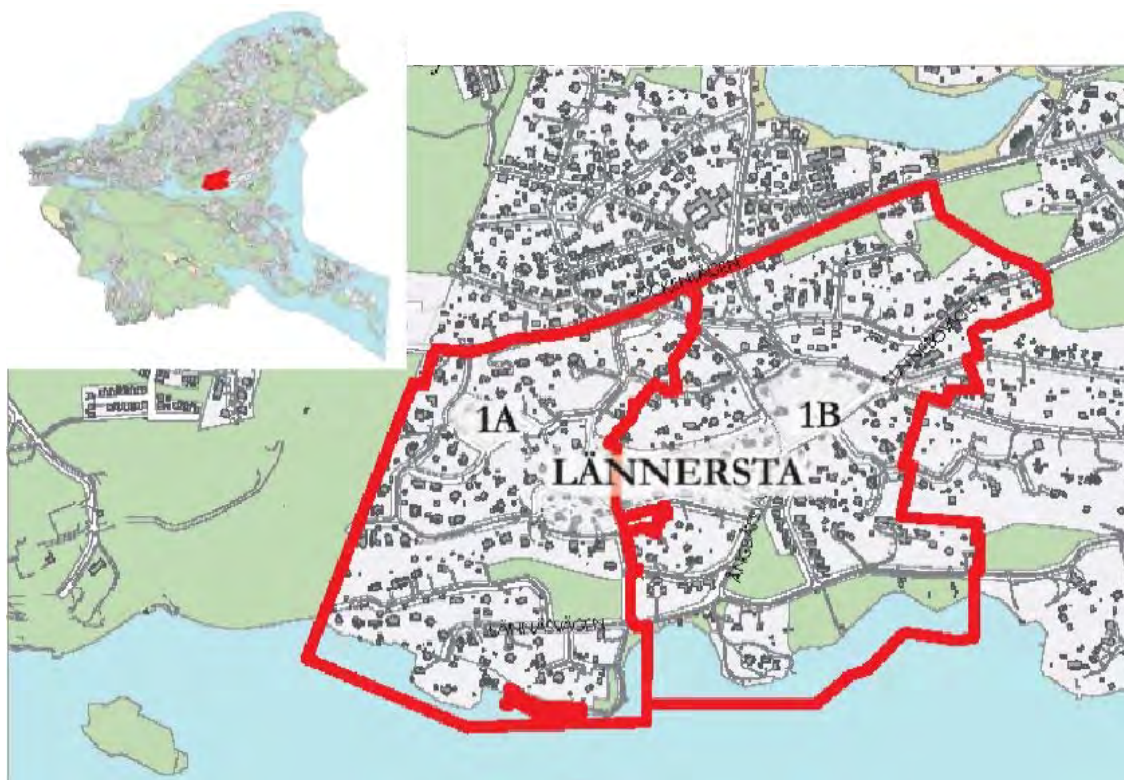
I den tidigare beslutade budgeten från 2006 var de båda projekten tillsammans prognostiserade att gå back -10 100 tkr fördelat på 1A -10 200 tkr och 1B +100 tkr. Det faktiska utfallet har för de båda projekten blivit -9 500 tkr fördelat på -1 000 tkr för projekt 1A och -3 800 tkr för 1B och med tidigare aktiverad kostnad om -4 600 tkr gemensamt för de båda projekten. Detta har främst varit kostnader för planläggning och övergripande exploateringskostnader. Totalt är skillnaden för de båda projekten alltså + 600 tkr från tidigare beslutad budget.

Tillgångar som har skapats är ca 4 300 m VA-ledningar, 28 000 m² gata, 40 000 m² park. Årlig drift och underhållskostnader för detaljplan 1A är ca 425 tkr för gata, 74 tkr för VA samt 340 tkr för park och natur (inklusive lekplats, bollplan och badplats). Årlig drift och underhållskostnad för detaljplan 1B är ca 470 tkr för gata, 85 tkr för VA samt 44 tkr för park och natur. Kostnaderna är ungefärliga och utgår från schablonkostnader.

De två projektens förhållandevis långa löptid kan framför allt hänföras till tidsförskjutningarna mellan de två separata detaljplaneprocesserna och tiden för det efterkommande arbetet med slutförandet gatukostnadsutredningen som numera görs parallellt med detaljplaneprocessen.

I de båda projekten finns mindre tvister som inte är lösta. Dessa kommer att hanteras inom projektet för strandpromenaden (9397). Kommunen byggde under tiden ut kanaler för fiberoptik och där kostnaden skulle vidarefaktureras fastighetsägarnas förening. Detta gjordes men föreningen har i september 2015 gått i konkurs och kommunen har inte fått utdelning i konkursboet.

Kommunens arbete tillsammans med såväl enskilda fastighetsägare som fastighetsägare i grupp har tillfört kommunens värdefulla erfarenheter vilka tagits tillvara genom förbättrade rutiner.

Exploateringsenheten, Nacka kommun

Hannah Linngård, Björn Habernicht

Innehållsförteckning

1	Projektens syfte och mål	5
2	Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker	5
2.1	Uppfyllelse av projektmål.....	5
2.2	Projektets ekonomi.....	6
2.3	Nyckeltal och mått.....	8
2.3.1	Processen	8
2.3.2	Levererat projektresultat.....	8
2.3.3	Kostnader.....	8
3	Erfarenheter, slutsatser och förslag på förbättringar	9

I Projektens syfte och mål

Området begränsas av Sockenvägen i norr, Lännerstasundet i söder, Tollareområdet i väster och projekt sydöstra Lännersta, område W, i öster. Området innehöll vid projektstarten fastigheter bebyggda med permanentbebodda småhus och fritidshus samt obebyggda fastigheter.

Syftet med detaljplaneläggningen var att ge förutsättningar för kompletterande småhusbebyggelse för permanentbosättning genom upprustning av vägnätet och utbyggnad av ett vatten- och avloppsledningssystem (VA) att integreras i kommunens VA-verksamhetsområde.

Målet var att bibehålla de två områdenas gröna karaktär och tillåta ny bebyggelse endast på obebyggda fastigheter och på fastigheter med fritidshus samt att medge avstyckning med minsta tomtstorlek 2000 kvm från de arealmässigt största fastigheterna (överstigande 4000 kvm).

Syftet med gatukostnadsutredningen var att fastighetsägarna skulle ersätta kommunen för dess kostnad för upprustningen av vägsystemet och parkanläggningar (grönytor) såsom badplats, ängar med mera.

2 Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker

2.1 Uppfyllelse av projektmål

Kommunens beslut att anta detaljplanerna 1A och 1B vann laga kraft i juni 2001 respektive i januari 2004. I detaljplanen för 1A ingick en strandpromenad som korsade ett antal villafastigheter. Området undantogs i detaljplanen för 1A och en ny detaljplan för strandpromenaden har därefter upprättats. Den vann laga kraft i december 2004.

En gatukostnadsutredning gjordes för de båda detaljplanerna efter att de vunnit laga kraft. Beslut om principer för uttag av gatukostnader togs i maj 2006 och vann laga kraft i november 2008.

Upphandling av entreprenadarbeten för utbyggnaden av VA-ledningar, gator och grönytor antogs i maj 2005 och uppdraget tilldelades Frentab AB för en totalkostnad om 56 995 tkr. Utbyggnaden av anläggningarna skedde under åren 2005-2007 och anläggningarna slutbesiktigades i juli 2007 med garantibesiktning i juni 2009.

Fakturering av gatukostnadsersättningen om totalt 41 480 tkr för 255 fastigheter verkställdes i februari 2009.

Ett exploateringsavtal upprättades för fastigheterna Lännersta 1:29 och Lännersta 11:77 för uppförande av två mindre flerbostadshus. Kommunen har sålt fem fastigheter i området.

2.2 Projektets ekonomi

Tidigare beslutad budget (2006-12-31)

9327 – 1A

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	4 707 kr	- 838 kr	3 869 kr
Gata & park	16 171 kr	- 23 191 kr	- 7 020 kr
VA	6 918 kr	- 10 616 kr	- 3 698 kr
Planarbete	570 kr	- 3 918 kr	- 3 348 kr
Netto	28 366 kr	- 38 563 kr	- 10 197 kr

9328 – 1B

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	9 955 kr	- 345 kr	9 610 kr
Gata & park	25 581 kr	- 28 706 kr	- 3 125 kr
VA	8 043 kr	- 11 952 kr	- 3 909 kr
Planarbete	979 kr	- 3 461 kr	- 2 482 kr
Netto	44 558 kr	- 44 464 kr	94 kr

Gemensam budget 9327 och 9328 – 1A och 1B

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	14 662 kr	- 1 183 kr	13 479 kr
Gata & park	41 752 kr	- 51 897 kr	- 10 145 kr
VA	14 961 kr	- 22 568 kr	- 7 607 kr
Planarbete	1 549 kr	- 7 379 kr	- 5 830 kr
Netto	72 924 kr	- 83 027 kr	- 10 103 kr

Faktiskt utfall i projekten

9327 – 1A

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	11 024 kr	- 419 kr	10 605 kr
Gata & park	16 389 kr	- 24 859 kr	- 8 470 kr
VA	7 046 kr	- 8 802 kr	- 1 756 kr
Planarbete	297 kr	- 1 699 kr	- 1 402 kr
Netto	34 756 kr	- 35 779 kr	- 1 023 kr

9328 – 1B

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	12 941 kr	- 385 kr	12 556 kr
Gata & park	25 489 kr	- 36 861 kr	- 11 372 kr
VA	9 666 kr	- 13 819 kr	- 4 153 kr
Planarbete	1 119 kr	- 1 974 kr	- 855 kr
Netto	49 215 kr	- 53 039 kr	- 3 824 kr

Gemensamt utfall 9327 och 9328 – 1A och 1B

Verksamhet (tkr)	Ink/Int	Utgifter	Netto
Mark	23 965 kr	- 804 kr	23 161 kr
Gata & park	41 878 kr	- 61 720 kr	- 19 842 kr
VA	16 712 kr	- 22 621 kr	- 5 909 kr
Planarbete	1 416 kr	- 3 673 kr	- 2 257 kr
Tidigare aktiverat	917 kr	- 5 548 kr	- 4 631 kr
Netto	84 888 kr	- 94 366 kr	- 9 478 kr

I tidigare beslutad budget var de båda projekten tillsammans prognostiserade att gå -10 100 tkr fördelat på 1A -10 200 tkr och 1B +100 tkr. Det faktiska utfallet har för de båda projekten blivit -9 500 tkr fördelat på -1 000 tkr för projekt 1A och -3 800 tkr för 1B och med tidigare aktiverad kostnad om -4 600 tkr gemensamt för de båda projekten. Detta har främst varit kostnader för planläggning och övergripande exploateringskostnader.

Totalt är skillnaden för de båda projekten alltså + 600 tkr jämfört med beslutad budget.

Noterbart är att markintäkterna för 1A har blivit högre, från 3 900 tkr i budget till ett utfall om 10 600 tkr kr och för 1B från 9 600 tkr i budget till 12 500 tkr i utfall. Samtidigt har kostnaderna för utbyggnad av gata och park blivit dyrare, från 10 100 tkr i budget till 19 800 tkr i utfall medan kostnaderna för VA-anläggningarna har blivit lägre, från -7 600 tkr i budget till -5 900 tkr i utfall. Kostnaderna för planarbetet har blivit något högre, från 5 800 tkr i budget till 6 900 tkr då även tidigare aktiverade kostnader främst rör planarbetet.

Anledningar till att kostnaderna för gata och park blivit så pass mycket högre beror främst på de stora kostnaderna för tilläggsarbeten som uppkommit. Den största anledningen till det är att den långa tiden mellan slutförd projektering och till start av anläggningsarbetena. Det visade sig också att projekteringen då hunnit bli inaktuell i på grund av enskilda fastighetsägares markåtgärder i anslutning till vägområdet. Ett ytterligare kostsamt tilläggsarbete var en större dagvattenledning som saknades i projekteringen. Kommunen var involverad i två resurskrävande domstolsprocesser om gatukostnadsfakturor av vilka den ena ledde till förlikning och den andra till att kommunen ansåg en fortsatt process som osäker och valde att inte fullfölja talan.

Tillgångar som har skapats är ca 4 300 m VA-ledningar, 28 000 m² gata, 40 000 m² park. Årlig drift och underhållskostnader för detaljplan 1A är ca 425 tkr för gata, 74 tkr för VA samt 340 tkr för park och natur (inklusive lekplats, bollplan och badplats). Årlig drift och underhållskostnad för detaljplan 1B är ca 470 tkr för gata, 85 tkr för VA samt 44 tkr för park och natur. Kostnaderna är ungefärliga.

2.3 Nyckeltal och mått

2.3.1 Processen

Detaljplan 1A

- 103 månader mellan start-PM och planantagande.
- 13 månader mellan planantagande och laga kraft.
- 86 månader mellan planantagande och slutbesiktning.
- 74 månader mellan laga kraft och slutbesiktning.
- 102 månader mellan slutbesiktning och projektavslut (KS-beslut beräknat 2015-11-23).
- 292 månader mellan start-PM och projektavslut (KS-beslut beräknat 2015-11-23).

Detaljplan 1B

- 131 månader mellan start-PM och planantagande.
- 16 månader mellan planantagande och laga kraft.
- 58 månader mellan planantagande och slutbesiktning.
- 42 månader mellan laga kraft och slutbesiktning
- 102 månader mellan slutbesiktning och projektavslut (KS-beslut beräknat 2015-11-23).
- 292 månader mellan start-PM och projektavslut (KS-beslut beräknat 2015-11-23).

2.3.2 Levererat projektresultat

Detaljplan 1A

- Möjlighet till byggande av ca 63 nya bostäder
- 31 360 m² BTA bostäder
- 100 m² BTA verksamheter
- 2 000 m nya VA-ledningar
- 2 995 m eller 13 300 m² nya gator
- 5 300 m² park- och naturmark
- En lekplats, en bollplan samt en badplats

Detaljplan 1B

- Möjlighet till byggande av ca 68 nya bostäder
- 30 080 m² BTA bostäder
- 2 500 m² BTA verksamheter
- 2 300 m nya VA-ledningar
- 4 380 m eller 15 500 m² nya gator
- 36 000 m² park- och naturmark

2.3.3 Kostnader

- Kostnader för planläggning per möjlig permanentbostad var ca 32 tkr.
- Kostnader för allmänna anläggningar per möjligt permanentbostad, gata ca 263 tkr respektive VA ca 97 tkr.
- Gatukostnadsersättning om 214 tkr för en obebyggd fastighet för villaändamål (andelstal 1,0).

3 Erfarenheter, slutsatser och förslag på förbättringar

Detaljplaneprocessen

I det här projektet har ett större område delats upp i två detaljplaner som har löpt parallellt. Det har varit tidskrävande och ett visst merarbete har krävts. Dock finns även problem med att ha en enda detaljplan över ett stort område som har använts i andra områden.

Under utställningstiden presenterades två planförslag för vardera 1A och 1B. Det ena med kommunalt huvudmannaskap för vägar och parkmark och det andra med enskilt huvudmannaskap. Ett tredje alternativ var enskilt huvudmannaskap för vägarna i både 1A och 1B och en separat detaljplan för Lännersta Gårds väg med kommunen som huvudman för denna. De under utställningstiden framförda synpunkterna ledde till vissa ändringar i planförslagen och slutresultatet blev att kommunen var huvudman för samtlig allmän platsmark. Att ha olika typer av detaljplaner ute för samråd och utställning/granskning kan leda till förvirring hos medborgarna och skapat ett merarbete hos kommunen att hantera.

Kommunens arbete tillsammans med såväl enskilda fastighetsägare som fastighetsägare i grupp har tillfört kommunens värdefulla erfarenheter vilka tagits tillvara genom förbättrade rutiner. Detta gäller även gatukostnadsprocessen.

Gatukostnadsprocessen

För att berörda fastighetsägare så tidigt som möjligt ska få kännedom om den kommande detaljplanens praktiska och ekonomiska konsekvenser tas normalt en gatukostnadsutredning fram parallellt med detaljplanen i områden med kommunen som huvudman för markområden för allmän plats.

I detta område togs dock den slutliga gatukostnadsutredningen fram först efter att detaljplanen vunnit laga kraft, eftersom det fram till antagandet av planen från början fanns alternativet att huvudmannaskapet för allmänna anläggningar delvis skulle vara enskilt. Detta är inte att föredra och idag är tillvägagångssättet att alltid ha gatukostnadsutredningen klar innan slutligt beslut föreligger för detaljplanen.

I området finns fastigheter som har sin utfart mot en väg som ingår i en annan detaljplan. I gatukostnadsutredningen togs hänsyn till detta genom att reduktion (50 %) av normalbeloppet. Vid uttag av fullt belopp föreligger risk för domstolsprocesser. Halvt uttag motiverades därför av uttag endast för kostnad för i området utförda parkanläggningar som kunde förväntas utnyttjas av fastighetsägarna. Det är därför viktigt för framtida projekt att notera vikten om uppmärksamhet över gränsdragningen mot intilliggande fördelningsområde.

Utbyggnadsprocessen

Den långa tid som löpte mellan färdig projektering och utbyggnad gjorde att nya förhållanden förelåg vid utbyggnaden. Detta skapade fördringar på grund av merarbete vid utbyggnad.

Utrymmet för vägområdena inom detaljplaneområdena var i stor omfattning mycket begränsat vilket krävde byggande av bland annat mötesplatser och stödmurar och ledde till körbanebredder på ned till 3,5 m. Detta hade kunnat undvikas om en förstudie hade gjorts innan detaljplanen antogs. Ändringar och tillägg i utformningen av anläggningar inom gatuområdena ledde till merkostnader. Idag görs normalt en förstudie i tidigt skede i förnyelseområden.

Övrigt

Anledningen till att de två projekten avslutas först nu, trots att utbyggnaden var klar år 2007, beror huvudsakligen på långdragna rättsprocesser baserade på faktureringen av gatukostnadsersättning. För att minska risken för liknande invändningar av faktureringen bör sambandet mellan gatuombyggnaden och den nytta som fastighetsägarna får genom den nya detaljplanen förtydligas i kommande gatukostnadsutredningar.

I de båda projekten finns mindre tvister som inte är lösta. Dessa kommer att hanteras inom projektet för strandpromenaden (9397).

Under utbyggnadsfasen tog kommunen på sig att beställa och betala för kanalisation av optofiber för fastighetsägarna i området och där kostnaden skulle vidarefaktureras fastighetsägarnas förening. Detta gjordes men föreningen har inte kunnat betala kommunens fordran och gick under september 2015 i konkurs. Kommunen har inte fått någon utdelning i konkursen och fakturan kommer därför att avskrivas. Kommunens inställning är att anläggningen är i kommunal ägo i enlighet med avtal.

Det kan även i framtiden komma planavgifter och VA-intäkter då fastighetsägare väljer att stycka av och bygga nytt i enlighet med planen. Det får dock antas att den största delen av dessa avgifter redan har inkommit till kommunen.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

20 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 205

Dnr KFKS 2002/269-212

Projektavslut detaljplaneprogram för centrala Nacka, projekt 9215

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för projekt 9215 Detaljplaneprogram för centrala Nacka. Information i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Investering för kommunens arbete med programarbetet får direktavskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år.

Ärende

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2007 om framtagandet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för centrala Nacka, med syfte att skapa en levande och attraktiv stadskärna. Arbetet lades på is våren 2010, i avvaktan på att den kommuntäckande översiktsplanen skulle antas och återupptogs 2013, i form av ett detaljplaneprogram. Programskedet avslutas nu då detaljplanprogrammet antogs av kommunstyrelsen den 14 april 2015.

Handlingar i ärendet

Exploateringsenhetens tjänsteskrivelse den 7 oktober 2015

1: Ärendeöversikt, karta

2: Slutrapport

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med exploateringsenhetens förslag.

Protokollsanteckning

Helena Westerling (S) lät anteckna följande för Socialdemokraternas stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”Planarbetet är nu klart för centrala Nacka och vi ser framemot Nackas fortsatta utveckling. Vi socialdemokrater har hävdad och vill markera att grönområdet i Lillängen, den sk lillängsskogen, är ett värdefullt grönområde som fortsatt ska vara tillgängligt. Eftersom det är viktigt att bevara hela Lillängsskogen motsätter vi oss att det placeras en barnstuga i det nordvästra hörnet (korsningen Lillängsvägen/Fjällstigen)”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Projektavslut detaljplaneprogram för centrala Nacka, projekt 9215

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner slutrapporten för projekt 9215 Detaljplaneprogram för centrala Nacka. Information i ärendet lämnas för kännedom till miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Investering för kommunens arbete med programarbetet får direktavskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2007 om framtagandet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för centrala Nacka, med syfte att skapa en levande och attraktiv stadskärna. Arbetet lades på is våren 2010, i avvaktan på att den kommuntäckande översiktsplanen skulle antas och återupptogs 2013, i form av ett detaljplaneprogram. Programskedet avslutas nu då detaljplanprogrammet antogs av kommunstyrelsen den 14 april 2015.

Ärendet

Syftet med detaljplaneprogrammet är att skapa en levande och attraktiv stadskärna i Nackas centrala delar. Arbetet har utgått från visionen ”nära och nyskapande”. Planprogrammet är också en del i genomförandet av översiktsplanens strategi ”en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”. Det tar ett helhetsgrepp om den framtida stadsutvecklingen och underlättar för arbetet med kommande detaljplaner.

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2007 om framtagandet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för centrala Nacka. Arbetet pågick till början av 2010, då ett utkast till samrådshandling fanns utarbetad. I detta läge hade arbetet med den kommuntäckande översiktsplanen startat. Eftersom fördjupningen av översiktsplanen inte bedömdes som akut lades detta arbete på is våren 2010, i avvaktan på att den kommuntäckande

översiktsplanen skulle antas. Från våren 2010 till början på året 2013 kom projektet att användas för utredningar rörande behoven och möjligheterna att få tillstånd tunnelbana till Nacka, samt andra utredningar rörande infrastruktur och exploatering på västra Sicklaön. Dessa utredningar har varit positivt bidragande till det avtal om utbyggd tunnelbana som träffades i januari 2013. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 26 mars 2013 att arbetet skulle slutföras i form av ett detaljplaneprogram.

Programskedet avslutas nu då detaljplanprogrammet antogs av kommunstyrelsen den 14 april 2015, efter att samråd genomförts under perioden november 2014 - januari 2015. En slutrapport för projektet har tagits fram (bilaga 2). På grund av projektets utdragna och tidvis avbrutna process har den totala nettokostnaden om 18,59 milj. kr vida överstigit den ursprungliga budgeten. När ett projekt pågår så länge, blir de utredningar och det planarbete som görs oftast inaktuella under arbetets gång och ökade kostnader är därför svåra att undvika. Resultatet är emellertid till största del i överensstämmelse med senast beslutade budget.

Projektet

Projekt 9215 Detaljplaneprogram för centrala Nacka är nu klart att avslutas. En slutrapport har upprättats, se bilaga 2.

Aktiveringar och avskrivningar

Nettoinvesteringar om 18,59 miljoner kr för kommunens arbete med den fördjupade översiktsplanen och detaljplaneprogrammet får direktavskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år.

Övriga detaljer framgår av slutrapporten.

Bilagor

- 1: Ärendeöversikt, karta
- 2: Slutrapport

Ulf Crichton
Exploateringschef

Sven Andersson
Översiktsplanerare

Ärendeöversikt för projekt 9215 Detaljplaneprogram för centrala Nacka

Projektledare, planenhet: Sven Andersson
Delprojektledare, exploateringsenhet: Bastian Wreede

	Beslut	Datum	Styrelse/ nämnd	Kommentar
✓	Start FÖP, tillstyrkan	2007-01-24	MSN	§ 28
✓	Start FÖP, godkännande	2007-02-12	KS	§ 42
✓	Övergång till Detaljplaneprogram, tillstyrkan	2013-03-20	MSN	§ 82
✓	Övergång till Detaljplaneprogram, beslut	2013-03-26	KSSU	§ 54
✓	Detaljplaneprogram, samrådsbeslut	2014-11-19	MSN	§ 297 Samrådsförslag
✓	Detaljplaneprogram, yttrande	2015-01-23	KSSU	§ 3 Samrådsförslag
✓	Detaljplaneprogram, tillstyrkan	2015-03-25	MSN	§ 54 Antagandeförslag
✓	Detaljplaneprogram, överlämnande till KS	2012-04-07	KSSU	§60
✓	Detaljplanprogram, antagande	2012-04-13	KS	§ 114

SLUTRAPPORT

Projektavslut för projekt 9215 Detaljplaneprogram för centrala Nacka

2015-10-07
Sven Andersson
KFKS 2002/269-212

Sammanfattning

Syftet med detaljplaneprogrammet är att skapa en levande och attraktiv stadskärna i Nackas centrala delar. Arbetet utgår från visionen ”nära och nyskapande”. Planprogrammet är också en del i genomförandet av översiktsplanens strategi ”en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”. Det tar ett helhetsgrepp om den framtida stadsutvecklingen och underlättar för arbetet med kommande detaljplaner.

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2007 om framtagnandet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för centrala Nacka. Arbetet pågick till början av 2010, då ett utkast till samrådshandling fanns utarbetad. I detta läge hade arbetet med den kommuntäckande översiktsplanen startat. Eftersom fördjupningen av översiktsplanen inte bedömdes som akut lades detta arbete på is våren 2010, i avvaktan på att den kommuntäckande översiktsplanen skulle antas.

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 26 mars 2013 att arbetet skulle slutföras i form av ett detaljplaneprogram.

På grund av projektets utdragna och tidvis avbrutna process har kostnaden vida överstigit den ursprungliga budgeten. När ett projekt pågår så länge, blir de utredningar och det planarbete som görs oftast inaktuella under arbetets gång och ökade kostnader är därför svåra att undvika. Resultatet är emellertid till största del i överensstämmelse med senast beslutade budget.

Karta över programområdet

Nacka kommun
Sven Andersson

Innehållsförteckning

1	Projektets syfte och mål.....	4
2	Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker.....	5
2.1	Uppfyllelse av projektmål.....	5
2.2	Projektets ekonomi.....	5
2.3	Nyckeltal och mått.....	6
2.3.1	Processen	6
2.3.2	Levererat projektresultat i form av underlag/rapporter.....	7
2.3.3	Kostnader.....	7
2.3.4	Intäkter.....	7
3	Slutsatser och förslag på förbättringar	7

I Projektets syfte och mål

Syftet med detaljplaneprogrammet är att skapa en levande och attraktiv stadskärna i Nackas centrala delar. Arbetet utgår från visionen ”nära och nyskapande”. Planprogrammet är också en del i genomförandet av översiktsplanens strategi ”en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”. Det tar ett helhetsgrepp om den framtida stadsutvecklingen och underlättar för arbetet med kommande detaljplaner.

- Centrala Nacka ska utvecklas till en attraktiv och hållbar stadsdel som i både utformning och funktion uppfattas som Nackas centrum.
- Centrala Nacka ska vara en levande och öppen stadsdel med attraktiva offentliga stråk och platser, samt en mångfald i innehåll: bostäder, arbetsplatser, handel, parker, kultur, service, skola och idrott.

Uppdraget att utarbeta en fördjupad översiktsplan innehöll ett antal mål för området. Dessa behölls med viss komplettering och uppdatering i samband med beslutat att slutföra projektet i form av ett detaljplaneprogram.

- Programområdet ska ha ett effektivt markutnyttjande. Det beräknas kunna inrymma ca 4600 bostäder, ca 7000 arbetsplatser och ska ha plats för en vacker och livfull stadspark.
- En kollektivtrafiknod med tunnelbanestation, bra omstigningsmöjligheter till all busstrafik och generellt god tillgänglighet ska finnas i programområdet.
- Centrala Nacka ska integreras med omgivande stadsdelar, med hjälp av bebyggelse, grönstruktur och stråk för olika trafikslag.
- Idrottscentrum och skolorna ska finnas kvar och utvecklas inom området. Såväl nya som befintliga anläggningar ska integreras i stadsstrukturen.
- En innovativ stadsutveckling ska ske där ”Konsten att bygga stad” lägger grunden.
- Miljöbelastningen på angränsande vattenområden ska minska när detaljplanerna genomförs.
- Centrala Nacka ska vara en förebild vad gäller hållbart byggande. Projektet ska även utreda möjligheterna att minimera buller och luftföroreningar som genereras av trafiken.
- Trafikplatserna längs Värmdöleden ska vara utformade med hög trafikteknisk kapacitet och effektivt markutnyttjande och de ska vara estetiskt tilltalande.
- Detaljplaneprogrammet ska innehålla en överdäckning av Värmdöleden. De ekonomiska och tekniska konsekvenserna av en överdäckning ska utredas i projektet.
- En försiktig exploatering av Ryssbergen ska utredas i samband med att en avgränsning av det framtida naturreservatet görs.
- Detaljplaneprogrammet ska redovisa en etappindelning för kommande detaljplaner.

2 Utfall i förhållande till mål, ramar och identifierade risker

2.1 Uppfyllelse av projektmål

Projektets övergripande mål för centrala Nacka som en attraktiv och hållbar stadsdel, med attraktiva offentliga stråk och platser samt en mångfald i innehåll, kan naturligtvis utvärderas först när området är bebyggt. Detaljplaneprogrammets innehåll av bostäder, arbetsplatser, handel, parker, kultur, service, skola och idrott ger emellertid förutsättningar för en levande och öppen stad. För att detta ska kunna bli verklighet är det viktigt att planprogrammet principer för offentliga rum och ny bebyggelse också genomförs i de enskilda stadsbyggnadsprojekten.

De mer detaljerade målen är till största delen uppfyllda i programmet. När det gäller miljöbelastningen på angränsande vattenområden, visar programmets dagvattenutredning att kraftfulla åtgärder är nödvändiga för att uppnå målen och att mer detaljerade utredningar är nödvändiga inom de olika stadsbyggnadsprojekten. Utformningen av Värmdöledens trafikplatser och en överdäcknings alla ekonomiska och tekniska konsekvenser har visat sig omöjliga att klara ut inom ramen för ett övergripande detaljplaneprogram. För bussterminalen har planprogrammen utfört en lokaliseringsstudie med exempel på utformning, utan att vidare utreda olika alternativ. Dessa frågor utreds därför vidare i den åtgärdsvalsstudie för Värmdöleden som görs tillsammans med Trafikverket och i stadsbyggnadsprojektet för överdäckningen.

2.2 Projektets ekonomi

Tidigare beslutad budget i samband med start FÖP t3 2007 redovisat i tkr:

Verksamhet	Inkomster/Intäkter	Utgifter	Netto
FÖP-arbete		-4650	-4650
Netto		-4650	-4650

Senast beslutad budget i samband med start planprogram t3 2013 redovisat i tkr:

Verksamhet	Inkomster/Intäkter	Utgifter	Netto
Programarbete		-18529	-18529
Netto		-18529	-18529

Projektets totala ekonomi redovisat i tkr:

Verksamhet	Inkomster/Intäkter	Utgifter	Netto
Programarbete		-	-
Netto	149	-18737	-18588

Att projektet har blivit mycket dyrare än vad som från början budgeterats har flera orsaker. När kommunstyrelsen i februari 2007 hade beslutat att en fördjupad översiktsplan skulle tas fram beslutades en budget för projektet vid t3 2007 på 4650 tkr. Arbetet visade sig snart vara mer omfattande än beräknat och en ny budget på 13249 tkr fastställdes t3 2009. När den fördjupande översiktsplanen lades på is i början av 2010 hade 9 077 tkr förbrukats. Från våren 2010 till början på året 2013 kom projektet att användas för utredningar rörande behoven och möjligheterna att få tillstånd tunnelbana till Nacka, samt andra utredningar rörande infrastruktur och exploatering på västra Sicklaön. Dessa utredningar har varit positivt bidragande till det avtal om utbyggd tunnelbana som träffades i januari 2013. När kommunstyrelsen i april 2013 beslutade att projektet skulle slutföras som ett planprogram var de dittills nedlagda kostnaderna 14 865 tkr. I detta läge fanns många nya förutsättningar och i den projektplan som gjordes föreslogs en budget på 3 664 tkr för det återstående arbetet. Vid t3 2013 beslutades en ny budget på 18 529 tkr. Den slutliga nettokostnaden för projektet är 18 588 tkr, vilket obetydligt överstiger senast beslutade budget.

Nettoinvesteringar om 18 588 tkr för kommunens arbete med fördjupad översiktsplan och detaljplaneprogram får direktavskrivas i kommunstyrelsens bokslut för innevarande år, 2015.

2.3 Nyckeltal och mått

2.3.1 Processen

• Uppdrag fördjupad översiktsplan	2007-02-12
• Uppdrag detaljplaneprogram	2013-03-26
• Antagande av detaljplaneprogram	2015-04-13
• Projektavslut (KS-beslut beräknat)	2015-11-25

När arbetet med detaljplaneprogrammet startade på våren 2013 hade tre år gått sedan den fördjupade översiktsplanen lades på is. En hel del nya förutsättningar fanns; kommunfullmäktige hade antagit en ny översiktsplan som bland annat innehöll strategin ”en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”; frågan om tunnelbana till Nacka hade gått från en framtidsvision till något mycket konkret då förstudien och stockholmsförhandlingen pågick. Även om en del äldre material fortfarande var användbart, så måste nya utredningar göras och den tidigare fördjupade översiktsplanen omarbetats. Dagvattenutredning, trafikutredning och en kompletterande naturinventering genomfördes. Uppdatering av behovsbedömningar för skola/förskola, idrott/fritid, kultur och särskilt boende gjordes och nya exploateringsberäkningar genomfördes.

Samråd om programmet pågick från november 2014 till januari 2015. Samrådsförslaget fanns utställt i Nacka stadshus och även i Nacka Forum där många Nackabor passerar varje dag. Öppet hus hölls i Nacka Forum och i stadshuset, cirka 150 besökare kom och kommunens tjänstemän besvarade frågor från allmänheten. På webbplatsen fanns också en 3D-modell av programförslaget

som hade ca 1600 unika besökare. Efter samrådet reviderades planprogrammet och ett slutligt förslag antogs av kommunstyrelsen 13 april 2015.

2.3.2 Levererat projektresultat i form av underlag/rapporter

- Landskapsanalys centrala Nacka, WSP 2009-02-20
- Trafikutredning centrala Nacka, Sweco 2010-02-08
- Trafikanalys och GC-utredning Nacka trafikplats, ÅF 2011-08-30, kompletterad 2011-10-31.
- Järulahöjden, inventering av naturvärdesträd, Thomas Fasth 2013-11-20
- Trafikutredning (sammanställning och uppdatering av tidigare material), Ramböll 2014-10-22
- Dagvattenutredning, Sweco 2014-10-21
- Överdäckning Värmdöleden, WSP, inleddes inom ramen för detaljplaneprojektet 2014-11-28, men har senare överförts till stadsbyggnadsprojektet för överdäckningen.
- Lokaliseringsstudie för bussterminal Nacka C, slutrapport 2015-05-28
- Detaljplaneprogram för centrala Nacka med preliminär miljöredovisning, Nacka kommun, mars 2015

2.3.3 Kostnader

- Kostnaden för att ta fram en samrådsversion av den fördjupade översiktsplanen för centrala Nacka, inklusive utredningar och underlag var 9 077 tkr.
- De utredningar som utfördes under åren 2010 till februari 2013 uppgick till 5 788 tkr
- Kostnaden för att ta fram detaljplaneprogram enligt kommunstyrelsens beslut har varit 3 872 tkr. 1272 tkr utgörs av konsultkostnader och övriga 2600 tkr av framförallt eget arbete.

2.3.4 Intäkter

Trafikförvaltningen, Stockholms läns landsting har betalt 50% av lokaliseringsstudien för bussterminal, vilket innebär en intäkt på 149 tkr.

3 Slutsatser och förslag på förbättringar

När arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan inleddes var den gällande översiktsplanen från 2002 inaktuell i vissa delar. Detta ledde till att arbetet med den fördjupade översiktsplanen för centrala Nacka kom att innehålla många strategiska frågeställningar som egentligen hör hemma i en kommuntäckande översiktsplan. Detta innebär att kostnaderna blev betydligt högre än vad som från början beräknats. Det kan givetvis ifrågasättas om inte ambitionsnivån för FÖP-arbetet skulle varit lägre, alternativt att arbetet med en kommuntäckande översiktsplan påbörjats tidigare, men vad resultatet i så fall blivit är svårt att veta

idag. Med tanke på de förändringar av visioner, stadsbyggnadsstrategier och utbyggnadsplaner som skett de senaste åren, skulle en fördjupad översiktsplan som antagits exempelvis 2010, varit ganska inaktuell idag. Det var därför sannolikt rätt beslut att stoppa FÖP-arbetet 2010 trots att betydande kostnader lagts ner.

De utredningar som utfördes under perioden 2010-2013 hade betydelse som underlag i förhandlingarna om tunnelbaneavtalet och i de fortsatta arbetena med visionen Nacka stad, men de borde rimligtvis ha blivit föremål för ett eget projekt och kostnaderna skulle inte belastat det vilande FÖP-arbetet.

Att ta fram ett detaljplanprogram för ett större sammanhängande geografiskt område ger goda förutsättningar för att övergripande frågor, som kan vara svåra att lösa inom enskilda detaljplaneområden, kan lösas mer tillfredsställande sett utifrån ett helhetsperspektiv. Samrådsprocessen för ett detaljplanprogram, ger medborgarna en ökad förståelse för att kommunens utveckling i stort och i övergripande frågor. Samrådet för centrala Nacka är ett bra exempel på detta. När det finns ett detaljplanprogram innebär det både en effektivare efterföljande detaljplanläggning och minskade kostnader för utredningar, när ett områdets huvudsakliga struktur ligger klar.

Idag visar den åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för Värmdöleden som genomförs i samarbete med Trafikverket, att det med största sannolikhet blir en annan lösning för trafikplatserna utefter Värmdöleden, än vad som redovisas i planprogrammet. En slutsats som kan dras är därför att åtgärdsvalsstudien borde startats tidigare. Däremot var det riktigt att anta detaljplanprogrammet på våren 2015, eftersom ett antal projekt annars skulle försenats.

När ett projekt pågår så länge som arbetet med centrala Nacka, blir de utredningar och det planarbete som görs oftast inaktuella under arbetets gång. Det gäller särskilt när förutsättningar och målsättningar förändras. Ökade kostnader på grund av att mycket arbete måste göras om, är därför svåra att undvika, men med en tydligare styrning av vilka utredningar som är nödvändiga vid en viss tidpunkt, borde kostnaderna kunna begränsas.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 223

Dnr KFKS 2015/690-253

Ansökan om fastighetsreglering mellan fastigheterna Älta 10:50 och Älta 10:1

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen beslutar att ingå föreslagen överenskommelse om fastighetsreglering mellan del av kommunägda fastigheten Älta 10:1 och fastigheten Älta 10:50.

Ärende

Fastigheten Älta 10:50 förvärvades av Ältabergs Företagshus AB den 16 januari 2015. Fastigheten såldes av Tekno Bygg i Stockholm AB som förvärvade fastigheten av Nacka kommun våren 2013. Fastigheten såldes sedan vidare till Ältabergs Företagshus AB under våren 2015. Del av kommunalägda fastigheten Älta 10:1 som föreslås ska regleras in i fastigheten Älta 10:50 utgör ca 400 kvm. Försäljningspris föreslås uppgå till 1 600 kr/kvm för marktillskottet. Värdering av marken grundar sig på en extern värdering och fastighetsägaren av fastigheten Älta 10:50 har erbjudits att förvärva marken för ett pris om 640 000 kr. Syftet till fastighetsreglering är att uppnå en lämpligare fastighetsindelning i området.

Handlingar i ärendet

Enheten för fastighetsutvecklings tjänsteskrivelse den 21 oktober 2015
Yrkande om fastighetsreglering enligt bifogad överenskommelse. Komplettering av ansökan i AB147710.

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med enheten för fastighetsutvecklings förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-21

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/690-253

Kommunstyrelsen

Ansökan om fastighetsreglering mellan fastigheterna Älta 10:50 och Älta 10:1

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ingå föreslagen överenskommelse om fastighetsreglering mellan del av kommunägda fastigheten Älta 10:1 och fastigheten Älta 10:50.

Sammanfattning

Fastigheten Älta 10:50 förvärvades av Ältabergs Företagshus AB den 16 januari 2015. Fastigheten såldes av Tekno Bygg i Stockholm AB som förvärvade fastigheten av Nacka kommun våren 2013. Fastigheten såldes sedan vidare till Ältabergs Företagshus AB under våren 2015. Del av kommunalägda fastigheten Älta 10:1 som föreslås ska regleras in i fastigheten Älta 10:50 utgör ca 400 kvm. Försäljningspris föreslås uppgå till 1 600 kr/kvm för marktillskottet. Värdering av marken grundar sig på en extern värdering och fastighetsägaren av fastigheten Älta 10:50 har erbjudits att förvärva marken för ett pris om 640 000 kr. Syftet till fastighetsreglering är att uppnå en lämpligare fastighetsindelning i området.

Ärendet

Fastighetsägaren till fastigheten Älta 10:50 har erbjudits att förvärva cirka 400 kvm av kommunalägda fastigheten Älta 10:1. Genom fastighetsregleringen uppnås en lämpligare fastighetsinledning i Ältabergs verksamhetsområde. Fastigheten Älta 10:50 ägs av Ältabergs Företagshus AB, org nr: 556692-6274. Fastighetsägaren förvärvade fastigheten den 16 januari 2015 av tidigare ägare Tekno Bygg i Stockholm AB, org nr: 556644-4113. Fastigheten Älta 10:50 har idag en areal om 1 833 kvm. Den nya arealen efter fastighetsreglering kommer uppgå till cirka 2 233 kvm.

Till grund för föreslagen fastighetsreglering finns ett förslag på överenskommelse om fastighetsreglering mellan Nacka kommun, ägare till fastigheten Älta 10:1, och fastighetsägaren till fastigheten Älta 10:50, se bilaga.

Förslaget ligger sedan till grund för förrättningen och utgör komplettering till pågående förrättning, AB147710, i området. Fastighetsägaren till fastigheten Älta 10:50 står för samtliga förrättningskostnader.

Bilagor

Yrkande om fastighetsreglering enligt bifogad överenskommelse. Komplettering av ansökan i AB147710.

Anna Ahrling
Chef markgruppen
Enheten för fastighetsutveckling

Claes Hielte
Markingenjör
Enheten för fastighetsutveckling

Överenskommelse om fastighetsreglering

Mellan fastighetsägaren till Älta 10:50 (tomt 15), Ältabergs Företagshus AB, org.nr: 556692-6274, och fastighetsägaren till tomt 17 E, Nacka kommun, träffas följande överenskommelse:

Genom fastighetsreglering ska del av tomt 17 E överföras till fastighet Älta 10:50. Området som avses är markerat med rött på bifogad karta. Området som ska överföras utgörs av ca 400 kvm kvartersmark för småindustri, kontor enligt Dp 480. Areauppgifter är preliminära och justering av köpeskilling kan göras efter färdigställd fastighetsreglering. Syftet med regleringen är att uppnå en lämpligare fastighetsindelning mellan industritomterna. Nacka kommun står för risken fram till tillträdesdagen. Fastigheten överläts i befintligt skick.

Fastighetsägaren av Älta 10:50 ska erlägga 640 000 (SEXHUNDRAFYTITUSEN) kronor till fastighetsägaren av tomt 17 E, Nacka kommun.

Ersättningen skall betalas senast en månad efter det att fastighetsregleringen vunnit laga kraft. Om betalning inte erläggs efter en månad ska ränta utgå enligt 6 § räntelagen från förfallodagen till dess att betalning sker.

Denna överenskommelse utgör ansökan om fastighetsreglering. Både tillträdande och frånträdande fastighetsägare biträder här med ansökan.

Området tillträds när fastighetsregleringen har vunnit laga kraft.

Förrättningskostnaderna betalas av ägaren till fastigheten Älta 10:50.

Denna överenskommelse har upprättats i tre likalydande exemplar varav fastighetsägarna har tagit varsitt och ett exemplar har sänt över till Lantmäteriet.

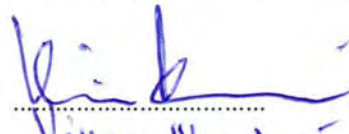
Nacka kommun den

.....

Anna Ahrling
Markchef

Nacka den

2015-10-09

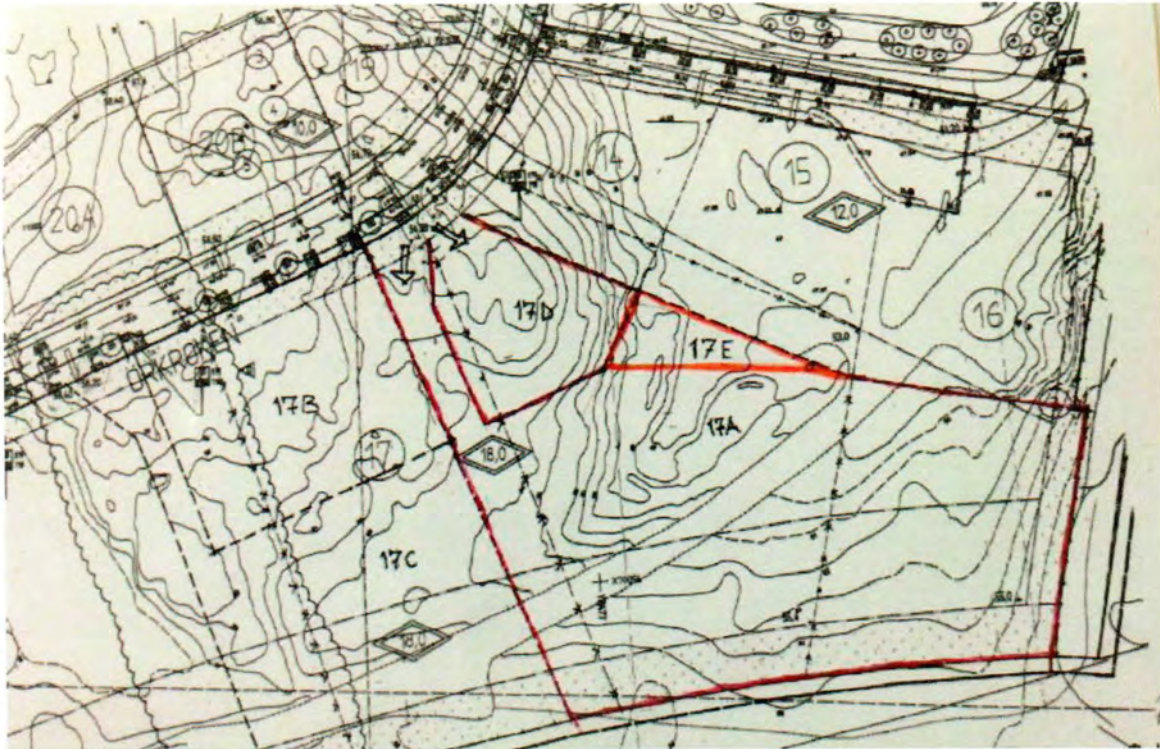

Ältabergs Företagshus AB

F-zl 08-192029

**Yrkande om fastighetsreglering enligt bifogad överenskommelse.
Komplettering av ansökan i AB147710.**

Bilaga 1. Området som ska överlåtas utgörs tomt 17E vilket är rödmarkerat område.

26 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

§ 265

Dnr KFKS 2015/586-001

Utredning om bolag för VA-verksamheten

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade att ärendet bordläggs.

Ärendet

Kommunstyrelsen uppdrog i december 2014 till stadsdirektören att med externt stöd utreda en bolagisering av kommunens VA-verksamhet. Vid en workshop i maj 2015 rekommenderade det externa stödet att en bolagsbildning borde göras, i huvudsak som en förberedelse för regionalt samarbete.

Det regionala samarbetet är redan väl utvecklat där de tunga anläggningarna för dricksvattenproduktion och rening av spillvatten ligger hos externa större huvudmän varifrån Nacka köper tjänster. Regionens tillväxt och krav enligt vattendirektiv med mera gör att dessa tunga anläggningar behöver förnyas. Nacka bidrar till finansiering via avgifter och strategiskt underlag i form av prognoser för kapacitetsbehov. En bolagsbildning i Nacka gagnar inte utvecklingen av det arbetet.

Det inomkommunala distributionsnätet med ledningar, pumpstationer och reservoarer, hanteras av en lokal egen organisation med ramavtalsupphandlade tjänster, främst för schakt och transport. Aktuella frågor för att effektivisera denna del som kommunen styr i egen regi är att söka samarbete kring jour, förrådshållning och kundtjänst.

I stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 7 september 2015 baseras förslag till beslut på att det lokala distributionssystemet även fortsättningsvis bör hanteras i nuvarande form. Fortsatt fokus ska läggas på att kontinuerligt säkerställa att villkoren för VA-verksamheten uppfylls t ex när det gäller särredovisning av ekonomin på ett korrekt sätt och att undersöka möjligheterna att utveckla samarbete med andra kommuner främst vad gäller kundtjänst, jour och förrådshållning.

Handlingar i ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott den 13 oktober 2015 § 151

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 7 september 2015

Kommunstyrelsens arbetsutskott den 15 september 2015 § 133

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

26 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Ärendets tidigare behandling

Beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott den 13 oktober 2015 § 151

Kommunstyrelsens arbetsutskott överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Yrkande

Mats Gerdau (M) yrkade att ärendet bordläggs.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen beslutade i enlighet med Mats Gerdaus yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Utredning om bolag för VA-verksamheten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och beslutar att inte gå vidare med frågan om att bilda bolag för kommunens VA-verksamhet.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen uppdrog i december 2014 till stadsdirektören att med externt stöd utreda en bolagisering av kommunens VA-verksamhet. Vid en workshop i maj 2015 rekommenderade det externa stödet att en bolagsbildning borde göras, i huvudsak som en förberedelse för regionalt samarbete.

Det regionala samarbetet är redan väl utvecklat där de tunga anläggningarna för dricksvattenproduktion och rening av spillvatten ligger hos externa större huvudmän varifrån Nacka köper tjänster. Regionens tillväxt och krav enligt vattendirektiv med mera gör att dessa tunga anläggningar behöver förnyas. Nacka bidrar till finansiering via avgifter och strategiskt underlag i form av prognoser för kapacitetsbehov. En bolagsbildning i Nacka gagnar inte utvecklingen av det arbetet.

Det inomkommunala distributionsnätet med ledningar, pumpstationer och reservoarer, hanteras av en lokal egen organisation med ramavtalsupphandlade tjänster, främst för schakt och transport. Aktuella frågor för att effektivisera denna del som kommunen styr i egen regi är att söka samarbete kring jour, förrådshållning och kundtjänst.

Förslag till beslut baseras på att det lokala distributionssystemet även fortsättningsvis bör hanteras i nuvarande form. Fortsatt fokus ska läggas på att kontinuerligt säkerställa att villkoren för VA-verksamheten uppfylls t ex när det gäller särredovisning av ekonomin på ett korrekt sätt och att undersöka möjligheterna att utveckla samarbete med andra kommuner främst vad gäller kundtjänst, jour och förrådshållning.

Ärendet

Bakgrund

Dokumentet "Utveckling av styrning och ledning för öppenhet och mångfald 2015 – 2016. Förslag till ny inriktning 2015 – 2016 och lägesrapport 2014" presenterades för kommunstyrelsens arbetsutskott den 2 dec 2014. I dokumentet sägs att en extern utredning om att bilda ett VA-bolag ska göras under våren 2015 för genomförande senast 2016. Uppdraget lämnades till konsult i januari 2015 och omfattade i ett första steg att belysa olika aspekter av en eventuell bolagisering och erfarenheter om olika sätt att organisera VA-huvudmannen, främst inom Stockholms-regionen. Rapporten skulle också innehålla en rekommendation om en bolagisering av VA-verksamheten bör göras eller inte. Intervjuer med berörda politiker och tjänstemän genomfördes och frågan stämde av mot Nackas styrmodell och det ekonomiska nuläget och framtidsscenarioer. Dessutom kompletterades utredarna med extern VA-expertis för att bidra med fackspecifika kunskaper om VA-verksamheter generellt. En workshop genomfördes i maj 2015 med i huvudsak de intervjuade personerna där rapporten också presenterades.

Ett regionalt perspektiv

Regional samverkan är en tydlig trend för att möta utmaningarna och konsulten framförde att en bolagisering av VA-verksamheten kan vara ett medel för att bli en tydlig aktör i ett regionalt sammanhang. Det regionala samarbetet är idag omfattande och Nacka försörjs idag med dricksvatten från Stockholm vatten och lämnar spillvatten till Käppalaförbundet och Stockholm vatten. Förhållandena är avtalsreglerade med vattentjänstlagens regelverk som grund. De tunga anläggningarna för att producera dricksvatten och rena spillvatten ligger således redan utanför Nackas organisation. Det som återstår är lokalt distributionsnät med ledningar, reservoarer och pumpstationer. Detta nät används också för transitering av dricksvatten till Värmdö och spillvatten från Stockholm. Den regionala samverkan är sedan lång tid väl utvecklad och en bolagisering torde inte underlätta framtida samarbete så länge dagens struktur är funktionell. De ökade kraven som sannolikt kommer att ställas på vattenproduktion och rening av spillvatten i framtiden bygger redan idag på regional samverkan och storskalighet för att kunna hantera teknik och ekonomi.

Särskild ekonomi och fokuserad styrning

Det finns en pedagogisk utmaning att förklara hur särskiljandet går till mellan taxefinansierade VA-åtgärder och andra åtgärder som är skattefinansierade, främst i samband med exploatering och särskilt i förnyelseområden. Enligt vattentjänstlagen får inte VA-kollektivet bidra till skattefinansierade verksamheter. Däremot är det omvända lagligt möjligt. I Nacka skall varje verksamhet bära sina egna kostnader varför det oavsett externt regelverk ska vara tydlig åtskillnad mellan de olika kollektiverna. En bolagisering gör i sig ingen skillnad i den frågan även om det dels ger ett intryck av tydlig särskiljning dels att man kan anta att styrelseledamöter i ett bolag känner särskilt ansvar att bevaka den frågan.

När gata byggs och VA läggs i väggkroppen sker en schablonfördelning mellan de olika kollektiverna av de åtgärder som inte är specifika för respektive funktion, t ex schaktåtgärder. Material och nedlagda timmar som hör till VA respektive gata särskiljs i redovisningen från början på fakturanivå. I regel är mer än 80 % specificerade åtgärder och mindre än 20 % fördelat enligt schablon. Inget tyder på att den praktiken skulle bli bättre av att VA-verksamheten läggs i bolag. Däremot är det alltid viktigt att följa de regelverk som gäller. Från tjänstemannahåll är upplevelsen att det idag finns ett brett politiskt engagemang från ansvarig nämnds sida kring frågor om funktionalitet och drift av Nackas VA-anläggning, inklusive taxe- och ekonomifrågor.

Upphandlade tjänster och egen regi

Under överskådlig tid bedöms det inte föreligga problem att rekrytera och behålla kompetens inom VA-området som täcker behovet för Nackas anläggningar. Stor del av leveransen sker genom ramavtalsupphandlade företag, främst inom schakt och transport. Den arbetsledande kompetensen med säkerställd lokalkännedom finns emellertid kvar i den egna organisationen. Balansen mellan konkurrens och säkerställd egen kompetens bedöms vara väl avvägd. Arbete pågår dock för att undersöka ett kommunövergripande samarbete kring jour, förrådshållning och kundtjänst, vilket inte kräver någon bolagsbildning.

Balansräkning

Vid bolagsbildning försvinner VA-kollektivets post i balansräkningen och ersätts med aktiekapital. Det blir ingen större skillnad om kommunen äger minst hälften av bolaget då de fördelar som kommunen har vid finansiering kan komma bolaget till godo och därmed VA-kollektivet. Den merkostnad som uppkommer vid bolagisering är administration av bolaget samt att mer personal behövs för att driva frågorna i bolagsform. Mot bakgrund av den relativt låga omslutningen på verksamheten så överväger inte fördelarna med att driva VA i bolagsform.

Konsultens rekommendation

Konsulten rekommenderade en bolagsbildning. Rekommendationen grundades på att Nacka borde söka en mer aktiv roll i ett regionalt samarbete. För att möjliggöra det kan det vara det lämpligt att genomföra en bolagisering av VA-verksamheten. Huvudmannaskapet och ägande av anläggningar och ledningsnät skulle dock bli kvar lokalt medan samverkan i regionen skulle kunna omfatta drift och eventuellt underhåll.

Slutsats och stadsledningskontorets bedömning

Regionens tillväxt och krav enligt vattendirektiv gör att de tunga anläggningarna för vattenproduktion och rening behöver förnyas. Nacka bidrar med finansiering via avgifter och underlag i form av prognoser för kapacitetsbehov. Den projektledning som krävs för dessa projekt ligger hos andra, större huvudmän.

Under utredningens gång har stadsledningskontoret även genomfört en omvärldsanalys genom att lyssna med andra kommuner. De kommuner som har bolagiserat VA-verksamheten har alla någon form av större anläggningar själva eller gemensamt med andra kommuner. Kommuner som inte har egna anläggningar ser inte några fördelar med bolagisering. En slutsats av denna analys är att kommuner som saknar vattenverk eller reningsverk i egen regi eller med andra kommuner inte ser några fördelar med bolagisering.

En bolagsbildning av VA-verksamheten i Nacka bidrar därför inte till bättre utveckling över tid. Det relativt sett enkla och lokala distributionssystemet bör även fortsättningsvis hanteras i nuvarande form.

Fokus kommande år i Nacka bör läggas på att kontinuerligt säkerställa att VA-verksamheten och dess villkor uppfylls, t ex när det gäller särredovisning av ekonomin på ett korrekt sätt och på en framtida utveckling av samarbete mellan kommuner främst vad gäller kundtjänst, jour och förrådshållning.

Skulle det i framtiden bli aktuellt med någon form av större regionalt samarbete där det finns motiv för en bolagisering är det möjligt att genomföra en bolagsbildning och överföra substansen, om inblandade parter då är överens om alla övriga frågor i samarbetet.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör

2015-11-13

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2014/240-241

Kommunstyrelsen

Månadsbokslut för oktober 2015

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar bokslutet för oktober 2015.

Sammanfattning

Det ekonomiskt utfallet för januari-oktober 2015 uppgår till 80 miljoner kronor vilket är 4 miljoner kronor bättre i jämförelse med budget för perioden. Årsprognosen uppgår till 80 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor bättre än årsbudget. Vidare är den sammanlagda årsprognosen för skatteintäkter och utjämning 25 miljoner kronor lägre än budget. Detta kompenseras av utbetalning från Afa försäkring som kommer att ske i slutet av 2015 och av att finansnettot ser ut att ge en positiv avvikelse jämfört med budget. Några nämnder lämnar fortfarande årsprognoser med negativa avvikelser mot budget. Socialnämndens årsprognos är något försämrad och ser ut att bli -15 miljoner kronor. Äldrenämndens årsprognos är också försämrad och uppgår nu till -10 miljoner kronor.

Inga nya mätningar av nyckeltal har skett sedan tertialbokslut 2 och därför kommer detta bokslut endast att redogöra för det ekonomiska läget för kommunen för perioden och en uppdatering av årsprognoser för nämnder och verksamheter.

Ärendet

I ärendet redovisas ekonomiskt utfall för perioden januari-oktober 2015 och den samlade årsprognosen.

Verksamhetsresultaten fortsätter att löpa på enligt plan. Nytt är att en enhet för insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen inom gruppboendestäder och dagliga verksamheter inom LSS har startat den 1 oktober. Den nya verksamheten, som övertagits från landstinget, är helt ny för kommunen och finns inom välfärd samhällsservice. I oktober påbörjades beredskap för start av evakueringsboende inom välfärd samhällsservice. I övrigt så har inga nya mätningar skett sedan tertial 2.

Utfallet för perioden januari-oktober 2015 var 80 miljoner kronor. Det är en positiv avvikelse med 4 miljoner kronor jämfört med budget för perioden.

Verksamhetens intäkter är 90 miljoner kronor högre än budgeterat och 27 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Intäkterna avser olika taxor och avgifter som kommunen tar betalt för sina tjänster till medborgarna. Taxor och avgifter för bygglov, VA och avfall är exempel där intäkterna till kommunen har ökat under 2015. Intäkterna kommer även från olika former av driftbidrag från statliga myndigheter. Från Skolverket avser intäktsökningen fler förstelärartjänster. Flyktningmottagningen har medfört att intäkterna från Migrationsverket har fördubblats jämfört med föregående år och jämfört med budget.

Verksamhetens kostnader är 112 miljoner kronor högre än budget för perioden. Kostnadsökningar finns inom äldrenämndens områden för hemtjänst och särskilt boende. Inom socialnämnden finns högre kostnader för insatser till barn och unga och vuxna inom individ- och familjeomsorgen. Där finns en ökning av antalet ärenden och då ökar även antalet insatser. Kostnaderna för flyktningmottagandet har också ökat markant. Lönekostnader inklusive sociala avgifter är kommunens största utgiftspost. Dessa kostnader avviker med 21 miljoner kronor respektive 24 miljoner kronor mer än budget. Avvikelsen på sociala avgifter beror till viss del på statens höjning av arbetsgivaravgifter för unga, upp till 26 år.

Resultaträkning

Mnkr	Januari-oktober 2015			År 2015		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	887	797	90	1 087	956	131
Verksamhetens kostnader	-4 504	-4 392	-112	-5 454	-5 302	-152
Avskrivningar	-183	-216	32	-221	-256	35
Verksamhetens nettokostnader	-3 800	-3 811	11	-4 588	-4 603	15
Skatteintäkter	3 908	3 909	-1	4 691	4 691	0
Generella statsbidrag och utjämning	-18	5	-23	-20	6	-25
Finansiella intäkter	5	6	-1	16	18	-1
Finansiella kostnader	-16	-33	17	-19	-40	21
Årets resultat	80	76	4	80	72	9

Samlad årsprognos bättre än budget

Den samlade årsprognosen för kommunen uppgår till 80 miljoner kronor. Det är en positiv avvikelse med 9 miljoner kronor jämfört med årsbudgeten och en förbättring med 1 miljon kronor sedan förra årsprognosen som gjordes i september. Resultatförbättringen beror på att nämndernas prognoser har blivit bättre.

I årsprognosen för verksamhetens intäkter finns som tidigare en engångsintäkt på 22 miljoner kronor. Afa försäkring har beslutat att återbetala de sjukförsäkringspremier som kommunerna inbetalade under 2004.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och utjämning visar för perioden januari till oktober ett underskott jämfört med budget med 24 miljoner kronor. I detta resultat ligger en beräknad negativ slutavräkning för 2014 på ca 4 miljoner kronor. Årsprognosen visar på ett underskott om totalt -25 miljoner kronor. Det är oförändrat jämfört med prognosen i septemberboks slutet.

Årsprognosen för skatteintäkterna är i enlighet med budget. Dock finns både positiva och negativa avvikelser inom posten. Dels en ökning med anledning av fler invånare än beräknat 1 november 2014, dels av en minskning för en beräknad negativ skatteavräkning för inkomståret 2014 samt en svagt negativ prognos även för inkomståret 2015.

I underskottet från generella statsbidrag och utjämning m.m. (-25 miljoner kronor) finns ett statsbidrag om +7 miljoner kronor i och med att nedsättningen av sociala avgifter för unga slopades (beslut i juni i riksdagen). Statsbidraget avser perioden augusti-december och är en kompensation för ökade arbetsavgifter för anställda i åldern 18-26. Resterande avvikelse för året på -32 miljoner kronor beror till största del på ökad inkomstutjämningsavgift och regleringsavgift. När våra skatteintäkter ökar så ökar också inkomstutjämningsavgiften. Fler invånare tillsammans med att bidraget per invånare är något högre än budgeterat, ger ett underskott för inkomstutjämningsavgiften på -17 miljoner kronor. Regleringsavgiften avviker med drygt -12 miljoner kronor jämfört med budget, vilket till största del beror på att statsbidragen sänktes för höjt grundavdrag för pensionärer.

Finansiella intäkter och kostnader

Utfallet för finansiella kostnader är 17 miljoner kronor lägre än budgeterat. Detta beror på den låga skuldsättningen. Låneskulden uppgår till 700 miljoner kronor. Ränteintäkterna är något lägre än budget. Årsprognosen indikerar fortfarande på att finansnettot hamnar kring 3 miljoner kronor vilket är 19 miljoner kronor lägre än budget.

Utfall och årsprognos för verksamheter och nämnder

För perioden januari – oktober redovisar de flesta nämnder en positiv avvikelse mot budget eller utfall enligt budget. Det finns dock fortfarande negativa avvikelser inom socialnämnden och äldre- och vårdnämnden och vid senaste prognosuppdateringen har även kulturnämnden lämnat en negativ årsprognos. Det finns positiva och negativa prognosförändringar inom flera nämnder och verksamheter men totalt sett har prognoserna för nämnderna förbättrats med 1 miljon kronor sedan förra prognosen. Nedan presenteras en kort beskrivning av läget inom respektive nämnd eller verksamhet.

Utfall och årsprognos för verksamheter och nämnder					
Mnkr		Utfall 2015-10	Budget 2015-10	Avvik- else	Prognos avvikelse för helåret
Kommunstyrelsen totalt	●	-74	-90	16	12
Stadsledning & stödenheter (KS)	▲	-77	-73	-4	-2
Lokalenheten (KS)	▲	28	30	-2	-4
Fastighetsutveckling (KS)	●	4	4	-1	3
M&H enheter (KS)	●	-20	0	-20	2
Välfärd skola (KS)	●	14	-2	16	2
Välfärd samhällsservice (KS)	●	4	-1	5	0
Arbets- och företagsnämnden	●	-138	-140	2	2
Fritidsnämnden	●	-118	-119	1	2
Kulturnämnden	▲	-109	-108	-1	-1
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	●	-25	-25	1	0
Natur- och trafiknämnden	●	-133	-157	24	10
Socialnämnden	▲	-551	-547	-4	-15
Södertörnsbrandförsvaret	●	-31	-30	-1	0
Utbildningsnämnden	●	-2 065	-2 073	7	0
Äldre- och vårdnämnden	▲	-562	-552	-9	-10
Överförmyndarnämnden	●	-7	-6	0	0
Finansförvaltningen	●	3 893	3 925	-32	9
Summa Nacka kommun	●	80	76	4	9

● Årsprognos i linje med budget
 ▲ Negativ årsprognos jfr budget

Det sammantagna ekonomiska utfallet för kommunstyrelsen för perioden är en positiv budgetavvikelse på 16 miljoner kronor. Prognosen för helåret är en positiv avvikelse på 12 miljoner kronor. Lokalenheten förbättrar sin årsprognos med 0,5 miljoner kronor. Enheten för fastighetsutveckling försämrar sin årsprognos med 1 miljon kronor vilket beror på att prognosen för intäkterna för tomträttsavgifter ser ut att bli lägre än tidigare prognoser. Stödenheterna lämnar fortfarande sammantaget en negativ årsprognos på -2,4 miljoner kronor, vilket bl.a. beror på överprövade upphandlingar och ökade kostnader i samband

med byte av IT-leverantör. De flesta myndighets- och huvudmannaenheter redovisar ett resultat och prognos i nivå med budget. Prognostiserat överskott finns inom bygglovenheten som har högre intäkter på grund av ett ökat antal ärenden samt inom utbildningsenheten.

I budget för 2015 fanns avsatt 11 miljoner kronor för uppräknig av kostnader för kommande tunnelbanan till Nacka där avsättning på 850 miljoner kronor gjordes under 2014. Uppräknig på avsatta medel ska årligen göras med förändringen av KPI. Under 2015 har dock KPI förändringen varit negativ och därför får vi en positiv avvikelse mot budget på 11 miljoner kronor för medfinansiering av tunnelbana.

Välfärd samhällsservice (inom kommunstyrelsen) har ett utfall för perioden som är 5 miljoner kronor bättre än budget. Produktionsområdet prognostiserar ett resultat i enlighet med budget vilket är en förbättring med 2 miljoner kronor jämfört med prognosen i månadsbokslutet för september. Prognosförbättringen beror på att Nacka kulturcentrum fått lägre hyreskostnader, då en gammal hyrestvist äntligen är löst. Underskott för daglig verksamhet inom Omsorgen kvarstår. Verksamheten har granskats av utomstående konsulter, PWC. Utredningen är nu klar och planering av åtgärder pågår. Åtgärderna syftar främst till att kraftigt minska antalet platser i daglig verksamhet, vilket innebär driftsinskränkning på personalsidan och avveckling av lokaler. Detta väntas få effekt under 2016.

Välfärd skola har en positiv avvikelse för perioden på 16 miljoner kronor. Något lägre förväntade kostnadsökningar i slutet av året leder till att årsprognosen förbättrats till en positiv avvikelse på 2 miljoner kronor.

Arbets- och företagsnämndens utfall för perioden är ett överskott på 2 miljoner kronor. Det prognostiserade överskottet på 1,7 miljoner kronor kvarstår från förra månaden.

Kulturnämnden har en negativ avvikelse mot budget för perioden som uppgår till 1 miljon kronor. Årsprognosen indikerar därför på ett negativt utfall på 1 miljon kronor. Avvikelsen beror på en ökad efterfrågan inom musikskolan.

Fritidsnämndens utfall för perioden försätter att vara positiv i förhållande till budget. Årsprognosen ändras därför till en positiv avvikelse mot budget på 1,5 miljoner kronor. Resultatförbättringen beror på högre intäkter samt lägre hyreskostnader för Nacka sportcenter.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har ett utfall för perioden som är fortsatt positivt och årsprognosen kvarstår som oförändrad i förhållande till budget.

Natur- och trafiknämndens årsprognos förbättras till ett överskott på 10 miljoner kronor. Det prognostiserade överskottet finns inom de avgiftsfinansierade delarna inom VA på 6

miljoner kronor samt 4 miljoner kronor inom Avfall. Inom båda verksamheterna finns tidigare års underskott att återställa. Årsprognosen för gata, väg och park kvarstår i enlighet med budget. För perioden finns överskott för vinterunderhållet som kan bli bättre eller sämre beroende på vädret årets sista månader.

Socialnämndens utfall för perioden uppgår till -4 miljoner kronor i förhållande till periodens budget. Årsprognosen på -15 miljoner kronor är en försämring jämfört med årsprognosen i september med 2 miljoner kronor. Det befarade underskottet inom individ- och familjeomsorgen av barn och unga fortsätter att öka. Det är ett fortsatt högt inflöde av ärenden vad gäller barn. Övriga delar av underskottet avser som tidigare rapporterats kostnader för individ- och familjeomsorgen för vuxna samt ökade kostnader inom LSS och driftkostnader för verksamhetssystemet Pulsen combine.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett resultat som är i linje med budget. Det är en liten försämring med 0,4 miljoner kronor sedan prognosen i september. Inom nämnden finns avvikelser som exempelvis att det är färre barn i förskolan och att antalet äldre elever inom gymnasieskolan är fler än budgeterat.

Äldrenämndens utfall för perioden uppgår till -9 miljoner kronor jämfört med budget för perioden. Årsprognosen uppgår till -10 miljoner kronor. Det är en försämring med 2 miljoner jämfört med förra årsprognosen. Det befarade underskottet som finns inom särskilt boende har ökat och det finns fortfarande osäkerhet kring antalet boendeplatser där direktupphandling sker. Det råder brist på platser inom exempelvis demensvården och där får man om behov uppstår direktupphandla extra platser. I övrigt har det befarade underskottet inom hemtjänsten också ökat på grund av fler kunder.

Investeringsverksamheten

Utfallet för nettoinvesteringarna uppgår till 295 miljoner kronor efter tio månader. Motsvarande period föregående år uppgick nettoinvesteringarna totalt för kommunen till 426 miljoner kronor.

Utgifterna för investeringar uppgår per sista oktober till 544 miljoner kronor och utfallet på inkomsterna är 249 miljoner kronor vilket ger nettoinvesteringar på 295 miljoner kronor. Det låga investeringsnettot beror på att inkomsterna i år är högre än beräknad inom exploateringsverksamheten. Enheten har förbättrat sina faktureringsrutiner så att gatukostnadsersättningarna inte har så stora eftersläpningar som varit fallet tidigare år. Ett stort investeringsbidrag har erhållits från exploitören på Kvarnholmen för Kvarnholmsförbindelsen.

Årsprognosen beräknas efter nämndernas revidering till 486 miljoner kronor att jämföra med nettoutfallet för helåret 2014 som uppgick till 597 miljoner kronor. Ett antal projekt har försenats av olika anledningar tex ombyggnad Myrsjöskolan , VA-ledningar samt tvärbanan.

Stora investeringar under 2015

Det största investeringarna under 2015 finns inom exploatering, fastighet och natur- och trafiknämnden enligt nedanstående tabell.

Stora nettoinvesteringar 2015-10 (Mnkr)	
Älgö	55
Kvarnholmsförbindelse	30
Lots Galärvägen ny förskola	-32
Återuppbyggnad av Långsjöns förskola	-23
Ombyggnad Kvarnholmsvägen	-19
Konstruktionsbyggnader	-18
Ny påfartsramp Skurubron	-17
Reinvestering vägnät	-15
Tillbyggnad Östervik åvc	-14
Reinvestering ledningsnät VA	-12
Överdäckning väg 222	-10
Myrsjöskolan ombyggnad kök	-10

Samlad bedömning av det ekonomiska läget

Det ekonomiska läget fortsätter att förbättras och prognosen för helåret är nu 9 miljoner kronor bättre än budget. De allra flesta nämnder lämnar årsprognoser som ligger i linje med budget eller med mindre avvikelser. Den ökande inströmningen av ärenden inom individ- och familjeomsorgen och svårigheterna att få en ekonomi i balans inom dessa områden är dock fortsatt oroande.

Låneskulden fortsätter att ligga på en låg nivå, 700 miljoner kronor, vilket till och med är lägre än vid ingången av året. Detta skapar goda förutsättningar i ett läge när stora investeringar ligger framför oss.

Det som drar ner den samlade bilden av kommunens ekonomi är att resultatet fortfarande är för lågt för att kunna anses vara en långsiktigt hållbar resultatnivå. Resultatet behöver komma upp till kring 125 miljoner kronor för att nå kommunens mål att nettokostnadsandelen ska vara lägre än 97,5 procent. För detta krävs fortsatta prioriteringar och effektiviseringar.

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 165

KFKS 2015/173-040

Beslutsattestanter år 2016 för kommunstyrelsen

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

1. Kommunstyrelsen utser stadsdirektör Lena Dahlstedt, ekonomidirektör Eva Olin och administrativ direktör Mats Bohman, var för sig, att vara beslutsattestant för kommunens samtliga ansvar. Under stadsdirektörens frånvaro följer dennes beslutsattesträtt till tillförordnad stadsdirektör.
2. Kommunstyrelsen utser stadsdirektör Lena Dahlstedt att vara beslutsattestant för kommunens tillgångs- och skuldkonton. Kommunstyrelsen delegerar till stadsdirektören att besluta om förändring av beslutsattestanter för kommunens tillgångs- och skuldkonton. Stadsdirektörens beslut ska anmälas till kommunstyrelsen.
3. Kommunstyrelsen utser ordinarie beslutsattestanter inom respektive ansvarsområde enligt tabell 1 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse. Ordinarie beslutsattestant har rätt att vidaredelegera beslutanderätten inom sitt ansvarsområde. Delegationsbesluten ska anmälas till kommunstyrelsen.
4. Kommunstyrelsen utser attestanter med ersättare för behörighet/slutregistrering/utbetalning enligt tabell 2 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse.
5. Kommunstyrelsen beslutar om behörigheter avseende plusgirouttag, undertecknande av mervärdeskattedeklaration samt kommunens låncertifikat enligt tabell 3 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse.

Ärende

Enligt kommunens redovisningsreglemente ska nämnderna varje år fatta beslut om attesträtt för beslut/behörighet/slutregistrering/utbetalning samt vid behov om ersättare för dessa.

Handlingar i ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 15 oktober 2015
I tjänsteskrivelsen bilaga med tabell 1-3

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Beslutsattestanter år 2016 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen utser stadsdirektör Lena Dahlstedt, ekonomidirektör Eva Olin och administrativ direktör Mats Bohman, var för sig, att vara beslutsattestant för kommunens samtliga ansvar. Under stadsdirektörens frånvaro följer dennes beslutsattesträtt till tillförordnad stadsdirektör.
2. Kommunstyrelsen utser stadsdirektör Lena Dahlstedt att vara beslutsattestant för kommunens tillgångs- och skuldkonton. Kommunstyrelsen delegerar till stadsdirektören att besluta om förändring av beslutsattestanter för kommunens tillgångs- och skuldkonton. Stadsdirektörens beslut ska anmälas till kommunstyrelsen.
3. Kommunstyrelsen utser ordinarie beslutsattestanter inom respektive ansvarsområde enligt tabell 1 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse. Ordinarie beslutsattestant har rätt att vidaredelegera beslutanderätten inom sitt ansvarsområde. Delegationsbesluten ska anmälas till kommunstyrelsen.
4. Kommunstyrelsen utser attestanter med ersättare för behörighet/slutregistrering/ utbetalning enligt tabell 2 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse.
5. Kommunstyrelsen beslutar om behörigheter avseende plusgirouttag, undertecknande av mervärdeskattedecklaration samt kommunens låncertifikat enligt tabell 3 i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse.

Ärendet

Enligt kommunens redovisningsreglemente ska nämnderna varje år fatta beslut om attesträtt för beslut/behörighet/slutregistrering/utbetalning samt vid behov om ersättare för dessa.

Bilagor

Tabell 1-3

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Eva Olin
Ekonomidirektör
Stadsledningskontoret

Bilaga I Tabeller I-3

Tabell 1 Ordinarie beslutsattester för kommunstyrelsen 2016

Ansvar	Beskrivning	Gäller		Namn	Befattning	Anvld
		PA	EK			
alla	Stadsledningskontoret	x	x	Lena Dahlstedt	Stadsdirektör	lendah
alla	Stadsledningskontoret	x	x	Eva Olin	Ekonomidirektör	evol
Alla	Stadsledningskontoret	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
I0xxx	Kommunfullmäktige	x	x	Helena Meier	Stadsjurist	hlm
I10xx	Kommunstyrelsen	x	x	Helena Meier	Stadsjurist	hlm
I1005	Miljömålskommittén	x	x	Klara Palmberg Broryd	Strategi- och förnyelsedirektör	klapal
I1006	Mångfaldskommittén	x	x	Elisabeth Carle	Personaldirektör	ece
I12xx	Valnämnden	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
18500	Brandförsvaret		x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
20000	Stadsledningskontoret	x	x	Lena Dahlstedt	Stadsdirektör	lendah
20015	Förnyelseenheten	x	x	Klara Palmberg-Broryd	Strategi- och förnyelsedirektör	klapal
20020	Inköpsenheten	x	x	Eva Olin	Ekonomidirektör	evaoli
20029	Controllerenheten	x	x	Eva Olin	Ekonomidirektör	evaoli
20030	Redovisningsenheten	x	x	Eva Olin	Ekonomidirektör	evaoli
20035	Juridik- och kansliheten	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
2004x	IT-enheten	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
2006x	Personalenheten	x	x	Elisabeth Carle	Personaldirektör	ece
20070	Kommunikationsenheten	x	x	Mats Bohman	Tf kommunikationsdirektör	Mbn
2008x	Serviceenheten	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	Mbn
20090	Näringsliv	x	x	Anders Börjesson	Näringslivsdirektör	Adbo
201xx	Fastighetsprocessen	x	x	Jenny Asmundsson	Fastighetsdirektör	jenasm
20901	Finansförvaltning	x	x	Eva Olin	Ekonomidirektör	evaoli
20902	Personalförvaltning	x	x	Elisabeth Carle	Personaldirektör	Ece
20903	Personalförvaltning avveckling	x	x	Elisabeth Carle	Personaldirektör	ece
21xxx	Sociala processen	x	x	Anders Fredriksson	Social- och äldre direktör	Afn
21xxx	Äldreprocessen	x	x	Anders Fredriksson	Social- och äldre direktör	Afn
22xxx	Utbildningsprocessen	x	x	Susanne Nord	Utbildningsdirektör	sussjo
23xxx	Natur- och trafikprocessen	x	x	Dag Björklund	Natur- och trafikdirektör	dagbo
24xxx	Stadsutvecklingsprocessen	x	x	Gunilla Glantz	Stadsbyggnadsdirektör	gungla
25xxx	Arbets- och företagsprocessen	x	x	Malin Westerback	Arbetsmarknadsdirektör	mawt

27100	Kontaktcenter	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
29000	Överförmyndarprocessen	x	x	Mats Bohman	Administrativ direktör	mbn
50000-52999	Välfärd skola	x	x	Einar Fransson	Produktionsdirektör	einfrac
57xxx 51643	Välfärd samhällsservice	x	x	Anette Böe	Produktionsdirektör	abe

Tabell 2) Attestanter för behörighet/ slutregistrering/ utbetalning 2016 och för samtliga ansvar

Kontrollfunktion	Gäller	Namn	Befattning	Anvld
	EK			
Behörighetsattestant	x	Malin Sjögren	Ekonomihandläggare	malsjo
Behörighetsattestant	x	Britt Flemström	Ekonomihandläggare	Bfm
Slutregistreringsattestant	x	Birgitta Sjögren	Controller	Bsn
Slutregistreringsattestant	x	Ulf Jacobsson	Systemutvecklare	Ulfjac
Slutregistreringsattestant	x	Jenny Broberg	Ekonom	Jnek
Slutregistreringsattestant	x	Bengt Häll	Controller	Beha
Slutregistreringsattestant internfakturor	x	Malin Sjögren	Ekonomihandläggare	malsjo
Utbetalningsattestant	x	Henrik Lundström	Redovisningsekonom	henlun
Utbetalningsattestant	x	Britt Flemström	Ekonomihandläggare	Bfm
Utbetalningsattestant	x	Malin Sjögren	Ekonomihandläggare	malsjo

Tabell 3) Behörigheter avseende plusgirouttag, undertecknande av mervärdeskattedeclaration

Behörighet att underteckna uttag från kommunens plusgiroräkningar			
A. Två i förening av nedanstående anställda	Befattning	B. Eller i förening med endera	Befattning
Mats Gerdau	Ordförande kommunstyrelsen	Britt Flemström	Ekonomihandläggare
Lena Dahlstedt	Stadsdirektör	Malin Sjögren	Ekonomihandläggare
Eva Olin	Ekonomidirektör		
Maria Andersson	Enhetschef controllerenheten		
Henrik Lundström	Redovisningsekonom		
Bengt Häll	Controller		
Ulf Jacobsson	Systemutvecklare		

Behörighet att underteckna kommunens deklARATIONER avseende mervärdesskatt	
Två i förening av nedanstående anställda	Befattning
Malin Sjögren	Ekonomihandläggare
Henrik Lundström	Redovisningsekonom
Bengt Häll	Controller
Maria Karlsson	Redovisningsansvarig
Ulf Jacobsson	Systemutvecklare

Behörighet att överföra medel mellan kommunens konton avseende kommunens certifikatprogram	
Två i förening av nedanstående anställda	Befattning
Britt Flemström	Ekonomihandläggare
Bengt Häll	Controller
Henrik Lundström	Redovisningsekonom
Ulf Jacobsson	Systemutvecklare
Malin Sjögren	Ekonomihandläggare

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 166

KFKS 2015/709-007

En utvecklad internrevision

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Ärende

För att stödja kommunens arbete med att utveckla det kommunala uppdraget när kommunen växer och fler människor ska ta del av kommunens verksamheter, behöver internrevisionen utvecklas. I detta ärende redovisas grunderna för en utvecklad internrevision.

Handlingar i ärendet

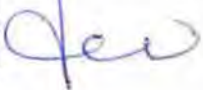
Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 30 oktober 2015

Yrkanden

Khashayar Farmanbar (S) yrkade att arbetsutskottet skulle överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med Khashayar Farmanbars yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-30

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/709-007

Kommunstyrelsens arbetsutskott

En utvecklad internrevision

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen till protokollet.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 2 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning

För att stödja kommunens arbete med att utveckla det kommunala uppdraget när kommunen växer och fler människor ska ta del av kommunens verksamheter, behöver internrevisionen utvecklas. I detta ärende redovisas grunderna för en utvecklad internrevision.

Ärendet

Nacka kommuns verksamhet växer och kommunen står inför en omfattande utbyggnad främst på västra Sicklaön men även i övriga delar av kommunen. Kommunens grundläggande värdering och styrprincipen om att ansvar ska tas så nära dem som berörs av den kommunala verksamheten som möjligt, blir absoluta förutsättningar för en effektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet i alla delar.

Att bygga styrningen på förtroende och delegerat ansvar kräver en utvecklad internrevision. Nämnderna ansvarar för att ha intern kontroll men i kommunstyrelsens ansvar att ha uppsikt ingår att genom internrevision säkerställa att den interna kontrollen fungerar och är korrekt i förhållande till respektive nämnds ansvar.

Kommunstyrelsen behöver bygga upp en internrevision som uppfyller följande mål.
Genom internrevisionen säkerställer kommunstyrelsen att nämndernas interna kontroll understödjer effektivitet i nämndernas verksamhet och förebygger brister.

Detta ställer följande krav på internrevisionen.

- Internrevisionen fokuserar på effektiviteten i avvägningen ekonomi och kvalitet.

- Internrevisionen utgår från ett övergripande perspektiv på den kommunala verksamheten och granskar hur nämnderna tar ansvar för sin verksamhet i förhållande till den gemensamma nyttan.
- Internrevisionen granskar löpande förutsättningarna för att den grundläggande kontrollen i form av attestrutiner, inköpssystem med befogenheter att göra inköp och rätt att göra upphandlingar, upprätthålls.

Baserat på ovanstående kommer rekrytering av ny internrevisor att ske. Vid rekrytering av internrevisor ställs följande kompetenskrav.

- Högskoleexamen i ekonomi med inriktning på revision
- Mångårig erfarenhet av ekonomiskt arbete/revision i stora organisationer
- Dokumenterad förmåga att revidera verksamhet och ekonomi i syfte att identifiera brister i effektivitet.

Ekonomiska konsekvenser

Det finns ekonomiska konsekvenser av att utveckla internrevisionen i det att den ska bidra till en mer effektiv verksamhet. Det är dock i nuläget inte fruktbart för ärendet att göra de omfattande hypotetiska beräkningar som en redovisning av ekonomiska konsekvenser skulle förutsätta.

Konsekvenser för barn

Att kommunens verksamhet är effektiv, bedrivs rättssäkert, att betalningar är korrekta och inga oegentligheter förekommer, medför att skattepengarna används rätt och att barn får den verksamhet som kommunen ska ordna enligt lag eller beslut i kommunfullmäktige. För barn är det bra med en internrevision som understöder att kommunen gör det den ska och det på rätt sätt.

Helena Meier
Stadsjurist
Stadsledningskontoret

Kristina Himmelstrand
Chef juridik- och kanslienheten

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 224

Dnr KFKS 2015/607-501

Teknisk justering av länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025 för Stockholms län

Yttrande till länsstyrelsen

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutar om följande justering av yttrandet.

”Fördröjning av Saltsjöbanans 12-minuterstrafik är höst olycklig. Nacka kommun planerar ökat bostadsbyggande runt både Fisksätra och Saltsjöbadens Centrum. Ökade kapacitet i kollektivtrafiken är nödvändig för att klara tillväxten och befolkningsökningen.

För att uppmuntra ökat resande....”

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen antar föreslaget justerat yttrande.

Ärende

Om en väsentlig avvikelse behöver göras i fråga om innehållet i en fastställd länsplan ska länsstyrelsen ändra den. Länsstyrelsen avser nu att göra en teknisk justering av ”Länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025”. Det innebär en anpassning av planen till faktiska förhållanden, inte en prövning av alla ingående projekt eller tillägg av projekt. Ändringar har gjorts för kostnader och tidplaner, ekonomisk fördelning, trängselskattefinansiering och uppdaterade objektsbeskrivningar. De åtgärder som huvudsakligen påverkas i Nacka är att ytterligare medel har tilldelats Ältastråket för cykel, tidsförskjutning av upprustningen av delar av Saltsjöbanan samt ökade kostnader för nya Skurubron. Skurubrons ökade kostnader påverkar tiden för uttag av brukaravgifter.

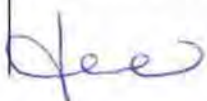
Handlingar i ärendet

Trafikenhetens tjänsteskrivelse den 20 oktober 20165

Förslag till yttrande

Yrkanden

Cathrin Bergenstråhle (M) yrkade, med instämmande av Hans Peters (C), Gunilla Grudevall-Steen (FP), Helena Westerling (S) och Anders Tiger (KD), bifall till trafikenhetens förslag med följande tillägg i sista stycket på första sidan:

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

3 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

”Fördröjning av Saltsjöbanans 12-minuterstrafik är höst olycklig. *Nacka kommun planerar ökat bostadsbyggande runt både Fisksätra och Saltsjöbadens Centrum. Ökade kapacitet i kollektivtrafiken är nödvändig för att klara tillväxten och befolkningsökningen.*
För att uppmuntra ökat resande....”

Beslutgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med Cathrin Bergensträhles yrkande.

Protokollsanteckningar

Sidney Holm (MP) lät anteckna följande för Miljöpartiets stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”I justeringen av länsplanen aviseras en kostnadshöjning på 81 miljoner kronor för byggandet av nya Skurubron. En av de främsta anledningarna uppges vara ökade stålpriser vilket inte stämmer. Stålpriserna är idag lägre än vad de var när avtalet om ny Skurubro tecknades. Marknadspotentialen på armeringsjärn har sjunkit under en längre tid och har i år varit de lägsta på tolv år. Så sent som förra veckan kom dessutom en rapport från det globala kreditvärderingsinstitutet Moody’s där det förutspås fortsatt sjunkande stålpriser under de kommande åren.

Detta bör påpekas i kommunstyrelsens remissvar och vi borde också kräva ut beräkningsunderlaget för prisjusteringen. Kostnadsökningen i sig leder inte till högre kostnader för kommunen eftersom den enligt gällande avtal lämpas över på de medborgare som av någon anledning behöver ta sig över Skurusundet med egen bil.

Miljöpartiet anser att kommunen behöver ta upp diskussioner med Trafikverket om finansieringslösningen för nya Skurubron. Den nuvarande finansieringslösningen i sig är kostnadsdrivande och riskerar leda till att prislappen på bron blir dubbelt så hög för våra medborgare än vad som ursprungligen beräknats.”

Kaj Nyman (S) lät anteckna följande för Socialdemokraternas stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”Det är ytterst beklagligt att den styrande alliansminoriteten i landstinget inte har sådan ordning på ekonomin att den redan beslutade ombyggnaden av Saltsjöbanan med två mötesspår måste avbrytas. Vad vi förstår utgör merkostnaden för denna åtgärd en relativt liten del av kostnaden för den totala upprustningen av Saltsjöbanan och de två mötesspårerna hade inneburit att man kunnat övergå till 12-minuterstrafik och därmed öka banans kapacitet avsevärt. Detta inte minst viktigt då kommunen planerar för fler bostäder såväl i Fisksätra som i Saltsjöbaden.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Teknisk justering av länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025 för Stockholms län

Yttrande till länsstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande.

Sammanfattning

Om en väsentlig avvikelse behöver göras i fråga om innehållet i en fastställd länsplan ska länsstyrelsen ändra den. Länsstyrelsen avser nu att göra en teknisk justering av "Länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025". Det innebär en anpassning av planen till faktiska förhållanden, inte en prövning av alla ingående projekt eller tillägg av projekt. Ändringar har gjorts för kostnader och tidplaner, ekonomisk fördelning, trängselskattefinansiering och uppdaterade objektsbeskrivningar. De åtgärder som huvudsakligen påverkas i Nacka är att ytterligare medel har tilldelats Ältastråket för cykel, tidsförskjutning av upprustningen av delar av Saltsjöbanan samt ökade kostnader för nya Skurubron. Skurubrons ökade kostnader påverkar tiden för uttag av brukaravgifter.

Ärendet

Länsstyrelsen avser göra en teknisk justering av Länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025. Det innebär en anpassning av planen till faktiska förhållanden, inte en prövning av alla ingående projekt. Gällande länsplan finns på Länsstyrelsens hemsida:

<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/publikationer/2014/Pages/lansplan-forregional-transportinfrastruktur-i-stockholms-lan-2014-2025.aspx>.

Enligt Förordning (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur ansvarar Länsstyrelsen för framtagandet av planen. Den ska vara till ledning för fördelning av medel för investeringar och förbättringsåtgärder. Om en väsentlig avvikelse behöver göras i fråga om innehållet i en fastställd länsplan, ska Länsstyrelsen ändra den. Innan beslut om ändring av en plan fattas ska yttrande inhämtas från kommuner, Landstinget och andra berörda myndigheter. Enligt Förordning (2009:237) om statlig medfinansiering till vissa regionala

kollektivtrafikanläggningar får länsplanen medfinansiera bland annat byggande av väg- och spåranläggningar för regional kollektivtrafik. Trafikverket ansvarar för genomförandet av länsplanen och Landstinget mottar stor statlig medfinansiering från länsplanen för sina investeringar. Båda parter har aviserat sådana ändringar i tid och kostnad att Länsstyrelsen anser det vara väsentlig avvikelse. I länsplanen redovisas också åtgärder på länsvägnätet som finansieras via trängselskatt. Även dessa har setts över. Länsstyrelsen har därför begärt in underlag från Trafikverket och Landstinget avseende uppdaterade kostnader och tidplaner för länsplanens objekt.

Ändringar har gjorts avseende kostnader och tidplaner för ett antal objekt. Länsstyrelsen anser att dessa förändringar inte ändrar beskrivna effekter av länsplanen och gör därför ingen ny konsekvensbeskrivning i samband med justering. De objekt som Nacka kommun berörs direkt av framgår i tabell 1.

Namn (de objekt som inte berör Nacka har tagits bort från tabellen)	Ändrad byggstart (år)	Ändrat färdig- ställande (år)	Ändrad kostnad (mnkr)	Övrigt
LÄNSPLAN				
260 Ältastråket Cykelsatsning Södertörn	+ 2	+ 3	+ 35	Tidigare kostnad räknad på schablon, hänsyn ej tagen till intrång i fastigheter och känsliga miljöer.
Tvårspårväg Ost, modernisering av Saltsjöbanan och tvärbana till Sickla		+ 4		Tidsförskjutningen avser mötes-spår på Saltsjöbanan som möjliggör tätare trafik.
Slussen bussterminal	+ 4	+ 4		Kostnadsändringar påverkar inte länsplanens medfinansiering.
Skillnad (för samtliga objekt) i total kostnad jämfört med gällande plan			- 68	Totalt frigörs 68 miljoner kronor i länsplanen. Dessa fördelas 50 miljoner statlig medfinansiering till Slussen och 18 miljoner till åtgärdsområde cykel
TRÄNGSELSKATT				
222 Kvarnholmen trafikplats	+ 1	+ 1		
222 Skurubron	+ 3	+ 4	+ 81	Successiv kalkyl visar kostnadsökningar för nya bron, främst p g a ökade stålpriser, dyrare marklösen, större omfattning av bulleråtgärder och ytterligare kostnader för vattenverksamhet. Tidigare anslaget via Nationella planens drift- och underhållsbudget får inte användas i samma utsträckning som tänkt. Förutom ökade anslag för trängselskatten ökar tiden för uttag av brukaravgifter. Fördelning mellan trängselskatt och brukaravgifter är reglerat i avtal.
Skillnad (för samtliga objekt) i total kostnad jämfört med gällande plan:			0	

Tabell 1 (Källa: Del från den aktuella remissen)

Ny föreslagen ekonomisk fördelning

Inom länsplanens ram har, vilket framgår i tabellen ovan, 68 miljoner kronor frigjorts. Av dessa fördelas 50 miljoner till ökad statlig medfinansiering av Slussen bussterminal i enlighet med tidigare avsiktsförklaring. Övriga 18 miljoner tillförs åtgärdsområde cykel.

Trängselskattefinansiering

Länsstyrelsen har justerat länsplanen samt åtgärder finansierade med trängselskatt, de som påverkas i Nacka framgår i tabell 2.

Länsplan för Stockholms län 2014-2025	Kostnad under planperioden (mkr, prisnivå 2013)															
	Total kostnad 2014-2025	Övrig finansiering	Kostnad i länsplan	Procent av länsplaneramen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tvårsparväg Ost, modernis. av SB och tvärbana till Sickla	1 671	1 260	411	4,7%	100	120	101	90								
Tvärsparväg Ost, Nationell plan		399					189	210								
Tvärsparväg Ost, Nacka kommun		40					40									
Tvärsparväg Ost, Landstinget		821				106	163	142	73	11	180	146				
Tvårsparväg Kista	2 957	2 366	591	6,8%				129			140	197	125			

Trängselskatteobjekten på länsvägnätet i Stockholms län 2014-2025	Kostnad under planperioden (mkr, prisnivå 2013)														
	Total kostnad 2014-2025	Övrig finansiering	Kostnad trängselskatt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Statliga vägar	5 260	1 532	3 728	140	87	213	614	987	583	509	287	233	75	0	0
222 Kvarnholmen tpl	69	49	20	3	1	8	6	2							
222 Kvarnholmen tpl, Nacka kommun		49			2	20	27								
222 Mölnvik-Ålstäket	284		284	1	6	1	1	6	54	95	77	43			
222 Skurubron	1 236	868	368	10	5	15	39	62	102	135					
222 Skurubron, Brukaravgifter		674						130	257	202	85				
222 Skurubron, Underhåll befintlig bro NP underhåll		194						1	9	5	71	99	9		

Tabell 2. (Källa: Del från den aktuella remissen)

Delar av den planerade upprustningen av Saltsjöbanan förskjuts framåt. Det gäller byggande av mötesspår vid Fisksätra och Tattby stationer. Det innebär att möjligheten till 12-minuters turtäthet fördröjs. Delar av Kvarnholmens trafikplats samt Skurubrons färdigställande är också framskjutna. Skurubron har fördröjats. Fördelningen mellan trängselskatt och brukaravgifter finns reglerat i avtal. Det innebär att brukaravgifter (4 kronor per passage) kommer att tas ut under en längre period.

Övrigt

Nacka passar på att framföra vikten av att medel tilldelas i den kommande länsinfrastrukturplanen för 2018-2025 bland annat för den planerade bussterminalen vid Nacka C samt komplettering av Värmdöleden vid centrala Nacka. Detta är nödvändiga investeringar med anledning av Nackas expansion.

Ekonomiska konsekvenser

För Nacka kommun betyder förskjutna infrastrukturprojekt ofta totalt sett ökade kostnader i form av ökade resurser för handläggning samt inverkan på möjligheter till planering och färdigställande av intilliggande eller beroende projekt. Förskjutningen av möjlig igång-

sättning av 12-minuterstrafik på Saltsjöbanan innebär samhällsekonomiska kostnader för de berörda resenärerna.

Bilaga

Förslag till yttrande

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör

Marianne Möller
Trafikstrateg

Yttrande Remiss teknisk justering av länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025, Stockholms län, 342-31682-2015

Nacka kommuns synpunkter

Det är många objekt i transportinfrastrukturplanerna som dels förskjuts framåt i tid samt fördras. Detta är och har varit alltför vanligt. Det får ofta negativa följd effekter för Stockholmsregionens planerade utbyggnad och funktion. Länsstyrelsen bör agera för att objekten i länsplanen genomförs enligt plan.

Det är viktigt att den kraftiga tillväxt som sker i Nacka och i Värmdö beaktas när det statliga vägnätet utvecklas och prioriteras i ostsektorn. Om 15 år kommer Nackas och Värmdös invånare att uppgå till i storleksordningen 200 000. Därtill kommer arbetsplatser och samhälleliga servicefunktioner.

Det är bra att Ältastråket för cykel kan finansieras och byggas.

Skurubron har fördras och tidsplanen har förskjutits. Fördelningen mellan trängselskatt och brukaravgifter finns reglerat i avtal. Det innebär att brukaravgifter kommer att tas ut under en längre period. Nacka kommun önskar ha en dialog med Trafikverket om konsekvenserna av detta.

Fördröjning av Saltsjöbanans 12-minuterstrafik är högst olyckligt. Nacka kommun planerar ökat bostadsbyggande runt både Fisksätra och Saltsjöbaden Centrum. Ökad kapacitet i kollektivtrafiken är nödvändig för att klara tillväxten och befolkningsökningen. För att uppmuntra ökat resande med kollektivtrafik är det viktigt att under den tid vi har stora störande arbeten för framkomligheten, som Slussens ombyggnad, kunna visa på åtgärder som på kort sikt minskar effekterna av störningarna och på längre sikt kraftigt förbättrar kvaliteten på kollektivresandet. Nacka begär därför att frågan omprövas innan nu pågående arbetena kring Saltsjöbanans upprustning avslutas.

Nacka vill också ta tillfället i akt att föra fram vikten av medfinansiering av den nya buss-terminalen vid Nacka C, kopplat till anslutande tunnelbana, samt nödvändiga kompletteringar av trafikplatserna på Värmdöleden, väg 222, i området.

Nacka kommun

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 171

KFKS 2015/416-759

Överenskommelser om vård och omsorg för äldre

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundet Stockholms läns rekommendation om överenskommelser om vård och omsorg för äldre.

Ärende

Kommunförbundet Stockholms län (KSL) rekommenderar kommunerna i länet att anta en sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre. Under arbetet med överenskommelsen uppmärksammades ett behov av att ta fram kompletteringar gällande målgruppen äldre, personer över 65 år oavsett boendeform. Dessa avser kompletteringar till *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende och Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning*. Innehållet i tilläggsöverenskommelserna ska arbetas in i huvuddokumentet när de ska revideras. Överenskommelserna är tänkt att vara ett verktyg för den ledning och styrning som krävs för att den äldre med behov av såväl kommunfinansierade som landstingsfinansierade insatser ska kunna känna god, trygg och säker vård- och omsorg. Bedömningen är att delöverenskommelsen som avser individuell nutritionsbehandling för äldre kommer att medföra ökade kostnader.

Handlingar i ärendet

Äldrenämnden den 21 oktober 2015 § 102

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 1 oktober 2015

KSLs rekommendation Överenskommelser om vård och omsorg för äldre

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre

Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre

Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

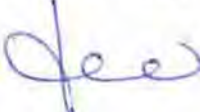
Ärendets tidigare behandling

Beslut i äldrenämnden den 21 oktober 2015 § 102

Äldrenämnden föreslog kommunstyrelsen att anta Kommunförbundet Stockholms läns rekommendation om överenskommelser om vård och omsorg för äldre.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med äldrenämndens beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

§ 102

ÄLN 2015/193-739

Överenskommelser om vård och omsorg för äldre

Beslut

Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundet Stockholms läns rekommendation om överenskommelser om vård och omsorg för äldre.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms län (KSL) rekommenderar kommunerna i länet att anta en sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre. Under arbetet med överenskommelsen uppmärksammades ett behov av att ta fram kompletteringar gällande målgruppen äldre, personer över 65 år oavsett boendeform. Dessa avser kompletteringar till *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende och Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning*. Innehållet i tilläggsöverenskommelserna ska arbetas in i huvuddokumentet när de ska revideras. Överenskommelserna är tänkt att vara ett verktyg för den ledning och styrning som krävs för att den äldre med behov av såväl kommunfinansierade som landstingsfinansierade insatser ska kunna känna god, trygg och säker vård- och omsorg. Bedömningen är att delöverenskommelsen som avser individuell nutritionsbehandling för äldre kommer att medföra ökade kostnader.

Handlingar i ärendet

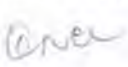
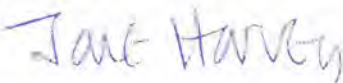
1. Tjänsteskrivelse från stadsledningskontoret 2015-10-01
2. KSLs rekommendation Överenskommelser om vård och omsorg för äldre
3. Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre
4. Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre
5. Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Yrkanden

Monica Brohede Tellström yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag till beslut.

Beslutsgång

Äldrenämnden beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-01

TJÄNSTESKRIVELSE
ÄLN 2015/193-739

Äldrenämnden

Överenskommelser om vård och omsorg för äldre

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundet Stockholms läns rekommendation om överenskommelser om vård och omsorg för äldre.

Sammanfattning

Kommunförbundet Stockholms län (KSL) rekommenderar kommunerna i länet att anta en sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre. Under arbetet med överenskommelsen uppmärksammades ett behov av att ta fram kompletteringar gällande målgruppen äldre, personer över 65 år oavsett boendeform. Dessa avser kompletteringar till *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende och Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning*. Innehållet i tilläggsöverenskommelserna ska arbetas in i huvuddokumentet när de ska revideras. Överenskommelserna är tänkt att vara ett verktyg för den ledning och styrning som krävs för att den äldre med behov av såväl kommunfinansierade som landstingsfinansierade insatser ska kunna känna god, trygg och säker vård- och omsorg. Bedömningen är att delöverenskommelsen som avser individuell nutritionsbehandling för äldre kommer att medföra ökade kostnader.

Ärendet

Bakgrund

För att skapa en sammanhållen vård och omsorg för målgruppen äldre krävs samverkan mellan kommun och landsting. I Stockholms län finns sedan tidigare ett antal länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan i olika delar av huvudmännens verksamheter. Erfarenheterna av samverkan när det gäller andra grupper visar att det underlättar samverkan om det finns en övergripande överenskommelse.

Den 14 september 2012 uppdrog dåvarande Presidiegruppen till Kommunförbundet Stockholms läns (KSL) kansli och Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSF) att ta fram ett förslag till en sammanhållen överenskommelse om äldre. I uppdraget ingick att

förtydliga ansvarsfördelningen och samverkan kring individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre.

Syfte

Överenskommelsen kan vara ett verktyg för den ledning och styrning som krävs för att den äldre med behov av såväl kommunfinansierade som landstingsfinansierade insatser ska kunna känna god, trygg och säker vård- och omsorg.

Överenskommelsen består av fem delar som har samlats under ett gemensamt paraply: Målgruppen är personer som bor i särskilt boende för äldre.

Överenskommelsens fem delar är:

1. **Samverkan mellan läkarorganisationerna/läkare och kommunfinansierad hälso-och sjukvårdspersonal i särskilt boende för äldre.**(reviderad)

Den ersätter Avtal om läkarsamverkan i särskilda boenden och daglig verksamhet enligt hälso-och sjukvårdslagen 26d§ som KSLs styrelse beslutade kommunerna att anta den 11 juni 2009.

2. **Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre**(ny)

Inom området näringstillförsel har det saknats en överenskommelse. Nu tydliggörs ansvarsfördelningen rörande individuell nutritionsbehandling för personer som bor i särskilt boende för äldre och kommunerna får ansvar för att tillhandhålla dietist kompetens för detta ändamål.

3. **God läkemedelsbehandling för äldre** (ny)

Inom det här området har det saknats en överenskommelse. Nu tydliggörs innebörden i god läkemedelsbehandling för äldre.

4. **Kostnadsansvar för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre**(inte reviderad)

Den här delen i överenskommelsen ersätter den försöksverksamhet om samverkan mellan kommunerna och hjälpmedelscentraler i länet som KSLs styrelse beslutade rekommendera kommunerna att delta i den 23 april 1997.

5. **Kostnadsansvar för läkemedel och läkemedelsnära produkter** (inte reviderad)

Den här delen utgörs av Överenskommelse om kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter som KSLs styrelse beslutade rekommendera kommunerna att anta den 12 december 2013.

Under arbetet med överenskommelsen uppmärksammades behovet av att ta fram kompletteringar gällande målgruppen äldre, personer över 65 år, till länets *Policy för att förebygga och behandla missbruk samt till överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning*. (bilaga 2 och 3) Dessa föreslås att bli tilläggsöverenskommelser. Här förtydligas vikten av anpassade insatser utifrån den enskildes behov av vård-och omsorg. Vidare förtydligas respektive huvudmans ansvar när det gäller samordnad individuell vårdplan, samordningsresurser och stöd till anhöriga och närstående. Parterna

åtar sig även att genomföra en inventering av äldre med missbruks- och beroendeproblematik eller risk för detta.

Den sammanhållna överenskommelsen om vård och omsorg för äldre har utformats av ett flertal arbetsgrupper med sakkunniga från kommuner och landsting. Från Nacka kommun har medicinskt ansvarig för rehabilitering deltagit. Representanter från samtliga kommuner bjöds in att lämna synpunkter innan förslaget färdigställdes. Inkomna synpunkter har man tagit hänsyn till i det slutliga förslaget. Kommunernas tjänstemän har ställt sig positiva till en samlad överenskommelse för målgruppen. Ett flertal har poängterat vikten av implementering och uppföljning. Under 2015 kommer därför indikatorer för uppföljning att tas fram.

Ekonomiska konsekvenser

Samverkan mellan läkarorganisationerna/läkare och kommunfinansierad hälso-och sjukvårdspersonal i särskilt boende för äldre.

Delöverenskommelsen innehåller flera förtydliganden gällande gränsdragningar än tidigare. Det är positivt då dessa dels har skapat godtyckliga bedömningar och tidsödande diskussioner huvudmännen emellan. Delöverenskommelsen bedöms inte medföra extra kostnader för Nacka kommun.

Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre.

Den basala nutritionsbehandlingen kommer att vara ett kommunalt ansvar som kräver tillgång till dietist. De flesta privata anordnarna av särskilt boende för äldre i kommunen har anställda dietister i företaget. I de kommunalt drivna verksamheterna finns idag ingen dietist anställd. Det finns ett avtal med en privat dietist där de kommunalt drivna verksamheterna kan avropa insatsen mot en ersättning om 899 kronor per timme. Samtliga särskilda boenden för äldre har möjlighet att köpa dietistkompetens från primärvårdsrehabiliteringen på Nacka sjukhus till en kostnad mellan 820 -1720 kronor beroende på insatsens omfattning. Inom detta område kommer det att bli en ökad kostnad för verksamheterna. Dels för att öka kunskapen hos de särskilda boendenas personal, men även för hjälp i den basala nutritionsbehandlingen.

God läkemedelsbehandling för äldre.

Överenskommelsen innehåller krav på införande av Nationell patientöversikt(NPÖ). NPÖ är en IT-lösning som gör det möjligt för vårdpersonal, med patientens samtycke, att ta del av journalinformation som registrerats i system hos alla landets anslutna vårdgivare. Anslutningen till NPÖ innebär kostnader. Anordnarna av särskilt boende i kommunen är i olika grad redan på gång med anslutning, kostnaderna för detta har man redan räknat med.

Kostnadsansvar för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre.

Överenskommelsen innebär endast att en försöksverksamhet permanentas och medför inga ökade kostnader.

Kostnadsansvar för läkemedel och läkemedelsnära produkter.

Här har endast några mindre justeringar skett jämfört med tidigare kostnadsfördelning. Kostnaderna kommer inte att öka.

Tilläggsöverenskommelserna till Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom /funktionsnedsättning och Policy för att förebygga och behandla missbruk.

Avsikten med tilläggsöverenskommelserna är att uppmärksamma målgruppen redan nu, men vid en revidering av huvudöverenskommelserna ska målgruppen ingå och tilläggsöverenskommelserna upphöra. Bedömningen är att det inte medför några ytterligare kostnader.

Konsekvenser för barn

Den sammanhållna överenskommelsen och tilläggsöverenskommelserna kan bidra till en stabilitet och trygghet i barns liv. På så sätt att alla äldre som avses i detta ärende och i synnerhet de som har barn och barnbarn, får den vård/stöd/behandling som kan behövas för att förbättra deras livsvillkor. Därigenom kan de i ökad utsträckning finnas som goda vuxna i barns närhet.

KSL önskar att få kommunernas ställningstagande senast den 31 december 2015

Bilagor

1. KSLs rekommendation Överenskommelser om vård och omsorg för äldre
2. Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre
3. Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre
4. Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Anders Fredriksson
Socialdirektör

Agneta Kling
medicinskt ansvarig
sjuksköterska

För kännedom
Socialnämnd och motsvarande
Äldrenämnd och motsvarande

Kommunstyrelser i Stockholms
läns kommuner

Överenskommelser om vård och omsorg för äldre

Rekommendation

KSLs styrelse beslutade vid sitt sammanträde 4 juni 2015 att rekommendera kommunerna i länet att anta

- Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre.
- Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre
- Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

I och med beslutet upphör Avtal om läkarsamverkan i särskilda boende och daglig verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen 26d § att gälla.

Beskrivning av ärendet

För att skapa en samhållen vård och omsorg för målgruppen äldre krävs samverkan mellan kommun och landsting. I Stockholms län finns sedan tidigare ett antal länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan i olika delar av huvudmännens verksamheter. Erfarenheterna av samverkan när det gäller barn och unga, personer med missbruk och beroendeproblem samt vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning visar att det underlättar samverkan om det finns en övergripande överenskommelse.

Samverkan mellan huvudmännen ska leda till god, trygg och säker vård och omsorg för äldre i behov av insatser från såväl kommunfinansierad som landstingsfinansierad verksamhet. Detta kräver ledning och styrning och överenskommelser kan utgöra ett viktigt verktyg för detta.

Den 14 september 2012 uppdrog dåvarande Presidiegruppen till KSLs kansli och Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSF) att ta fram ett förslag till en sammanhållen överenskommelse om äldre. I uppdraget ingick att förtydliga ansvarsfördelning och samverkan kring individuell nutritionsbehandling i särskilda boende för äldre.

Under arbetet med överenskommelsen uppmärskammades behovet av att ta fram kompletteringar gällande äldre till länet's *Policy för att förebygga och behandla missbruk* samt till *Överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/ funktionsnedsättning*.

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre (Bilaga 1)

Överenskommelsen består av fem delar som har samlats under ett gemensamt paraply. Målgruppen är personer som bor i särskilt boende för äldre.

Överenskommelsen ska utgöra ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommun och landsting på lokal nivå genom att klargöra ansvarsgränser. På så sätt ska överenskommelsen bidra till en sammanhållen vård och omsorg av god kvalitet för den enskilde och effektiv resursanvändning för huvudmännen. Målet är att den enskilde ska:

- få en sammanhållen och individanpassad vård och omsorg efter sina behov
- uppleva vård och omsorg som trygg och säker
- få vård och omsorg av god kvalitet, genom en god samverkan mellan kommun- och landstingsfinansierade verksamheter.

Överenskommelsens fem delar är:

- Samverkan mellan läkarorganisationerna/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdspersonal i särskilt boende för äldre (reviderad)

Denna del ersätter *Avtal om läkarsamverkan i särskilda boende och daglig verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen 26d §* som KSLs styrelse beslutade rekommendera kommunerna att anta den 11 juni 2009 (Dnr 2008/0054).

- Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre (ny)

Inom detta område har det tidigare saknats en överenskommelse. Nu tydliggörs ansvarsfördelning rörande individuell nutritionsbehandling för personer som bor i särskilt boende för äldre och kommunerna åläggs att tillhandahålla dietistkompetens för detta ändamål.

- God läkemedelsbehandling för äldre (ny)

Inom detta område har det tidigare saknats en överenskommelse. Nu tydliggörs innebörden i god läkemedelsbehandling för äldre.

- Kostnadsansvar för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre (Ej reviderad)

Denna del i överenskommelsen ersätter den försöksverksamhet om samverkan mellan kommunerna och hjälpmedelscentraler i länet som KSLs styrelse beslutade rekommendera kommunerna att delta i den 23 april 1997.

- Kostnadsansvar för läkemedel och läkemedelsnära produkter. (Ej reviderad)

Denna del utgörs av *Överenskommelse om kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter* som KSLs styrelse beslutade rekommendera kommunerna att anta den 12 december 2013 (Dnr KSL/12/0166-35).

Tilläggsöverenskommelser gällande äldre

(Bilaga 2 och 3)

Tilläggsöverenskommelser avseende målgruppen äldre har tagits fram för att komplettera *Policy för att förebygga och behandla missbruk* (KSLs styrelse beslutade om rekommendation om förlängning den 12 december 2012, Dnr KSL/13/0105). och *Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning* (KSLs styrelse beslutade om rekommendation den 29 mars 2012, Dnr: KSL/2008/0036).

Målgruppen är personer över 65 år.

I dokumenten förtydligas vikten av anpassade insatser utifrån den enskilda behov av vård-och omsorg. Vidare förtydligas respektive huvudmans ansvar när det gäller samordnad individuell plan, samordningsresurser och stöd till anhöriga och närstående. Parterna åtar sig även att genomföra en inventering av äldre personer med missbruks- och beroendeproblematik eller risk för detta.

Dialog och förankring

Den sammanhållna överenskommelsen om vård och omsorg för äldre har utformats av ett flertal arbetsgrupper med sakkunniga från kommuner och landstinget. Innan förslaget färdigställdes bjöds representanter för samtliga kommunernas in att lämna synpunkter. Synpunkterna har beaktats i det slutliga förslaget. Kommunernas tjänstemän ställer sig positiva till en samlad överenskommelse om äldre som bor i särskilt boende för äldre. Många poängterade vikten av implementering och uppföljning av överenskommelsen. Under 2015 kommer därför indikatorer för uppföljning att tas fram.

Delöverenskommelsen om individuell nutritionsbehandling har varit ute på särskild tjänstemannaremiss till kommunerna. I de flesta kommuner ställer sig tjänstemännen positiva till förslagen och framför att det skapar bättre förutsättningar att erbjuda individuell nutritionsbehandling. Samtidigt har tjänstemän i några kommuner framför farhågor om att överenskommelsen innebär ett utökat åtagande för kommunerna och att vissa kommuner kan få svårt att tillgodose kravet att tillhandhålla dietistkompetens, samt att överenskommelsen kan innebära ökade kostnader för kommunen.

Kompletteringarna har tagits fram av en gemensam arbetsgrupp med sakkunniga från kommuner och landstinget och behandlats i det Regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor som tillstyrkt dem.

Ärendegång

Rekommendationen adresseras till kommunstyrelserna enligt den rutin som gäller vid beslut i KSLs styrelse. KSL överlåter till kommunen att fatta beslut enligt gällande delegationsordning.

Kommunerna ombeds meddela sina ställningstaganden genom att sända in protokollsutdrag eller annan beslutshandling.

Svarsperiod

KSL önskar få kommunernas ställningstaganden senast den 31 december 2015 med e-post till registrator@ksl.se.

Frågor och information

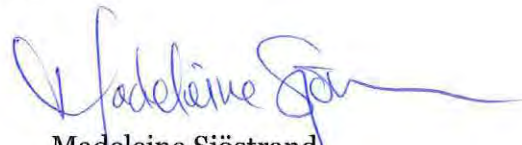
Frågor med anledning av detta besvaras av: Maria Andersson, telefon 08-615 94 32, e-post maria.andersson@ksl.se.

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Mats Gerdau
ordförande

Madeleine Sjöstrand
direktör

Bilagor:

1. Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre.
2. Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre
3. Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

An abstract graphic consisting of numerous thin, green, wavy lines that flow from the left side of the page towards the right, creating a sense of movement and depth. The lines are layered, with some appearing in front of others, and they curve and oscillate across the page.

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommuner i Stockholms län

Innehållet i denna överenskommelse är framtaget av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) på uppdrag av presidierna för landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd och KSLs styrelse.

För information om vilka kommuner som antagit överenskommelsen se KSLs webbplats: www.ksl.se

Stockholm i maj 2015

Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre

Delöverenskommelser

Samverkan mellan läkarorganisation/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende för äldre.....	9
Samverkan för individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre.....	27
God läkemedelsanvändning för äldre – gemensam målbild	37
Kostnadsfördelning för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre	47
Kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter i särskilt boende för äldre i Stockholms län.....	51

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

För att skapa en sammanhållen vård och omsorg för olika målgrupper i samhället krävs samverkan mellan kommun och landsting. Erfarenheterna från tidigare samverkan visar att det underlättar om det finns övergripande beslut, policyer eller överenskommelser. I Stockholms län finns ett antal länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan mellan olika delar av huvudmännens verksamheter.

Stockholms läns landsting, SLL, genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HSF, och Kommunförbundet Stockholms Län, KSL, har i partsgemensamma grupper med sakkunniga från kommunerna och landstinget uppdaterat tidigare överenskommelser och tagit fram två nya överenskommelser som gäller samverkan för äldre personer som bor i särskilt boende för äldre¹. Vidare har gruppen tagit fram kompletteringar som berör äldre till överenskommelserna "Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning" och "Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende".

1.2 Överenskommelsen gäller för alla kommun- och landstingsfinansierade verksamheter

Landstinget och kommunerna ansvarar för att i avtal med upphandlade entreprenörer enligt lagen om offentlig upphandling, LOU² och i krav för godkännande av aktörer enligt lagen om valfrihetssystem, LOV³, samt vid köp av enstaka platser i förfrågningsunderlag och för godkännande av utförare i respektive avtal, infoga krav på att överenskommelser som landstinget och kommunen har träffat enligt detta dokument även gäller för dessa aktörer.

Läsanvisning

Den person som verksamheterna är till för benämnes i hela texten nedan "den enskilde/patienten".

För att förenkla framställningen nedan uttrycks landstingets respektive kommunens ansvar som om det var kommunen eller landstinget själva som skulle genomföra det som avses. Kommunen och landstinget har alltid ansvaret, men genomförandet av det som avses sker dels genom verksamhet i egen regi, dels genom landstingsfinansierade eller kommunfinansierade verksamheter som är godkända enligt LOV eller är upphandlade enligt LOU. I texter nedan används begreppen landstingsfinansierad och kommunfinansierad verksamhet för alla dessa verksamheter.

1.3 Delöverenskommelser

Dessa fem delöverenskommelser sammanförs under ett gemensamt paraply som utgör överenskommelsen:

- Samverkan mellan läkarorganisation⁴/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende för äldre (reviderad).
- Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre (ny).
- God läkemedelsanvändning för äldre (ny).
- Kostnadsfördelning för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre (inte reviderad).
- Kostnadsfördelning för läkemedel och läkemedelsnära produkter (ny).

¹ Särskilt boende för äldre avser sådan särskild boendeform som kommunen är skyldig att ordna enligt 5 kap 5§ socialtjänstlag (2001:453).

² Lag (2007:1091) om offentlig upphandling.

³ Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

⁴ Med läkarorganisation menas i hela denna överenskommelse vårdgivare för läkarinsatser.

1.4 Överenskommelser som har reviderats

men som ligger utanför paraplyet för äldre eftersom de även gäller andra grupper:

- Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård (har reviderats och förtydligats).
- Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning (har kompletterats när det gäller äldre).
- Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende (har kompletterats när det gäller äldre.)

1.5 Andra överenskommelser som gäller äldre

Utöver ovanstående överenskommelser finns sedan tidigare överenskommelser som både gäller äldre och andra grupper.

- Samverkan vid in- och utskrivning i slutenvården. En revidering av länets överenskommelse pågår och hänsyn kommer att tas till den nationella översynen av betalningsansvarslagen⁵.
- Uppsökande verksamhet för vissa äldre och funktionshindrade (munhälsa).
- Samverkan vid vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt.
- Personer i behov av andningshjälp i hemmet (överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, kommunerna och Försäkringskassan).
- Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering.

Nedan ges först en allmän introduktion till överenskommelsen om samverkan för äldre som innehåller de fem ovan nämnda delöverenskommelserna och därefter följer de fem delöverenskommelserna.

2. Övergripande målgrupp

Målgruppen för överenskommelsen är personer 65 år och äldre. I respektive delöverenskommelser anges ytterligare specifikation av målgrupp för aktuell delöverenskommelse. T.ex. den som oavsett ålder, efter beslut av kommunen, är bosatt i ett särskilt boende för äldre eller vistas på en korttidsplats.

3. Övergripande syfte

Det övergripande syftet med överenskommelsen är att den ska utgöra en grund och ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå, samt klargöra ansvarsgränserna. Ett annat övergripande syfte är att eftersträva en effektiv samhällsekonomisk resursanvändning genom att verksamheter samverkar så effektivt som möjligt för att de enskilda/patienterna ska få uppleva en sammanhållen vård.

⁵ Lag (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

Verksamheterna ska ha ett gott överlämnande till andra verksamheter i vårdnätverket⁶ och olika funktioner ska samverka med respekt för varandras olika kompetens för att ge de enskilda en god och samordnad vård.

4. Övergripande mål

Det övergripande målet är att de enskilda/patienterna

- får en sammanhållen och individanpassad vård och omsorg efter sina behov
- upplever vård och omsorg som trygg och säker
- får vård och omsorg av god kvalitet, genom god samverkan mellan kommun- och landstingsfinansierade verksamheter.

Utöver dessa övergripande mål anges specificerade mål i respektive delöverenskommelse.

5. Helhetssyn och samtycke

Enskilda/patienter som tillhör målgruppen för respektive delöverenskommelse har rätt att få sina behov av insatser och behandling allsidigt utredda och tillgodosedda. Det innebär att hela situationen och alla behov vägs samman inom det område delöverenskommelsen gäller och att den enskilde/patienten upplever all vård och omsorg som en helhet.

De enskildas/patienternas intressen ska aldrig åsidosättas på grund av att skilda huvudmän har olika verksamhets- och kostnadsansvar. Delöverenskommelserna handlar om hur kommuner och landsting ska samverka för de enskildas/patienternas bästa. De enskilda/patienterna ska aldrig behöva utsättas för stridigheter mellan olika huvudmän, utan i stället uppleva hur gott olika huvudmän samverkar över huvudmannaskapsgränser.

Ett samtycke måste alltid inhämtas från den enskilde/patienten innan en samverkan kring denne kan ske mellan verksamheter där det råder sekretess. Samtycket måste inte vara skriftligt även om det ofta är lämpligt. Oavsett detta ska varje verksamhet dokumentera att samtycke har inhämtats. Den enskilde/patienten får när som helst ta tillbaka sitt samtycke.

6. Samordnad individuell plan, SIP

För att personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska få sina samlade behov tillgodosedda kan, efter samtycke från den enskilde, en samordnad individuell plan, SIP, behöva upprättas enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL⁷. Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och, om det anses lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det, ska närstående ges möjlighet att delta i arbetet med planen.

Av planen ska det framgå

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för

⁶ Vårdnätverk innebär att de enskilda/patienterna möter en vård och omsorg där vårdgivare och omsorgsgivare samverkar i ett nätverk. Vårdnätverket innebär att:

- Individens hälsa är i fokus i varje möte.
- Oavsett vart individen vänder sig ska denna få stöd att hitta rätt.
- Det finns tillräcklig och adekvat information och kompetens.
- Individens samlade behov är utgångspunkten för den vård och omsorg som ges.

⁷ 3f § hälso- och sjukvårdslagen och 1 Kap. 7 § socialtjänstlagen har gemensam lydelse.

- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
- vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

En partsammansatt grupp har tagit fram ett vägledningsdokument kring planeringen av SIP. Vägledningen finns på Kommunförbundet Stockholms Läns hemsida, www.ksl.se, och på vårdgivarguiden på landstingets hemsida, www.vardgivarguiden.se

7. Ledningssystem och kunskapsspridning

7.1 Kunskapsspridning om överenskommelserna

Det är mycket viktigt att de personer som ska arbeta enligt överenskommelsen och respektive delöverenskommelse har fått information om innehållet och förstår hur delöverenskommelserna ska tillämpas.

Verksamhetschefer för hälso- och sjukvården i landsting och kommun och förvaltningschefer eller motsvarande i samverkan med medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS⁸, och medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR⁹ hos huvudmännen har ett särskilt stort ansvar att tillsammans med underställda chefer på alla nivåer inom landstinget och kommunerna bedriva informations- och utbildningsarbete kring innehållet i överenskommelsen, inklusive delöverenskommelserna, så att dessa blir kända och följs i respektive verksamheter.

7.2 Samverkan ska beskrivas i ledningssystemet

Socialstyrelsen har gett ut föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem¹⁰ som ställer krav på att vårdgivarna och de som bedriver socialtjänst ska upprätta ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete. De som bedriver verksamhet enligt socialtjänstlagen, SoL¹¹, eller lag om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS¹², ska identifiera de processer där det behövs samverkan för att säkra kvaliteten på de insatser som ges inom socialtjänsten och verksamhet enligt LSS. Vårdgivare i hälso- och sjukvård har samma krav på att identifiera de processer där det behövs samverkan för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada.

Samtliga aktiviteter som ingår i respektive process ska identifieras. Vidare ska det fastställas i vilken ordning aktiviteterna behöver ske. De rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet ska beskrivas för varje aktivitet.

Det ska framgå av ledningssystemet dels hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten, dels hur samverkansmöjligheter säkerställs med andra aktörer, till exempel med andra vårdgivare, andra verksamheter enligt SoL och LSS, samt myndigheter och organisationer.

Ledningssystemet hos respektive verksamhet ska således innehålla de processer (med aktiviteter och rutiner) som behövs inom den egna verksamheten för att säkra en god kvalitet när det gäller samverkan med andra verksamheter, med hänvisning till denna överenskommelse och de fem delöverenskommelser som ryms inom den.

Verksamhetschefer och övriga chefer har ett stort ansvar att realisera detta.

⁸ MAS = Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska enligt 24 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

⁹ MAR= Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering. Sjukgymnast/fysioterapeut eller arbetsterapeut som innehar samma uppdrag som MAS inom en verksamhet som omfattar rehabilitering enligt 24§ HSL.

¹⁰ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

¹¹ Socialtjänstlag (2001:453).

¹² Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

8. IT-system

Dokumentation sker ofta i olika IT-system och det är viktigt att vidareutveckla de befintliga IT-systemen så att de kan vara till nytta i samverkan mellan olika aktörer runt de enskilda/patienterna. Självfallet måste de enskilda/patienterna samtycka till hanteringen. IT-systemen kan också behöva utvecklas för att förenkla uppföljningar.

9. Parter

Stockholms läns landsting genom hälso- och sjukvårdsnämnden och ansvariga nämnder i länets kommuner.

10. Giltighetstid

Överenskommelsen börjar gälla från parternas beslut i respektive ansvarig nämnd.

11. Övergripande kontaktpersoner

Kommunen och landstinget ska utse varsin kontaktperson med ansvar för respektive delöverenskommelse. När kommunen eller landstinget byter kontaktperson ska detta skriftligen meddelas varandra.

12. Gemensamt ansvar för uppföljning

Parterna har ett gemensamt ansvar för att överenskommelserna regelbundet följs upp och att stämna av resultatet av uppföljningen med varandra. Det första året är det viktigt att följa upp hur väl de som ska följa delöverenskommelserna i sitt dagliga arbete känner till dem. För varje delöverenskommelse tar hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Kommunförbundet Stockholms Län fram ett antal indikatorer som parterna ska följa upp lokalt varje år. Därefter tas ett särskilt dokument fram som gäller uppföljningen.

Samverkan mellan läkarorganisation¹³/ läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation /personal i särskilt boende för äldre

¹³ Med läkarorganisation avses i hela dokumentet vårdgivare för läkarinsatser som godkänts av landstinget enligt LOV.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar för dem som efter ett biståndsbeslut av kommunen bor i ett särskilt boende för äldre.¹⁴ Det är inte en vårdinrättning utan en bostad som kommunen har inrättat enligt socialtjänstlagen. Den hälso- och sjukvård som bedrivs där kan därför betraktas som primärvård. Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar omfattar dock inte läkarinsatser.¹⁵ Enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL¹⁶, ska landstinget sluta avtal med kommunerna i länet när det gäller omfattningen av och formerna för läkarnas medverkan¹⁷. Vidare ska landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas god hälso- och sjukvård i särskilt boende.

Denna delöverenskommelse motsvarar det avtal som landstinget enligt hälso- och sjukvårdslagen ska sluta med kommunerna i länet när det gäller omfattningen av och formerna för läkarmedverkan.

Landstinget har ett gemensamt beskrivet uppdrag för alla vårdgivare av läkarinsatser i särskilt boende för äldre. Uppdraget beskrivs i Förfrågningsunderlag enligt lag om valfrihetssystem, LOV, samt Vårdval läkarinsatser i särskilt boende för äldre, www.vardgivarguiden.sll.se.

1.1.1 Läsanvisning

Begreppet läkare används i första hand för den behandlande läkaren i den valda läkarorganisationen. I vissa fall finns det information om vad som gäller om de enskilda/patienterna har valt att vara fortsatt listade hos sin husläkare. De som behåller sin husläkare får vård och behandling enligt förfrågningsunderlaget Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård.

För att förenkla framställningen nedan uttrycks landstingets respektive kommunens ansvar som om det var kommunen eller landstinget själva som skulle genomföra det som avses. Kommunen och landstinget har alltid ansvaret, men genomförandet av det som avses sker dels genom verksamhet i egen regi, dels genom landstingsfinansierade eller kommunfinansierade verksamheter som är godkända enligt LOV, eller är upphandlade enligt LOU. I texten nedan används begreppen landstingsfinansierad och kommunfinansierad verksamhet för alla dessa verksamheter. Se vidare i avsnitt 2 om omfattning och gränsdragningsfrågor.

1.2 Syfte

Delöverenskommelsen syftar till att på en övergripande nivå

- klargöra ansvaret för sjukvårdshuvudmännen Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län.

Delöverenskommelsen syftar till att på lokal vårdgivarnivå

- klargöra ansvaret för samverkan mellan läkarorganisationen (i förekommande fall husläkarorganisationen¹⁸) och den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal som den kommunfinansierade verksamheten ansvarar för i särskilt boende för äldre
- utgöra en grund för respektive läkarorganisation och kommunfinansierad verksamhet när det gäller att teckna en lokal överenskommelse som förtydligar respektive organisations ansvar för samverkan när det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser inom särskilt boende för äldre

¹⁴ Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar regleras i 18 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Kommunens skyldighet att inrätta särskilda boendeformer framgår av 5 kap. 5§ socialtjänstlagen.

¹⁵ Ett undantag från bestämmelsen om att kommunen inte ansvarar för läkarinsatser är vad som gäller enligt 26 d § hälso- och sjukvårdslag (1982:763) om landstinget inte uppfyller sina skyldigheter gentemot kommunen.

¹⁶ Hälso- och sjukvårdslag (1982:763).

¹⁷ 26 d § hälso- och sjukvårdslag (1982:763).

¹⁸ I de fall de enskilda/patienterna väljer att fortsätta vara listad hos sin husläkare, samt de som vistas på en korttidsplats.

- förtydliga hur hälso- och sjukvårdspersonalens förhållningssätt kan bidra till en god samverkan som fokuserar på de enskildas/patienternas situation i det gemensamma uppdraget att skapa en hälso- och sjukvård med god kvalitet.

1.3 Målgrupp för delöverenskommelsen

De som efter ett biståndsbeslut av kommunen bor i ett särskilt boende för äldre, oavsett ålder, och har listat sig hos en läkarorganisation som är godkänd av landstinget och som valts av den kommunfinansierade verksamhet den enskilde bor i. I målgruppen ingår även enskilda patienter som har beviljats bistånd i form av vistelse på korttidsplats.

1.4 Mål för delöverenskommelsen

De enskilda/patienterna

- ska känna sig trygga med att hälso- och sjukvårdshuvudmännen, kommun och landsting, samverkar i sin planering av hälso- och sjukvården i det särskilda boendet
- ska känna sig trygga med att hälso- och sjukvårdspersonalen i det särskilda boendet och läkarorganisationen samverkar kring utformning och genomförande av insatser och att förebyggande och hälsofrämjande insatser prioriteras
- får samordnade, goda och säkra hälso- och sjukvårdsinsatser som bygger på bedömningar av de enskildas/patienternas hela situation med respekt för självbestämmande och integritet.

1.5 Definitioner

Definitioner återfinns i avsnitt 9 i denna delöverenskommelse.

1.6 Lokal samverkansöverenskommelse

Den valda läkarorganisationen och kommunen ska för den kommunfinansierade verksamheten träffa en lokal samverkansöverenskommelse där formerna för och omfattningen av samverkan ska specificeras med utgångspunkt från denna överenskommelse.

Verksamhetschefen hos läkarorganisationen och den funktion som är utsedd av kommunen¹⁹ ska säkerställa att det finns en tydlig struktur och beslutsordning för att ta fram, fastställa, implementera, följa upp och revidera den lokala samverkansöverenskommelsen.

Den lokala överenskommelsen ska tydliggöra ansvars- och rollfördelningen mellan de berörda aktörerna och utgå från nationella riktlinjer, regionala styrdokument och tillämpliga lagar och föreskrifter. Den ska genomsyras av en personcentrerad vård- och omsorg och patientsäkerhet.

En lokal samverkansöverenskommelse ska innehålla rutiner för

- en namngiven funktion som kan informera samt lämna material om läkarorganisationen, listningen och vara behjälplig med listningsblankett
- informationsöverföring vid påbörjad vistelse samt inflyttning
- informationsöverföring mellan läkare och hälso- och sjukvårdspersonal i särskilt boende

¹⁹ Det kan exempelvis vara en MAS eller MAR, verksamhetschef eller annan chefsperson. Med en godkänd eller upphandlad utförare kan kommunen komma överens om att utföraren själv utser en kontaktperson direkt till läkarorganisationen.

- utformning av information till de enskilda/patienterna att om de väljer att behålla sin husläkare får de sin läkartillsyn genom besök på vårdcentralen eller hembesök av husläkaren
- information till läkarorganisation så snart en enskild/patient har listat sig hos vårdgivaren
- veckovisa besök, konsultation och akuta oplanerade besök
- närståendekontakt
- vårdplanering
- samordnad individuell planering, SIP
- läkemedelshantering
- läkemedelsgenomgångar
- konsultation av andra specialister
- basal minnesutredning
- brytpunktssamtal
- palliativ vård
- efterlevandesamtal
- eventuellt en lokal rutin för bedömning av egenvård med utgångspunkt från överenskommelsen Samverkan när en enskild/patient behöver praktisk hjälp med egenvård
- avvikelser
 - hantering av avvikelser i hälso- och sjukvården
 - samverkan om rapportering, utredning och uppföljning av avvikelser där läkare har varit direkt berörd (enligt avsnitt 4.1.1 och 4.4.1 samt 5. Säkerhet)
- avvikelser från delöverenskommelsen
 - definition av vad som kan anses vara otillräckligt stöd från läkare vid konsultationer då kommunen överväger att anlita en egen läkare (se avsnitt 6–8)
- förtydligande av rutin i avsnitt 8.

2. Omfattning och gränsdragningsfrågor

Denna delöverenskommelse omfattar dels landstingsfinansierade läkarorganisationer som har godkänts enligt lag om valfrihetssystem, LOV, och som har valts av ett kommunfinansierat särskilt boende för äldre, dels kommunal hälso- och sjukvårdsorganisation för särskilt boende för äldre samt kommunfinansierade särskilda boenden för äldre som har godkänts enligt LOV eller har upphandlats enligt lag om offentlig upphandling, LOU. Genom denna delöverenskommelse krävs att landstinget och kommunen ställer krav på att delöverenskommelsen gäller för godkännande och i förfrågningsunderlag och avtal med de verksamheter som anlitas.

Särskilda boenden som drivs av helt privata utförare av vård och omsorg som säljer köpta enstaka platser berörs genom att de behöver ha avtal med en läkarorganisation som godkänts av landstinget och att de ska ha lokalt avtal med den läkarorganisation de valt.

2.1 Relation till andra överenskommelser och delöverenskommelser

- *Samverkan vid in- och utskrivning i slutenvården*
Överenskommelsen reglerar vilka uppgifter som ska följas med de enskilda/patienterna från ett särskilt boende till slutenvården och från slutenvården till ett särskilt boende. De enskildas/patienternas fasta läkarkontakt och kommunfinansierad personal behöver beakta dessa uppgifter.

- *God läkemedelsanvändning i särskilt boende för äldre*
Delöverenskommelsen om god läkemedelsanvändning ska beaktas när det gäller läkemedelshantering i särskilt boende för äldre. Det gäller till exempel rutiner för läkemedelsgenomgångar, utveckling av icke-farmakologiska metoder och följsamhet till Stockholms läns landstings Kloka Listan.
- *Individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre*
Nutritionsbehandling är lika viktig för enskilda/patienter som läkemedel, andningsunderstöd och andra terapeutiska insatser. Klinisk nutrition är en del av den medicinska behandlingen. Den behandlande läkaren ska delta i den inledande riskbedömningen för enskilda/patienter och för bedömning, ordination och behandling vid specifika sjukdomstillstånd, samt för utredning av felnäring.
- *Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård*
Vid bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan bedömas som egenvård ska överenskommelsen om samverkan vid egenvård med praktisk hjälp beaktas. Rutinen för samverkan vid bedömning av egenvård kan eventuellt behandlas även i den lokala samverkansöverenskommelsen, enligt avsnitt 1.6 ovan.

2.2 Relationer till landstingets förfrågningsunderlag enligt LOV

- *Läkarinsatser i särskilt boende för äldre*
Aktuellt förfrågningsunderlag gäller vid samverkan mellan läkarorganisation/läkare, samt kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende för äldre.
- *Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård*
Aktuellt förfrågningsunderlag gäller vid samverkan mellan husläkare och läkarorganisation läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende för äldre. Detta gäller för de enskilda/patienter som har valt att fortsätta vara listad hos sin husläkare samt de som vistas på en korttidsplats.
- *Avancerad sjukvård i hemmet*
Aktuellt förfrågningsunderlag gäller vid samverkan mellan ASiH/personal och läkarorganisation/läkare och kommunal hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i kommunfinansierat särskilt boende för äldre.

3. Delmål för enskildas/patienters hälso- och sjukvård

3.1 Samverkan

Enskilda/Patienter

- uppfattar vården som en helhet, oavsett huvudman, eftersom kommun och landsting informerar varandra om och samarbetar vid planering av sina hälso- och sjukvårdsresurser
- vet att läkarorganisationen (i förekommande fall husläkarorganisationen²⁰) samarbetar och planerar deras hälso- och sjukvårdsinsatser tillsammans med hälso- och sjukvårdspersonalen i boendet
- slipper onödiga besök på akutmottagningen tack vare en god samverkan mellan läkare och den kommunfinansierade hälso- och sjukvårdspersonalen.

²⁰De enskilda/patienterna som har valt att fortsätta vara listade hos sina husläkare, samt de som vistas på en korttidsplats.

3.2 Information

Enskilda/Patienter

- vet vilka som är omvårdnadsansvarig sjuksköterska, ansvarig arbetsterapeut och ansvarig sjukgymnast/fysioterapeut på det särskilda boendet
- är informerade inför valet av läkarorganisation att lista sig hos
- får information om hälsotillstånd och de metoder som finns för undersökning, vård och behandling samt de hjälpmedel som behövs²¹
- vet att dokumentation om planerade och genomförda hälso- och sjukvårdsåtgärder är tillgänglig för personal som behöver informationen (om samtycke har lämnats).

3.3 Tillgänglighet

Enskilda/Patienter

- träffar läkare och sjuksköterska vid hembesök samt vid akuta behov dygnet runt
- får i samband med inflyttning en samordnad bedömning av sitt hälsotillstånd av arbetsterapeut, läkare, sjukgymnast/ fysioterapeut och sjuksköterska.

3.4 Kompetens

Enskilda/Patienter

- får vård av hälso- och sjukvårdspersonal som har kompetens om åldrandet, åldrandets sjukdomar och de vanligaste folksjukdomarna och som följer kunskapsutvecklingen inom dessa områden
- får den medicinska behandling, omvårdnad och rehabiliterande behandling på primärvårdsnivå som baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet samt evidens
- får vid behov konsultationer eller insatser av specialiserad hälso- och sjukvård.

3.5 Säkerhet

Enskilda/Patienter

- får stöd att förebygga och minska risken för fallskador, trycksår, inkontinens, felnäring och problem med munhälsa, samt vårdrelaterade infektioner
- får, om de skadas eller utsätts för risk att skadas, stöd med utredning och analys av situationen så att rutiner kan ändras och händelsen inte upprepas
- får vård och behandling av personal som aktivt samarbetar med varandra och med andra för att tillgodose deras behov av hälso- och sjukvårdsinsatser, både i vardagen och i vårdens övergångar, alternativt i övergångar mellan olika vårdformer.

3.6 Uppföljning av hälso- och sjukvårdsinsatser

Enskilda/Patienter

- vet att planerade och utförda hälso- och sjukvårdsinsatser kontinuerligt följs upp och att resultatet av uppföljningen är tillgängligt för berörd personal
- vet att läkare och hälso- och sjukvårdspersonal samverkar så att nödvändiga hälso- och sjukvårdsinsatser genomförs enligt resultatet av uppföljningar och registrering i nationella kvalitetsregister
- får genomgång av sin läkemedelsbehandling.

²¹ Patientlagen (2014:821) reglerar bl.a. den enskildes/patientens rätt till information

4. Ansvar och åtaganden för respektive part

4.1 Övergripande åtaganden

4.1.1 Landstinget åtar sig att

Krav

- stämma av med kommunen när förfrågningsunderlag tas fram eller revideras
- se till att verksamhetens ledningssystem följer det lokala samverkansavtalet, enligt avsnitt 1.6 ovan, när det är aktuellt att ta fram, fastställa, implementera, följa upp och revidera avtalet
- se till att läkaren har ett förebyggande arbetssätt
- tillsammans med det kommunfinansierade särskilda boendet utreda och bestämma vilka åtgärder som behöver vidtas när det gäller avvikelser där läkare eller kommunfinansierad hälso- och sjukvårdspersonal tillsammans med läkare är berörd i ett händelseförlopp
- de enskilda/patienterna som har valt att behålla sin husläkare får vård och behandling av husläkaren²²
- se till att läkaren tar emot konsultationer från en sjuksköterska innan en individ sänds till sjukhus, samt stödjer sjuksköterskan i bedömning och gör hembesök vid behov
- se till att läkare finns tillgänglig dygnet runt.

Samverkan

- delta i samverkansforum för information och diskussion om planering av respektive verksamhetsområden utifrån behoven hos de äldre som bor i särskilt boenden, i syfte att möta framtida hälso- och sjukvårdsbehov.

Information

- informera kommun/stadsdel om utsedda och de namngivna kontaktpersonerna hos hälso- och sjukvårdsförvaltningen och respektive vårdgivare
- meddela kommunens kontaktperson när läkarorganisationen avslutar sin avtalsrelation med hälso- och sjukvårdsförvaltningen senast sex månader före avslut²³
- säkerställa informationsöverföring mellan primärvård, särskilt boende för äldre och slutenvård.

Tillgänglighet

- se till att läkare träffar enskilda/patienter som är listade hos sin husläkare om de har ett akut behov av läkarinsatser då läkarorganisationens läkare är på plats.

Kompetens

- se till att allmänläkare har kompetens om åldrandet, åldrandets sjukdomar och de vanligaste folksjukdomarna samt rehabilitering och tar del av kompetensutveckling
- se till att det finns tillgång till läkare med specialistkompetens inom geriatrik
- se till att läkare vid behov remitterar till specialistvård för konsultation och utbildning
- de beslut som tas om medicinsk behandling baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet samt evidens
- se till att läkare handleder och vidareutvecklar vård- och omsorgspersonal vid behov.

²²Husläkarens ansvar för dem som har flyttat in på ett särskilt boende framgår av hälso- och sjukvårdsförvaltningens förfrågningsunderlag Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård.

²³Om läkarorganisationen säger upp sitt uppdrag är uppsägningstiden sex månader innan avslut. Om hälso- och sjukvårdsförvaltningen säger upp uppdraget är den däremot tolv månader.

4.1.2 Kommunen åtar sig att

Krav

- alltid informera hälso- och sjukvårdsförvaltningen vid planering inför driftstart, ändrad driftsform, förändring av inriktning, förändring av platsantal och nedläggning av särskilt boende
- se till att hälso- och sjukvårdspersonalen har ett förebyggande arbetssätt
- se till att verksamhetens ledningssystem behandlar det lokala samverkansavtalet, enligt avsnitt 1.6 ovan, när det gäller att ta fram, fastställa, implementera, följa upp och revidera det lokala samverkansavtalet.
- se till att sjuksköterskan söker kontakt med läkare för konsultation innan en individ sänds akut till sjukhus
- säkerställa och ansvara för att det finns tillgång till sjuksköterskor, sjukgymnaster/fysioterapeuter och arbetsterapeuter
- se till att sjuksköterska finns tillgänglig dygnet runt.

Samverkan

- delta i samverkansforum för information och diskussion om planering av respektive verksamhetsområde utifrån behoven hos de äldre som bor i särskilt boende för att därigenom möta framtida hälso- och sjukvårdsbehov.

Information

- säkerställa informationsöverföringen till primärvård, vid besök på akutmottagning och inskrivning i slutenvård
- informera hälso- och sjukvårdsförvaltningen om kommunens/stadsdelens utsedda kontaktperson, MAS, samt om upphandlade och godkända utförare
- skriftligen informera hälso- och sjukvårdsförvaltningen om förändringar
 - antalet korttidsplatser som redovisas per kombikakod
 - nystart av ett särskilt boende senast sex månader före driftstart
 - byte av utförare på ett särskilt boende senast sex månader före bytet
 - avveckling av ett särskilt boende senast sex månader före avvecklingen
 - en varaktig verksamhetsförändring, exempelvis från ett permanent särskilt boende för äldre till platser för korttidsboende inom befintlig verksamhet, senast två månader innan förändringen träder i kraft eftersom läkarinsatser berörs av boendeformen.

Tillgänglighet

- ha beredskap för att vid behov kunna erbjuda ledsagning till specialistvård.

Kompetens

- se till att arbetsterapeuter, sjukgymnaster/fysioterapeuter och sjuksköterskor har nödvändig kompetens och tar del av kompetensutveckling om åldrande, åldrandets sjukdomar och de vanligaste folksjukdomarna, samt har beredskap för att uppmärksamma behov av specialistkompetens
- se till att de beslut som tas i omvårdnad och rehabiliterande behandling baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet samt evidens.

4.2 Förberedelse inför inflyttning och påbörjad vistelse på korttidsplats

4.2.1 Landstinget åtar sig att

- se till att läkaren tar emot information från husläkare eller från slutenvården för dem som har listat sig hos läkarorganisationen (och kvitterar vårdplanen från slutenvården när det tekniskt blir möjligt).

Anmärkning: De enskildas/patienternas husläkare har kvar ansvaret för de som har valt att kvarstå som listade och för de övriga tills listningen är överförd till en annan läkarorganisation. Vid vistelse på en korttidsplats är de enskilda/patienterna alltid fortsatt listade hos sina husläkare.

4.2.2 Kommunen åtar sig att

- informera läkarorganisation om att nyinflyttningar kommer att ske, men utan att uppge personuppgifter innan de enskilda/patienterna har valt var de vill vara listade.

4.3 Inflyttning och påbörjad vistelse

4.3.1 Landstinget åtar sig att

- se till att läkare besöker inflyttade och bedömer hälsotillståndet inom sju arbetsdagar efter listning hos den aktuella läkarorganisationen.

4.3.2 Kommunen åtar sig att

- informera de enskilda om vilka som är ansvarig hälso- och sjukvårdspersonal
- inom sju arbetsdagar informera läkaren om den bedömning av hälsotillståndet som hälso- och sjukvårdspersonalen har gjort
- informera de enskilda att den som tillfälligt vistas i korttidsvård, avlastning eller växelvård behåller sin ordinarie husläkare.

4.4 Boendetid och vistelsetid

4.4.1 Landstinget åtar sig att se till att

- läkaren bidrar med sin kompetens i situationer där annan hälso- och sjukvårdspersonal har behov av att samverka kring enskilda
- läkaren besöker de enskilda/patienterna efter överenskommelse och vid behov av akuta insatser dygnet runt
- läkaren genomför hembesök enligt önskemål från de enskilda/patienterna
- läkaren genomför hembesök enligt önskemål från hälso- och sjukvårdspersonalen
- de enskilda/patienterna får konsultationer eller insatser av specialiserad hälso- och sjukvårdspersonal vid behov
- läkaren stödjer de enskilda/patienterna med att identifiera och analysera risker i deras situation och tillsammans med dem vidtar nödvändiga förebyggande åtgärder
- läkaren vid behov medverkar i utredning och analys av situationen om de enskilda/patienterna skadas eller riskerar att skadas så att rutiner kan ändras och händelsen inte upprepas
- läkaren och hälso- och sjukvårdspersonalen i den särskilda boendeformen samverkar och åtgärdar de hälso- och sjukvårdsinsatser som behövs enligt resultatet av en uppföljning
- läkaren genomför en enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång tillsammans med berörd personal en gång per år eller vid behov.

4.4.2 Kommunen åtar sig att se till att

- arbetsterapeut, sjukgymnast/fysioterapeut och sjuksköterska rapporterar sina bedömningar av den enskildes hälsotillstånd och de behov som har framkommit och samarbetar med läkaren i den fortsatta bedömningen
- uppmärksamma behov av specialistkompetens
- ha beredskap för att vid behov kunna erbjuda ledsagning till specialist
- hälso- och sjukvårdspersonal vid behov samverkar med läkare för att ge de enskilda/patienterna stöd att förebygga och minska risker i vårdsituationen, särskilt fallskador, trycksår, inkontinens, felnäring, problem med munhälsa och vårdrelaterade infektioner
- om de enskilda/patienterna skadas eller utsätts för risk att skadas, får de stöd med utredning och analys av situationen så att rutiner kan ändras och händelsen inte upprepas
- sjuksköterska och vid behov annan personal medverkar i läkemedelsgenomgångar enligt den lokala överenskommelsen
- hälso- och sjukvårdspersonalen bidrar med sin kompetens i situationer där läkare behöver samverka kring den enskilda.

4.5 Livets slutskede

4.5.1 Landstinget åtar sig att

- se till att läkaren följer det nationella kunskapsstödet för god palliativ vård i livets slutskede och socialstyrelsens författningar kring dödsfall²⁴
- se till att läkaren genomför brytpunktsamtal med den enskilde/patienten och i förekommande fall närstående, tillsammans med sjuksköterska
- informera vårdpersonalen om vilka åtgärder som ska vidtas för den enskilde då ett dödsfall kan förväntas.

4.5.2 Kommunen åtar sig att se till att

- hälso- och sjukvårdspersonalen följer det nationella kunskapsstödet för god palliativ vård i livets slutskede och socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kriterier för bestämmande av människans död
- sjuksköterskan håller läkaren informerad om de enskildas tillstånd och kallar på läkare vid behov
- sjuksköterskan vid behov deltar i brytpunktsamtal tillsammans med läkare.

4.6 Utflytt och avslut

4.6.1 Landstinget åtar sig att se till att

- informera husläkaren om enskilda/patienter som avslutar sin korttidsvistelse
- läkaren fastställer ett dödsfall skyndsamt genom att personligen göra en klinisk undersökning av den avlidne, dödförklara samt skriva dödsbevis och intyg om dödsorsaken
- husläkaren fastställer dödsfall med mera för de som har valt att behålla sin husläkare
- jourläkaren fastställer oväntade dödsfall med mera, både i permanenta boenden och på korttidsplatser under jourtid
- läkaren som har fastställt dödsfallet säkerställer vem som ska meddela närstående om ett dödsfall.

²⁴Te.x. socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död m.fl.

Anmärkning: Vid ett väntat dödsfall kan läkaren fastställa dödsfall med mera utan att personligen infinna sig, om det är överenskommet med sjuksköterskan. Förutsättningen är att sjuksköterskan har gjort en klinisk undersökning²⁵ och lämnar uppgifter om resultatet av undersökningen till läkaren. Om den tjänstgörande sjuksköterskan anser att läkaren behöver infinna sig trots att dödsfallet är väntat ska läkaren infinna sig så snart det är möjligt.

4.6.2 Kommunen åtar sig att se till att

- sjuksköterskan vid ett väntat dödsfall gör en klinisk undersökning enligt socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kriterier för bestämmande av människans död²⁶
- sjuksköterskan vid dödsfallet lämnar efterfrågad information till läkaren som därmed kan fylla i blanketten för transport och informera om eventuell pacemaker med mera
- sjuksköterskan kallar på den ordinarie läkaren på boendet, husläkaren eller jourläkaren, beroende på var de enskilda är listade respektive tiden på dygnet
- sjuksköterskan informerar de närstående om dödsfallet efter överenskommelse med läkare.

4.7 Närstående

4.7.1 Landstinget åtar sig att se till att

- läkaren lämnar medicinsk information, vid behov i samverkan med sjuksköterska, som närstående har behov av eller har efterfrågat
- läkaren ger stöd till närstående, vid behov i samverkan med sjuksköterska, som är anpassat till situation och behov
- läkaren genomför brytpunktsamtal, vid behov i samverkan med sjuksköterska, angående ändringar av vårdens inriktning
- läkaren genomför efterlevandesamtal, vid behov i samverkan med sjuksköterska.

4.7.2 Kommunen åtar sig att se till att

- sjuksköterskan genomför samtal, vid behov i samverkan med läkare, vid inflyttning i permanent boende samt påbörjad vistelse på korttidsplats
- sjuksköterskan ger stöd och för samtal som är anpassat till situation och behov
- med närstående, vid behov i samverkan med läkare och i förekommande fall med annan personal,
- sjuksköterskan utför avslutssamtal, vid behov i samverkan med läkare och i förekommande fall med annan personal.

5. Säkerhet

Landsting och kommun åtar sig gemensamt att

- uppmuntra enskilda/patienter att själva vara uppmärksamma på risker i deras situation och rapportera till hälso- och sjukvårdspersonalen
- se till att all personal är uppmärksam på risker och rapporterar identifierade risker i respektive system

²⁵Lag (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död.

²⁶3 kap socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död.

- vid behov tillsammans analysera och utreda rapporterade risker och genomföra nödvändiga åtgärder för att minimera eller eliminera risker för vårdskador
- rapportera avvikelser i respektive verksamhets avvikelssystem
- vid behov tillsammans analysera och utreda rapporterade avvikelser och genomföra nödvändiga åtgärder för att minimera eller eliminera vårdskador.

6. Skäl för kommunen att på egen hand anlita läkare enligt 26 d § HSL

Om läkarorganisationen vid upprepade tillfällen²⁷ inte uppfyller sina skyldigheter gentemot det särskilda boendet enligt förfrågningsunderlaget, äger kommunen med stöd av 26 d § HSL rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina faktiska kostnader för detta från landstinget.

Om landstinget inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna delöverenskommelse att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina faktiska kostnader för detta från landstinget.

Förutsättningarna för att kommunen ska få ersättning för sina faktiska kostnader anges i avsnitt 7.

Skäl för kommunen att anlita läkare och få ersättning av landstinget:

- Vårdgivaren lämnar inte information om medicinsk status för en enskild individ till sjuksköterska inom en vecka efter det att individen har valt att lista sig hos vårdgivaren
- Besöksverksamheten som ska genomföras minst en gång per vecka har inte genomförts
- Läkaren svarar inte då sjuksköterska ringer för konsultation (gäller även jourhavande läkare)
- Läkaren ger otillräckligt stöd²⁸ i individrelaterade medicinska frågor, särskilt kring stöd vid vård och behandling i livets slutskede
- Läkaren kommer inte på akut oplanerade besök²⁹ eller då sjuksköterskan uttrycker att det finns ett behov av läkarkonsultation på plats (exempelvis vid behov av proaktiva ordinationer eller ett oväntat dödsfall)
- Det föreligger allvarliga risker³⁰ för patientsäkerheten
- Läkare som inte talar, förstår, kan läsa eller skriva begriplig svenska
- Det saknas förutsättning att utföra uppdraget till följd av bristande kompetens hos läkaren, eller av annat skäl
- Läkaren åsidosätter bestämmelser i lagar eller andra författningar
- Inställelsetiden för akuta, oplanerade besök vid akuta tillstånd har överskridit två timmar efter det att vårdgivaren har erhållit en förfrågan och det inte finns några andra överenskommelser med boendets personal.

Om läkaren inte kan utföra sina arbetsuppgifter på grund av att den kommunfinansierade hälso- och sjukvårdspersonalen inte har följt denna delöverenskommelse, måste läkarorganisationen påtala förhållandet för kommunens hälso- och sjukvårdsorganisation så att kommunen kan vidta åtgärder.

²⁷Två gånger eller fler inom en kalendermånad, eller en gång per kalendermånad två kalendermånader i rad.

²⁸Vad ett otillräckligt stöd innebär ska parterna komma överens om i en lokal överenskommelse, enligt avsnitt 1.6.

²⁹Se förfrågningsunderlaget Läkarinsatser i särskilt boende, avsnitt 5.14 och definitioner i detta uppdrag, sid. 34 i förfrågningsunderlaget från 20140201.

³⁰Vägledning om vad som kan betraktas som allvarliga risker finns i 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:28) om anmälningsskyldighet enligt lex Maria.

7. Förutsättningar för kommunen att anlita läkare och erhålla ersättning från landstinget

Den praktiska hanteringen av kontakterna mellan kommunen och läkare eller läkarorganisation samt hälso- och sjukvårdsförvaltningen anges i avsnitt 8.

Brister och avvikelser enligt ovan ska dokumenteras och överlämnas skriftligt till vårdgivarens verksamhetschef. Om bristerna och avvikelserna inte åtgärdas omedelbart av läkarorganisationen ska kommunen rapportera dessa skriftligt till registraturen på hälso- och sjukvårdsförvaltningen som då ansvarar för att kontakta vårdgivaren och skyndsamt kräva åtgärder.

Om kommunen anser att det finns skäl att på egen hand anlita läkare och erhålla ersättning ska ett beslut om detta fattas av ansvarig nämnd eller ledningsperson inom en upphandlad eller godkänd utförare, eller i förekommande fall av en medicinskt ansvarig sjuksköterska eller annan person, enligt delegationsordningen. Beslutet ska omedelbart meddelas hälso- och sjukvårdsförvaltningen skriftligt (e-post går bra), med en hänvisning till inrapporterade avvikelser.

Landstingets ersättning till kommunen ska motsvara kommunens styrkta kostnader för åtgärderna.

Om behovet av läkarinsats hänger samman med att kommunen har eftersatt sitt hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, kan ersättningen sättas ned. Parterna får i dialog värdera och komma överens om ersättningen med hänsyn till omständigheterna.

8. Rutin för kontakter mellan kommun, läkarorganisation och landsting

1. Sjuksköterskan kontaktar den ansvarige läkaren för en rättelse.
2. Om en rättelse inte sker skriver sjuksköterskan en avvikelserapport.
3. Sjuksköterskan kontaktar MAS eller MAR, och överlämnar en avvikelserapport.
4. MAS eller MAR kontaktar verksamhetschefen för läkarorganisation samt lämnar en skriftlig avvikelserapport.
5. Om en rättelse inte sker kontaktar MAS eller MAR hälso- och sjukvårdsförvaltningen via telefon eller e-post och överlämnar avvikelserapporten skriftligen.
6. Om en rättelse inte sker meddelar den ansvariga nämnden, eller MAS eller MAR i förekommande fall enligt delegationsordning eller annan, att kommunen avser att anlita en egen läkare och få ersättning för detta av landstinget.
7. Kommunen anlitar en egen läkare. I första hand anlitas en vårdgivare som är godkänd av hälso- och sjukvårdsförvaltningen och som utför läkaruppdrag i särskilt boende.
8. Kommunen erhåller ersättning från landstinget tills hälso- och sjukvårdsförvaltningen har löst situationen.
9. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen måste lösa frågan permanent och under tiden ska kommunen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen hålla kontakten.

9. Definitioner

<p>Avlastning (Egen definition)</p>	<p>Särskild form av korttidsplats där syftet är att de enskildas/patienternas närstående får möjlighet till vila och avlastning när de enskilda/patienterna vistas på korttidsplatsen – ofta en till två veckor – efter biståndsbeslut av kommunal biståndshandläggare.</p>
<p>Brytpunktssamtal vid övergång till palliativ vård i livets slutskede (Socialstyrelsens termbank) (Egen kommentar)</p>	<p>Samtal mellan ansvarig läkare eller tjänstgörande läkare och patient om ställningstagandet att övergå till palliativ vård i livets slutskede, där innehållet i den fortsatta vården diskuteras utifrån patientens tillstånd, behov och önskemål.</p> <p><i>Kommentar:</i> Initiativet till ett brytpunktssamtal tas av den behandlingsansvarige läkaren. Brytpunktssamtal är ett samtal för att planera för de fortsatta vårdinsatserna då livets slutskede inleds. Samtalet hålls mellan den ansvarige läkaren, ofta en sjuksköterska och de enskild/patienterna, samt – om dessa önskar – de enskildas/patienternas närstående. Detta kan också vara nödvändigt när patienten är kognitivt sviktande eller medvetslös. Vid övergång till en tidig palliativ vård kan samtalet innehålla en plan för en fortsatt aktiv behandling, men vid övergång till palliativ vård i livets slutskede fokuseras på lämpliga insatser för lindring och stöd till den enskild/patient, samt närstående. Brytpunktssamtalet dokumenteras i patientjournalen.</p>
<p>Fast läkarkontakt (Egen definition)</p>	<p>Den (hus)läkare i primärvården som de enskilda/patienterna har valt enligt 5 § HSL.</p> <p>Observera att de enskilda/patienterna som bor i ett särskilt boende för äldre istället kan välja att lista sig hos en läkarorganisation eller vårdgivare som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har ett avtal med och som hälso- och sjukvårdsnämnden har godkänt.</p>
<p>Förfrågningsunderlag, FFU (Egen definition)</p>	<p>Ett regelverk enligt lag om valfrihetssystem som innehåller ansökningsblankett, avtalstext, uppdragsbeskrivning, ersättnings- och rapporteringskrav. Det används för att godkänna vårdgivare och teckna avtal med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.</p>
<p>Huvudman (Socialstyrelsens termbank)</p>	<p>Myndighet eller organisation som juridiskt och ekonomiskt har ansvaret för viss verksamhet.</p>
<p>Kommunfinansierad verksamhet (Egen definition)</p>	<p>En verksamhet som oavsett driftsform finansieras av en kommun. Den kan vara i kommunal regi, en upphandlad entreprenör enligt LOU, en godkänd utförare enligt LOV, eller enstaka platser som en kommun köper av en privat verksamhet.</p>
<p>Korttidsplats (Socialstyrelsens termbank) (Egen kommentar)</p>	<p>En bäddplats utanför det egna boendet som är avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt.</p> <p><i>Anmärkning:</i> Korttidsplatser används för bland annat rehabilitering, omvårdnad, växelvård och avlastning av närstående.</p> <p>Husläkaren ansvarar för den planerade och långsiktiga behandlingen för en person som vistas på en korttidsplats.</p>
<p>Landstingsfinansierad verksamhet (Egen definition)</p>	<p>En verksamhet som oavsett driftsform finansieras av landstinget. Den kan vara i landstingets regi, en upphandlad verksamhet enligt LOU, en godkänd utförare enligt LOV.</p>

<p>Läkarmedverkan <i>(Egen definition)</i></p>	<p>Avser samarbete med en läkare hos en vårdgivare som tillhandahåller läkarinsatser i ett särskilt boende för äldre genom avtal med hälso- och sjukvårdsförvaltningen, samt dennes samverkan med enskilda/patienter samt personal inom ett särskilt boende för äldre. (Det kan i förekommande fall gälla husläkare som enskilda/patienter har valt att behålla, eller husläkare på en korttidsplats.)</p>
<p>Läkarorganisation <i>(Egen definition)</i></p>	<p>Den vårdgivare som erbjuder läkarinsatser i särskilt boende för äldre genom avtal med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och som har valts av respektive kommunfinansierad verksamhet.</p>
<p>Omvårdnadsansvarig sjuksköterska <i>(Enligt Socialstyrelsens Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska, 2005)</i></p>	<p>Namngiven sjuksköterska som utsetts att ha ett särskilt sammanhållande omvårdnadsansvar för vissa namngivna personer/patienter i verksamheten.</p>
<p>Permanent plats <i>(Egen definition)</i></p>	<p>En bostad dit enskilda/patienter har flyttat för att bo varaktigt efter beslut av kommunens biståndshandläggare.</p>
<p>Personcentrerad vård och omsorg <i>(Egen definition)</i></p>	<p>Vård och omsorg som i hög grad fokuserar på de resurser varje person har, på vad det innebär att vara människa samt behovet av vård och omsorg. Personen betraktas inte utifrån ett ohälsotillstånd eller en funktionsnedsättning. Vården och omsorgen planeras i samförstånd med enskilda/patienter. Vårdrelationen bygger på ett partnerskap mellan dem som utför vård och omsorg och enskild/patient (ofta tillsammans med anhöriga eller närstående). Den enskilde/patienten är aktiv i planeringen och genomförandet av vård, omsorg och rehabilitering. Utifrån den enskildes/patientens situation och behov görs en vårdplan och en genomförandeplan som innehåller mål och strategier för genomförandet och en kort och långsiktig uppföljning.</p>
<p>Primärvård <i>(Socialstyrelsens termbank)</i></p>	<p>Hälso- och sjukvårdsverksamhet som utan avgränsning vad gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper svarar för befolkningens behov av grundläggande medicinsk behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering och som inte kräver sjukhusens medicinska och tekniska resurser.</p>
<p>Samordnad individuell planering, SIP <i>(Egen definition)</i> <i>(Egen kommentar)</i></p>	<p>Planering av vem som ansvarar för att tillgodose de behov en person har när det gäller insatser från socialtjänst, hälso- och sjukvård och eventuellt andra aktörer. En förutsättning är att den enskilde lämnar sitt samtycke till att en sådan planering görs. Deltagare i en SIP är den enskilde/patienten och, om denne önskar och det är lämpligt, närstående samt de som har ansvar för respektive insatser. SIP regleras i likalydande texter i 3f § HSL och i 2 kap. 7 § SoL</p>
<p>Särskilt boende för äldre <i>(Socialstyrelsens termbank)</i> <i>(Egen kommentar)</i></p>	<p>Boende som tillhandahåller bostäder eller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård och omsorg för äldre personer med behov av särskilt stöd Enligt 5 kap. 5 § 2:a stycket socialtjänstlagen ska kommunen ”inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.”</p>

<p>Utförare (Egen definition)</p>	<p>Kommunfinansierad verksamhet i egen regi eller aktör som enligt avtal med kommunen levererar vård- och omsorgsinsatser i de verksamheter denna delöverenskommelse omfattar.</p>
<p>Vårdgivare (Socialstyrelsens termbank) (Egen kommentar)</p>	<p>Statlig myndighet, landsting och kommun när det gäller sådan hälso- och sjukvårdsverksamhet som myndigheten, landstinget eller kommunen har ansvar för (offentlig vårdgivare), samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet (privat vårdgivare).</p> <p><i>Kommentar:</i> I denna delöverenskommelse avser vårdgivare den juridiska eller enskilda fysiska person som hälso- och sjukvårdsförvaltningen inom landstinget har tecknat ett avtal med enligt förfrågningsunderlaget Läkarinsatser i särskilt boende. (Det gäller både landstingets verksamhet i egen regi och andra godkända utförare.)</p> <p>Vårdgivare är</p> <ul style="list-style-type: none"> • den nämnd som kommunfullmäktige har utsett att vara vårdgivare eller ansvarig för kommunens hälso- och sjukvårdsverksamhet. (Om kommunfullmäktige inte har utsett en sådan nämnd är kommunfullmäktige vårdgivare.) • den nämnd som landstingsfullmäktige har utsett att vara ansvarig för landstingets hälso- och sjukvård (hälso- och sjukvårdsnämnden i Stockholms läns landsting). • utförare enligt LOU/LOV
<p>Godkänd vårdgivare (Egen definition)</p>	<p>Begreppet godkänd vårdgivare används av Stockholms läns landsting för bland annat den läkarorganisation som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har avtal med och som uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget Läkarinsatser i särskilt boende. Det gäller både landstingets verksamhet i egen regi och andra godkända utförare enligt LOV.</p>
<p>Vårdplanering (Egen definition) (Egen kommentar)</p>	<p>Planering av den hälso- och sjukvård och omvårdnad en person behöver, med hänsyn till personens tillstånd, resurser och förmåga att samverka för nå de uppställda målen för vården.</p> <p>Vårdplanering sker i ett möte mellan sjuksköterskan, den enskilde/patienten och i förekommande fall de anhöriga eller närstående, om den enskilde/patienten önskar det.</p> <p>Vid utskrivning från slutenvård är vårdplaneringen ett strukturerat samtal kring den enskildes/patientens behov av vård och omsorg. Förutom den enskilde/patienten, deltar läkare och sjuksköterska från slutenvården och vid behov sjukgymnast/fysioterapeut och arbetsterapeut, samt i vissa fall en sjuksköterska från hemsjukvården (primärvården) och en biståndshandläggare från kommunen.</p> <p>Vårdplanering i samband med utskrivning från slutenvården regleras i lag (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.</p>
<p>Växelvård (Egen definition)</p>	<p>En särskild form av korttidsplats med regelbundet återkommande vistelse som kan pågå över lång tid, men där varje vårdtillfälle är kort – ofta en till tre veckor – efter beslut av en kommunal biståndshandläggare.</p>

10. Uppföljning

En uppföljning av denna delöverenskommelse ska ske årligen. Ett särskilt dokument som gäller uppföljningen kommer att utarbetas i särskild ordning.

11. Referenser

- Hälso- och sjukvårdslag (1982:763).
- Socialtjänstlag (2001:453).
- Patientsäkerhetslagen (2010:659).
- Patientlag (2014:821), trädde i kraft den 1 januari 2015.
- Lag (2007:1091) om offentlig upphandling.
- Lag (2008:962) om valfrihetssystem.
- Lag (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:28) om anmälningskyldighet enligt lex Maria.
- Nationellt kunskapsstöd för god palliativ vård i livets slutskede (Socialstyrelsen).

**Samverkan för individuell
nutritionsbehandling i särskilt
boende för äldre**

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Sedan Ädelreformen år 1992 råder det viss osäkerhet om vilket ansvar kommunen respektive landstinget har för nutritionsomhändertagandet. Enskilda/patienter inom de särskilda boendeformerna för äldre³¹ har i dag begränsade möjligheter att få en individuell nutritionsbehandling av dietist, trots att behovet är mycket stort i denna grupp. Många som bor inom en särskild boendeform för äldre har flera olika sjukdomar och konsumerar en stor mängd läkemedel med stora sammanhängande nutritionsproblem som följd.

Kombinationen hög ålder, kroniska sjukdomar och många läkemedel är problematisk och leder till förändrade metabola förutsättningar och ätsvårigheter på grund av till exempel aptitlöshet, illamående och muntorrhet. Samtidigt kan behovet av energi och näring öka. Om inte rätt åtgärder sätts in är risken stor för undernäring under dessa omständigheter.

Enligt patientsäkerhetslagen och patientlagen³² ska hälso- och sjukvårdspersonalen utföra sitt arbete enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Individuella nutritionsinsatser ska alltså göras utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet genom oral, enteral eller parenteral nutrition.

Patientsäkerhetslagen³³ stadgar vidare att "vårdgivaren ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskador³⁴. För åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska en tidsplan upprättas". Det innebär ett långtgående ansvar för att undvika undernäring.

Hälso- och sjukvårdslagen föreskriver att "hälso- och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa" och i patientlagen står det att "vården och behandlingen ska så långt det är möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten". "Olika insatser för patienten ska samordnas på ett ändamålsenligt sätt" enligt hälso- och sjukvårdslagen³⁵.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förebyggande av och behandling vid undernäring³⁶ föreskriver att vårdgivaren ska fastställa rutiner för när en patients näringstillstånd ska utredas och hur en utredning ska göras, samt hur undernäring ska förebyggas och behandlas.

För att möta de krav som patientsäkerhetslagen, patientlagen, hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ställer, krävs teamarbete och legitimerad personal med specialistkompetens inom området nutrition, oavsett huvudman. Dietister är sedan år 2005 en legitimerad yrkesgrupp som genom individuell nutritionsbehandling kan säkerställa ett gott nutritionsomhändertagande av äldre inom vård och omsorg. Det är den enda legitimerade yrkesgrupp som har en djupgående utbildning inom nutritionsbehandling. Utöver dietistens specialistkompetens är faktorer som teamarbete, tillgänglighet och väl utvecklade och kända rutiner i verksamheterna viktiga för att säkerställa en god och säker nutritionsbehandling. Här krävs ett tvärprofessionellt teamarbete där dietisten har en central roll.

Socialstyrelsen är tydlig i sin vägledning *Näring för god vård och omsorg*³⁷: "Rätt mat och näring är en viktig patientsäkerhetsfråga. Säker vård med god kvalitet måste baseras på bedömningar av risk för undernäring, utredning av orsaken till undernäringstillstånd samt adekvat näringsbehandling, inklusive uppföljning av insatta åtgärder. Denna vård är lika viktig för omsorgstagaren/patienten som läkemedel, andningsunderstöd och andra terapeutiska insatser. Klinisk nutrition är en del av den medicinska behandlingen".

³¹ Särskild boendeform enligt 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlag (2001:453).

³² 3 kap. 2§ patientsäkerhetslag (2010:659), 1 kap. 7 § patientlag (2014:821).

³³ 3 kap. 2§ patientsäkerhetslag (2010:659).

³⁴ 3 kap. 5 § patientsäkerhetslag definierar vad som avses med vårdskada (se definitioner).

³⁵ 2c § hälso- och sjukvårdslag (1982:763), 5 kap. 1 § patientlag (2014:821), 2a § hälso- och sjukvårdslag (1982:763).

³⁶ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring.

³⁷ *Näring för god vård och omsorg*, en vägledning för att förebygga och behandla undernäring. Socialstyrelsen september 2011.

1.2 Målgrupp

Målgruppen utgörs av personer som efter beslut av kommunen bor inom särskilda boendeformer för äldre, oavsett personens faktiska ålder. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam på personer som uppfyller en eller flera av nedanstående kriterier:

- ofrivillig viktförlust – oavsett tidsförlopp och omfattning
- ätsvårigheter – till exempel aptitlöshet, tugg- och sväljproblem, orkeslöshet och motoriska störningar
- undervikt – det vill säga ett Body Mass Index (BMI) under 20 för individer under 70 års ålder, eller under 22 för den som är över 70 år.

1.3 Syfte

Denna överenskommelse syftar till att tydliggöra ansvaret för individuell nutritionsbehandling i särskilt boende för äldre.

1.4 Mål

Målet är att de enskilda/patienterna får sitt energi- och näringsbehov tillgodosett utifrån sina individuella förutsättningar och behov, genom ett lämpligt nutritionsomhändertagande, baserat på en individuell bedömning och individanpassade åtgärder, med en nödvändig uppföljning och utvärdering.

1.5 Definitioner

Berikning	Tillsättning av livsmedel eller specifika berikningsmedel i mat och dryck för att öka innehållet av energi, protein, vitaminer och/eller mineralämnen.
BMI	Body Mass Index. Uträkning av BMI görs enligt följande formel: vikt i kg/ (längd i meter x längd i meter).
Dietetik	Kostbehandling vid sjukdomstillstånd.
Enteral nutrition	Näringstillförsel direkt via mag-tarmkanalen.
SNR-kost	Kost enligt svenska näringsrekommendationer (Livsmedelsverket).
A-kost	Allmän kost för sjuka (Livsmedelsverket).
E-kost	Energi- och proteintät kost (Livsmedelsverket).
Kosttillägg	Kompletterar ordinarie kost genom att tillfredsställa behovet av energi och/eller näringsämnen.
Livsmedel för särskilda näringsändamål	Livsmedel som till följd av särskild sammansättning eller tillverkningsmetod är lämpliga för enskilda/patienter som behöver särskild kost, samt personer som kan ha nytta av ett kontrollerat intag av särskilda ämnen i kosten.
Malnutrition	Tillstånd där brist på eller obalans av energi, protein eller andra näringsämnen har orsakat mätbara och ogynnsamma förändringar i kroppens sammansättning, funktion eller vid sjukdomsförlopp.
MNA	Mini Nutritional Assessment. Riskbedömningsverktyg (screeningverktyg) för att upptäcka risk för undernäring.

Nutrition	Näring och/eller näringstillförsel.
Näringsdryck	Flytande kosttillsägg.
Parenteral nutrition	Intravenös näringstillförsel.
Perkutan endoskopisk gastrostomi (PEG)	Kort sond som införs genom bukväggen till magsäcken och används för enteral nutrition.
Riskbedömning	Systematisk undersökning av en population för att identifiera individer som är omedvetna om att de har ohälsa eller är i riskzonen för att utveckla ohälsa.
Sarkopeni	Minskad muskelmassa med förlust av muskelfunktion.
Sjukdomsrelaterad undernäring	Definieras som ett tillstånd med brist på energi, protein och andra näringsämnen som orsakar mätbara skadliga effekter på kroppens struktur och funktion och kan leda till kliniska komplikationer.
Sondnäring	Näringslösning som ges vid enteral nutrition.
Specialkost	Kost vid specifika sjukdomstillstånd.
Undernäring	Tillstånd där brist på energi, protein eller andra näringsämnen har orsakat mätbara och ogynnsamma förändringar i kroppens sammansättning, funktion eller vid sjukdomsförlopp (jämför malnutrition).
Verksamhetschef	I denna delöverenskommelse avser begreppet verksamhetschef endast verksamhetschef enligt 29 § hälso- och sjukvårdslagen.
Vårdskada	I patientsäkerhetslagen avser begreppet vårdskada lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom, samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

2. Omfattning och gränsdragningsfrågor

Överenskommelsen omfattar kommunalt finansierade särskilda boendeformer för äldre.

Vid nutritionsproblem och behandling finns både ett omvårdnadsperspektiv och ett medicinskt perspektiv. Vid nutritionssvårigheter följs perspektiven ofta åt innan det blir en tydlig medicinsk frågeställning.

3. Nutritionsomhändertagande

Socialstyrelsen rekommenderar att undernäring uppmärksammas genom riskbedömning och rapportering företrädesvis i Senior Alert³⁸. Om riskbedömningen visar på undernäring eller risk för undernäring krävs vidare utredning. På grund av den oklarhet som råder mellan kommun och landsting när det gäller att tillhandahålla dietistkompetens för basal och specifik nutritionsbehandling, finns en påtaglig risk för att de åtgärder som genomförs med

³⁸Socialstyrelsens definition återfinns i "Sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre", 2013.

anledning av en utförd riskbedömning inte motsvarar kraven på att följa vetenskap och beprövad erfarenhet.

Utgångspunkten för all kosthållning är att den enskilde har ett eget ansvar. När den enskilde inte har möjlighet att ta ansvar för hela eller delar av sitt kost- och näringsintag ansvarar kommunen för att se till att behoven i möjligaste mån tillgodoses.

Den enskilde har rätt att få en lämplig nutritionsbehandling av personal med särskild nutritionskompetens. Med rätt nutrition kan sjukdom förebyggas, lindras eller behandlas. Nutritionsinsatser vid rätt tidpunkt är avgörande för en god och säker vård.

Verksamhetschefen i landstingsfinansierad verksamhet respektive kommunfinansierad hälso- och sjukvård ansvarar för att alla medarbetare engageras, har rätt kompetens samt får ansvar och befogenheter för att kunna bedriva vård av god kvalitet inom nutrition.

Inom området nutrition ansvarar den medicinskt ansvariga sjuksköterskan, MAS, för kvalitet och säkerhet och har ett övergripande ansvar för att hälso- och sjukvårdspersonalen känner till och följer lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer.

Den behandlade läkaren som den enskilde/patienten är listad hos har det medicinska huvudansvaret, vilket också omfattar nutritionsproblem. Vid specifika sjukdomstillstånd och vid utredning av malnutrition (felnäring) ansvarar läkaren för att delta i den inledande riskbedömningen för den enskilde, samt för bedömning, ordination och behandling. Läkaren ordinerar en lämplig nutritionsbehandling i samråd med den enskilde och personal, såsom sjuksköterska, dietist, logoped och undersköterska.

Tillsammans med den ansvarige läkaren eller sjuksköterskan ansvarar dietisten för att utreda, ordinera, behandla och följa upp tillstånd utifrån en nutritionsdiagnos. Vid behov gör dietisten en kostanamnes och kan ordinera en individuellt anpassad nutritionsbehandling. Vidare har dietisten kunskaper om livsmedel och specialprodukter. Dietisten är en resurs för verksamhetschefen och MAS när det gäller att ta fram processer, aktiviteter och rutiner i ledningssystem för nutritionsomhändertagande.

Den ansvariga sjuksköterskan ansvarar för att, i samråd med den enskilde/patienten, vaka över den enskildes/patientens nutritionsstatus, identifiera ätsvårigheter och vid behov göra egna ordinationer, samt se till att den enskilde/patienten får mat och näring enligt givna ordinationer. Sjuksköterskan bedömer när särskild kompetens behövs och kontaktar dietist och/eller läkare om det är aktuellt med en nutritionsbedömning, utredning och åtgärder utanför det egna kompetensområdet. Att hjälpa den enskilde/patienten med en god munhälsa är också avgörande för ett gott nutritionstillstånd.

Arbetsterapeut och sjukgymnast ansvarar för utprovning och ordination av lämpliga hjälpmedel och sittställningar som kan underlätta och ge bästa möjliga fysiska förutsättningar för ätandet.

Omvårdnadspersonal har ett viktigt ansvar för att observera förändringar i nutritionsstatus och rapportera dessa till berörd hälso- och sjukvårdspersonal (ansvarig sjuksköterska), samt dokumentera detta i den sociala dokumentationen.

Efter remiss från läkare ansvarar logoped för utredning av sväljproblem. Den enskilde/patienten kan behöva hjälp att kontakta sin tandläkare vid tandproblem.

3.1 Individuell nutritionsbehandling

3.1.1 Näringsbehov

Näringsbehovet är individuellt och ska anpassas efter den enskilde/patienten. Vid inflyttning till särskilt boende för äldre ska den enskilde/patienten få en individuell bedömning av sitt behov, samt att alla som bor i ett boende för äldre får en kontinuerlig uppföljning och utvärdering.

3.1.2 Måltider

Den enskilde/patienten ska få måltiden individuellt anpassad efter sina vanor, behov och önskemål. En anpassning av måltidsmiljön, måltidsstöd, rätt sittställning, möbler och äthjälpmiddel bör göras inom en vecka efter inflyttning till ett särskilt boende. Insikten att måltiden är en viktig del av den medicinska behandlingen ska vara utgångspunkten i måltidens planering och utformning, liksom den enskildes/patientens behov och önskemål. För detta krävs samverkan mellan olika kompetenser.

3.1.3 Kost utifrån individuella behov

Grundkost, konsistensanpassad kost enligt Konsistensguiden, kost vid olika sjukdomstillstånd samt kost efter religiösa, etiska och kulturella behov ska kunna erbjudas. För att kunna förstå skillnaderna mellan olika slags kost krävs fördjupad kunskap hos såväl hälso- och sjukvårdspersonalen som omsorgspersonalen.³⁹

För en patientsäker och kostnadseffektiv ordination av kosttillskott och annat nutritionsstöd krävs en individuell ordination på en tydlig indikation, vilket i sin tur förutsätter en individuell utredning. För att den enskilde/patienten ska få lämplig behandling i kurativt eller palliativt syfte behövs tillgång till rätt slags kompetens.

4. Ansvar, åtaganden och inflytande

4.1 Ansvar och åtaganden för respektive part

Den kommunfinansierade verksamheten ansvarar för den basala nutritionsbehandlingen. Landstinget ansvarar för nutritionsbehandlingen på specifik nivå. Vårdgivare inom både kommun och landsting ska fastställa rutiner i sina respektive verksamheter för när den enskildes/patientens näringstillstånd ska utredas och hur en sådan utredning ska göras, samt hur undernäring ska förebyggas och behandlas.⁴⁰

4.1.1 Kommunens åtagande

Kommunfinansierade särskilda boendeformer för äldre ansvarar för den basala nutritionsbehandlingen, vilket innebär att kommunen har ett ansvar för nutrition. I det ingår alla insatser för att uppfylla patientsäkerhetslagens bestämmelser om vårdgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete⁴¹. Kommunen ansvarar för att verksamhetschefer inom kommunfinansierad hälso- och sjukvård ges resurser som gör det möjligt att ta ansvar för att nutritionskompetens finns tillgänglig inom verksamheten.

Basal nutritionsbehandling innebär följande:

- riskbedömning/nutritionscreening
- beräkning av energi- och näringsintag
 - energi
 - protein
 - vitaminer
 - mineralämnen
- beräkning av energi- och näringsbehov i relation till intag
- kostordination

³⁹Rätt mat inom äldreomsorgen, 2008. Christina Sollenberg, Celiakiförbundet och Sveriges Pensionärsförbund.

⁴⁰5–6 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring.

⁴¹3 kap. 5 § patientsäkerhetslag (2010:659).

- kosttyper enligt gällande nationella rekommendationer
- jämn måltidsfördelning över dagen
- förutsättningar för en begränsad nattfasta
- handledning av personal i nutritionsfrågor och -behandling
- anpassad mat utifrån överkänslighet och allergier
- konsistensanpassning av maten (gäller även mellanmål)
- upplägg och servering för att främja ätandet
- ordination av specialkost vid behov
- ordination av kosttillägg vid behov
- ordination av specialprodukter vid behov
- enteral nutrition (mängd och typ av sondmat, matningshastighet och tidpunkt)
- uppföljning och utvärdering av insatta nutritionsåtgärder.

För att uppfylla kraven om basal nutritionsbehandling behöver verksamheten ha tillgång till dietistkompetens. Verksamhetschefen avgör ansvarsfördelningen mellan dietist, undersköterska och sjuksköterska utifrån medarbetarnas samlade kompetens.

4.1.2 Landstingets åtagande

Vid komplicerade nutritionsproblem som hänger samman med sjukdom och kräver specifik bedömning och ordination, ansvarar landstinget för nutritionsinsatser. Läkarens medverkan i riskanalys, bedömning och behandling är lika viktig för nutrition som för läkemedel.

Nutritionsinsatser på specifik nivå utförs av landstinget och omfattar

- behandling av nutritionsproblem där de basala nutritionsinsatserna inte är tillräckliga
- insättning, start och överrapportering av enteral nutrition till omvårdnadsansvarig sjuksköterska och/eller dietist
- kostbehandling vid svår malnutrition (utifrån bedömning av dietist och/eller läkare)
- tugg- och sväljutredning
- utredning, behandling, uppföljning och överrapportering av nutritionsproblem vid sjukdomar som:
 - njursjukdom
 - cancersjukdom
 - leversjukdom
 - ämnesomsättningssjukdom.

4.2 Inflytande (information, delaktighet) och sekretess för berörda personalgrupper, enskilda och närstående

Den enskilde/patienten, och vid önskemål även dennes närstående, ska ha inflytande över behandlingen. Det innebär att den enskilde/patienten samtycker till och är delaktig i beslutet där det är möjligt och att den enskildes/patientens erfarenheter, kunskaper och önskemål tas tillvara vid valet av insatser. Det är viktigt att vara lyhörd för den enskildes/patientens individuella behov och önskemål och att den enskilde/patienten medverkar i aktuella åtgärder. Att den enskilde/patienten accepterar förebyggande och behandlande åtgärder är en förutsättning för ett gott resultat.

För att hälso- och sjukvårdens personal i landsting och kommun ska kunna tala med varandra och med närstående om en aktuell situation krävs ett samtycke till informationsöverföring. Samtycket måste inte ske skriftligt, men ska dokumenteras i den enskildes journal hos

respektive huvudman. Observera att inre sekretess gäller, det är endast den personal som arbetar med den enskilde/patienten som har rätt till informationsutbyte.

5. Säkerhet

5.1 Hur den enskilde/patienten kan medverka i säkerhetsarbetet

Det är väsentligt att den enskilde/patienten är informerad om sin behandling. Ju mer den enskilde/patienten förstår, desto bättre förutsättningar för ett samarbete kring nutritionen.

5.2 Information om risker och avvikelser mellan parter och verksamheter

I de fall endera parten uppfattar att överenskommelsen inte följs, ska en avvikelserapport skrivas och sändas till en utsedd kontaktperson hos den andre parten. Detta ska inte förväxlas med avvikelser i vård och omsorg inom en och samma verksamhet som ska behandlas enligt interna rutiner i verksamhetens ledningssystem.

6. Ekonomi

6.1 Åtaganden, konsekvenser och ersättning för parter i förekommande fall

Delöverenskommelsen innebär att det kan tillkomma kostnader för kommunalt finansierad verksamhet när det finns ett behov av att anställa eller på andra sätt säkra tillgången till dietister. Studier visar att nutritionsbehandling besparar den enskilde/patienten lidande och är kostnadseffektivt. Enligt studier som har belyst kostnadseffektiviteten av nutritionsbehandling, bör de ökade kostnaderna kunna hämtas in över tid.^{42 43 44 45 46 47 48 49}

7. Uppföljning

En uppföljning av delöverenskommelsen ska ske årligen. Ett särskilt dokument som gäller uppföljningen kommer att utarbetas i särskild ordning.

⁴²Elia, M., Stratton, R., Russell, C., Green, C. och F. Pang. The cost of disease-related malnutrition in the UK and economic considerations for the use of oral nutritional supplements (ONS) in adults.: BAPEN; 2005 []; No.: 1 899467 01].

⁴³Guest, J.F., Panca, M., Baeyens, J.P., de Man, F., Ljungqvist, O., Pichard, C. et al. Health economic impact of managing patients following a community-based diagnosis of malnutrition in the UK. Clinical nutrition (Edinburgh, Scotland). 2011. Epub 2011/03/17.

⁴⁴Russell, C. The impact of malnutrition on healthcare costs and economic considerations for the use of oral nutritional supplements. Clin. Nutr. Suppl. 2007;2(1):25-32.

⁴⁵Elia, M., Russell, C.A. och R.J. Stratton. Malnutrition in the UK: policies to address the problem. Proc. Nutr. Soc. 2010;69(4):470-6. Epub 2010/06/17.

⁴⁶Stratton, R., Green, C. och M. Elia. Disease-related malnutrition: an evidence-based approach to treatment. Wallingford: CABI; 2003. xvi, 824 s. p.

⁴⁷NICE Clinical guideline 32. Nutrition support in adults: oral nutrition support, enteral tube feeding and parenteral nutrition. 2006; Available from: www.nice.org.uk.

⁴⁸Stratton, R.J., Ek, A.C., Engfer, M., Moore, Z., Rigby, P., Wolfe, R. et al. Enteral nutritional support in prevention and treatment of pressure ulcers: a systematic review and meta-analysis. Ageing research reviews. 2005;4(3):422-50.

⁴⁹Elia, M. och R. Stratton. A cost-benefit analysis of oral nutritional supplements in preventing pressure ulcers. ESPEN; Monday, 29 August 2005 Brussels: Clinical Nutrition; 2005. p. 640-1 (P210).

8. Referenser

- Hälso- och sjukvårdslag (1982:763).
- Patientsäkerhetslag (2010:659).
- Patientlag (2014:821).
- Socialtjänstlag (2001:453).
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring.
- Näring för god vård och omsorg, en vägledning för att förebygga och behandla undernäring. Socialstyrelsen september 2011.
- Sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre, 2013.
- Elia M., Stratton R., Russell C., Green C. och F. Pang. The cost of disease-related malnutrition in the UK and economic considerations for the use of oral nutritional supplements (ONS) in adults. BAPEN; 2005 []; No.: 1 899467 01].
- Guest, J.F., Panca, M., Baeyens, J.P., de Man, F., Ljungqvist, O. och C. Pichard et al. Health economic impact of managing patients following a community-based diagnosis of malnutrition in the UK. Clinical nutrition (Edinburgh, Scotland). 2011. Epub 2011/03/17.
- Russell, C. The impact of malnutrition on healthcare costs and economic considerations for the use of oral nutritional supplements. Clin. Nutr. Suppl. 2007;2(1):25-32.
- Elia, M., Russell, C.A. och R.J. Stratton. Malnutrition in the UK: policies to address the problem. Proc. Nutr. Soc. 2010;69(4):470-6. Epub 2010/06/17.
- Stratton, R., Green, C. och M. Elia. Disease-related malnutrition: an evidence-based approach to treatment. Wallingford: CABI; 2003. xvi, 824 s. p.
- NICE Clinical guideline 32. Nutrition support in adults: oral nutrition support, enteral tube feeding and parenteral nutrition. 2006; Available from: www.nice.org.uk.
- Stratton, R.J., Ek, A.C., Engfer, M., Moore, Z., Rigby, P. och R. Wolfe et al. Enteral nutritional support in prevention and treatment of pressure ulcers: a systematic review and meta-analysis. Ageing research reviews. 2005;4(3):422-50.
- Elia, M. och R.A. Stratton. Cost-benefit analysis of oral nutritional supplements in preventing pressure ulcers. ESPEN; Monday, 29 August 2005 Brussels: Clinical Nutrition; 2005. p. 640-1 (P210).
- Rätt mat inom äldreomsorgen, 2008. Christina Sollenberg, Celiakiförbundet och Sveriges Pensionärsförbund.

God läkemedelsanvändning för äldre – gemensam målbild

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I en partsgemensam grupp med sakkunniga från landstinget och kommuner, enligt uppdrag från den gemensamma presidiegruppen för båda organisationerna, har Stockholms läns landsting, SLL, genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HSF, och Kommunförbundet Stockholms län, KSL, tagit fram ett förslag till överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om en gemensam målbild för att förbättra de äldres läkemedelsanvändning. Målbilden är tänkt att mynna ut i en gemensam samverkansmodell för bättre läkemedelsanvändning och optimal läkemedelsförsörjning.

1.2 Målgrupp

Målgruppen omfattar de som oavsett ålder och efter beslut från kommunen bor i ett särskilt boende för äldre⁵⁰ inom Stockholms län.

1.3 Syfte

Det gemensamma målbildsarbetet ska leda till en bättre samverkan och syftar till att förbättra utvecklingen av vård och omsorg i Stockholms län.

Överenskommelsen ger en samlad målbild över läkemedelsområdet och utgör en grund för ett gemensamt kvalitetsutvecklingsarbete inom läkemedelsområdet.

1.4 Mål

De enskilda/patienterna ska få en god och optimal vård samt patientsäker läkemedelsbehandling.

1.5 Definitioner

Profilboende (Egen definition)	Profilboende är ett särskilt boende för personer med särskilda behov utifrån någon form av gemensam sjukdomsdiagnos eller funktionsnedsättning, t.ex. Parkinson.
Läkemedel (läkemedelslagen) ⁵¹	Varje substans eller kombination av substanser 1. som tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor ... eller 2. som kan användas på eller tillföras människor ... i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan, eller för att ställa diagnos.
Servicehus (Egen definition)	Särskilt boende där personer tidigare kunde flytta in utan att ha stora behov av särskilt stöd. Insatserna gavs i form av hemtjänstinsatser. Flera servicehus har sedan dess avvecklats. I dag flyttar endast personer som behöver särskilt stöd in i servicehus efter biståndsbeslut.
Läkemedelsnära produkter (läkemedelsförmånslagen) ⁵²	Medicintekniska produkter som behövs för att tillföra kroppen läkemedel, för egenkontroll av medicinering samt för stomivård.

⁵⁰Med särskilt boende för äldre avses särskilda boendeformer för äldre, enligt 5 kap. 5§ socialtjänstlagen (2001:453).

⁵¹ 1 § Läkemedelslag (1992:859). Läkemedelslagen är en av lagarna som reglerar läkemedelsområdet. Vad som klassificeras som ett läkemedel bestäms av läkemedelslagen. Klassificeringen grundar sig på två faktorer: produktens innehåll och syfte.

⁵²Lag om läkemedelsförmåner med mera (2002:160), med ändring genom lag (2003:76)/.

Huvudman (<i>Socialstyrelsens termbank</i>)	Myndighet eller organisation som juridiskt och ekonomiskt har ansvaret för en viss verksamhet.
Vårdgivare (<i>Socialstyrelsens termbank</i>)	Statlig myndighet, landsting och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvårdsverksamhet som myndigheten, landstinget eller kommunen ansvarar för (offentlig vårdgivare), samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet (privat vårdgivare).
Trygghetskvitto (<i>Egen definition</i>) ⁵³	Information om patientens behov av hälso- och sjukvård som ska medfölja patienten från slutenvården och som visar behovet av fortsatt vård inom kommunen och/eller landstingets öppna hälso- och sjukvård. Den behandlande läkaren ansvarar för att informationen eller trygghetskvittot överlämnas till patienten vid utskrivning från slutenvården. Det ska framgå i både journalen och i trygghetskvittot att en läkemedelslista och en läkemedelsberättelse har överlämnats till patienten. (Trygghetskvittot motsvarar den utskrivningsinformation som slutenvården ska använda för att kommunicera med primärvården eller mottagande hälso- och sjukvårdsverksamhet.)

1.6 Lokal samverkansöverenskommelse

En handlingsplan för genomförandet och implementeringen av denna delöverenskommelse ska tas fram av respektive vårdgivare på lokal nivå, exempelvis i de lokala avtal som tas fram i samverkan med läkarorganisationen på det särskilda boendet. De kan med fördel harmoniseras med den lokala instruktionen för läkemedelshantering som ska finnas enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedelshantering⁵⁴. Förslag på punkter som bör regleras i detta avtal:

- samverkansformer
- rutiner för läkemedelsgenomgångar
- om fullständiga förråd eller DOS⁵⁵ ska användas⁵⁶
- årlig utbildningsplan inom läkemedelsområdet för berörda personalkategorier
- ordinationer enligt generella direktiv
- checklista för hur man bedömer om icke-farmakologiska behandlingar eller omvårdnadsåtgärder är ett alternativ
- checklista för åtgärder för att minska kassation av läkemedel
- lokal behörighetsadministration i de IT-system som är relevanta för uppdraget.

⁵³Se vidare i Överenskommelse angående samverkan vid in- och utskrivning i slutenvården.

⁵⁴Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2000:1) om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården.

⁵⁵DOS innebär att Läkemedlen beställs av förskrivaren och levereras dosförpackade (där varje dospåse innehåller de läkemedel som ska tas vid ett och samma tillfälle) för två veckors förbrukning (i vissa fall för en veckas förbrukning.) Det är lämpligt för enskilda/patienter med regelbunden och stabil medicinering som inte kan klara sin läkemedelshantering själv t.ex. på grund av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar.

⁵⁶Vid begäran från en kommun inom landstinget får landstinget enligt 18d § hälso- och sjukvårdslagen erbjuda samtliga som bor i en viss, särskild boendeform för äldre, eller i en del av en sådan boendeform, läkemedel ur läkemedelsförrådet vid det särskilda boendet.

2. Omfattning och gränsdragningsfrågor

Delöverenskommelsen omfattar de som oavsett ålder bor i en särskild boendeform för äldre, efter beslut från kommunen. Delöverenskommelsen omfattar även personer som efter beslut från kommunen vistas på korttidsplats, servicehus och profilboenden.

2.1 Relation till andra delöverenskommelser

2.1.1 *Samverkan vid in- och utskrivning i slutenvården*

I överenskommelsen om in- och utskrivning i slutenvården anges att enskilda/patienter som behöver fortsatta insatser från primärvården eller socialtjänsten efter utskrivning från slutenvård ska få med sig ett trygghetskvitto. Den mottagande verksamheten ska även få utskrivningsinformation, bland annat en aktuell läkemedelslista och en läkemedelsberättelse.

2.1.2 *Samverkan mellan läkarorganisation/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende*

I delöverenskommelsen om samverkan mellan läkarorganisation/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal i särskilt boende för äldre tydliggörs samverkan mellan läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal.

2.1.3 *Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård*

I överenskommelsen om samverkan för praktisk hjälp med egenvård finns en överenskommelse om hur regelverket kring egenvårdsbedömningar ska tolkas i Stockholms län. Bedömningar av om den enskilde/patienten själv kan ansvara för och genomföra egenvårdsinsatser gäller ofta läkemedel. Den behandlande läkaren ska alltid bedöma om den enskilde/patienten kan ansvara för och genomföra sin läkemedelsbehandling själv eller behöver hjälp med egenvården, eller om läkemedelsbehandlingen ska vara hälso- och sjukvård. Det finns även möjlighet att komma överens om en lokal samverkan i hanteringen av egenvårdsbedömningar i särskilda boendeformer för äldre. Om parterna önskar det kan detta eventuellt arbetas in i den lokala handlingsplan som ska göras enligt avsnitt 1.6 i delöverenskommelsen.

2.1.4 *Samverkan för individuell nutritionsbehandling*

Eftersom läkemedelsbehandling och eventuella biverkningar kan påverka nutritionstillståndet hos de enskilda/patienterna finns det också en koppling till delöverenskommelsen om individuell nutritionsbehandling.

2.2 Gränsdragningsfrågor

Stockholms läns landsting, SLL, ansvarar för hälso- och sjukvård i ordinära boenden.

Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård i särskilda boendeformer och biståndsbedömda dagverksamheter enligt socialtjänstlagen, samt särskilda boendeformer och dagliga verksamheter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Kommunens ansvar omfattar inte läkarinsatser.

3. Bättre läkemedelsanvändning

3.1 Den gemensamma målbilden

Den enskilde/patienten kan förvänta sig att den läkemedelsbehandling som är ordinerad är individuellt anpassad för att ge mesta möjliga nytta och minsta möjliga skada.

Den enskilde/patienten har fått god information, är delaktig i sin behandling och vet när och till vem man vänder sig om det uppstår problem. Behandlingen ska följas upp och omprövas regelbundet.

Delmål:

- medicinskt ändamålsenlig och säker läkemedelsbehandling
- resurseffektiv läkemedelsbehandling
- vården är organiserad för att kunna erbjuda patienten den bästa läkemedelsbehandling
- vården är utvecklingsorienterad.

Nedan följer respektive delmål med en specificerad målbild för de enskilda/patienterna.

1. Medicinskt ändamålsenlig och säker läkemedelsbehandling

Den enskilde/patienten känner sig trygg i att

- vara informerad och delaktig i sin behandling
- få läkemedelsbehandling av en förskrivare som, tillsammans med vårdteamet, har rätt kunskap och information för att föreslå den bästa behandlingen, samt att förskrivaren inleder eller avslutar den behandling – med eller utan läkemedel – som man är överens om
- under- respektive överbehandling uppmärksammas och åtgärdas av förskrivaren
- biverkningar registreras av förskrivare och vårdteam och ordinationen anpassas för att i möjligaste mån undvika biverkningar och ge största möjliga nytta
- få det stöd som behövs för att kunna förstå och använda sina läkemedel
- förskrivna läkemedel finns på rätt plats, i rätt tid och blir rätt administrerade.

2. Resurseffektiv läkemedelsbehandling

De enskilda/patienterna känner sig trygg i att

- de beslut som fattas kring läkemedelsbehandlingen baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet samt evidens
- landsting och kommun verkar för att gemensamma resurser används för att skapa mesta möjliga hälsa
- de läkemedel som används är valda för att ge minsta möjliga miljöpåverkan utan att göra avkall på effekt och säkerhet
- få en individuell läkemedelsbehandling som är säker och anpassad efter individuella behov, oavsett typ av boendeform.

3. Vården är organiserad för att kunna erbjuda patienten den bästa läkemedelsbehandlingen

Den enskilde/patienten känner sig trygg i att

- hälso- och sjukvården är organiserad för att ge rätt läkemedelsbehandling
- respektive vårdgivare samarbetar för att säkra patientens läkemedelsbehandling
- respektive vårdgivare är organiserad för att snabbt värdera och införa ny kunskap, nya riktlinjer och metoder som är kostnadseffektiva och till gagn för den enskilde/patienten
- landsting och kommun bedriver läkemedelsarbetet på ett professionellt och ojävigt⁵⁷ sätt.

⁵⁷ Ett ojävigt sätt innebär att förskrivaren inte ska ha några relationer till läkemedelsindustrin som gör att de till exempel favoriserar ett visst preparat. Se vidare: <http://www.lakartidningen.se/OldPdfFiles/2001/22393.pdf>

4. Vården är utvecklingsorienterad

De enskilda/patienterna känner sig trygga i att:

- hälso- och sjukvårdspersonalen har lämplig kompetens och uppdaterade kunskaper om äldres läkemedelsbehandling
- landsting och kommun bidrar till utveckling och bättre kunskap om läkemedelsbehandling för äldre
- få tillgång till nya läkemedel efter behov och på ett säkert sätt
- landsting och kommun bidrar till utvecklingen av icke-farmakologisk behandling.

4. Ansvar och åtaganden

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ansvarar kommunen för hälso- och sjukvård i särskilda boendeformer för äldre och personer med funktionsnedsättning, förutom läkarinsatser. Vanligen uttrycks detta som att ansvaret är ”upp till och med sjuksköterskenivå”, men nivån omfattar även fysioterapeuter/sjukgymnaster samt arbetsterapeuter. Landstinget ansvarar för all hälso- och sjukvård som utförs av läkare i särskilda boendeformer för äldre och för de läkemedelskostnader och läkemedelsnära produkter som ingår i läkemedelsförmånen. Se vidare i överenskommelsen om kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter, samt listan om innehåll i akut- och buffertförråd.

4.1 Ansvar och åtaganden för respektive part med avseende på delmålen 1 – 4

4.1.1 Den enskilde/patienten får medicinskt ändamålsenlig och säker läkemedelsbehandling

Landstinget och kommunen åtar sig att

- genomföra och implementera läkemedelsgenomgångar enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedelshantering⁵⁸ och landstingets riktlinjer för läkemedelsgenomgångar⁵⁹
- följa upp läkemedelsbehandlingen kontinuerligt och göra förändringar vid behov
- förskrivaren senast inom tre månader följer upp läkemedelsförskrivningen när en ordination förändras.

Landstinget åtar sig att se till att

- den ansvarige läkaren⁶⁰ gör de enskilda/patienterna delaktiga i läkemedelsgenomgångarna
- de enskilda/patienternas läkare⁶⁰ ansvarar för att samordna alla läkemedelsordinationerna för att ge en säker läkemedelsbehandling
- den ansvarige läkaren⁶⁰ tar ställning till om den enskilda/patienten kan utföra sin läkemedelsbehandling som egenvård
- den enskildes/patientens läkare⁶⁰ genomför en enkel läkemedelsgenomgång inför en påbörjad vistelse på korttidsplats, enligt landstingets förfrågningsunderlag (FFU) 2014
- enskilda/patienter som har vistats inom slutenvård och som överförs till annan

⁵⁸Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2000:1) om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården. Läkemedelsgenomgångar regleras i ändring av läkemedelsförfattningen genom SOSFS 2012:9).

⁵⁹Riktlinjer för läkemedelsgenomgångar inom Stockholms läns landsting. www.janusinfo.se (http://www.janusinfo.se/imcms/images/laksak/Lakemedelsgenomgangar_riktlinjer_SLL_130301.pdf)

⁶⁰Detta avser den läkare som de enskilda och patienterna är listade hos.

vårdgivare förses med läkemedel (inte bara recept) fram till dess att läkaren vid det aktuella boendet har tagit del av den aktuella läkemedelsordinationen och kan fullfölja behandlingen

- arbeta för att dosförpackade läkemedel, där det är möjligt, används för patienter och enskilda med regelbunden och stabil läkemedelsbehandling, även vid vistelse på avlastningsplats och korttidsplats
- den enskildes/patientens läkare⁶⁰ ansvarar för att de samlade läkemedelsordinationerna är aktuella och att läkemedelslistan är uppdaterad i journalen
- att all slutenvård och öppenvård registrerar förändringar av läkemedel i det aktuella och överenskomna IT-systemet⁶¹ om patienten har dosförpackade läkemedel
- den enskildes/patientens läkare⁶⁰ ansvarar för att överlämna trygghetskvittot till patienten vid utskrivning från slutenvård och att överlämna utskrivningsmeddelande och läkemedelsberättelse till det särskilda boendet
- regelbundet följa upp att den läkemedelshandling som anges i respektive förfrågningsunderlag⁶² följs.

Kommunerna åtar sig att se till att

- överlämna rätt läkemedel i rätt dos och till rätt patient, samt i rätt tid och på rätt sätt för dem som behöver hjälp med detta
- ha en organisation och rutiner för en säker läkemedelshandling
- sjuksköterskor, rehabiliteringspersonal och omvårdnadspersonal är delaktiga i läkemedelsgenomgångarna
- sjuksköterskorna gör en symtomskattning⁶³ innan läkemedelsgenomgången
- sjuksköterskan i det särskilda boendet dokumenterar mottagandet av utskrivningsmeddelandet och läkemedelsberättelsen.

4.1.2 Den enskilde/patienten får resurseffektiv läkemedelsbehandling

Landstinget och kommunen åtar sig att

- arbeta evidensbaserat
- följa Kloka Listan och de riktlinjer och rekommendationer som gäller
- använda relevanta system⁶⁴ för rekvisition av läkemedel till läkemedelsförråd och för ordination och rekvisition av DOS-läkemedel⁶⁵ på ett effektivt sätt
- ha en lokal organisation för behörigheter, utbildning och tillgång till berörda system
- arbeta för att få en kostnadseffektiv hantering av läkemedel och fakturor
- gemensamt hitta former för att minska kassationen av läkemedel för minskad miljöpåverkan
- se över funktionen i de fullständiga förråden.

⁶¹ År 2014 användes IT-systemet Pascal.

⁶² Det gäller förfrågningsunderlag som avser de verksamheter som enskilda och patienter kommer i kontakt med under sin tid i särskilt boende. Det kan till exempel gälla läkarinsatser i särskilt boende, husläkare, geriatrik och slutenvård samt ASIH.

⁶³ Till exempel genom att använda symtomskattningsverktyget Phase 20.

⁶⁴ År 2015 användes Visma Proceedo.

⁶⁵ År 2015 används Pascal.

4.1.3 De enskildas/patienternas läkemedelsbehandling är organiserad för deras bästa

Landstinget och kommunen åtar sig att

- organisera sig utifrån de enskildas/patienternas behov
- säkerställa att det finns tillgång till sjuksköterskor och läkare dygnet runt
- ge ömsesidig insyn i journaler genom att införa nationell patientöversikt, NPÖ.

4.1.4 De enskildas/patienternas läkemedelshantering är utvecklingsorienterad

Landstinget och kommunen åtar sig att

- utbilda läkare, sjuksköterskor, fysioterapeuter/sjukgymnaster, arbetsterapeuter och övrig personal i Stockholms läns landstings riktlinjer om läkemedel för äldre
- läkare och sjuksköterskor ansvarar för fortbildningen av övrig personal
- ge berörda personalkategorier utbildning om dos-tjänsten och tillhörande system¹⁶⁶
- alltid bedöma om en icke-farmakologisk behandling, omvårdnads- eller rehabiliteringsåtgärd är ett likvärdigt eller acceptabelt alternativ, innan förskrivning av läkemedel.

Landstinget åtar sig att

- ansvara för workshops om bland annat Läkemedelskommitténs rekommendationer, nya riktlinjer, avtal och överenskommelser som riktar sig till medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS, och verksamhetschefer hos de båda huvudmännen en gång per år.

4.2 Ledningens ansvar och åtaganden hos respektive part

De anställda inom vård och omsorg i huvudmännens ansvarsområden för äldre och personer med funktionsnedsättning ska ha den kompetens som krävs för en säker läkemedelshantering. Fortbildning och praktisk handledning är en ständigt pågående process för att säkerställa att all personal har rätt kompetens för sitt uppdrag.

Landstinget och kommunen åtar sig att

- se till att chefer rekryterar och fortbildar personal för att få lämplig kompetens för uppdragen.

4.3 Lokala kontaktpersoner

I lokala överenskommelser ska lokala kontaktpersoner för respektive part anges.

5. Uppföljning

En uppföljning av delöverenskommelsen ska ske årligen. Ett särskilt dokument som gäller uppföljningen kommer att utarbetas i särskild ordning.

⁶⁶År 2014 används Pascal.

6. Referenser

- Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)
- Socialtjänstlag (2001:453)
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Läkemedelslag (1992:859)
- Lag om läkemedelsförmåner m.m. (2002:160)
- 11§ Principöverenskommelsen (1994)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2000:1) om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården
- Läkartidningen nr 6 2001 (volym 98), artikeln Skärpta krav på ojävig hantering vid val av läkemedel, av Folke Sjöqvist.

Bilagor

Målbild läkemedel – förslag

- Som äldre kan jag förvänta mig att den läkemedelsbehandling jag är ordinerad är individuellt vald för att ge mesta möjliga värde och minsta möjliga skada.
- Jag har fått god information om behandlingen och vet när och vart jag ska vända mig om det blir problem
- Min behandling följs upp och omprövas regelbundet.

Kostnadsfördelning för medicintekniska produkter i särskilt boende för äldre

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Ädelreformen innebar att kommunerna fick ett samlat ansvar för hälso- och sjukvård och omsorg av äldre och personer med funktionsnedsättning. En skatteväxling mellan Stockholms läns landsting, SLL, och kommunerna skedde i samband med detta. Med åren har både hjälpmedel och verksamheter inom kommun och landsting utvecklats och förändrats och det har uppstått ett behov av tydligare riktlinjer för kostnadsfördelningen.

1.2 Målgrupp

Målgruppen omfattar personer som bor i något av Stockholms läns särskilda boenden för äldre, vilket även omfattar korttidsplats, servicehus och profilboenden.

1.3 Syfte

Syftet är att tydliggöra kostnadsansvaret för respektive huvudman, kommun respektive SLL när det gäller tekniska hjälpmedel i särskilda boenden för äldre. Fokus ska ligga på behandlingen och nyttan – inte på vem som ska betala – genom klara och tydliga regler för kostnadsfördelningen.

1.4 Mål

De enskilda/patienterna får en trygg och säker användning av tekniska hjälpmedel.

1.5 Definition och förtydligande

Specialanpassning innebär att ett hjälpmedel tillverkas eller ändras för att passa en enskild/patient.

1.6 Lokal samverkansöverenskommelse

Detta dokument avser alla nivåer i respektive organisation. Det är inte nödvändigt att ha en lokal samverkansöverenskommelse.

2. Omfattning och gränsdragningsfrågor

2.1 Gränsdragningsfrågor

Överenskommelsen gäller endast kostnadsansvaret för personer som bor i något av Stockholms läns särskilda boenden för äldre, oavsett den enskildes/patientens ålder.

3. Hjälpmedel

En tabell för kostnadsansvaret finns i bilaga 1.

4. Ansvar, åtaganden och inflytande

Respektive part ansvarar för att följa nedanstående kostnadsfördelning.

5. Uppföljning

En uppföljning av delöverenskommelsen ska ske årligen. Ett särskilt dokument som gäller uppföljningen kommer att utarbetas i särskild ordning.

Bilaga 1

Kostnadsfördelning

Typ av behandling/produkt	Kommun/privat aktör	SLL/auktoriserad läkarorganisation
BASHJÄLPMEDEL		
Till exempel: – hjälpmedel för överflyttning och vändning – hjälpmedel vid toalettbesök – gånghjälpmedel	X	
SÄNGAR OCH LYFTAR		
– sängar – sänglyftar – personlyftar – tillbehör till ovanstående	X	
ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL		
– madrasser för att förebygga trycksår	X	
– madrasser för att läka trycksår	de första sex månaderna	efter ny förskrivning efter sex månader
– antidecubitusdynor till förskriven rullstol		X
– antidecubitusdynor till rullstol som är inköpt av kommunen	X	
HYGIENHJÄLPMEDEL		
– duschstolar på hjul som framförs självständigt av brukare		X
– övriga hygienhjälpmedel	X	
LARM		
– trygghetslarm	även specialanpassning	
– epilepsilarm		X

Typ av behandling/produkt	Kommun/privat aktör	SLL/auktoriserad läkarorganisation
RULLSTOLAR		
– manuella rullstolar som brukaren kör själv		X
– elrullstolar som brukaren kör själv		X
– komfortrullstolar (per stol)	25 %	75 %
– transportrullstolar	X	
– vårdaggregat och vårdarstyrda elrullstolar som framförs av personal	X	
ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL		X
KOSMETISKA HJÄLPMEDEL		X
HÖRSELHJÄLPMEDEL		X
SYNHJÄLPMEDEL		X
SPECIALANPASSNING		X

Kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter i särskilt boende för äldre i Stockholms län⁶⁷

⁶⁷Denna del i överenskommelsen har tidigare behandlats i HSN samt KSLs styrelse. I denna version har målgruppen och uppföljningen formulerats om för att anpassas till de övriga delarna i denna sammanhållna överenskommelse

1. Bakgrund

Kommunförbundet Stockholms Län och hälso- och sjukvårdsförvaltningen fick i uppdrag av den gemensamma presidiegruppen att ta fram ett förslag till överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, SLL, och Kommunförbundet Stockholms Län, KSL, om en gemensam målbild för att förbättra de äldres läkemedelsanvändning. Överenskommelsen ska innehålla förslag till handlingsplan, riktlinjer och avtal. Målbilden ska mynna ut i en gemensam samverkansmodell för förbättrad läkemedelsanvändning och optimal läkemedelsförsörjning. Ansvarsfördelningen mellan SLL och kommunerna styrs av olika lagar, författningar och ingångna avtal. Kommunerna ansvarar för vård och omsorg i särskilt boende för äldre, upp till och med sjuksköterskenivå, medan SLL ansvarar för all hälso- och sjukvård som utförs av läkare i särskilt boende för äldre, samt för läkemedelskostnader och läkemedelsnära produkter som ingår i förmånen.

2. Syfte

Att tydliggöra kostnadsansvaret för respektive huvudman, kommun respektive Stockholms läns landsting, när det gäller läkemedel och läkemedelsnära produkter i särskilda boenden för äldre, SÄBO.

3. Målgrupp

Målgruppen omfattar alla, oavsett ålder, som efter beslut av kommunen bor i någon av Stockholms läns särskilda boenden, vilka även omfattar korttidsvård, servicehus och profilboenden.

4. Mål för överenskommelsen

Målet är att ta fram klara och tydliga regler för kostnadsansvaret som skapar förutsättningar för en trygg och säker användning av läkemedelsnära produkter, där fokus är på behandlingen och nyttan och inte på vem som ska betala. Överenskommelsen ska tydliggöra kostnadsansvaret för respektive huvudman, kommunerna respektive Stockholm läns landsting.

5. Läkemedel

Läkemedelslagen⁶⁸ är en av de lagar som reglerar läkemedelsområdet. Den bestämmer vad som ska klassificeras som ett läkemedel. Klassificeringen grundar sig på två faktorer, produktens innehåll och syfte:

- Enligt 1§ läkemedelslagen klassificeras varje substans eller kombination av substanser som tillhandahålls med uppgift om att de har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor som läkemedel.
- Läkemedel kan användas på eller tillföras människor i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan, eller för att ställa en diagnos.

⁶⁸Läkemedelslag (1992:859)

6. Läkemedelsnära produkter

Medicintekniska produkter som behövs för att tillföra kroppen läkemedel, för egenkontroll av medicinering samt för stomivård, enligt läkemedelsförmånslagen⁶⁹.

7. Stockholms läns landsting respektive kommunernas ansvar

Stockholms läns landsting har ett kostnadsansvar för läkemedel som finns i de fullständiga förråden i akut- och buffertförråden och dosdispenserade läkemedel i särskilda boenden. De boende har ingen kostnad för läkemedel från förråden, men betalar läkemedelskostnaden upp till högkostnadsskyddet för dosdispenserade läkemedel.

I övrigt föreslås en kostnadsfördelning enligt nedan:

Typ av behandling och produkter	Kommun	SLL
INFUSIONS- OCH INJEKTIONSBEHANDLING		
Infusionspumpar		X
Morfinpumpar – läkemedelspumpar		X
Trevägskranar, sprutor, infusions- och injektionskanyler, propp, injektionsventil		X
Droppställning	X	
Infusionsaggregat för blodtransfusion och intravenösa infusioner		X
Porth á Cath + tillbehör		X
MiniSpike, överföringskanyler		X
PICC-line + tillbehör		X
Spädningsvätska för intravenösa injektioner		X
ENTERAL NUTRITION		
Sondspruta	X	
Enterala nutritionskatetrar, till exempel gastroknapp, PEG, Jejuno-katetrar, matningsslang		X
Droppställning	X	

⁶⁹ Lag (2002:160) om läkemedelsförmåner mm.

Typ av behandling och produkter	Kommun	SLL
Sondnäring	X	
Sondpump och aggregat	X	
Kosttillägg	X	
ANDNINGSHJÄLPMEDEL		
Inhalatorer, nebulisatorer och tillbehör		X
Oxygenbehandling och tillbehör		X
Ventilatorer med tillbehör		X
Syrgas, personförskriven		X
SLEMSUGAR		
Personförskriven sug med tillbehör, laddare, transformator, sugfilter, kopplings slangar		X
Sugkatetrar	X	
Enhetsbunden sug med tillbehör, laddare, transformator, sugfilter, kopplings slangar, sugkatetrar	X	
KOMPRESSIONSBEHANDLING		
Kompressionspump, inkl. stövlar eller dylikt		X
Behandlande kompressionsmaterial enligt ordination av läkare, specialistmottagning Stödstrumpa utan ordination betalas av den enskilde själv		X
APPARATER FÖR SMÄRTLINDRING		
TENS med tillbehör	X	
INKONTINENSHJÄLPMEDEL		
Inkontinenshjälpmedel	X	
Stomimaterial	X	
PROVTAGNINGSMATERIAL		
Till exempel vaccutainer, blodprovskanyler, butterflykanyler, provtagningsrör, odlingspinnar, faecesburkar, mikrokuvetter, teststickor för urinanalys		X
Stickor till blodsockermätare, personligt förskrivna enligt läkarordination		X
REMISSBLANKETTER		
Undersöknings- och provtagningsremisser		X
PERMANENT TRACHEOSTOMA		
Kanyler och nässpeculum		X
Kanylband	X	
Förband	X	
Specialförband och specialkanylband för tracheostomerade		X
Fuktväxlare		X
Talventil		X
DIALYSBEHANDLING		
Utrustning för hemdialys		X

SÅRVÅRDSPRODUKTER OCH FÖRBANDSMATERIAL		
Omläggingsmaterial och förbrukningsmaterial ⁶⁸ som ordinerar av kommunal distriktssköterska eller sjuksköterska	X	
Läkarordinerade specialbehandlingar med		
läkemedelnära produkter som inte är förmånsgrundande. Specialförband, salvor material som har ordinerats av specialistsjukvården enligt särskilt beslut		X
Urinkateter (tappningskatetrar och KAD), sterilt vatten, klorhexidinlösning	X	
Katetriseringsset, uppsamlingspåsar, fixationsanordningar, Nacl	X	
Blodtrycksmanschett, stetoskop med mera	X	

En gemensam rutin för avvikelshantering och förslag på förändringar av kostnadsfördelningen tas fram. Förslagen och avvikelserna från verksamheterna ska skickas till respektive medicinskt ansvarig sjuksköterska i kommunen, MAS, och den namngivna funktionen på hälso- och sjukvårdsförvaltningens medicinska stab.

8. Uppföljning

En uppföljning av delöverenskommelsen ska ske årligen. Ett särskilt dokument som gäller uppföljningen kommer att utarbetas i särskild ordning.

Uppföljningsmöten med XX och representanter som har utsetts av KSL kommer att ske var sjätte månad.

⁷⁰Omläggingsmaterial och förbrukningsmaterial där kommunen eller det särskilda boendet har ett kostnadsansvar. Kommunen står för kostnader för omläggingsmaterial och förbrukningsmaterial som inte i sig kräver en läkarordination och som ingår i omvårdnadsuppdraget, till exempel:
Sterila kompresser, rena kompresser, sterila omläggingsset, sterila handskar, rena handskar, absorptionsförband, fixationsförband (sterilt) till PVK, fixeringsnät (till exempel tubnät) eller lindor till PVK, kanylförband, sterilt häftande sårfilm till venport, hudvänlig häfta, plåster, tejp, gasbindor, kompressionslindor, tubgas, polyestervadd och dyliskt, steristrip och fixeringstejp.
Spritsuddar, zinkpasta, salva, sprej, mjukgörande salva och dyliskt som sjuksköterska har ordinerat för behandling, träspatlar, bomullspinnar, tvål, tvättlappar, pincetter, sax, peang och suturkniv

Stockholms läns landsting
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen
Box 6909, 102 39 Stockholm

Telefon: 08-123 132 00
www.vardgivarguiden.se

Kommunförbundet Stockholms Län
Box 38145, 100 64 Stockholm

Telefon: 08-615 94 00
www.ksl.se

Innehållet i detta dokument ska arbetas in i Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende när denna revideras. Denna tilläggsöverenskommelse upphör då att gälla.

Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre

Målgrupp och avgränsningar

Personer som är 65 år och äldre och som har eller riskerar att få en missbruks- eller beroendeproblematik. Området befinner sig i gränslandet mellan psykiatri, geriatrik, beroendevård, primärvård, socialtjänstens äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg, vilket ställer höga krav på samverkan mellan olika verksamheter samt på personalens kompetens.

Syfte och mål med överenskommelsen

Det finns behov av en överenskommelse kring samverkan mellan verksamheterna eftersom behoven hos äldre är komplexa. En samverkan förutsätter att anhöriga är delaktiga i vårdplaneringen.

Huvudmännen ska inkludera målgruppen personer 65 år och äldre som har eller riskerar att få missbruk och/eller beroendeproblematik i de lokala samverkansöverenskommelserna kring förebyggande arbete, vård och behandling som ska upprättas enligt länets policy. I enlighet med policyn åtar sig huvudmännen också att förtydliga och specificera samverkan i de olika verksamheternas uppdragsbeskrivningar där tid avsätts för samverkansarbetet.¹ De lokala överenskommelserna bör beskriva vilka insatser som ska göras gemensamt för att öka medarbetarnas kompetens i att möta målgruppens behov.

Överenskommelsen berör

Landstinget

- primärvård, inklusive primärvårdsrehabilitering och hemsjukvård
- specialiserade psykiatri i öppen- och slutenvård, till exempel äldrepsykiatri
- geriatrik, avancerad sjukvård i hemmet – ASIH
- beroendevården.

¹ Ref. sid. 65 i policyn.

Kommunen

Förvaltningar i respektive kommun med ansvar för

- socialförvaltning eller motsvarande
- äldreförvaltning eller motsvarande.

Samverkansöverenskommelsens innehåll

Fortsatt fokus på samordnad individuell plan, SIP

För att personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska få sina behov tillgodosedda kan en samordnad individuell plan, SIP, enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL, behöva upprättas² efter samtycke från den enskilde. Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet om det anses lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
- vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting har utarbetat ett vägledningmaterial till dem som behöver stöd i arbetet med att utveckla och ta fram en samordnad individuell plan.³

Flexibilitet och anpassade insatser utifrån den enskildes behov av vård och omsorg

Det är viktigt att det finns kontinuitet och sammanhållande insatser även för dem som har fyllt 65 år. Det förutsätter flexibilitet inom och mellan verksamheter samt inom och mellan huvudmännen, exempelvis mellan individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och beroendevård, specialistpsykiatri och primärvård.

Ett annat exempel är att kunna fortsätta med den dagliga sysselsättning som personen har sen tidigare.

Erbjuda samordningsresurser

Huvudmännen åtar sig att erbjuda samordningsresurser som vid behov koordinerar vård och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblematik, eller där det finns en risk att denna problematik kan uppstå.

² 3f § HSL och 1 Kap. 7 § SoL har en gemensam lydelse.

³ Vägledningmaterialet kan hämtas på www.ksl.se (sök på Samordnad individuell plan för vuxna och äldre vägledning).

Det kan också handla om handledning och konsultationer.

Stöd till anhöriga och närstående

Enligt socialtjänstlagen har kommunen en särskild skyldighet att ge stöd till anhöriga och närstående till personer som lider av missbruk eller beroende.⁴

Båda huvudmännen åtar sig att vid behov ordna anhörigutbildningar.

Uppföljning och indikatorer

I samband med revideringen av policyn tas indikatorer för uppföljningen fram.

⁴ 5 kap 10 § socialtjänstlagen

Innehållet i detta dokument ska arbetas in i överenskommelsen Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning när denna revideras. Denna tilläggsöverenskommelse upphör då att gälla.

Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Målgrupp och avgränsningar

Personer som är 65 år och äldre och som har en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Området befinner sig i gränslandet mellan psykiatri, geriatrik, socialpsykiatri, äldreomsorg samt primärvård, vilket ställer höga krav på samverkan mellan olika verksamheter samt på personalens kompetens.

Riktlinjer för utredning och vård av, samt omsorg om, personer med demenssjukdom finns i separata regionala och lokala överenskommelser. Därför omfattar denna överenskommelse inte personer med demenssjukdom.

Syfte och mål

Överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning behöver kompletteras eftersom behoven hos äldre är komplexa. Samverkan förutsätter att anhöriga görs delaktiga i vårdplaneringen.

Huvudmännen ska tillsammans komplettera de lokala samverkansöverenskommelser mellan kommunala och landstingsfinansierade verksamheter som beskrivs i *samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning* (se sid. 8). Kompletteringarna ska definiera målgruppen, tydliggöra ansvaret för omsorgen i förhållande till den enskildes behov av vård och insatser, samt ange gemensamma mål och rutiner för samverkan. De lokala samverkansöverenskommelserna bör beskriva vilka insatser som ska göras gemensamt för att öka medarbetarnas kompetens när det gäller att möta målgruppens behov.

Överenskommelsen berör

Landstinget

- primärvård, inklusive primärvårdsrehabilitering och hemsjukvård
- specialiserade psykiatrin i öppen- och slutenvård, till exempel äldrepsykiatri
- geriatrik, avancerad sjukvård i hemmet – ASIH
- beroendevården.

Kommunen

Förvaltningar i respektive kommun med ansvar för

- socialförvaltningen eller motsvarande
- äldreförvaltningen eller motsvarande.

Samverkansöverenskommelsens innehåll

Fortsatt fokus på samordnad individuell plan, SIP

För att personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska få sina behov tillgodosedda kan en samordnad individuell plan, SIP, enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL, behöva upprättas¹ efter samtycke från den enskilde. Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet om det anses lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
- vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting har utarbetat ett vägledningsmaterial till dem som behöver stöd i arbetet med att utveckla och ta fram en samordnad individuell plan.²

Flexibilitet och anpassade insatser utifrån den enskilde äldres behov av vård och omsorg

Det är viktigt att det finns kontinuitet och sammanhållande insatser även för dem som har fyllt 65 år. Det förutsätter flexibilitet inom och mellan verksamheter samt inom och mellan huvudmännen, exempelvis mellan socialpsykiatri och äldreomsorg eller mellan specialistpsykiatri och primärvård.

¹ 3f § HSL och 1 Kap. 7 § SoL har gemensam lydelse.

² Vägledningsmaterialet finns att hämta på www.ksl.se (sök på Samordnad individuell plan för vuxna och äldre vägledning).

Ett annat exempel är att kunna fortsätta med den dagliga sysselsättning som personen har sen tidigare.

Erbjuda samordningsresurser

Huvudmännen åtar sig att erbjuda samordningsresurser som vid behov koordinerar vård och stöd för personer med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Det kan också handla om handledning och konsultationer.

Stöd till anhöriga och närstående

Enligt socialtjänstlagen har kommunen en särskild skyldighet att ge stöd till anhöriga och närstående till personer som lider av psykisk sjukdom eller funktionshinder.³

Båda huvudmännen åtar sig att vid behov ordna anhörigutbildningar.

Patient- och brukarutbildning

Huvudmännen åtar sig gemensamt att inkludera psykisk sjukdom och funktionsnedsättning i de befintliga patient- och brukarutbildningarna för personer 65 år eller äldre.

Uppföljning och indikatorer

Indikatorer för uppföljning kommer att tas fram för överenskommelsen om samverkan kring äldre. I samband med revideringen av överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning bör de indikatorer som rör äldres psykiska hälsa införlivas i den reviderade överenskommelsen.

³ 5 kap 10 § socialtjänstlagen

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 172

KFKS 2015/415-759

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Ärende

Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) styrelse beslutade 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård (bilaga 1)

I förslaget till överenskommelse tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet har bedömt att den enskilde kan utföra men behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra. Överenskommelsen säkerställer att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård.

Handlingar i ärendet

Äldrenämnden den 21 oktober 2015 § 103

Socialnämnden den 20 oktober 2015 § 151

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelser den 31 augusti och 30 september 2015

Rekommendation KSL

Samverkan när enskilda/patienter behöver hjälp med egenvård

Ärendets tidigare behandling

Beslut i äldrenämnden den 21 oktober 2015 § 103

Äldrenämnden föreslog kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

10 november 2015

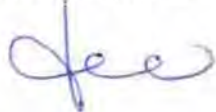
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslut i socialnämnden den 20 oktober 2015 § 151

Socialnämnden föreslog kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med äldrenämndens och socialnämndens beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

21 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Äldrenämnden

§ 103

ÄLN 2015/221-770

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Beslut

Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) styrelse beslutade 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård (bilaga 1)

I förslaget till överenskommelse tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet har bedömt att den enskilde kan utföra men behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra. Överenskommelsen säkerställer att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård.

Handlingar i ärendet

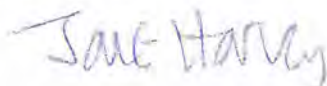
1. Tjänsteskrivelse från stadsledningskontoret, 2015-08-31
2. Rekommendation KSL/12/0114-66
3. Samverkan när enskilda/patienter behöver hjälp med egenvård

Yrkanden

Monica Brohede Tellström yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag till beslut.

Beslutsgång

Äldrenämnden beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-08-31

TJÄNSTESKRIVELSE
ÄLN 2015/221-770

Äldrenämnden

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Sammanfattning

Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) styrelse beslutade 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård (bilaga 1). I förslaget till överenskommelse tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet har bedömt att den enskilde kan utföra men behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra. Överenskommelsen säkerställer att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård.

Ärendet

Begreppet egenvård avser en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att den enskilde oavsett ålder själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp.

Socialstyrelsens föreskrift om bedömning av egenvård gäller inom verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Enligt föreskrifterna om egenvård ska huvudmännen säkerställa att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård. Förslaget till överenskommelse innehåller sådana rutiner.

Det finns sedan 2011 en överenskommelse i Stockholms län som reglerar ansvaret för egenvård när individen behöver praktisk hjälp. Överenskommelsen behöver revideras bland

annat beroende på ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2011:23 och 2011:10 samt Skolverkets skrivelse till förskola och skola angående egenvård.

Förslaget till överenskommelse syftar till

- Att främja den enskildes autonomi, beslutsförmåga, delaktighet och integritet
- Att ha hög patientsäkerhet
- Att parterna ska ha en gemensam tolkning av begreppet egenvård
- Att tydliggöra hälso-och sjukvårdens ansvar för bedömning, planering och uppföljning av egenvård
- Att ange vilka krav som ställs på hälso-och sjukvården vid egenvårdsbedömningar

Ekonomiska konsekvenser

Överenskommelsen bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun

Konsekvenser för barn

Grunden för egenvård är att den enskilde själv kan ansvara för egenvården även om det behövs praktisk hjälp. I vissa fall kan egenvård bedömas även för barn som kan få hjälp av en närstående med egenvården.

Bilagor

1. Rekommendation KSL/12/0114-66
2. Samverkan när enskilda/patienter behöver hjälp med egenvård

Anders Fredriksson
socialdirektör

Anna Spångmark
planerare/utvecklare

20 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Socialnämnden

§ 151

SOCN 2015/554-770

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) styrelse beslutade 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård (bilaga 1).

I förslaget till överenskommelse tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet har bedömt att den enskilde kan utföra men behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra. Överenskommelsen säkerställer att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård.

Ekonomiska konsekvenser

Överenskommelsen bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun

Konsekvenser för barn

Grunden för egenvård är att den enskilde själv kan ansvara för egenvården även om det behövs praktisk hjälp. I vissa fall kan egenvård bedömas även för barn som kan få hjälp av en närstående med egenvården.

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteskrivelse från stadsledningskontoret, 2015-09-30
2. Rekommendation KSL/12/0114-66
3. Samverkan när enskilda/patienter behöver hjälp med egenvård

Beslutsgång

Socialnämnden beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-09-30

TJÄNSTESKRIVELSE
SOCN 2015/554-770

Socialnämnden

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Kommunförbundets Stockholms läns rekommendation att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Sammanfattning

Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) styrelse beslutade 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård (bilaga 1)

I förslaget till överenskommelse tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet har bedömt att den enskilde kan utföra men behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra. Överenskommelsen säkerställer att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård.

Ärendet

Begreppet egenvård avser en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att den enskilde oavsett ålder själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp.

Socialstyrelsens föreskrift om bedömning av egenvård gäller inom verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Enligt föreskrifterna om egenvård ska huvudmännen säkerställa att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård. Förslaget till överenskommelse innehåller sådana rutiner.

Det finns sedan 2011 en överenskommelse i Stockholms län som reglerar ansvaret för egenvård när individen behöver praktisk hjälp. Överenskommelsen behöver revideras bland

annat beroende på ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2011:23 och 2011:10 samt Skolverkets skrivelse till förskola och skola angående egenvård.

Förslaget till överenskommelse syftar till

- Att främja den enskildes autonomi, beslutsförmåga, delaktighet och integritet
- Att ha hög patientsäkerhet
- Att parterna ska ha en gemensam tolkning av begreppet egenvård
- Att tydliggöra hälso-och sjukvårdens ansvar för bedömning, planering och uppföljning av egenvård
- Att ange vilka krav som ställs på hälso-och sjukvården vid egenvårdsbedömningar

Ekonomiska konsekvenser

Överenskommelsen bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun

Konsekvenser för barn

Grunden för egenvård är att den enskilde själv kan ansvara för egenvården även om det behövs praktisk hjälp. I vissa fall kan egenvård bedömas även för barn som kan få hjälp av en närstående med egenvården.

Bilagor

1. Rekommendation KSL/12/0114-66
2. Samverkan när enskilda/patienter behöver hjälp med egenvård

Anders Fredriksson
socialdirektör

Anna Spångmark
planerare/utvecklare

Kommunstyrelser i Stockholms läns kommuner

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård

Rekommendation

KSLs styrelse beslutade vid sitt sammanträde 2015-06-04 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen om samverkan när en individ behöver praktisk hjälp med egenvård.

Ärendebeskrivning

Det finns en överenskommelse i länet, sedan 2011, som reglerar ansvaret för egenvård när individen behöver praktisk hjälp. Behov av att revidera och ta fram förslag på en ny överenskommelse har konstaterats hos bägge huvudmännen och beror bland annat på ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2011:23 samt SOSFS 2011:10 samt Skolverkets skrivelse från 2014 kring egenvård, riktad till förskolan och skolan.

Presidiegruppen, som varit länets politiska forum för samverkan mellan Stockholms läns Hälso- och sjukvårdsnämnd och, har gett KSLs kansli och hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att revidera och ta fram förslag på en ny överenskommelse.

I förslaget till ny överenskommelsen tydliggörs samverkan när det gäller egenvård som legitimerad personal inom landstingsfinansierad verksamhet bedömt att den enskilde kan utföra men den enskilde behöver stöd från kommunalt finansierad verksamhet för att utföra, se bilaga.

Egenvård

Med egenvård menas en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en individ själv kan utföra och/eller ansvara för med praktiskt hjälp. Grunden är att den enskilde själv ska kunna ansvara för egenvård. Gränsen för vad som är egenvård och vad som är hälso- och sjukvård kan inte anges generellt, utan är beroende av omständigheterna för varje enskild person i varje enskild situation/förhållande.

Målgrupp

Överenskommelsen är för de individer som, oavsett ålder, kan ansvara för, men inte har förmåga att helt eller delvis utföra egenvård och därför behöver praktiskt hjälp med genomförandet av kommunalt finansierad personal.

Dialog och förankring

En arbetsgrupp med representanter från kommunerna och landstinget har arbetat fram förslaget på överenskommelsen. Den har diskuterats vid en remissdialog med representanter från kommunernas och landstingets verksamheter samt vid ett möte för förvaltningschefer inom utbildning. Överenskommelsen har även genomgått juridisk och språklig granskning.

Ärendegång

Rekommendationen adresseras till kommunstyrelserna enligt den rutin som gäller vid beslut i KSLs styrelse. KSL överlåter till kommunen att fatta beslut enligt gällande delegationsordning.

Kommunerna ombeds meddela sina ställningstaganden genom att sända in protokollsutdrag eller annan beslutshandling.

Svarsperiod

KSL önskar få kommunernas ställningstaganden **senast 2015-12-15** med e-post till registrator@ksl.se.

Frågor och information

Frågor med anledning av detta besvaras av: Gunilla Hjelm-Wahlberg, gunilla.hjelm-wahlberg@ksl.se.

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Mats Gerdau
ordförande

Madeleine Sjöstrand
direktör

Bilaga

Överenskommelse

An abstract graphic consisting of numerous thin, light blue lines that flow and curve across the page, creating a sense of movement and depth. The lines are most dense in the lower right quadrant and become sparser towards the top and left.

Samverkan när enskilda/ patienter behöver praktisk hjälp med egenvård

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommuner i Stockholms län

Innehållet i denna överenskommelse är framtaget av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) på uppdrag av presidierna för landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd och KSLs styrelse.

För information om vilka kommuner som antagit överenskommelsen se KSLs webbplats: www.ksl.se

Stockholm i maj 2015

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Socialstyrelsens föreskrift om bedömningen av egenvård¹ gäller inom verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen² och till vissa delar socialtjänstlagen³ och LSS⁴. Föreskriften ställer krav på att huvudmännen för hälso- och sjukvården och socialtjänsten tillsammans ska utarbeta övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård. Detta dokument har tillkommit för att uppfylla kravet. Begreppet egenvård avser en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att den enskilde/patienten själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp.

1.2 Målgrupp

Målgruppen är individer som oavsett ålder kan ansvara⁵ för egenvård men inte har förmåga att helt eller delvis utföra den och därför behöver praktisk hjälp med sin egenvård. Med stigande ålder och ändrad sjukdomsbild avtar ofta den kognitiva förmågan. Det medför att egenvårdsbedömningar har särskilt stor betydelse för äldre.

1.3 Syfte

Överenskommelsen syftar till att främja den enskildes/patientens autonomi, beslutsförmåga, delaktighet och integritet, samt hög patientsäkerhet. Vidare syftar den till att parterna ska ha en gemensam tolkning av begreppet egenvård. Ett annat syfte är att tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar för bedömning, planering och uppföljning av egenvård samt att ange vilka krav som ställs på hälso- och sjukvården vid egenvårdsbedömningar.

1.4 Mål

Den enskilde/patienten som har bedömts kunna ta ansvar för att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård och behöver hjälp med genomförandet, ska få hjälp på ett säkert sätt och med bibehållen integritet. Den enskilde/patienten ska uppleva vården och omsorgen som en helhet vid hälso- och sjukvårdens bedömning, planering och i förekommande fall socialtjänstens biståndsbeslut om praktisk hjälp vid egenvård.

1.5 Definitioner

Egenvård	En hälso- och sjukvårdsåtgärd som den behandlande legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården inom sitt ansvarsområde har bedömt att en individ själv kan ansvara för och utföra, med eller utan praktisk hjälp. En hälso- och sjukvårdsåtgärd som har bedömts som egenvård räknas inte som hälso- och sjukvård och omfattas inte av hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Socialstyrelsens Meddelandeblad (nr 6/2013), Sveriges Kommuner och Landstings, SKL, Cirkulär (2009:71) om egenvård samt Skolverkets Mer om...Egenvård i förskolan och skolan (18 februari 2014) förtydligar detta.
-----------------	---

¹ Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård.

² Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)

³ Socialtjänstlag (2001:453).

⁴ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

⁵ Se avsnitt 2.2, Gränsdragningsfrågor.

Hälso- och sjukvård	Åtgärder som endast kan utföras av hälso- och sjukvårdspersonal eller åtgärder som kräver mer omfattande instruktion och handledd träning (SOSFS 2009:6). Bedömning, riskanalys, planering och uppföljning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan genomföras som egenvård eller inte.
Socialtjänst	Verksamhet enligt socialtjänstlag (2001:453) och lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

1.6 Lokal samverkansöverenskommelse

Enligt Socialstyrelsens föreskrift om egenvård ska huvudmännen säkerställa att det finns övergripande rutiner för samverkan i samband med egenvård. Denna överenskommelse innehåller sådana övergripande rutiner. Det finns dock fördelar med att i en lokal överenskommelse ytterligare tydliggöra samverkansformer mellan verksamheter som bedömer den enskilde/patientens behov av egenvård och verksamheter som ska hjälpa till med egenvården.

1.7 Överenskommelsen gäller inom alla områden där hjälp med egenvård utförs av personal

Landstinget och kommunen ansvarar för att den överenskommelse som har träffats infogas som krav i avtal med upphandlade entreprenörer enligt LOU⁶ samt i kraven för att godkänna aktörer enligt (LOV)⁷.

1.8 IT-system

Dokumentation sker ofta digitalt och det är viktigt att de befintliga IT-systemen vidareutvecklas så att de är till nytta när olika aktörer samverkar, men självfallet måste de enskilda samtycka till informationshantering mellan olika aktörer. IT-systemen kan också behöva utvecklas för att förenkla uppföljningen.

1.9 Parter

Stockholms läns landsting genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen och ansvariga nämnder i länets kommuner.

1.10 Giltighetstid

Överenskommelsen börjar gälla från parternas beslut i respektive ansvarig nämnd.

1.11 Kunskapsspridning

Det är mycket viktigt att de personer som ska arbeta enligt överenskommelsen har fått information om innehållet och förstår hur den ska tillämpas.

Verksamhetschefer för hälso- och sjukvården i landsting och kommun och förvaltningschefer eller motsvarande i samverkan med medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS⁸, eller medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR⁹, i kommunen har ett särskilt stort ansvar att informera och utbilda kring innehållet i överenskommelsen så att den blir känd och följs i respektive verksamhet. Detta arbete ska göras tillsammans med underställda chefer på alla nivåer inom landstinget och kommunen.

⁶ Lag (2007:1091) om offentlig upphandling

⁷ Lag (2008:962) om valfrihetssystem

⁸ MAS = Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska enligt 24 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

⁹ MAR = Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering. Sjukgymnast/fysioterapeut eller arbetsterapeut som i verksamhet omfattande rehabilitering enligt 24§ hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) har samma uppdrag som MAS.

2. Omfattning och gränsdragningsfrågor

2.1 Relation till andra delöverenskommelser

2.1.1 *Samverkan vid in- och utskrivning i slutenvården*

Överenskommelsen om in- och utskrivning i slutenvården anger att det ska framgå av vårdplanen vilka åtgärder den behandlande läkaren har bedömt som hälso- och sjukvård, alternativt egenvård, och vem som ska vidta respektive åtgärd.¹⁰

2.1.2 *Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering*

Rehabiliteringsåtgärder kan i vissa fall bedömas som egenvård. Av den anledningen kan det finnas ett behov av att beakta överenskommelsen om habilitering och rehabilitering.

2.1.3 *God läkemedelanvändning - gemensam målbild*

Delöverenskommelsen om en gemensam målbild för läkemedelsanvändning inom särskilda boendeformer för äldre tydliggör att den ansvarige läkaren ansvarar för att patientens samlade läkemedelsordinationer är aktuella och att läkemedelslistan är uppdaterad. Detta har stor betydelse i samband med egenvård när det gäller läkemedel.

2.1.4 *Samverkan mellan läkarorganisation/läkare och kommunfinansierad hälso- och sjukvårdsorganisation/personal*

Delöverenskommelsen om samverkan mellan läkare och hälso- och sjukvårdspersonal i särskilda boendeformer för äldre kräver att en lokal överenskommelse om samarbete ska träffas. I den lokala överenskommelsen kan man välja att också hantera samverkan av egenvårdsbedömningar i särskilda boendeformer för äldre.

2.2 Gränsdragningsfrågor

Stockholms läns landsting, SLL, ansvarar för hälso- och sjukvården i ordinärt boende, medan kommunerna ansvarar för hälso- och sjukvård i särskilda boendeformer och biståndsbedömda dagverksamheter enligt socialtjänstlagen¹¹, samt i särskilda boendeformer och dagliga verksamheter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade¹². Kommunens ansvar omfattar inte läkarinsatser.

Denna egenvårdsöverenskommelse avser individer där en legitimerad yrkesutövare har bedömt att den enskilde/patienten själv kan ansvara för, men inte helt självständigt klarar att utföra, en hälso- och sjukvårdsåtgärd som har bedömts som egenvård. Överenskommelsen gäller därmed dem som behöver praktisk hjälp av personal med utförandet. Grunden är att den enskilde/patienten själv ska kunna *ansvara* för sin egenvård.

I vissa enskilda fall kan dock egenvård bedömas för en enskild/patient som inte helt självständigt kan ansvara för sin egenvård, till exempel för barn och enskilda/patienter med kognitiv svikt som kan få hjälp av en närstående med läkemedelshantering. En förutsättning är att den som gör egenvårdsbedömningen bedömer att den närstående kan utföra åtgärden på ett säkert sätt. Det kan också gälla till exempel en personlig assistent som känner den assistansberättigade och dennes förhållanden väl. En förutsättning är att ett fåtal personliga assistenter är knutna till den enskilde/patienten samt att det råder hög kontinuitet hos de personliga assistenterna. I dessa undantagsfall är det särskilt viktigt att göra en genomgripande riskanalys.

¹⁰Se avsnitt 3.1.3, Samråd och information.

¹¹Socialtjänstlag (2001:453).

¹²Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387).

Gränsen för vad som är egenvård respektive hälso- och sjukvård kan inte anges generellt, utan beror på omständigheterna för varje enskild person i varje enskild situation och förhållande.

En åtgärd kan vara hälso- och sjukvård vissa veckodagar eller vissa tider på dygnet och egenvård vid andra tider. En åtgärd kan också bedömas som egenvård när närstående utför den, men som hälso- och sjukvård när den enskilde/patienten vistas i dagverksamhet (SOL) eller daglig verksamhet (LSS). Bedömningen beror på i vilken situation den enskilde/patienten kan få hjälp med egenvård på ett säkert sätt. I samband med bedömningen av behovet av praktisk hjälp med läkemedel tas också ställning till om hjälpen även ska innefatta införskaffning av läkemedel.

I de situationer och förhållanden när en aktuell åtgärd bedöms som hälso- och sjukvård ska den utföras av hälso- och sjukvårdspersonal.¹³

Närstående till en vuxen person har ingen skyldighet att utföra insatser som egenvård. Inget hindrar dock att en närstående hjälper till med egenvård om den enskilde/patienten och den närstående är överens om att det är en bra lösning. Förutsättningen är att den som bedömer egenvården efter en riskanalys anser att egenvården kan utföras på ett säkert sätt. I ett sådant fall behöver socialtjänsten inte involveras och denna överenskommelse tillämpas inte.

3. Bedömning, planering, uppföljning och bistånd

3.1 Bedömningsprocessen

3.1.1 Bedömning av egenvård

Egenvård tydliggör den vuxne enskildes/patientens eget ansvar. En individuell bedömning av dennes hälsotillstånd och förmåga att ta ansvar för egenvården görs av den behandlande, legitimerade yrkesutövaren¹⁴. Bedömningen ska göras i samråd med den enskilde/patienten och utgå från dennes fysiska och psykiska hälsa, samt med respekt för den enskildes/patientens självbestämmande och integritet. Vid bedömningen ska hänsyn tas till den enskildes/patientens hela livssituation (se figur 1, sid 14).

Det är inte diagnosen som avgör i vilken utsträckning den enskilde/patienten bedöms kunna ta ansvar för sin egenvård, utan den vuxnes kognitiva funktionsförmåga. Den vuxne enskilde/patienten måste i första hand själv kunna ta ansvar för åtgärden, även om den inte kan utföras rent praktiskt. För vissa enskilda/patienter sker en gradvis försämring av den kognitiva förmågan, till exempel för dem som har drabbats av en demenssjukdom. Egenvård är möjlig i ett tidigt stadium då den enskilde/patienten har förutsättningar att själv klara av att ta ansvar för åtgärden och instruera någon att hjälpa till. Olika yrkesgrupper behöver samverka med varandra så att egenvården kan genomföras på ett säkert sätt. Det gäller såväl inom respektive berörd verksamhet som mellan kommunens och landstingets olika verksamheter.

3.1.2 Riskanalys och riskbedömning

Den som gör bedömningen måste analysera om det finns några risker med att åtgärden bedöms som egenvård. Utredningen ska visa om ansvaret för att den aktuella hälso- och sjukvårdsåtgärden kan utföras som egenvård på ett säkert sätt kan läggas på den enskilde/

¹³ Enligt patientsäkerhetslagen kan hälso- och sjukvårdspersonal i vissa fall delegera en hälso- och sjukvårdsuppgift till annan personal. Detaljerade regler kring delegeringen finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård. Denna överenskommelse behandlar dock egenvård som inte är hälso- och sjukvård varför delegering inte tas upp mer här.

¹⁴ Vid utskrivning från slutenvård är det endast den behandlande läkaren som kan bedöma om en åtgärd kan utföras som egenvård. Se vidare under avsnitt 3.1.3, Samråd och information.

patienten, även om denne behöver praktisk hjälp av någon annan. I de undantagsfall som beskrivs i avsnitt 2.2, Gränsdragningsfrågor, är en riskanalys särskilt viktig. Samråd ska genomföras med den verksamhet som ska hjälpa till med egenvården. Syftet är att ta reda på om den eller de som ska hjälpa till med egenvården kan utföra åtgärden på ett säkert sätt. Den genomförda riskanalysen ska dokumenteras i journalen.

En hälso- och sjukvårdsåtgärd får inte bedömas som egenvård om analysen visar att det finns en risk att den enskilde/patienten skadas.

3.1.3 Samråd och information

Om den enskilde/patienten behöver praktisk hjälp att utföra egenvården ska den som gör bedömningen, med hänsyn till regler om tystnadsplikt och sekretess, samråda med den som ska hjälpa till att utföra egenvården. Det kan till exempel vara närstående, skolpersonal eller hemtjänstpersonal. Samråd ska också ske kring beslut och administrativa rutiner, till exempel med ansvarig verksamhetschef inom socialtjänsten, biståndshandläggare eller den ansvariga arbetsledningen hos en annan aktör, till exempel rektorn för en skola.

Bedömningen ska göras i samråd med den enskilde/patienten och utifrån respekt för dennes självbestämmande och integritet. Den som gör bedömningen ska informera den enskilde/patienten om vad egenvården innebär, hur den ska följas upp och omprövas om förutsättningarna ändras.

I samband med utskrivning från slutenvård behöver den behandlande läkare som har bedömt att en åtgärd kan utföras som egenvård kommunicera bedömningen med den läkare i primärvården som övertar ansvaret för den enskilde. Den ansvarige läkaren inom primärvården tar då över uppföljningsansvaret.¹⁵

3.1.4 Planering och samordnad individuell plan, SIP

Om den enskilde/patienten behöver hjälp i samband med egenvård ansvarar den som har gjort bedömningen för att en dokumenterad planering görs tillsammans med den enskilde.

Av planeringen ska framgå

1. vilken åtgärd som har bedömts som egenvård
2. om den enskilde/patienten själv eller med hjälp av någon annan ska utföra egenvården
3. hur information och instruktioner ska ges till dem som ska utföra egenvården
4. vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om den enskilde/patienten har drabbats av, eller har utsatts för risk för, skada eller sjukdom i samband med egenvården
5. vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas om den enskildes/patientens situation förändras
6. hur och när bedömningen av egenvården ska följas upp, till exempel om förutsättningarna ändras
7. när en omprövning av bedömningen av egenvård ska göras t.ex. om förutsättningarna ändras

Om den enskilde/patienten har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården, ska ansvariga aktörer och samverkanspartner som berörs inom kommunen och landstinget upprätta en så kallad samordnad individuell plan, SIP¹⁶, tillsammans med den enskilde/patienten, enligt gällande regelverk i hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL¹⁷.

¹⁵ Se avsnitt 2.1, Relation till andra överenskommelser, angående samverkan vid in- och utskrivning i slutenvård.

¹⁶ Kommunförbundet och Stockholms läns landsting har tagit fram Vägledning samordnad individuell plan, SIP, för vuxna och äldre i Stockholms län. Se www.ksl.se.

¹⁷ 2 kap 7 § socialtjänstlag (2001: 453) och 3f § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

3.1.5 Blanketten Planering av egenvård med hjälp

För att säkerställa information vid egenvård, samråd vid planering och underlätta om det är aktuellt att bistå med praktisk hjälp, ska blanketten Planering av egenvård med hjälp upprättas. Den som gjort bedömningen av egenvården ansvarar för detta. Blanketten ska alltid användas av berörda parter och bifogas ansökan om bistånd för egenvård¹⁸. Se även Vårdinformation i Storstockholm, www.viss.nu (Bilaga 1).

3.1.6 Dokumentation

Bedömningen av egenvård och dess planering ska dokumenteras i den enskildes/patientens journal. Den enskilde/patienten ska erhålla en kopia på planeringsdokumentationen. Vid ansökan om bistånd från socialtjänsten ska en kopia av planeringen bifogas.

3.1.7 Ansökan om bistånd

När det gäller insatser för egenvård med praktisk hjälp måste den enskilde/patienten själv ansöka om bistånd hos kommunens biståndshandläggare. En ifylld blankett, Planering av egenvård med hjälp, bifogas ansökan. Med planeringsblanketten som underlag från den enhet som har bedömt egenvården, inleder biståndshandläggaren snarast möjligt en utredning och fattar ett beslut. Planeringsblanketten tillförs utredningen i det underlag biståndshandläggaren använder för att utreda och besluta om rätten till ansökt insats. Biståndshandläggaren meddelar den enskilde/patienten, och efter samtycke även den enhet som har bedömt egenvården, att bistånd har beviljats samt hur och när insatsen kan påbörjas. Den ska påbörjas skyndsamt när biståndet har beviljats. Kommunen kan avslå ansökan om det bedöms att behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom bistånd. Biståndsbeslut som innebär ett avslag på ansökan kan överklagas till förvaltningsrätten.

Om en legitimerad yrkesutövare har bedömt att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård kan den enskilde/patienten inte kräva att få åtgärden utförd i form av hälso- och sjukvård, även om kommunen har fattat ett beslut om att avslå ansökan om bistånd. I de fall bistånd avslås kan dock en ny bedömning från den legitimerade behandlande yrkesutövaren utifrån den nya situationen behövas.

3.1.8 Genomförande

För hjälp med egenvård som kräver ett biståndsbeslut (gäller vuxna och personer med funktionsnedsättning) ges information och vid behov enklare instruktioner till berörd personal när bistånd för hjälp med egenvård har beviljats. När personalen har erhållit information eller enklare instruktioner från hälso- och sjukvården, enligt planeringen i avsnitt 3.1.4, lämnas klartecken till den ansvarige biståndsbedömaren som informerar den som har bedömt egenvården om när hjälpen med egenvård kan påbörjas. Processen från bedömning till utförande av egenvård kan därför dröja i vissa fall.

För verksamheter som inte kräver ett biståndsbeslut, till exempel förskola eller skola, påbörjas insatsen sedan chef eller motsvarande för verksamheten har beslutat om och lämnat skriftlig information om startdatum till den som har bedömt egenvården.

Dokumentation av bedömningen och information lämnas på blanketten Planering av egenvård med hjälp.

3.1.9 Omprövning av bedömning av egenvård

Den hälso- och sjukvårdspersonal som gjort egenvårdsbedömningen har uppföljningsansvar och ska omedelbart ompröva sin bedömning om den enskildes/patientens förmåga att ansvara för egenvården försämras, till exempel vid ändrade förutsättningar. Det är därför

¹⁸I de fall ett journalsystem har en digital blankett med identiskt innehåll kan denna användas.

viktigt att de som ser individen i vardagen rapporterar sina iakttagelser så att en ny bedömning kan genomföras.

3.1.10 Uppföljning av planering

Av planeringen ska det tydligt framgå när uppföljning och omprövning ska genomföras och vem som ansvarar för detta. Bedömningen av egenvård ska följas upp regelbundet. Uppföljningsansvaret får överlämnas till en annan aktör, till exempel från slutenvård till primärvård, om det finns acceptans för detta hos den nya aktören. Uppföljningsansvaret kan bara innehas av hälso- och sjukvårdspersonal. Här kan den enskildes/patientens, närstående och personal bidra med viktiga observationer.

3.2 Egenvård med praktisk hjälp till vuxna respektive barn

3.2.1 Vuxna – egenvård i ordinärt boende

Personal inom kommunalt finansierad verksamhet ska efter beviljat bistånd hjälpa den enskilde/patienten att utföra egenvård. Vanligtvis innebär det att den enskilde/patienten får praktisk hjälp att ta sina läkemedel och hjälp med andra enklare hälso- och sjukvårdsåtgärder som har bedömts att de kan utföras som egenvård.

Biståndshandläggaren ansvarar för att meddela den enskilde/patienten samt den enhet som har bedömt egenvården att bistånd har beviljats, samt när insatsen kan påbörjas. Insatsen ska påbörjas skyndsamt när biståndet har beviljats. Blanketten Planering av egenvård med hjälp ska användas.

3.2.2 Vuxna – egenvård i bostad med särskild service, särskilt boende inom till exempel socialpsykiatri, daglig verksamhet, samt dagverksamhet

Personal inom de verksamheter som anges ovan ska hjälpa den enskilde/patienten med egenvård när åtgärden av hälso- och sjukvårdspersonal bedömts som egenvård med praktisk hjälp. En bedömning av egenvård måste göras för var och en av de berörda verksamheter där den enskilde/patienten vistas. Blanketten Planering av egenvård med hjälp ska användas och kommuniceras till de berörda verksamheternas chefer för samråd om hur och när insatsen kan påbörjas. Insatsen ska påbörjas skyndsamt när chefen har bekräftat att informationen har tagits emot.

3.2.3 Barn¹⁹ och elever – egenvård i förskola och skola, inklusive specialskola, gymnasieskola, fritidshem, hem för vård eller boende, HVB, samt korttidsboende

Barn och elever kan inte ha ett självständigt ansvar för sin egenvård. Föräldrar ansvarar för att hjälpa sina barn med egenvård under förutsättning att egenvården kan ske på ett säkert sätt. Egenvården måste bedömas för var och en av de berörda verksamheterna där barnet eller eleven vistas. När ett barn börjar eller byter skola, eller får en insats från socialtjänsten, måste en ny bedömning av egenvården göras utifrån de nya förutsättningarna. För en korrekt bedömning ska samråd ske med föräldrarna, skolan eller socialtjänsten (den verksamhet som ska hjälpa till med egenvården).

En legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården ansvarar för en omprövning av egenvårdsbedömningen och analyserar personalens förutsättningar att kunna utföra den aktuella åtgärden på ett säkert sätt. I de fall personalen inte klarar av att utföra åtgärden på ett säkert sätt får åtgärden inte bedömas som egenvård i skolan eller inom socialtjänsten. Ansvaret för åtgärden ligger då på hälso- och sjukvården.

En åtgärd kan bedömas som egenvård när föräldrar eller närstående utför den men kan räknas som hälso- och sjukvård när barnet befinner sig i skolan eller på till exempel ett

¹⁹ Yngre än 18 år.

korttidsboende. Skolan ansvarar för att eleverna får hjälp med sin egenvård, till exempel att ta sina läkemedel.²⁰

Elevhälsan arbetar främst förebyggande och ansvarar inte för att hjälpa till med egenvård. Den har dock ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling i det individuellt riktade arbetet. Därmed kan elevhälsan involveras i arbetet med elevers egenvård, till exempel vid planering och samverkan.

Om personal i förskola eller skola ska hjälpa ett barn eller en elev med egenvård är det den hälso- och sjukvårdspersonal som anges på planeringsblanketten som ska informera personalen om hur egenvården ska utföras. I förekommande fall ges informationen tillsammans med vårdnadshavare. Vid bedömning och riskanalys används blanketten Planering av egenvård med hjälp. Samråd ska ske med rektor eller chefen för verksamheten om hur och när insatsen kan påbörjas. Insatsen ska påbörjas skyndsamt sedan den verksamhet som ska hjälpa till med egenvården fattat beslut om att personalen nu har tillräcklig information och att hjälpen kan inledas.

När det gäller läkemedelshantering för barn som vistas i korttidsboende är landstinget och kommunen överens om att det inte är lämpligt att i dessa fall bedöma en hälso- och sjukvårdsåtgärd som egenvård. Om personal i sådan verksamhet ska utföra läkemedelshantering krävs därför en delegering.

3.2.4 Vuxna och barn – egenvård med hjälp i ordinärt boende med personlig assistans enligt LSS, och socialförsäkringsbalken, SFB

Personliga assistenter kan hjälpa den enskilde/patienten med egenvård när åtgärden av behandlande hälso- och sjukvårdspersonal har bedömts som egenvård och ryms inom den beviljade tiden. Blanketten Planering av egenvård med hjälp ska användas och kommuniceras till chefen för personlig assistans för samråd om hur och när insatsen kan påbörjas. Insatsen ska påbörjas skyndsamt när chefen har bekräftat att informationen har tagits emot. Om det behövs ytterligare tid för att utföra egenvården måste den enskilde/patienten ansöka om utökad assistansersättning hos Försäkringskassan.

4. Ansvar, åtaganden och inflytande

4.1 Ansvar och åtaganden för respektive part

Ansvaret för att utföra en hälso- och sjukvårdsåtgärd kvarstår hos hälso- och sjukvården till dess den verksamhet som ska hjälpa till med egenvården tagit över. Övertagandet sker först när det har fattats ett beslut om praktisk hjälp med egenvårdsinsats. Beroende på var hjälpen ska utföras sker detta via antingen ett biståndsbeslut (gäller vuxna och personer med funktionsnedsättning) eller genom underskrift på blanketten Planering av egenvård med hjälp från ansvarig chef att all personal inom verksamheten som ska hjälpa till med egenvården klarar uppgiften. Vid behov ska den berörda personalen då ha erhållit en handledning eller en enkel instruktion av den landstingsfinansierade hälso- och sjukvårdspersonalen. Den verksamhet vars personal bistår med egenvårdsinsatsen ska utföra denna tills en ny bedömning har gjorts.

4.2 Ansvar och åtaganden hos den berörda verksamheten

4.2.1 Ledning och chefer

Den verksamhetsansvarige ansvarar för att respektive verksamhets ledningssystem innehåller en beskrivning av de processer, aktiviteter och rutiner som behövs hos respektive verksamhet

²⁰Skolverket, Egenvård i förskolan och skolan (2014-02-18).

för att bedömningen av och hjälpen med egenvården ska fungera på ett säkert sätt. Se vidare punkt 7.

4.2.2 Personal och yrkesgrupper

När legitimerad personal har bedömt att den enskilde/patienten själv kan ansvara för sin egenvård men behöver hjälp med denna ska, efter samtycke, ett samråd ske med socialtjänsten eller den aktör i den kommunalt finansierade verksamheten som ska hjälpa till med egenvården.

Vid in- och utskrivning i slutenvården är det den behandlande läkaren som ska bedöma om åtgärden kan utföras som egenvård. Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalens bedömning, planering och uppföljning görs under eget yrkesansvar, enligt patientsäkerhetslagen.²¹

Det är av stor vikt att de personer som ser den enskilde/patienten i vardagen rapporterar sina iakttagelser så att behovet av en ny bedömning och vårdplanering uppmärksammas. Vidare ska kända framtida förändringar rapporteras, till exempel skolstart, beviljad korttidsplats, deltagande i dagverksamhet och daglig verksamhet, eller en planerad inflyttning i särskild boendeform.

Rapporteringen görs till den hälso- och sjukvårdspersonal som anges på planeringsblanketten.

4.3 Inflytande (information och delaktighet) och sekretess för berörda personalgrupper, enskilda och närstående

En bedömning av egenvården ska göras i samråd med den enskilde/patienten och, om den enskilde/patienten så önskar, dennes närstående. Utifrån respekt för den enskildes/patientens självbestämmande och integritet ska denne ha möjlighet att delta i samråd vid bedömningar av egenvård. Den enskilde/patienten ska informeras om vad egenvården innebär samt erbjudas att delta i planeringen. Om den enskilde/patienten avstår från att delta ska detta dokumenteras. I de fall den enskilde/patienten behöver praktisk hjälp att utföra egenvården ska den som gör bedömningen, med hänsyn till reglerna om sekretess och tystnadsplikt, först samråda med den som ska hjälpa till. Den enskilde/patienten samt övriga berörda parter ska erhålla en kopia av den dokumenterade planeringen. Det ska framgå av dokumentationen vilka som har erhållit kopior av planeringen.

5. Säkerhet

5.1 Hur den enskilde/patienten kan medverka i säkerhetsarbetet

Bedömningen av egenvård ska alltid göras i samråd med den enskilde/patienten. Den vuxne enskilde/patienten har ett eget ansvar för att se till att de som hjälper till med egenvården genomför åtgärden på ett säkert sätt.

5.2 Information om risker och avvikelser mellan parter och verksamheter

Om en individ som har hjälp av personal med egenvården drabbas av, eller riskerar att drabbas av, missförhållande eller vårdskada i samband med egenvården, ska en chef eller person i motsvarande befattning informera den verksamhet eller person som anges i blanketten Planering av egenvård med hjälp. Vanligtvis är det den husläkarmottagning eller vårdcentral där den enskilde/patienten är listad. Blanketten Rapport om brister/risker gällande egenvård med hjälp ska användas (se www.viss.nu). Om det råder osäkerhet angående vem som ska kontaktas, tas kontakt med den husläkarverksamhet som ligger geografiskt närmast. Den mottagande vårdcentralen, husläkarmottagningen eller annan

²¹ Patientsäkerhetslag (2010:659).

verksamhet ska snarast göra en ny bedömning. Den som skickar en rapport om brister ska skyndsamt erhålla en bekräftelse att rapporten har tagits emot, samt få en bedömning av bristen. Den verksamhet vars personal bistår med egenvårdsinsatsen svarar för utförandet tills en ny bedömning har gjorts.

Biståndshandläggaren eller utförarchefen kontaktar även den som har gjort bedömningen av egenvården, det vill säga patientens husläkarmottagning eller någon annan verksamhet, om patientens livssituation har förändrats, till exempel på grund av ett byte av skola, boendeform med mera, så att en ny bedömning kan utföras. Blanketten Rapport om brister/risker gällande egenvård med hjälp finns i bilaga 2.

- Om den enskilde/patienten drabbas av, eller utsätts för risk att drabbas av, allvarlig vårdskada på grund av bedömningen om egenvård, ska detta anmälas till Inspektionen för vård och omsorg, enligt lex Maria, patientsäkerhetslagen²². Hälso- och sjukvården ansvarar för att bedömningen är riktigt gjord och att den omprövas när förutsättningarna ändras. Det kan bli aktuellt med patientskadeersättning enligt patientskadelagen²³ om det finns en övervägande sannolikhet att skadan har orsakats av en felaktig bedömning.
- Om den enskilde/patienten själv utför sin egenvård har denne ett eget ansvar för sina handlingar. Om egenvården utförs bristfälligt av närstående kan utförandet bedömas ur antingen en skadeståndsrättslig eller straffrättslig aspekt.
- Personal som utför egenvård bedöms på samma sätt som närstående, men där har kommunen eller annan arbetsgivare det skadeståndsrättsliga ansvaret för sin personal enligt principalansvaret. Det straffrättsliga ansvaret finns alltid kvar hos den anställde.
- Om någon drabbas av, eller utsätts för risk att drabbas av, allvarligt missförhållande i samband med egenvård som utförs av personal inom verksamhet enligt socialtjänstlagen, SoL, eller lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är personalen skyldig att rapportera brister och eventuella missförhållanden enligt lex Sarah, SoL och LSS.

6. Ekonomi

6.1 Avgifter för den enskilde/patienten

Kommunen tar ut en avgift för biståndsbedömd hjälp med egenvård enligt gällande taxa i respektive kommun.

7. Ledningssystem

Socialstyrelsen har gett ut föreskrifter om ledningssystem²⁴ som ställer krav på vårdgivare och dem som bedriver socialtjänst att de upprättar ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete. De som bedriver verksamhet enligt SoL och LSS ska identifiera processer där det behövs samverkan för att säkra kvaliteten på de insatser som ges enligt SoL och verksamhet enligt LSS. För vårdgivare inom hälso- och sjukvård gäller samma krav på att identifiera processer där det behövs samverkan för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada. För varje process ska de aktiviteter som ingår identifieras. Vidare ska det fastställas

²²3 kap 5§ patientsäkerhetslag (2010:659).

²³Patientskadelag (1996:799) enligt 14 Kap. 2 § ff SoL, 24 a – 24 b §§ LSS.

²⁴4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9), Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

i vilken ordning aktiviteterna behöver ske. För varje aktivitet ska de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet beskrivas.

Det ska framgå av ledningssystemet dels hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten, dels hur samverkansmöjligheter säkerställs med andra aktörer. Det gäller till exempel andra vårdgivare, andra verksamheter enligt SoL eller enligt LSS, samt myndigheter och organisationer.

Ledningssystemet hos respektive verksamhet ska således innehålla de processer (med aktiviteter och rutiner) som behövs inom den egna verksamheten för att säkra god kvalitet när det gäller samverkan med andra verksamheter, med hänvisning till denna överenskommelse. Verksamhetschefer och övriga chefer har ett stort ansvar att realisera detta.

8. Uppföljning

Parterna har ett gemensamt ansvar att regelbundet följa upp överenskommelsen och stämma av resultatet med varandra. Det första året är det angeläget att följa upp hur känd överenskommelsen är av dem som ska följa den i sitt dagliga arbete. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Kommunförbundet Stockholms län tar fram ett antal indikatorer som ska följas upp årligen lokalt av parterna. Ett särskilt dokument om uppföljning ska utarbetas i särskild ordning.

9. Kontaktpersoner

Parterna ska utse varsin kontaktperson med ansvar för överenskommelsen. När en part byter kontaktperson ska detta skriftligen meddelas den andra parten.

9.1 Lokala kontaktpersoner

I eventuella lokala överenskommelserna anges lokala kontaktpersoner. För kommunfinansierad verksamhet kan till exempel en ansvarig beställarchef vara lämplig och inom landstingsfinansierad verksamhet kan exempelvis ansvariga verksamhetschefer inom primärvården vara lämpliga.

10. Bilagor

1. Blankett – Planering av egenvård med hjälp (se sid 15)
 2. Blankett – Rapport om brister/risker gällande egenvård med hjälp (se sid 17)
- Ifyllningsbara blanketter hämtas från www.viss.nu under fliken ”Blanketter”

11. Referenser

- Socialtjänstlag, SoL (2001:453).
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.
- Hälso- och sjukvårdslag (1982:763).
- Patientsäkerhetslag (2010:659).
- Patientskadelag (1996:799).
- Socialförsäkringsbalk (SFS 2010:110, kap 51).

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (1997:14). Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård.
- Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6). Bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård.
- SKL:s Cirkulär 2009:71, Egenvård.
- Socialstyrelsens Meddelandeblad, april 2013.
- Skolverket, Egenvård i förskolan och skolan, 2014-02-18
- VISS – Vårdinformation i Storstockholm, www.viss.nu

Figur 1. Vägledning i bedömningsprocess om egenvård

Grunden är att den enskilde/patienten själv ansvarar för sin egenvård för att den ska kunna bedömas. I övriga situationer finns vissa möjligheter att bedöma egenvård med hjälp av annan. Se avsnitt 2.2, Gränsdragningsfrågor.

		Kan den enskilde/patienten själv <i>ansvara</i> för säkerheten i egenvården?	
		Ja	Nej
Kan enskilde/patienten själv utföra alla olika praktiska moment i behandlingen?	Ja	Egenvård	Hälso- och sjukvård
	Nej	Egenvård med praktisk hjälp av annan*	Hälso- och sjukvård

* Under förutsättning att hjälp med åtgärden kan utföras av någon annan på ett säkert sätt.

Bilaga 1**PLANERING AV "EGENVÅRD MED HJÄLP"**

Ansvarig vårdenhet/vårdgivare:	Avser:
Adress:	Personnummer:
Telefonnummer:	Namn:
Namn:	Adress:
Befattning:	Postadress:
	Ev. hemjänstuförare:

Jag ger mitt samtycke till att personal som ska hjälpa mig/mitt barn med egenvården och beslutsfattare inom kommun samt ansvariga inom hälso.- och sjukvården får utbyta information om frågor som rör egenvården:

Datum:

Underskrift:

Följande hälso- och sjukvårdsåtgärd har bedömts som egenvård:**Åtgärden beräknas pågå:****Information och handledning/enkel instruktion behövs av legitimerad personal, till den eller dem som skall utföra egenvården?**

- Nej, den vuxna patienten instruerar själv
- Ja (om ja, namn på den som ansvarar för instruktionen, vad som ska instrueras, på vilket sätt och när detta ska ske)

Följande åtgärder ska vidtas om den enskilda drabbas av eller riskerar att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården:

Kontakta:

Telefon:

Följande ska vidtas om patientens situation förändras:

Åtgärd:

Kontakta:

Telefon:

Bedömning av egenvården följs upp av legitimerad personal (ange hur och när):

Omprövning av bedömningen av egenvården ska göras vid följande (ge gärna exempel på situation/händelse):

Namn på legitimerad yrkesutövare som har ansvar för bedömningen och befattning:

Underskrift: _____

Denna blankett har lämnats/skickats till:

- Den enskilde (OBS! Skall bifogas till ansökan om bistånd)
- Chef för verksamhet som utför egenvården t ex i förskoleverksamhet/skola eller inom socialtjänstens enheter där nytt biståndsbeslut inte behöver fattas med anledning av detta

Bekräftelse – Härmed bekräftas mottagande av blanketten. Insatser beräknas komma igång (ange datum):

Namn och titel:

Underskrift:

Datum:

Blanketten skickas tillbaka till legitimerad yrkesutövare hos landstingsfinansierad verksamhet. Meddelande kan ske även per telefon.

Bilaga 2

RAPPORT OM BRISTER/RISKER GÄLLANDE EGENVÅRD MED HJÄLP

(Kommunen)

Uppgiftslämnare:	Handläggare/chef:	Datum:
Telefonnummer:	Verksamhet (namn och adress):	
Ansvarig vårdenhet/vårdgivare:		
Avser: Personnummer: Namn: Adress: Postadress:		
Omständigheter/observationer som föranleder avvikelsen		
Den enskilde /företrädaren är informerad om rapporteringen ☐ Ja ☐ Nej		
Chefs underskrift		

Chef skickar blanketten till berörd vårdenhet. (Kopia skickas i förekommande fall till biståndshandläggare.)

(Landstinget)

Bedömning gällande avvikelse vid egenvård har skett (datum):
Bedömningen resulterade i att: ☐ Planering av bedömd egenvård kvarstår ☐ Nyplanering av bedömd egenvård ☐ Åtgärden övergår till hälso- och sjukvårdsansvar
Underskrift:
Namnförtydligande
Befattning:
Telefonnummer:

Skickas tillbaka till chef i kommunen enligt ovan (som i förekommande fall i sin tur skickar kopia till biståndshandläggare).

Stockholms läns landsting
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen
Box 6909, 102 39 Stockholm

Telefon: 08-123 132 00
www.vardgivarguiden.se

Kommunförbundet Stockholms Län
Box 38145, 100 64 Stockholm

Telefon: 08-615 94 00
www.ksl.se

§ 81

AFN 2015/48-106

"Unga i arbete", överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö

Beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar Överenskommelse om "Unga i Arbete" mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö, enligt bilagan till tjänsteskrivelsen med följande ändring under punkten *Verksamhet som ska bedrivas i samverkan (bilaga 3)*:

"Genom statligt och kommunalt samarbete kring tidiga insatser för unga människor som står utanför arbetsmarknaden, ska nya samverkansformer utvecklas, i syfte att skapa förutsättningar för att få till stånd varaktig och framgångsrik verksamhet för ungas etablering på arbetsmarknaden. Arbetet ska utgå från både befintliga arbetsmarknadspolitiska insatser och nya initiativ inom arbetsmarknadspolitiken. Målet är att nya arbetsformer ska kunna integreras i Arbetsförmedlingens och kommunens ordinarie verksamhet. Se bilaga 3 för en mer fullständig beskrivning av verksamheten som ska bedrivas i samverkan."

Arbets- och företagsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärendet

Regeringen tillsatte i december 2014 Delegationen för unga till arbete, DUA, som har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna på lokal nivå, för att minska ungdomsarbetslösheten. I stort sett alla kommuner i landet har skrivit avsiktsförklaringar om att man vill samverka lokalt. Överenskommelsen ska syfta till att genom lokal samverkan, långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet. Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Samverkan mellan myndigheterna ska förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Genom överenskommelsen ska dubbelarbete undvikas, bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas. Eftersom detta sammantaget väntas ge positiva effekter till unga i kommunen som varken studerar eller arbetar, föreslås att föreslagen "Överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö" godkänns.

Handlingar i ärendet

Arbets- och företagsnämndens tjänsteskrivelse den 2 november 2015

Bilaga "Unga i arbete", Överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö.

Bilaga 1 till Överenskommelse. Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Bilaga 2 till Överenskommelse. Redovisning av befintlig verksamhet.
Bilaga 3 till Överenskommelse. Verksamhet som ska bedrivas i samverkan.
Bilaga Beslut om medel från DUA, för att utarbeta en överenskommelse under hösten 2015.

Yrkanden

Ordförande Jan-Eric Jansson (KD) yrkade att sammanträdet skulle ajourneras.
Ylva Sandström (M) yrkade bifall till enhetens förslag till beslut med den ändring att texten i Överenskommelsen under punkten "Verksamhet som ska bedrivas i samverkan..." ändras till:

"Genom statligt och kommunalt samarbete kring tidiga insatser för unga människor som står utanför arbetsmarknaden, ska nya samverkansformer utvecklas, i syfte att skapa förutsättningar för att få till stånd varaktig och framgångsrik verksamhet för ungas etablering på arbetsmarknaden. Arbetet ska utgå från både befintliga arbetsmarknadspolitiska insatser och nya initiativ inom arbetsmarknadspolitiken. Målet är att nya arbetsformer ska kunna integreras i Arbetsförmedlingens och kommunens ordinarie verksamhet. Se bilaga 3 för en mer fullständig beskrivning av verksamheten som ska bedrivas i samverkan."

Beslutsgång

Sammanträdet ajournerades och återupptogs efter 15 minuter.

Arbets- och företagsnämnden beslutade i enlighet med Ylva Sandströms (M) yrkande.

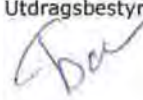
Arbets- och företagsnämnden förklarade paragrafen omedelbart justerad.

Protokollsanteckning

Ylva Sandström (M) lät anteckna följande till protokollet.

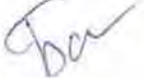
"Vi godkänner överenskommelsen enligt den ursprungliga skrivningen då vi uppfattar den främst som en avsiktsförklaring att fördjupa samarbetet, vilket vi är positiva till. Föreliggande överenskommelse är dock inte fullständig utan behöver vidareutvecklas. Vi bedömer att samarbetet bör omfatta fler insatser. Vi anser också att målen måste vara mer konkreta och kvantifierbara och möjliga att följa upp. Vi skulle också vilja se tydligare hur denna samordning kan ge synergier, och vilka. De ekonomiska konsekvenserna måste också synliggöras."

Maria Lähetkangas (S) lät anteckna följande till protokollet.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Arbets- och företagsnämnden

”Vi välkomnar att överenskommelsen angående DUA nu kan undertecknas och genomföras i Nacka. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Nacka listan önskar dock att arbetet i första hand ska fokusera på utbildningskontrakt, trainee och högre studiebidrag.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-11-02

TJÄNSTESKRIVELSE
AFN 2015/48-106

Arbets- och företagsnämnden

”Unga i arbete”, överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar Överenskommelse om ”Unga i Arbete” mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö, enligt bilagan till tjänsteskrivelsen.
2. Beslutet justeras i omedelbar anslutning till sammanträdet.

Sammanfattning

Regeringen tillsatte i december 2014 Delegationen för unga till arbete, DUA, som har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna på lokal nivå, för att minska ungdomsarbetslösheten. I stort sett alla kommuner i landet har skrivit avsiktsförklaringar om att man vill samverka lokalt. Överenskommelsen ska syfta till att genom lokal samverkan, långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet. Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Samverkan mellan myndigheterna ska förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Genom överenskommelsen ska dubbelarbete undvikas, bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas. Eftersom detta sammantaget väntas ge positiva effekter till unga i kommunen som varken studerar eller arbetar, föreslås att förslagen ”Överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö” godkänns.

Ärendet

Syftet med överenskommelsen är att minska ungas arbetslöshet

Regeringen beslutade i december 2014 att tillsätta en delegation för större genomslag för arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet, "DUA", Delegationen för arbete till unga (A 2014:06). Delegationen ska enligt regeringens förslag till vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) förfoga över samverkansmedel i syfte att främja lokal samverkan. Målet är att nya arbetsformer, för t.ex. samverkan, som utvecklas till följd av delegationens arbete ska kunna integreras i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet.

Lokal samverkan ska ske genom tecknande av en "Överenskommelse om unga i arbete" mellan kommun och Arbetsförmedling. Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Delegationens mål för ungdomssatsningen är att:

- Ingen ska vara arbetslös mer än 90 dagar
- Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020.

DUA ska, under de tre år som uppdraget omfattar (2015-2018), verka för att skapa förutsättningar för att få till stånd en varaktig och framgångsrik verksamhet för ungas etablering på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet ska genom samverkan mellan stat och kommun, och utveckling av nya samverkansformer, få större genomslag på lokal nivå. En väl fungerande samverkan mellan stat och kommun är en av de viktigaste faktorerna i det arbetet. Denna samverkan bör utgå från de överenskommelser om samverkan som kommuner och Arbetsförmedlingen ingår. En kommun kan ingå en överenskommelse med Arbetsförmedlingen enskilt eller tillsammans med en eller flera andra kommuner.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2018. Cirka 230 kommuner tillsammans med Arbetsförmedlingar har hittills inkommit med avsiktsförklaringar till samverkan.

Statliga finansieringsmedel

Delegationen har uttryckt möjligheter att medel utlysas under 2016 och 2017, till kommuner som har ingått lokala överenskommelser om samverkan med Arbetsförmedlingen avseende unga arbetslösa, enligt bestämda kriterier. Ansökningsförfarande om dessa medel meddelas de kommuner och Arbetsförmedlingar vars överenskommelser godkänts. I syfte att främja lokal samverkan ska DUA fördela 90 miljoner kronor för 2016 och 25 miljoner kronor för 2017. Beslut om statsbidrag och kommande utlysningar kommer informeras om löpande.

Förslaget om avsiktsförklaring och överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö, behandlades av arbets- och företagsnämnden vid dess sammanträde den 23 juni 2015. Efter arbets- och företagsnämndens beslut den 23 juni, insändes avsiktsförklaringen till Regeringskansliet, Delegationen för unga i arbete. Den 8 september erhöll Nacka kommun beslut om att Nacka kommun och Arbetsförmedlingen

Nacka/Värmdö erhåller 200 000 kr för att för att täcka kostnader för utarbetandet av överenskommelse om samverkan för unga i arbete (bilaga5).

Överenskommelsen har utarbetats i samarbete mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö, har utarbetat en "Överenskommelse om samverkan avseende unga arbetslösa" (bilaga 1), som omfattar alla ställda krav från DUA, på omfattning och innehåll.

Kommunernas överenskommelser ska tillsändas regeringskansliet, DUA, före 1 december 2015, för yttrande. Innan DUA yttrat sig kan inte Arbetsförmedlingen underteckna överenskommelsen. Om DUA *inte* yttrat sig senast den 18 december kan överenskommelsen ingås.

Under första kvartalet 2016 kan eventuellt möjlighet ges till kommunerna och Arbetsförmedlingen att ansöka om medel för aktiviteter inom överenskommelsen.

Så påverkar överenskommelsen Nacka kommuns arbete för unga arbetslösa

Överenskommelsen syftar till att förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Överenskommelsen mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö har målet att förenkla för arbetssökande att få insatser som leder till självförsörjning. Insatserna utgår från arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens på kort och lång sikt. Samarbetet ska leda till att dubbelarbete undviks bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas. Samverkan kommer att ske med arbetsmarknadens aktörer, ideell sektor, andra myndigheter, samordningsförbundet med flera, för att dels minimera antalet unga utan utbildning dels för utveckla aktiviteter för unga som ej studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta, att etableras på arbetsmarknaden.

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen kommer att samverka kring gemensamma processer, rutiner och arbetssätt, vilket förväntas ge också positiva ekonomiska effekter. Frigjorda resurser kan finansiera samverkan enligt överenskommelsen. DUA meddelar att det kan komma möjligheter att under första kvartalet ansöka om medel för utvecklingsarbetet, detta kommer meddelas under början på 2016. Då överenskommelsen väntas ge unga arbetslösa goda förutsättningar till självförsörjning så bör förslaget ge positiva ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Eftersom överenskommelsen omfattar unga arbetslösa mellan 16-24 år innebär denna myndighetssamverkan att kommunen och Arbetsförmedlingen, ytterligare kraftsamlar och koncentrerar stödet för unga arbetslösa. Genom att en överenskommelse ingås finns goda förutsättningar att fler unga som idag står utanför arbete och studier blir självförsörjande.

Bilagor

1. "Unga i arbete", Överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö.
2. Bilaga 1 till Överenskommelse. Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning.
3. Bilaga 2 till Överenskommelse. Redovisning av befintlig verksamhet.
4. Bilaga 3 till Överenskommelse. Verksamhet som ska bedrivas i samverkan.
5. Beslut om medel från DUA, för att utarbeta en överenskommelse under hösten 2015.

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 170

KFKS 2015/676-050

”Unga i arbete”, överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Ärende

Regeringen tillsatte i december 2014 Delegationen för unga till arbete, DUA, som har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna på lokal nivå, för att minska ungdomsarbetslösheten.

Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Samverkan mellan myndigheterna ska förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Genom överenskommelsen ska dubbelarbete undvikas, bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas. Kommunernas överenskommelser ska tillsändas regeringskansliet, DUA, före 1 december 2015, för yttrande. Om DUA inte yttrat sig senast den 18 december kan överenskommelsen ingås.

Handlingar i ärendet

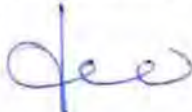
Arbets- och företagsenhetens tjänsteskrivelse den 11 oktober 2015

Yrkanden

Jan-Eric Jansson (KD) yrkade bifall till arbets- och företagsenhetens förslag.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med Jan-Eric Janssons yrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-11-11

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/676-050

Kommunstyrelsens arbetsutskott

”Unga i arbete”, överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Regeringen tillsatte i december 2014 Delegationen för unga till arbete, DUA, som har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna på lokal nivå, för att minska ungdomsarbetslösheten.

Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Samverkan mellan myndigheterna ska förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Genom överenskommelsen ska dubbelarbete undvikas, bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas.

Kommunernas överenskommelser ska tillsändas regeringskansliet, DUA, före 1 december 2015, för yttrande. Om DUA inte yttrat sig senast den 18 december kan överenskommelsen ingås.

Ärendet

Regeringen tillsatte i december 2014 Delegationen för unga till arbete, DUA, som har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna på lokal nivå, för att minska ungdomsarbetslösheten. Lokal samverkan ska ske genom tecknande av en ”Överenskommelse om unga i arbete” mellan kommun och Arbetsförmedling. Målgrupp för överenskommelsen är samtliga ungdomar mellan 16 och 24 år, bosatta i kommunen som varken studerar eller arbetar eller som är undersysselsatta. Samverkan mellan myndigheterna syftar till att långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet och ska förenkla vägen till egen försörjning via arbete, studier eller företagande för unga Nackabor. Genom överenskommelsen ska dubbelarbete undvikas, bland annat genom att den enskildes planering och beslut om insats samordnas.

För närvarande pågår arbetet med att utarbeta detaljerna i överenskommelsen mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö. Överenskommelsen tas upp till arbets- och företagsnämndens sammanträden den 11 november. Därefter skickas ”Överenskommelse om samverkan avseende unga arbetslösa” till kommunstyrelsens sammanträde den 23 november för beslut. Kommunernas överenskommelser ska tillsändas regeringskansliet, DUA, före 1 december 2015, för yttrande. Innan DUA yttrat sig kan inte Arbetsförmedlingen underteckna överenskommelsen. Om DUA inte yttrat sig senast den 18 december kan överenskommelsen ingås.

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen kommer att samverka kring gemensamma processer, rutiner och arbetssätt, vilket förväntas ge också positiva ekonomiska effekter. Frigjorda resurser kan finansiera samverkan enligt överenskommelsen. DUA meddelar att det kan komma möjligheter att under första kvartalet ansöka om medel för utvecklingsarbetet, detta kommer meddelas under början på 2016. Då överenskommelsen väntas ge unga arbetslösa goda förutsättningar till självförsörjning så bör förslaget ge positiva ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Eftersom överenskommelsen omfattar unga arbetslösa mellan 16-24 år innebär denna myndighetssamverkan att kommunen och Arbetsförmedlingen, ytterligare kraftsamlar och koncentrerar stödet för unga arbetslösa. Genom att en överenskommelse ingås finns goda förutsättningar att fler unga som idag står utanför arbete och studier blir självförsörjande.

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

”Unga till arbete ”

Överenskommelse mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö

Parter

Nacka kommun, organisationsnummer: 212 000 - 0167

Arbetsförmedling Nacka Värmdö, organisationsnummer: 202100-2114

Syfte

Att genom samverkan, utifrån lokala behov, långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet.

Mål

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen i Nacka/Värmdö ska samverka för att:

1. Öka andelen unga som fullföljer grundskolan och gymnasieutbildning
2. Öka andelen unga som arbetar, studerar eller driver eget företag

Målgrupp (bilaga 1)

Alla unga i åldern 16 till 24 som varken arbetar eller studerar, eller som är undersysselsatta.

Antal i åldern 16-24 år: 807 individer

Varav antal i åldern 16-19 år: 400 individer

Redovisning av befintlig verksamhet (bilaga 2)

Inom Arbetsförmedlingen och kommunen finns en rad verksamheter och insatser som riktar sig till målgruppen. Utöver de kommunala verksamheter som bedrivs inom Arbets- och företagsnämnden arbetar också utbildningsförvaltningen regelbundet och systematiskt med preventiva insatser för att förebygga skolavhopp. Socialtjänsten arbetar också med att förebygga kriminalitet, drogmissbruk och andra sociala problem. Innehållet i överenskommelsen kan komma att utökas för att också innefatta verksamheter inom skola och socialtjänst. Se bilaga 2 för en fullständig redovisning av verksamhet som bedrivs inom Arbetsförmedlingen och Nacka kommun.

Verksamhet som ska bedrivas i samverkan (bilaga 3)

Genom statligt och kommunalt samarbete kring tidiga insatser för unga människor som står utanför arbetsmarknaden, ska nya samverkansformer utvecklas, i syfte att skapa förutsättningar för att få till stånd varaktig och framgångsrik verksamhet för ungas etablering på arbetsmarknaden. Arbetet ska utgå från både befintliga arbetsmarknadspolitiska insatser och nya initiativ inom arbetsmarknadspolitiken. Målet är att nya arbetsformer ska kunna integreras i Arbetsförmedlingens och kommunens ordinarie verksamhet. Se bilaga 3 för en mer fullständig beskrivning av verksamheten som ska bedrivas i samverkan.

Dokumentation och uppföljning

Kommunen ansvarar för att löpande registrera deltagarens aktiviteter under placeringstiden och överföra denna information till Arbetsförmedlingen. Personuppgiftslagen (1998:204) med tillhörande förordning, ska iakttas vid all hantering av personuppgifter.

Överenskommelsens varaktighet och förbättring

Överenskommelsen gäller fr.o.m. 2016-01-15, t.o.m. 2018-01-14, med målet att förlänga den.

Överenskommelsen kommer att följas upp månadsvis och vid behov revideras, i syfte att förbättra överenskommelsens angivna arbetssätt och rutiner för samverkan och rätt insatser.

Bilagor

1. Målgrupp

Kartläggning av målgruppen som redogör för målgruppens storlek sammansättning och behov

2. Redovisning av befintlig verksamhet

En redovisning av den verksamhet som bedrivits innan överenskommelsen tecknas

3. Verksamhet som ska bedrivas i samverkan

En beskrivning av hur samverkan inom överenskommelsen organiseras utifrån de behov som identifierats.

Nacka den

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid
Nacka kommun

Mats Hammarbäck
Arbetsförmedlingschef
Nacka/Värmd

Bilaga 1.

Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning

En kartläggning av målgruppen
som redogör för målgruppens storlek,
sammansättning och behov

Inledning

Arbetslivet är navet i den svenska välfärdsmodellen. För den enskilde individen ger ett arbete möjlighet till försörjning och makt att styra sitt eget liv och för samhället är en hög sysselsättning en förutsättning för att upprätthålla välfärdssystem för dem som av olika skäl inte kan arbeta. Att stå utanför arbetslivet en längre tid riskerar att påverka hela livssituationen för den enskilda individen. Ett utanförskap i unga år riskerar dessutom att utvecklas till ett livslångt utanförskap och avsaknaden av arbete i unga år påverkar sannolikheten att få ett arbete långt senare. Att ungdomar ges förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället är centralt för både samhället och den enskilda individen.

Allmänt om målgruppen 16-24 år

Arbetskraftsundersökningen (AKU) visar att ungdomar utan arbete är inskrivna på Arbetsförmedlingen i betydligt lägre utsträckning jämfört med äldre arbetssökande. År 2011 hade knappt 50 procent av de arbetslösa ungdomarna i åldern 16-24 år kontakt med arbetsförmedlingen vilket kan jämföras med drygt 80 procent av de arbetssökande i åldern 25-64 år.¹ Arbetsförmedlingens egna uppföljningar har visat att förtroendet för Arbetsförmedlingen är relativt låg hos ungdomar och att det framför allt beror på att man som ungdom och ung vuxen inte upplever att förmedlingen kan ge relevant stöd och service.²

Ungdomar som står långt från arbetsmarknaden upplever ofta en stor misstro till myndigheter och saknar även kontaktnät och relationer som kan hjälpa dem till sysselsättning. Inskrivna ungdomar beskriver att de upplever att relationen med förmedlare som kontrollerande och förmanande snarare än stöttande och motiverande. Relationen mellan arbetsförmedlaren och ungdomen uppfattas också som ojämlig. Många ungdomar saknar relevant utbildning, arbetslivserfarenheter och lider i vissa fall av psykisk ohälsa.³

I utredningen om ungdomar utanför gymnasieskolan lyfts en rad viktiga lärdomar om mötet mellan ungdomar och främjande aktörer fram. Det är enligt utredningen av ytterst viktigt att ta hänsyn till ungdomars specifika förutsättningar och behov vilket i sig ställer höga krav på att kunna erbjuda individuella och flexibla lösningar. Samhällets insatser för unga utanför bör sättas in så tidigt så möjligt. Utredningen menar också att det är centralt att samhällets stödjande insatser, såväl kommunala som statliga, är enkla att förstå och ta del av utifrån en ung människas perspektiv och att ungdomen inte bollas mellan olika myndigheter.⁴

Under hösten 2015 genomförde Samordningsförbundet Valfärd Nacka fokusgrupper med arbetssökande inom ramen för ett projekt kring en gemensam insatsmarknad för arbetsförmedlingen och kommunen i Nacka. Av gruppintervjuerna framkom att man som arbetssökande vill bli sedd och bemött med respekt och att man

Figur 1 Behov som uttrycktes av arbetssökande under fokusgrupper

¹ Riksrevisionen (2013)

² Arbetsförmedling ...

³ Transformator Design (2013).

⁴ SOU 2013:13.

inte vill ha kontakt med allt för många olika aktörer samt att man vill att stödet utformas utifrån de individuella behoven och förutsättningarna.

Nedan följer en redogörelse och beskrivning av målgruppen 16-24 år i Nacka.

Antal unga i åldern 16-24 år i Nacka

År 2015 utgjorde unga i åldern 16-24 år i Nacka totalt 10 941 personer fördelade på ålder 16-19 år: 5355 personer 20-24 år: 5586 personer.

Unga som inte fullföljer gymnasiet

Unga som inte påbörjar gymnasiet, hoppar av eller inte fullföljer gymnasieutbildningen löper stor risk för återkommande arbetslöshet. Det är angeläget att uppmärksamma denna grupp som på sikt kan behöva stöd från Arbetsförmedlingen eller kommunen.

Läsåret 2013/2014					
Ålder	Antal unga i kommunen som inte når målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet, i Nackas gymnasieskolor (Sirus), 2013/2014			Antal med utländsk härkomst som inte når målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet, SIRIUS, 2013/2014	Antal som inte fullföljer sin gymnasieutbildning, 2013/2014, SIRIUS
		Totalt	Pojkar		
17 år (Född: 1998)	106 st (9%)	57	49	43	84 st, 7%

Källa: SIRIS

I Nacka var det 106 ungdomar som under läsåret 2013/14 inte nådde målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet. Av dessa var 57 pojkar och 49 flickor och 43 hade utländsk härkomst. Under samma läsår var det 84 ungdomar som inte fullföljde gymnasiet varav 43 var av utländsk härkomst.

Unga som varken arbetar eller studerar

Antal Unga som erhåller ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet

Ålder	Antal 2015	Antalet unga 16-24 år, som uppbär försörjningsstöd, (arbetslöshet ohälsa, sociala skäl, arbetslöshet).
16 år (1999)	1463	
17 år (1998)	1363	
18 år, (1997)	1355	1
19 år (1996)	1174	9
Summa 16-19:	5355	10
20 år (1995)	1172	13
21 år (1994)	1124	14
22 år (1993)	1108	16
23 år (1992)	1109	12
24 år (1991)	1073	13
Summa 20-24:	5586	68
Summa alla:	10941	78
Varav % i åldrarna 16-19 år:	49%	12%

Källa: Nacka kommun 2015-10-07

Unga som kommunen har inom sitt aktivitetsansvar

I år rapporterar kommunerna för första gången till Statistiska centralbyrån antal och insatser för unga 16-19 år inom kommunernas aktivitetsansvar.

Uppföljningsansvaret gäller för dem som inte fullföljt gymnasiet. Det finns många unga över 20 år, eller med en fullföljd gymnasieutbildning, som inte är kända hos Arbetsförmedling eller annan

myndighet. Av statistik framtagen av Temagruppen Unga i arbetslivet framgår antalet unga som varken arbetat eller studerat under ett helt år i just den delen av målgruppen, däremot inte individuppgifter eller aktuella siffror.

Antal unga i Nacka kommuns aktivitetsansvar, identifierades till cirka 110 individer (2015-08-31). Av dessa har kommunen inte lyckats nå 25 unga.

Aktivitetsansvaret (som tidigare kallades informationsansvar) gäller för ungdomar som inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Aktivitetsansvaret innebär att kommunen ska hålla sig informerad om vilka ungdomar det är som omfattas av ansvaret. De ska även erbjuda dessa ungdomar lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska också dokumentera sina insatser på lämpligt sätt och föra ett register över ungdomarna. Kommunens skyldighet regleras i 29 kap. 9 § skollagen.

Alla insatser i Nacka kommun och Typ av åtgärd/insats/aktivitet för 16-24 åringar, GV 2015-10-05

Kommunens aktivitetsansvar, Ålder	Studiepeng (Data hämtat från Nacka 24, den 2015-10-07):	Förstärkt jobbpeng (Data hämtad från GV den 2015-10-07):	Jobbpeng (Data hämtad från GV den 2015-10-07):	Introduktionsprogram (Data från uppföljning i Nacka kommun den 2015-06-30):
16 år (1999)	0	0	0	0
17 år (1998)	1			
18 år, (1997)	16	2	1	
19 år (1996)	43	2	4	
20 år (1995)	121	1	6	
21 år (1994)	134	4	4	
22 år (1993)	123	5	3	
23 år (1992)	119	4	3	
24 år (1991)	89	5	4	
Summa:	646	23	25	113

Unga utan känd aktivitet

Andelen unga i landets om varken arbetar eller studera har enligt en analys som LO gjort ökat med 1,2 procentenheter. Det finns emellertid betydande variationer i gruppens storlek mellan län och kommuner. Enligt statistik från Temagruppen Unga i arbetslivet hade Nacka år 2012 cirka 663 personer i åldersgruppen 20-24 år som varken arbetade eller studerade.

Antal och andel unga som varken arbetar eller studerar i åldersgruppen 20-24 år

Nacka	Antal	%
Totalt	633	6,3
Kvinnor	297	6,1
Män	336	6,4

Källa: Temagrupp Unga i arbetslivet, UVA (2012)

Sannolikt är gruppen som redovisas ovan relativt heterogen. Flera antas bli försörjda genom att bo hemma hos sina föräldrar. I andra fall kan det handla om unga som har dolda ekonomiska inkomster. Tema ungas utredningar har också visat ett en betydande del arbetar utomlands eller vistas utomlands av andra skäl.

Vid uppföljning av Nacka kommun 2015, visas att 103 unga studerar utomlands, och 84 unga (187 personer) har skaffat ett arbete på egen hand.

Unga som är inskrivna hos arbetsförmedlingen

457 unga i åldersgruppen 16-24 år var inskrivna på arbetsförmedlingen i oktober 2015 varav 111 hade insatser.

Undersysselsatta unga

Undersysselsatta, antalet unga som finns registrerade hos Arbetsförmedlingen, inklusive antal unga deltidsarbetslösa och antal som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande (2015-10-02)

Ålder	Deltidsarbetslösa och sökande med timanställning, (varav)	Antal unga som är arbetslösa eller uppstår aktivitetsstöd (inkl. lönebidrag, nystartsjobb m fl, AF)
Antal 20-24 år:	58	407

Analys av målgruppens sammansättning och behov

Nacka kommun har en relativt stark arbetsmarknad och jämfört med riksgenomsnittet är också andelen arbetslösa ungdomar förhållandevis låg i Nacka kommun. Utbildning har stor betydelse för en ungdoms inträde på arbetsmarknaden. Det är också något som regeringen tagit fasta på i sin vårproposition för 2015 genom satsningar på utbildningskontrakt och traineejobb samt satsningar på yrkesutbildningar inom Komvux etc. för att utbilda mot bristyrken.⁵

För att fler unga ska kunna fullfölja sin gymnasieutbildning och lyckas etablera sig i arbetslivet behövs flera insatser. Kön, ålder, eventuella funktionsnedsättningar och födelseland samt utbildningsnivå påverkar sannolikt individens förutsättningar. De med funktionsnedsättning, utrikesfödda och de med låg utbildningsnivå tillhör särskilt utsatta grupper.

Ungdomars skepsis mot myndigheter och offentliga aktörer ställer höga krav på bemötande och förhållningssätt hos personalen. Att se till hela ungdomens livssituation och att skapa delaktighet och realistiska förväntningar hos ungdomen har visat sig vara framgångsfaktorer i t ex. arbetsförmedlingens satsning på "Unga in". Andra viktiga framgångsfaktorer och behov är flexibilitet som att vid behov stötta ungdomen med att fylla i blanketter etc. samt både fysisk och mental tillgänglighet som möjlighet till spontanbesök.⁶ Denna bild bekräftas också av de fokusgrupper som genomförts med arbetssökande i Nacka kommun.

⁵ Regeringens proposition 2014/15:100

⁶ Slututvärdering Unga in (2014)

Bilaga 2.

Redovisning av befintlig verksamhet

En redovisning av den verksamhet

som bedrivits innan

överenskommelsen tecknas.

Inledning

Inom Arbetsförmedlingen och kommunen finns en rad verksamheter och insatser som riktar sig till målgruppen. Utöver de kommunala verksamheter som bedrivs inom Arbets- och företagsnämnden arbetar också utbildningsförvaltningen regelbundet och systematiskt med preventiva insatser för att förebygga skolavhopp. Socialtjänsten arbetar också med att förebygga kriminalitet, drogmissbruk och andra sociala problem. Innehållet i överenskommelsen kan komma att utökas för att också innefatta verksamheter inom skola och socialtjänst.

Arbetsförmedlingens verksamheter

- Specialister: Arbetspsykologer, arbetsterapeuter och socialkonsulenter
- Arbetsmarknadspolitiska program, praktik, starta eget, förberedande utbildning och arbetsmarknadsutbildning.
- Lönestöd till arbetsgivare, Nystartsjobb, utvecklingsanställning, Lönebidrag, trygghetsbidrag och instegsjobb
- Jobbgaranti för ungdomar
- Jobb- och utvecklingsgarantin
- CV-verkstad
- Rekryteringsträffar och mässor
- Utbildningsinformationer
- Drop-in för att träffa förmedlare för coaching och uppföljning
- Upphandlade aktiviteter
- Arbetsmarknadspolitiska projekt

Nedan följer en sammanställning av Arbetsförmedlingens insatser utifrån de behov som myndigheten identifierat hos målgruppen.

Behov	Förmedlingsinsatser	Programinsatser/ anställningsstöd
<i>Stöd i jobsökande</i>	<ul style="list-style-type: none"> - CV - intervjuer - rekryteringsträffar - jobsökaktiviteter - utökade nätverk - arbetsmarknadskunskap 	<ul style="list-style-type: none"> - branschvalidering - stöd och matchning - vissa förberedande utbildningar.

Behov	Förmedlingsinsatser	Programinsatser/ anställningsstöd
Vägledning – vilket jobb passar mig?	<ul style="list-style-type: none"> - vägledning (karriärrådgivning) - arbetsmarknadskunskap - arbetsplatsbesök - entreprenörinformation - studiebesök (skola, högre utbildning) - mentorskap - yrkesorientering. 	<ul style="list-style-type: none"> - Praktik - Branschvalidering - Yrkeskompetensbedömning - Folkhögskolesatsningen
Utbildning – jag behöver utbildning för att få ett jobb	<ul style="list-style-type: none"> - Vägledning 	<ul style="list-style-type: none"> - Utbildningskontrakt - Traineeplatser - Arbetsmarknadsutbildning - Förberedande utbildning - Branschvalidering - FAM - Studiemotiverande kurs på folkhögskola
Utreda arbetsförmågan – jag vet inte om jag klarar ett jobb	<ul style="list-style-type: none"> - Stöd från specialister 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetsträning - SIUS, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd - ARB - utvecklingsanställning
Praktisk yrkeserfarenhet – jag behöver få in en fot på arbetsmarknaden	<ul style="list-style-type: none"> - Ackvirering av platser 	<ul style="list-style-type: none"> - Nystartsjobb - Särskilt anställningsstöd - Traineeplatser - Yrkesintroduktionsanställning - Praktik

Kommunens verksamheter inom arbets- och företagsenheten

Vägledning

Sker genom ett personligt möte där den unge får träffa en karriärvägledare mot inriktning arbete och/eller studier. Om den unge är underårig deltar förälder eller annan vuxen som till exempel kontaktperson. Huvudsyftet med vägledningen är att hitta en lösning som innebär att en underårig person som hoppat av skolan återgår till studier genom t ex att skolarbete kan kombineras med en praktikplats. Om ungdomen bedöms stå nära arbetsmarknaden hänvisas man i första hand till

Studieförberedande praktik

Studieförberedande praktik är en ungdomspraktik för målgruppen 16 – 18 år där målet är återgång till studier i första hand. Praktiken är en insats på högst sex månader där eleven praktiserar på en arbetsplats och där praktiken ibland kan kombineras med skolarbete.

Peritos

Peritos är en jobb- och utbildningsexpert som vänder sig till ungdomar med funktionsnedsättningar. De arbetar utifrån en beprövad metod som går ut på att de söker arbetsgivare som har behov av arbetskraft. Sedan matchar de ungdomarna utifrån deras talanger och kompetenser mot arbetsgivarens behov

Jobbpeng

Nacka kommuns arbetsmarknadspolitik sammanfattas i begreppet jobbpeng. Jobbpeng består av en kombination av insatser som inkluderar vuxenutbildning, svenska för invandrare, lärlingsutbildning och arbetsförlagd praktik. Insatserna beslutas och följs upp av kommunens karriärvägledare. Produktionen av insatserna utförs av de av kommunens godkända jobb- och utbildningsexperter. Nackas jobb- och utbildningsexperter har i uppdrag att utifrån beslut tillsammans med den arbetssökande hitta bästa vägen till egen försörjning.

Nacka kommuns jobb- och utbildningsexperter har goda kunskaper om individernas behov och situation för att på bästa sätt matcha individers förmågor med företagets efterfrågan och har det samordnade uppdraget kring individen för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden.

Ung och aktiv

Ung och aktiv är ett projekt för ungdomar 18-29 år som har psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Projektet erbjuder aktiviteter som syftar till att de unga kan komma tillbaka till studier eller påbörja praktik eller arbete. Projektet finansieras av Samordningsförbundet Valfärd i Nacka och aktiviteterna finns på Tollare.

Karriärgallerian

Karriärgallerian vänder sig till ungdomar mellan 16 och 25 år. De erbjuder främst:

- Vägledning och coachning kring arbete eller studier
- Jobbsökarstöd i form av CV-skrivning, personligt brev, intervjuträning, jobbsök, grundläggande arbetsrätt, genomgång av jobbsökarsidor såsom till exempel arbetsförmedlingens hemsida.
- Hälsosamtal med hälsopedagog för att få tips och råd.

Till Karriärgallerians öppna verksamheter kommer förutom ungdomar från arbets- och företagsenheten, individer från arbetsförmedlingen, socialtjänsten, gymnasieskolorna eller på eget

initiativ. De flesta ungdomar som har behov av Karriärgallerians insatser bedöms stå relativt nära arbetsmarknaden. Det kan vara ungdomar som behöver coachning och hjälp med att få ordning på sitt CV. Om det finns större behov, kommer ungdomarna tillbaka till arbets- och företagsenheten för att få till exempel praktikplats.

Ungdomsuppföljning

Ungdomsuppföljning handlar om kommunens ansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år som fullgjort sin skolplikt. Kommunen ska aktivt söka upp ungdomar och säkerställa vilken sysselsättning de har. De som varken studerar eller arbetar ska kommunen erbjuda individuella åtgärder.

I första hand handlar det om att motivera de unga att återgå till utbildning. Vid behov ska kommunen se till att de unga kommer i kontakt med arbetsförmedlingen. Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som berörs av aktivitetsansvaret.

Lärlingsutbildning

Lärlingsutbildning passar den som vill lära sig ett yrke. Den största delen av utbildningen sker på en arbetsplats där man har en handledare som stöttar. I utbildningen ingår även yrkesrelaterade studier som du kan genomföra på arbetsplatsen eller i skolan.

Utbildningens längd varierar mellan 20 – 80 veckor beroende på vad den enskilde, arbetsplatsen och skolan kommer överens om. Utbildningen är studiemedelsberättigad och man får inte någon ersättning eller lön från arbetsgivaren.

Grundläggande vuxenutbildning i Nacka

Man har rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning i Nacka från och med andra kalenderhalvåret det år man fyller 20 år. Personen måste vara folkbokförd i Sverige.

Gymnasial vuxenutbildning i Nacka

Man har rätt att delta i gymnasial vuxenutbildning i Nacka från och med andra kalenderhalvåret det år man fyller 20 år eller om du har fått ett slutbetyg från gymnasieskolan. Personen ska vara folkbokförd i Nacka kommun.

SFI, Svenska för invandrare i Nacka

Man har rätt att delta i SFI, svenska för invandrare, i Nacka från och med det år man fyller 16 år. Personen måste vara folkbokförd i Nacka kommun.

Sommarjobb i Nacka

Nacka kommun erbjuder sedan några år tillbaka sommarjobb till ungdomar. En första kontakt med arbetsmarknaden är oerhört viktig för alla unga medborgare. 1261 unga sökte sommarjobb genom Nacka kommun 2015, sommaren 2014 sökte 995 unga sommarjobb. Syfte och mål:

- Att ge ungdomar chansen att tidigt få en inblick i arbetslivet och förståelse för vilka förutsättningar som finns vid en arbetsplats både i kommunal och privat regi.
- Möjlighet att tjäna egna pengar.
- Skapa kontakter för framtida jobbsökande.
- Möjlighet att ingå i ett socialt sammanhang, träna sociala koder.
- Möjlighet till vuxna kontakter utanför skolan och hemmet

Aktiviteterna inleds med en gemensam mässas för samtliga aktörer, så kallad "JobbEttmässas". Den genomfördes i mars i samarbete med Arbetsförmedlingen Nacka/Värmdö och andra aktörer från näringslivet från både Nacka och Stockholms stad.

Bilaga 3.

Verksamhet som ska bedrivas i samverkan

En beskrivning av hur samverkan
inom överenskommelsen ska organiseras
utifrån de behov som identifierats

Inledning

Ett utanförskap i unga år påverkar inte bara ungdomens livssituation på kort sikt, utan riskerar dessutom att utvecklas till ett livslångt utanförskap. Att etablera kontakt med ungdomar som riskerar att hamna utanför och föra dem närmare ett arbete eller studier är centralt för både den enskilda individen och samhället i stort. Att ha ett arbete stärker både självkänslan och känslan av egenmakt och ger den enskildes möjlighet att välja sin egen livsväg.

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen Nacka Värmdö har under flera år arbetat för att i så stor utsträckning som möjligt samverka kring sina respektive uppdrag inom arbetsmarknadsområdet. Syftet är huvudsakligen att underlätta för kunderna som är aktuella hos båda myndigheterna men även att underlätta i det praktiska arbetet för personalen. En särskilt prioriterad målgrupp för piloten har just varit ungdomar som står långt utanför arbetsmarknaden.

Vilken skillnad kan kommun och arbetsförmedlingen åstadkomma tillsammans?

Enligt Delegationen för Unga till Arbete är utökad samverkan mellan kommuner och ansvariga myndigheter en förutsättning för att den nationella arbetsmarknadspolitiken ska ge goda resultat. Syftet är att de arbetsmarknadspolitiska insatserna ska få större genomslag på lokal nivå. Samverkan kring ungdomar är första steget och, om det är lyckosamt, kan det utgöra modell för fortsatt utveckling av samverkan kring andra grupper.

Samverkan kring ungdomar syftar till att Arbetsförmedlingen och en kommun ska arbeta gemensamt med att stödja den unga personen. Individen ska vara i fokus och resurserna ska på så sätt användas effektivare och med högre kvalitet.

Samverkan mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen kommer primärt att omfatta insatserna utbildningskontrakt och traineeplatser.

Utbildningskontraktets målsättning är att ge ungdomar möjlighet att erhålla en gymnasieexamen och traineeplatser har som målsättning att ge ungdomar möjlighet till en formell yrkesutbildning på gymnasial nivå. Samverkan är tänkt att stärka samarbetet mellan kommunen och arbetsförmedlingen så att den enskilda ungdomen snabbt slussas och erbjuds möjlighet till utbildningskontrakt eller traineeplats samt för att säkra tillgång på relevanta traineeplatser inom yrkesområden som efterfrågas på arbetsmarknaden och av ungdomarna. Syftet är också att säkra en process där ungdomens egen motivation tas tillvara.

I dagsläget har inte arbetsförmedlingen ett tydligt riktat uppdrag för att försöka nå ungdomar som inte är inskrivna vid förmedlingen. Inom ramen för överenskommelsen ska också kommunens aktivitetsuppföljning samordnas med arbetsförmedlingens arbete och erbjudanden för att nå och fånga ungdomar som är i behov av stöd.

Den planerade samverkan handlar alltså inte i första hand om att utveckla nya insatser utan snarare att samordna och använda befintliga resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.

Syfte, mål och förväntat resultat av samverkan

Syftet med samverkan är att utifrån lokala behov långsiktigt och varaktigt minska ungas arbetslöshet. Samverkan utgår från nuvarande ansvarsfördelning mellan stat och kommun.

Målen för samverkan är att:

1. Öka andelen unga som fullföljer grundskolan och gymnasieutbildning
2. Öka andelen unga som arbetar, studerar eller driver eget företag

Arbetet förväntas resultera i att:

- Öka andelen unga som får slutbetyg i åk 9 till 99 procent,
- Öka andelen unga som ej hoppar av gymnasiet till 99 procent,
- Öka andelen unga som går ut gymnasiet med fullständiga betyg, till 99 procent.
- Öka antalet unga som förvärvsarbetar och/eller studerar samt
- Minskat antal unga som är beroende av ekonomiskt bistånd.

Formerna för samverkan

Nacka kommun och Arbetsförmedlingen kommer att bedriva samverkan genom att tillsätta en operativ arbetsgrupp och styrgrupp. Arbetet beräknas komma igång den 18 januari 2016 med full implementering av överenskommelsen den 1 mars 2016.

Styrgruppen utgörs av enhetschefen på arbets- och företagsenheten i kommunen, enhetschef på Arbetsförmedlingen samt chef för Samordningsförbundet Valfärd Nacka. Vid behov kommer också andra funktioner adjungera till styrgruppen. Gruppen kommer att ses en gång i kvartalet och har i uppdrag att:

- Se till att intentionerna med överenskommelsen infrias och utvecklas
- Säkra förutsättningar för en god samverkan
- Styra och stödja den operativa arbetsgruppen och verksamheterna i stort i samverkan kring målgruppen
- Undanröja hinder för samverkan och eskalera frågor i de respektive organisationerna
- Omvärldsbevaka och hålla varandra och den operativa arbetsgruppen informerad om omständigheter som kan påverka arbetet

Under uppstartsfasen kommer gruppen att ses en gång i månaden.

Arbetsgruppen utgörs av karriärvägledare studier på kommunen och förmedlare på Arbetsförmedlingen. Vid behov kommer andra funktioner att adjungera till gruppen. Gruppen kommer att ses en gång i månaden och har i uppdrag att:

- Se till att processen för den enskilde fungerar och utvecklas enligt intentionerna med överenskommelsen
- Hålla varandra och verksamheterna informerade om förändringar i rutiner, arbetssätt och praxis
- Följa upp och utveckla processen för målgruppen
- Ta fram rutiner, checklistor och stöd som understödjer målgruppens process

Under uppstartsfasen kommer den operativa arbetsgruppen att ses varannan vecka.

Utvecklingsområden

Inom ramen för samverkan kommer också samarbete med ungdomsskolan att utvecklas i syfte att tidigt identifiera ungdomar som riskerar att gå ut ungdomsskolan med ofullständig oh/eller ej godkända betyg. Vidare se både kommunen och arbetsförmedlingen ett behov att utveckla stöd och insatser till ungdomar med särskilda behov.

Resurser

TBD

DELEGATIONEN FÖR
**UNGATILL
ARBETE**

Delegationen för Unga till arbete
A 2014:06

Meddelande om
beslut

Dnr A 2014:06/2015/364

2015-09-03

Enligt sändlista

NACKA KOMMUN	
2015-09-08	
Dnr
Dpl

Statsbidrag för utarbetande av en lokal överenskommelse om samverkan mellan kommun och arbetsförmedling

Delegationens beslut

Delegationen för unga till arbetes (A 2014:06) utskott för beslut i statsbidragsärenden har, på bemyndigande av delegationen och med stöd av § 10 i förordning (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten, vid sitt sammanträde den 3 september 2015 beslutat att bevilja er ett bidrag om 200 000 kronor.

Beloppet avser täcka kostnader för den verksamhet ni i er ansökan om statsbidrag uppgett att medlen ska användas till.

Delegationens beslut får enligt förordningen (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten inte överklagas.

Utbetalning av beviljade medel

Beviljade medel utbetalas av Arbetsförmedlingen.

Uppföljning, redovisning m.m.

Kommunen ska senast den 31 december 2015 ha inkommit med en lokal överenskommelse till delegationen. Överenskommelsen ska innehålla den information som framgår av § 3-4 i förordningen (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten och i övrigt vara utformad i enlighet med de kriterier som delegationen ställt upp.

En redovisning av hur beviljade medel har använts ska lämnas till Delegationen senast 29 februari 2016. Medel som har mottagits men ej använts för det ändamål som bidraget avser, ska senast samma datum ha betalats tillbaka till Arbetsförmedlingen, bankgiro 5051-1823, med angivande av diarienummer. Ytterligare villkor under vilka skyldighet till återbetalning föreligger anges i förordningen (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten.

På delegationens uppdrag

Pontus Ringborg
Kanslichef

DELEGATIONEN FÖR
**UNGATILL
ARBETE**

Sändlista:

Ale kommun

449 80 ALAFORS

Alingsås kommun

441 81 ALINGSÅS

Alvesta kommun

342 80 ALVESTA

Aneby kommun

Box 53

578 22 ANEBY

Arboga kommun

Box 45

732 21 ARBOGA

Arjeplogs kommun

938 81 ARJEPLOG

Arvidsjäurs kommun

933 81 ARVIDSJÄUR

Arvika kommun

671 81 ARVIKA

Askersunds kommun

696 82 ASKERSUND

Avesta kommun

774 81 AVESTA

Bengtstads kommun

Box 14

666 21 BENGTSFORS

Bergs kommun

Box 73

840 40 SVENSTAVIK

Bjurholms kommun

916 81 BJURHOLM

Bjuvs kommun

Box 501

267 25 BJUV

Bodens kommun

961 86 BODEN

Bollebygds kommun

517 83 BOLLEBYGD

Bolinäs kommun

821 80 BOLLNÄS

Borgholms kommun

Box 52

387 21 BORGHOLM

Borlänge kommun

781 81 BORLÄNGE

Borås stad

501 80 BORÅS

Botkyrka kommun

147 85 TUMBA

Boxholms kommun

Box 79

590 10 BOXHOLM

Bromölla kommun

Box 18

295 21 BRÖMÖLLA

Bräcke kommun

Box 190

840 60 BRÄCKE

Burlövs kommun

Box 53

232 21 ARLÖV

Båstads kommun

269 80 BÅSTAD

Dals-Eds kommun

Box 31

668 21 ED

Danderyds kommun

Box 66

182 05 DJURSHOLM

Degerfors kommun

693 80 DEGERFORS

Dorotea kommun

917 81 DOROTEA

Eda kommun

Box 66

673 22 CHARLOTTENBERG

Eksjö kommun

575 80 EKSJÖ

Emmaboda kommun

Box 54

361 21 EMMABODA

Enköpings kommun

745 80 ENKÖPING

Eskilstuna kommun

631 86 ESKILSTUNA

Eslövs kommun

241 80 ESLÖV

Essunga kommun

465 82 NOSSEBRO

Fagersta kommun

737 80 FAGERSTA

Falkenbergs kommun

311 80 FALKENBERG

Falköpings kommun

521 81 FALKÖPING

Falu kommun

791 83 FALUN

Filipstads kommun

Box 303

682 27 FILIPSTAD

Malung-Sälens kommun	Nacka kommun	Olofströms kommun
Box 14	131 81 NACKA	Box 302
782 21 MALUNG		293 24 OLOFSTRÖM
	Nora kommun	
Malå kommun	Tingshuset	Orsa kommun
930 70 MALÅ	713 80 NORA	Box 23
		794 21 ORSA
Mariestads kommun	Norbergs kommun	Orust kommun
542 86 MARIESTAD	Box 25	473 80 HENÅN
	738 21 NORBERG	
Markaryds kommun		
Box 74	Nordanstigs kommun	Osby kommun
285 22 MARKARYD	Box 56	283 80 OSBY
	820 70 BERGSJÖ	
Marks kommun		Oskarshamns kommun
511 80 KINNA	Nordmalings kommun	Box 706
	914 81 NORDMALING	572 28 OSKARSHAMN
Melleruds kommun		
464 80 MELLERUD	Norrköpings kommun	Ovanåkers kommun
	Rådhuset	828 80 EDSBYN
Mjölby kommun	601 81 NORRKÖPING	
595 80 MJÖLBY		Oxelösunds kommun
	Norrhälje kommun	613 81 OXELÖSUND
Mora kommun	Box 800	
792 80 MORA	761 28 NORRHÄLJE	Pajala kommun
		984 85 PAJALA
Motala kommun		
591 86 MOTALA	Norsjö kommun	Partille kommun
	935 81 NORSJÖ	433 82 PARTILLE
Mullsjö kommun		
Box 800	Nybro kommun	Perstorps kommun
565 18 MULLSJÖ	382 80 NYBRO	284 85 PERSTORP
Munkedals kommun	Nykvarns kommun	Piteå kommun
455 80 MUNKEDAL	155 80 NYKVARN	941 85 PITEÅ
Munkfors kommun	Nyköpings kommun	Ragunda kommun
Box 13	611 83 NYKÖPING	Box 150
684 21 MUNKFORS		840 70 HAMMARSTRAND
	Nynäshamns kommun	
Mölnåls stad	149 81 NYNÄSHAMN	Robertsfors kommun
431 82 MÖLNDAL		915 81 ROBERTSFORS
	Nässjö kommun	
Mönsterås kommun	Stadshuset	Ronneby kommun
Box 54	571 80 NÄSSJÖ	Stadshuset
383 22 MÖNSTERÅS		372 80 RONNEBY
	Ockelbo kommun	
Mörbylånga kommun	816 80 OCKELBO	Rättviks kommun
386 80 MÖRBYLÅNGA		795 80 RÄTTVIK

Tranemo kommun 514 80 TRANEMO	Vallentuna kommun 186 86 VALLENTUNA	Västerås stad Stadshuset 721 87 VÄSTERÅS
Tranås kommun 573 82 TRANÅS	Vansbro kommun Medborgarhuset 780 50 VANSBRO	Växjö kommun Box 1222 351 12 VÄXJÖ
Trelleborgs kommun 231 83 TRELLEBORG	Vara kommun 534 81 VARA	Ydre kommun 570 60 ÖSTERBYMO
Trosa kommun 619 80 TROSA	Varbergs kommun 432 80 VARBERG	Ystads kommun 271 80 YSTAD
Tyresö kommun 135 81 TYRESÖ	Vellinge kommun 235 81 VELLINGE	Åmåls kommun Box 62 662 22 ÅMÅL
Töreboda kommun Box 83 545 22 TÖREBODA	Vetlanda kommun 574 80 VETLANDA	Ånge kommun 841 81 ÅNGE
Uddevalla kommun 451 81 UDDEVALLA	Vilhelmina kommun 912 81 VILHELMINA	Åre kommun Box 201 830 05 JÄRPEN
Ulricehamns kommun 523 86 ULRICEHAMN	Vimmerby kommun Stadshuset 598 81 VIMMERBY	Årjängs kommun Box 906 672 29 ÅRJÄNG
Umeå kommun 901 84 UMEÅ	Vindelns kommun 922 81 VINDELN	Åsele kommun 919 85 ÅSELE
Upplands Väsby kommun 194 80 UPPLANDS VÄSBY	Vingåkers kommun 643 80 VINGÅKER	Åstors kommun 265 80 ÅSTORP
Upplands-Bro kommun 196 81 KUNGSÄNGEN	Värgårda kommun 447 80 VÄRGÅRDA	Åtvidabergs kommun Box 206 597 25 ÅTVIDABERG
Uppsala kommun 753 75 UPPSALA	Vänersborgs kommun 462 85 VÄNERSBORG	Älmhults kommun Box 500 343 23 ÄLMHULT
Uppvidinge kommun Box 59 360 70 ÅSEDA	Vännäs kommun 911 81 VÄNNÄS	Älvdalens kommun Box 100 796 22 ÄLVDALEN
Vadstena kommun 592 80 VADSTENA	Värmdö kommun 134 81 GUSTAVSBERG	
Vaggeryds kommun Box 43 568 21 SKILLINGARYD	Värnamo kommun Stadshuset 331 83 VÄRNAMO	
Valdemarsviks kommun 615 80 VALDEMARSVIK	Västerviks kommun 593 80 VÄSTERVIK	

20 oktober 2015

 SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 207

Dnr KFKS 2013/540-201

Godkännande av ansökan till Vinnova om finansiering av nästa fas av projektet *Konsten att skapa stad*

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen godkänner ingiven ansökan till Vinnova om medfinansiering av införandefasen av projektet *Konsten att skapa stad*.

Ärende

Nacka kommun utvecklar sedan våren 2013 arbetssättet *Konsten att skapa stad*, som handlar om bland annat kultur och konstnärlig kompetens som resurser i stadsutvecklingens olika faser. Som projekt har arbetssättet från start fått ekonomiskt stöd av Vinnova inom ramen för ett program som kallas FRÖN - *För ökad innovation i offentligt finansierad verksamhet*.

Konsten att skapa stad går nu in en införandefas. Under införandefasen ska nyskapande och bärkraftiga lösningar från planerings- och utvecklingsprojekten i de två föregående faserna införlivas i den ordinarie verksamheten.

Inför fortsättningen har en utvärdering av de tidigare faserna gjorts. Utvärderingen visar att organisationen generellt uppfattar sig ha en god bild av vad *Konsten att skapa stad* handlar om och att det är positivt att arbetet pågår, men några förstärkningar behöver göras:

- Informationsspridning och involvering
- Tydligare direktiv
- Förbättrad kommunikationen
- Förtydliga sammanhang, syfte och mål

En ansökan om medfinansiering av införandefasen har lämnas in till Vinnova. Om kommunstyrelsen inte godkänner den, dras ansökan tillbaka.

Handlingar i ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 5 oktober 2015
 Bilaga 1) Ansökan till Vinnova del 3 – införande

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

20 oktober 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Yrkanden

Hans Peters (C) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag.

Khashayar Farmanbar (S) meddelade att Socialdemokraterna inte deltar i beslutet utan återkommer till kommunstyrelsen med sitt ställningstagande.

Sidney Holm (MP) meddelade att Miljöpartiet inte deltar i beslutet utan återkommer till kommunstyrelsen med sitt ställningstagande.

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med Hans Peters yrkande.

Protokollsanteckningar

Khashayar Farmanbar (S) lät anteckna följande för Socialdemokraternas stadsutvecklingsutskottsgrupp.

”Vi socialdemokrater är positiva till ökat kulturinslag i samband med stadsbyggnadsprojekt. Under förra fasen av detta projekt såg vi inslag som visionsverkstaden som vi bedömde som värdefullt. Hur värdefull en kulturyttring uppfattas är naturligtvis en subjektiv bedömning som vi har respekt för. Dock fanns under förra fasen också inslag som vi har svårt att kunna se fördelarna av, till dessa hör exempelvis kranbilsbaletten. Efter förra fasen såg vi också viktiga delar som kan bli bestående exempelvis den lekpark som designades på Kvarnholmen som kommer att finnas kvar efter projektet. Inför denna omgång aviserade vi i samtal med tjänstemän att vi för att få bästa möjliga användning av de skattemedel som vi har fått förtroendet att hantera vill vi se ett ökat inslag av bestående kulturyttringar och -värden. Detta ser vi inte har avspeglats i denna ansökan och därför känner vi tveksamhet inför detta projekt.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2014-10-05

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2013/540-201

Kommunstyrelsen

Godkännande av ansökan till Vinnova om finansiering av nästa fas av projektet *Konsten att skapa stad*

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner ingiven ansökan till Vinnova om medfinansiering av införandefasen av projektet *Konsten att skapa stad*.

Sammanfattning

Nacka kommun utvecklar sedan våren 2013 arbetssättet *Konsten att skapa stad*, som handlar om bland annat kultur och konstnärlig kompetens som resurser i stadsutvecklingens olika faser. Som projekt har arbetssättet från start fått ekonomiskt stöd av Vinnova inom ramen för ett program som kallas FRÖN - *För ökad innovation i offentligt finansierad verksamhet*.

Konsten att skapa stad går nu in en införandefas. Under införandefasen ska nyskapande och bärkraftiga lösningar från planerings- och utvecklingsprojekten i de två föregående faserna införlivas i den ordinarie verksamheten.

Inför fortsättningen har en utvärdering av de tidigare faserna gjorts. Utvärderingen visar att organisationen generellt uppfattar sig ha en god bild av vad *Konsten att skapa stad* handlar om och att det är positivt att arbetet pågår, men några förstärkningar behöver göras:

- Informationsspridning och involvering
- Tydligare direktiv
- Förbättrad kommunikationen
- Förtydliga sammanhang, syfte och mål

En ansökan om medfinansiering av införandefasen har lämnas in till Vinnova. Om kommunstyrelsen inte godkänner den, dras ansökan tillbaka.

Ärendet

Nacka kommun utvecklar sedan våren 2013 arbetssättet *Konsten att skapa stad*. Arbetssättet handlar om på vilka sätt medskapande, konst, kultur och konstnärlig kompetens kan fungera som resurser på nya sätt i stadsutvecklingens olika faser när Nacka bygger stad. Fokus ligger mestadels på utveckling av nya och mer kreativa arbetssätt, platsutveckling för levande stadsdelar med tydlig identitet, utveckling av kreativa medborgardialoger och stimulering och inkludering av medborgares medskapande. Hittills har ca 10 000 personer på olika sätt medverkat i de olika aktiviteter som *Konsten att skapa stad* har genomfört¹.

Konsten att skapa stad har från start fått ekonomiskt stöd av Vinnova inom ramen för något som kallas FRÖN² - *För ökad innovation i offentligt finansierad verksamhet*.

FRÖN är uppdelat i tre delar:

1. Planering

Nacka fick år 2013 stöd med 580 000 kronor för denna fas. För kommunen uppgick kostnaderna för denna del till 1 278 756 kronor. Här ingick bl.a. Visionsverkstaden.

2. Utveckling

I juni 2014 fick Nacka kommun stöd med 2,5 miljoner kronor för denna fas. För kommunen uppgår kostnaderna för denna del till 4 450 000 kronor och pågår till februari 2016.

3. Införande

Det är den fas som *Konsten att skapa stad* går in nu och som stadsledningskontoret har ansökt om medel för. Eftersom tiden för att söka om medel gick ut den 7 oktober 2015 har stadsledningskontoret gett in en ansökan. Godkänner kommunstyrelsen inte detta, kommer ansökan att dras tillbaka. Ansökan beskrivs närmare nedan.

Kommunens motfinansiering sker främst genom arbetstid och sker inom redan beslutad budget. Flera aktiviteter inom ramen för utvecklingsdelen är redan genomförda. Två som kan nämnas är *Nya gatan*, illustrationerna med nyskapade husfasader i hörnet Vikdalsvägen/Värmdövägen, som nyinvides i september 2015 och den kollaborativa gestaltungsprocessen på Kvarnholmen som kallas *KOLIBRI*. Där pågår projektering med målet att en av platserna ska vara färdigbyggd med bl.a. lekpark sommaren 2016.

¹ Se lägesrapportering till kommunstyrelsens arbetsutskott i maj 2015 och till kommunstyrelsen i september 2015.

² Möjlighet att söka medel kallas formellt "utlysning".

Ansökan till Vinnova FRÖN del 3 – Införande

Vinnova beskriver del 3 i FRÖN på följande sätt:

"I projektet införs en nyskapande och bärkraftig lösning i er verksamhet. Avsikten är att stödja införandet av resultaten från ett utvecklingsprojekt (nya lösningar) i er ordinarie verksamhet. Det kan handla om att förändra arbetsätt och rutiner, skapa ett mer förändringsbenäget klimat, kompetensutveckling för ledare eller medarbetare, spridning av kunskap och förmedlande insatser etc."

I den ansökan som har getts in har stadsledningskontoret för Nacka kommun ansökt om 850 000 kronor och räknar med en egen redan budgeterad finansiering på 3 082 000 kronor, det vill säga en total budget för del 3, införandefasen, på 3 932 000 kronor.

Tidplanen ser ut som följer.

- Ansökan lämnas in 7 oktober 2015
- Besked väntas i december 2015
- Projektstart del 3, införande - 1 mars 2016
- Projektavslut del 3, införande - 31 december 2016

Sammanfattning av den ingivna ansökan för fas 3, införande

Den ingivna ansökan innehåller följande sammanfattning.

"Urbaniseringen ökar kraftigt och Nacka stad ska stå klar 2030. Genom Konsten att skapa stad har Nacka kommun utforskat om medskapande, konst, kultur och konstnärlig kompetens behöver få en ny och starkare roll i stadsutvecklingen. Svaret är ja. Arbetsättet skapar en inspirerande och välkomnande stad både under byggtiden och när det är klart - en stad som klarar av att stimulera och bära upp en mångfald av mänskliga uttryck och behov.

Konsten att skapa stad vilar på fyra strategier; välkomnande under tiden; tillsammans i samspel; mod, kreativitet & innovation; ansvarsfullt & hållbart. Projektet har utvecklat tre 'växlar' som definierar olika typer av aktiviteter eller insatser: 1) Tillfälliga och kortvariga aktiviteter såsom festivaler och evenemang 2) Tillfälliga och lite längre insatser och aktiviteter såsom aktivering av tomma lokaler, pop-up-parker - installationer som kan fungera som inspiration eller oaser i byggkaos 3) Insatser som leder till en permanent installation av bestående karaktär såsom unika attraktiva målpunkter med konstnärlig höjd eller utveckling av offentliga platser. Alla växlar berör medskapande och platsutveckling.

Tesen är att det är genom görandet innovationen klarnar och får fäste. Införandet handlar därför för oss främst om ett fortsatt görande - om att skala upp görandet. Att involvera fler är i det utökade görandet viktigast, och det innebär inte att gå en teoretisk kurs. Genom ett ökat görande, nya verktyg och direktiv samt ett vidgat involverande införs nu nyskapande och förnyade arbetsätt på bred front för en levande stad i linje med Nacka stads vision - nära och nyskapande.

Konsten att skapa stad skapar nytta för nutida och framtida boende, besökare, medarbetare, och andra aktörer i Nacka kommun och globalt.”

Utvärderande intervjuer som underlag för ansökans tredje del

För att träffa rätt med ansökan har 21 intervjuer genomförts med ledande förtroendevalda och tjänstemän i Nacka. Syftet med intervjuerna har varit att ta reda på hur *Konsten att skapa stad* uppfattas internt - vad som uppskattas, vad uppskattas inte och vilka åtgärder och justeringar behöver göras för att ett införande skall fungera och verka på ett sätt som är rätt för organisationen.

Kortfattad analys av genomförda intervjuer

Generellt uppfattar organisationen sig ha en god bild av vad *Konsten att skapa stad* handlar om och tycker att det är positivt att arbetet pågår samt vill att det ska fortsätta. De justeringar som behöver göras framöver kan kort sammanfattas såhär:

- Involvera fler, sprid i hela organisationen och även till de som Nacka ska samspela med
- Skapa tydliga direktiv för vad som skall göras och hur det skall fungera
- Kommunicera bättre, förankra tidigare och mer
- Förtydliga sammanhang, syfte och mål – koppla bättre till pågående planer och byggen
- Gå hela vägen till fysisk manifestation

I övrigt kan sägas att intervjuerna mycket tydligt visade att det man känner till mest om (syfte, mål, sammanhang etcetera) samt varit mest involverade i gillar man absolut mest. Involvering och praktisk medverkan medför kunskap och kompetens vilket också gör eventuella misslyckanden upplevs enklare att hantera. Personlighet spelar också viss roll, och de flesta tycker också det är viktigt att i framtiden se till att samspelet med exploatörer och andra aktörer förstärks. Några citat från intervjuerna:

- *”Visionsverkstan gillade jag mest.”*
- *”Projektet på Kvarnholmen. Det beror också på att jag personligen deltagit eller varit där och kollat.”*
- *”Kranbilsbaletten! Den var ball! Modigt försök att göra en koppling mellan olika discipliner och samspelet människa maskin.”*
- *”Mest fascinerad av KOLIBRIN. Det var lite glädjefnatt när jag såg filmen. När jag dessutom hör att exploatören går in och gör det sen känner jag ju BINGO! Jag gillar den professionella översättningen - förädlar det privata till att bli något som är tillgängligt för fler.”*

När det gäller karaktärsdrag kan det sammanfattas som att *Konsten att skapa stad* i ett önskvärt läge handlar om ”Medskapande platsutveckling som präglas av mod och kreativitet, verkar inspirerande, väcker nyfikenhet och bidrar att platser känns välkomnande.”

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommuns finansiering består mestadels av intern arbetstid. Tanken är vidare att de kostnader som uppkommer i utveckling av aktuellt stadsutvecklingsprojekt också används som medfinansiering. På så sätt ingår projektets kostnader i befintlig budget. Projektets totalbudget är 3 932 000 kronor, 21,6 %, motsvarande 850 000 kronor, finansieras av Vinnova och 78,4 %, motsvarande 3 082 000 kronor, medfinansieras av Nacka kommun.

Bilagor

Bilaga 1) Ansökan till Vinnova del 3 – införande

Klara Palmberg-Broryd
Strategi- och förnyelsedirektör

Katarina Fredrika
Projektledare Konsten att skapa stad

Ansökan till FRON Införande hösten 2015
Fortsättning på tidigare projekt: 2014-03053

2015-05930 Konsten att skapa stad

Koordinerande projektpart (Koordinator)

Nacka kommun (212000-0167)
Nacka kommun

Projektledare

Katarina Fredrika (katarina.fredrika@nacka.se) Nacka kommun (212000-0167)

Total projektkostnad	3 932 000	Startdatum	2016-03-01
		Slutdatum	2016-12-31
Sökt bidrag	850 000		
Egen finansiering	3 082 000		
Andra finansierare	0		
Total finansiering	3 932 000		
Total stödnivå	21.6%		

Mål för projektet

Det övergripande målet är att sprida kunskap om hur konst, kultur, konstnärlig kompetens och medskapande kan verka på nya sätt i stadsutvecklingens olika faser. Genom ett ökat görande, nya verktyg och tydliga direktiv samt ett vidgat involverande införs nyskapande och förnyade arbetssätt på bred front. Målet är en levande stad där människor trivs och mår bra i linje med Nacka stads vision - nära och nyskapande.

Svensk projektsammanfattning

Urbaniseringen ökar kraftigt och vi bygger nu Nacka stad som skall stå klar 2030. Vi har genom FRON utforskat om medskapande, konst, kultur och konstnärlig kompetens behöver få en ny och starkare roll i stadsutvecklingen. Svaret är ja. Vår lösning skapar en inspirerande och välkomnande stad både under byggtiden och när det är klart - en stad som klarar av att stimulera och bära upp en mångfald av mänskliga uttryck och behov.

Vår ide vilar på fyra strategier; välkomnande under tiden; tillsammans i samspel; mod, kreativitet & innovation; ansvarsfullt & hållbart. Vi har utvecklat tre 'växlar' som definierar olika typer av aktiviteter eller insatser: 1) Tillfälliga och kortvariga aktiviteter såsom festivaler och evenemang 2) Tillfälliga och lite längre insatser och aktiviteter såsom aktivering av tomma lokaler, pop-up-parker - installationer som kan fungera som inspiration eller oaser i byggkaos 3) Insatser som leder till en permanent installation av bestående karaktär såsom unika attraktiva målpunkter med konstnärlig höjd eller utveckling av offentliga platser. Alla växlar berör medskapande och platsutveckling.

Vår tes är att det är genom görandet innovationen klarnar och får fäste. Införandet handlar därför för oss främst om ett fortsatt görande - om att skala upp görandet. Att involvera fler är i det utökade görandet viktigast, och det innebär inte att gå en teoretisk kurs. Genom ett ökat görande, nya verktyg och direktiv samt ett vidgat involverande inför vi nu nyskapande och förnyade arbetssätt på bred front för en levande stad i linje med Nacka stads vision - nära och nyskapande.

Konsten att skapa stad skapar nytta för nutida och framtida boende, besökare, medarbetare, och andra aktörer i Nacka kommun och globalt.

Specifika frågor för denna utlysning

Behov och aktör

OBSERVERA. Samma blankett används för ansökan till projekt inom faserna Planering, Utveckling och Införande. Vissa fält rör enbart vissa av faserna. Var därför uppmärksamma på vilka fält som ska ifyllas i just er ansökan.

Behov *

Beskriv behovet eller problembilden, det vill säga vad det är som behövs eller inte fungerar i nuläget. Förklara hur angeläget det är att en ny lösning kan utvecklas och införas, samt vem eller vilka som kommer att ha nytta av den eller gynnas av att en ny lösning kommer fram och införs.

För Utveckling eller Införande: Det ska tydligt framgå vad som ligger till grund för er analys av behoven (studier, förarbeten etc.).

Urbaniseringen ökar kraftigt, liksom konflikter och polariseringar mellan olika samhällskrafter. Det är högst angeläget, allvarligt och nödvändigt att hitta lösningar som kan inkludera en mångfald av perspektiv och på bästa sätt tillvarata och rikta mänsklig kraft mot en positiv och hållbar framtid. Befintliga arbetssätt och metoder i stadsutvecklingens olika faser är i dagsläget allt för begränsade för att uppnå önskat resultat.

Ansökan baserar sig dels på utvärdering inkl 25 st interna intervjuer bland Nackas ledande politiker och tjänstepersoner, dels på den kunskap och de erfarenheter, insikter och resultat vi fått fram genom projektets planerings- och utvecklingsfaser samt dels på omvärldspaning, nationella och internationella erfarenhetsutbyten och kunskap om modern forskning.

Tesen vi driver är att det är genom görandet innovationen klarnar och får fäste. Införandefasen handlar därför för oss främst om fortsatt görande - om att skala upp görandet. Att involvera fler är i det utökade görandet viktigast, och det innebär inte att gå en teoretisk kurs.

Nytta för boende, besökare, medarbetare, politiker och andra aktörer i Nacka kommun och globalt.

Aktör/aktörskonstellation *

Beskriv varför ni (koordinator och eventuella övriga projektparter) är lämpade att driva projektet. Nämn om det finns andra aktörer som ni vill engagera i projektet och varför.

I Nacka bor 95 000 personer och antalet ökar stadigt. År 2030 skall 14000 nya bostäder, 10000 nya arbetsplatser och 3 nya tunnelbanestationer vara färdigbyggda på västra sicklaön och bli Nacka stad. I vårt arbete med att växa finns det ett stort fokus i kommunen på stadsutveckling och vi har en förankrad avsikt att systematiskt pröva och utveckla metoder och modeller som på bästa sätt tar tillvara på den kraft som medborgare, konst, kultur och kreativ kompetens kan erbjuda. Vi har i planerings- utvecklingsprojektet konsekvent och systematiskt visat mod, kreativitet och förmåga till leverans, analys, reflektion och styrning.

Vi arbetar efter principen att 'människor vill och kan' och gör vad vi kan för att underlätta för mänsklig drivkraft och kreativitet. Även i införandeprojektet står därför medborgarna i fokus. I införandet av nya lösningar kommer vi behöva samverka med flertalet olika aktörer inom de kreativa branscherna/näringarna samt med de exploatörer, arkitekter och fastighetsägare som skall utveckla Nacka tillsammans med oss. 75% av Nackas välfärdstjänster är kundval, och därför kommer även anordnare som levererar dessa tjänster nu också engageras.

Lösning, syfte och mål

Vilka lösningar finns idag? (Omvärldsanalys) *

Beskriv vilka lösningar som finns idag för behovet eller problemet, till exempel i andra kommuner/ landsting/ myndigheter/ utomlands. Varför är de lösningarna inte tillräckliga? Om det inte finns några liknande lösningar ska det framgå.

För Utveckling och Införande: Beskriv på vilka studier, underlag eller andra kunskaper ni baserar er omvärldsanalys.

För Planering: Beskriv om och i så fall hur ni planerar att göra en bredare omvärldsanalys.

Modern forskning visar att föra in kreativ kompetens i samhällsstrukturer och företagsverksamheter ökar innovationstakten och stärker tillväxten. Konsten och kulturen betraktas inte längre bara som en lockande faktor utan anses stå i direkt samband med innovationsverksamheten, d.v.s. den spelar en avgörande roll i innovationsverksamhetens framgång.

Konst och kultur hamnar ofta långt ner på listan av prioriteringar och ses inom stadsutvecklingen som något som hör hemma i slutet av processerna när övrig planering redan är klart. Dess funktion begränsas ofta till utsmyckande, och attityden är att dess värde är perifert. Medskapande betraktas ofta besvärande och behandlas med låg respekt. Vi vänder 180 grader på det.

Kommuner i världen har i olika stor omfattning provat att använda medskapande, konst, kultur och kreativ kompetens som resurser på nya sätt i stadsutvecklingens olika faser - befintliga lösningar tillvaratar inte mänsklig intelligens och kraft på bästa sätt. Det som särskiljer oss är att vi nu över tid konsekvent och metodiskt har arbetat utforskande mot en systematisering och införande av nya metoder - bestående expansion av förlegade system.

Er idé eller lösning*

Beskriv den ide eller lösning som ni vill planera, utveckla eller införa. Vilken typ av idé eller lösning rör det sig om? Hur skiljer den sig från redan existerande lösningar?

För Planering: Om det på något sätt går att beskriva effekterna av idén eller lösningen i siffror (exempelvis besparingar, frigjord arbetstid etc.), gör det.

För Utveckling eller Införande: Resonera runt vilka effekter lösningarna ska få för er verksamhet på kort och lång sikt. Försök att beskriva effekterna av idén eller lösningen i siffror (exempelvis besparingar, frigjord arbetstid etc.). Beskriv även förväntade effekter utanför er verksamhet.

Om finansiering har erhållits tidigare från VINNOVA eller annan finansör för ett tidigare arbete på projektet, till exempel för planering, beskriv detta.

Projektet har i planerings- och utvecklingsfaserna utforskat om medskapande, konst, kultur och kreativ kompetens behöver få en ny och starkare roll i stadsutvecklingen. Svaret är ja.

Vår ide vilar på fyra strategier; välkomnande under tiden; tillsammans i samspel; mod, kreativitet & innovation; ansvarsfullt & hållbart. Vi har utvecklat tre växlar som definierar olika typer av insatser: 1) Tillfälliga och kortvariga insatser såsom festivaler och evenemang 2) Tillfälliga och lite längre insatser och aktiviteter såsom aktivering av tomma lokaler, pop-up-parker installationer som kan fungera som inspiration eller oaser i byggkaos 3) Insatser som leder till en permanent installation av bestående karaktär såsom unika attraktiva målpunkter med konstnärlig höjd eller utveckling av offentliga platser. Alla växlar berör medskapande och platsutveckling.

Vår ide kommer skapa en mer levande stad som klarar av att stimulera och bära upp en mångfald av mänskliga uttryck och behov. Effekterna blir en ökad delaktighet, en mer hållbar stadsutveckling och mer levande stadsdelar. På längre sikt ser vi att kunskaperna från detta projekt kommer ge spilleffekter på andra kommunala tjänster, arbetssätt och metoder t ex skola och omsorg. Redan i denna fas involveras en del av välfärdstjänsterna inom Nacka.

Vidare effekter är ökat stöd för utvecklingen av Nacka stad (ökat engagemang och stolthet, mindre missnöje och klagomål); Ett minskat antalet överklaganden (snabbare processer); Ökat förståelse hos politiken för vad Nackas nutida och framtida medborgare vill (lättare att träffa rätt med insatser som också minskar missnöje och ökar NKI och därmed stärker förtroendet för kommunen och relationen till medborgarna/målgruppen); Tydlig identitet för olika platser (attraktivitet, lättare att sälja bostäder och attrahera arbetskraft); En ökad kunskap, respekt och därmed förverkligande av medborgarnas tankar, känslor och drömmar (en stad där människor trivs och mår bra); Ökad innovationstakt (tvärdisciplinära och medskapande sammanhang och gör att kreativiteten ökar och sannolikheten att nya innovationer tas fram och manifesteras ökar markant).

Konsten att skapa stad är en pionjärverksamhet, samtidigt som förutsättningarna för kopiering är stora då det handlar om generaliserbar expansion av nya arbetssätt och metoder.

Syfte*

Formulera syftet med projektet genom att svara på vad som ska göras, för vem och varför. Sprida kunskap om konst, kultur, kreativ kompetens och medskapande som verktyg i stadsutvecklingen. Genom ett ökat görande och vidgat involverande införs nyskapande och förnyade arbetssätt för bättre kvalitet & hållbarhet för alla.

Mål*

Beskriv era projektmål, det vill säga hur långt ni har kommit när projekttiden är slut. Använd gärna SMARTa mål: Specifika, Mätbara, Accepterade (= erkänt betydelsefulla), Realistiska och Tidssatta.

För Planering: Målen för ett planeringsprojekt handlar oftast om att ta fram

beslutsunderlag för fortsättning, ibland i form av en ansökan om utvecklingsprojekt. Om ni dessutom även har mål för ett fortsättningsprojekt så går det bra att beskriva även dessa.

1) Minst 30 av 200 pågående stadsbyggnadsprojekt i Nacka har använt minst en av växlarna
2) Minst 3 kollaborativa gestaltningar (KOLIBRI) genomförs i Nacka
3) EXPANDERA BEFINTLIGA VERKTYG: Teknisk handbok, stadsbyggnadsmodellen, exploateringsavtalsmallen får Konsten att skapa stad komponenter
4) RAMÅVTAL tas fram och möjliggör för stadsbyggnadsprojekt att ta hjälp av externa aktörer
5) DIGITAL PLATTFÖRM för medskapande finns
6) HANDBOK finns digitalt och i fysisk upplaga om 200 ex
7) 28 genomförda HÖR & GÖR seminarier för anordnare och andra aktörer i Nacka

Aktiviteter

Aktiviteter

Beskriv hur projektet ska genomföras, det vill säga hur ni tänker lägga upp ert arbete. Det kan till exempel handla om aktiviteter som att göra intervjuer, skicka ut enkäter, ordna workshops, utföra marknadsanalyser, genomföra kartläggningar etc.

Dela in era aktiviteter i olika arbetspaket. Beskriv dessa nedan. Ni kan maximalt ha med 12 arbetspaket, men det går självklart bra att ha färre.

Försök se till att leveranser och resultat passar ihop med era mål för projektet.

Arbetspaket *

Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 1 / Direktiv till Nacka stad och Lokala centrum

Start-slut *

160301-161231

Aktiviteter *

Tydliga direktiv om införande genom ökat görande. Det handlar om att välja ut minst 30 av de 200 pågående stadsbyggnadsprojekten i Nacka kommun, med fokus på västra Sicklaön, Orminge centrum och Älta centrum, som skall identifiera, påbörja och genomföra minst en av de sk växlarna i vår ide per stadsbyggnadsprojekt.

Leverans/resultat *

Minst 30 stadsbyggnadsprojekt har praktiserat de nya arbetssätt och metoder Konsten att skapa stad tagit fram. Detta har bidragit till att förstärka Nackas varumärke och att levandegöra Nacka både innan och under byggtiden. Ett stort antal medborgare har varit medskapare i processerna.

Arbetspaket

Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 2 / KOLIBRI x 3

Start-slut

160301-161231

Aktiviteter

Minst 3 kollaborativa gestaltningar, KOLIBRI, i samband med detaljplaner eller planprogram i Nacka kommun. Kolibri handlar om att boende på en plats tillsammans med konstnärer och stadsplanerare träffas under ett antal workshops för att ta fram konkreta förslag på hur offentliga platser i deras eget närområde kan utformas.

Leverans/resultat

3 konkreta förslag för gestaltning (inredning) av 3 offentliga platser i Nacka kommun, framtagna av boende på platsen i samspel med kreativ kompetens och stadsplanerare. Förslagen skall sedan förverkligas, vilket dock inte förväntas ske inom projektiden.

Arbetspaket

Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 1 / Expandera befintliga verktyg

Start-slut

160301-160630

Aktiviteter

Expandera befintliga styrverktyg genom att koppla på Konsten att skapa stad komponenter. Det gäller i Nackas fall Teknisk handbok, Stadsbyggnadsmodellen 2.0 och Exploateringsavtalsmallen. Vi vill ta fram nya och kompletterande checklistor, policys och rutiner till befintliga verktyg - som skall följas i det fortsatta arbetet med stadsutvecklingen i Nacka.

Leverans/resultat

Befintliga verktyg har fått komponenter som underlättar ett införande av de arbetssätt och metoder som Konsten att skapa stad tagit fram.

Arbetspaket

Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 2 / Ramavtal

Start-slut

160501-161031

Aktiviteter

Ta fram väl fungerande ramavtal för Konsten att skapa stad aktörer som kan möjliggöra för stadsbyggnadsprojekt att ta hjälp av externa aktörer. Arbetet sköts av upphandlingsenheten i Nacka kommun i samspel med Konsten att skapa stad.

Leverans/resultat

Ramavtal för ca 5 aktörer med en profil som stärker Konsten att skapa stad andan.

Arbetspaket

Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 3 / Digital plattform

Start-slut

160301-161231

Aktiviteter

I Nacka har ett stort arbete med att uppdatera webben påbörjats. Den nya versionen kommer möjliggöra utveckling av en digital plattform där medborgare och andra aktörer i Nacka kan presentera olika kreativa idéer i den anda Konsten att skapa stad står för. Den här aktiviteten handlar om att utforska en bra lösning för sk crowdsourcing och även crowdfunding kopplat till utvecklingen av Nackas webbplats.

Leverans/resultat

En digital plattform för medskapande i Konsten att skapa stad anda samt eventuellt kopplad med en möjlighet att via den digitala plattformen även möjliggöra medfinansiering av små och stora externa aktörer och medborgare.

Arbetspaket

Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 4 / Handbok

Start-slut

160301-160630

Aktiviteter

Att ta fram en fysisk och digital handbok om Konsten att skapa stad syftar till att beskriva arbetsätten, metoderna och ge konkreta exempel? Hur gör jag? Handboken skall också inkludera en beskrivning om Öppna konsten, som kompletterar och samspelar med Konsten att skapa stad och som omfattar Nackas arbete med offentlig gestaltning i staden (konstverk).

Leverans/resultat

En praktisk och beskrivande handbok om Konsten att skapa stad och Öppna konsten som fungerar för både internt och externt bruk.

Arbetspaket

Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE A / Kulturella värden, kreativitet och nyskapande - vad är det egentligen?

Start-slut

160301-161231

Aktiviteter

Seminarie serie om kulturella värden, kreativitet och nyskapande. Målgrupp: Politik, fastighetsägare, tjänstepersoner. Vi behöver öka kunskapen internt och externt om dessa ämnen samt koppla kunskapen till ett konkret görande och involvering i praktiska projekt för att kunskapen skall bli kompetens. Externa föreläsare.

Leverans/resultat

4 seminarietillfällen á 2-3 timmar med fokus på kulturella värden, kreativitet och nyskapande. Ingång för att med högre kunskap kunna praktiskt delta i, samspela med och stödja Konsten att skapa stad aktiviteter. HÖR ordet - GÖR ordet.

Arbetspaket

Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE B / Konsten att skapa stad - vad betyder det för oss?

Start-slut

160301-161231

Aktiviteter

Seminarie serie om Konsten att skapa stad - vad betyder det för oss? Hur kan vi göra? Målgrupp: Anordnare i Nacka kommun. 75% av Nackas välfärdstjänsten är kundval och vi vill involvera dessa i arbetet med utvecklingen av Nacka stad i den anda Konsten att skapa stad står för.

Leverans/resultat

20 seminarietillfällen á 2 timmar för att sprida ordet om Nackas arbete med Konsten att skapa stad till Nackas anordnare inom välfärdstjänster. Syftet är att involvera och stimulera anordnarna att efter att de HÖR ordet GÖRA något som fungerar för och som är bra i deras verksamhet.

Arbetspaket

Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE C / Det kommunala sammanhanget - att arbeta med en kommun som uppdragsgivare

Start-slut

160301-161231

Aktiviteter

Seminarie serie om det kommunala sammanhanget - om att arbeta med en kommun som uppdragsgivare. Målgrupp: Kreativa och kulturella näringar.

Under planerings- och genomförandefaserna i projektet har det visat sig att de många kreatörer har allt för låg kunskap om det kommunala sammanhanget, politikens förutsättningar etc. Detta har genererat en hel del missförstånd och emellanåt samarbets svårigheter. Vi ser att vi därför behöver utbilda våra framtida potentiella uppdragstagare inom de kreativa näringarna.

Leverans/resultat

4 seminarier à 2 timmar som ökar kunskapen och förståelsen för vad den innebär att arbeta med Nacka kommun som uppdragsgivare i stadsutvecklingen, fokus Konsten att skapa stad.

Ev. kommentarer om aktiviteterna.

Förklaring GÖRA MER, DEL 1: 'Växlar' finns beskrivet under vår ide/lösning på sid 9. Vidare gäller i detta projekt att det i aktiviteten inräknas kostnader för tid internt för att planera, välja ut och se till att aktiviteterna/växlarna händer. I aktiviteten inkluderas inte tid och kostnad för själva genomförandet olika aktiviteterna då detta planeras belasta budgeten för de olika enskilda stadsbyggnadsprojekten och vi vet av erfarenhet att aktiviteternas genomförande till viss del kommer medfinansieras av aktuella exploatörer då det även gynnar dem.

Personer

Beskriv de personerna som ska utföra aktiviteterna, deras kompetens för att klara av projektet samt hur stor del av deras arbetstid som kommer att behövas. Alla personer i projektet behöver inte vara med, fyll bara i de som har nyckelfunktioner i projektet.

Om externa resurser, till exempel anställda hos en underleverantör, har nyckelfunktioner så ska de också beskrivas nedan.

Person/organisation *

Katarina Fredrika / Nacka kommun

Projektroll, deltar i vilket/ vilka arbetspaket *

Ansvarig för framdrift och ledning. Deltar i samtliga arbetspaket.

Kort om kompetens ***(erfarenheter, utbildning med relevans för projektet)**

Akademisk examen / Konsthögskolan Valand - MFA, master of fine arts, Vidareutbildningar / Chalmers tekniska högskola arkitektur 40p; vidareutb i pedagogik, ledarskap, försäljning, konflikthantering.

ICF coach: Certifierad coach international coach federation

Erfarenhet: Katarina Fredrika initierade projektet Konsten att skapa stad tillsammans med Klara Palmberg Broryd 2013 och är nu heltidsanställd av Nacka kommun för att leda arbetet med Konsten att skapa stad. Innan dess arbetade hon som konsult i eget företag med fokus på att integrera kreativ kompetens i företag och org.

Del av ordinarie arbetstid i projektet *

100% av heltid

Person/ organisation

Klara Palmberg Broryd / Nacka kommun

Projektroll, deltar i vilket/ vilka APn

Klara Palmberg Broryd är strategi- och förnyelsedirektör i Nacka kommun. Klara leder styrgruppen och ansvarar för dialogen och förankringen med politiken. Klara deltar i 'GÖRA MER' / DEL 1 / Direktiv till Nacka stad och Lokala centrum; 'VERKTYG' / DEL 1 / Expandera befintliga verktyg; 'VERKTYG' / DEL 2 / Ramavtal; Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 4 / Handbok; 'HÖR & GÖR' / SERIE A + B + C

Kort om kompetens

(erfarenheter, utbildning med relevans för projektet)

Befattningar / strategi- och förnyelsedirektör och tidigare stadsutvecklingsstrateg, stadsledningskontoret, Nacka kommun; Managementkonsult och VD, Mementor Forskning och Utveckling AB, Stockholm; Gästlektor, deltid, Kvalitetsteknik, Linköpings universitet Akademiska examen / Doktor Kvalitetsteknik, Luleå tekniska universitet 'Beyond Process Management. Exploring Organizational Applications And Complex Adaptive Systems' Övrigt / Supertalangakademins fördjupningsprogram, ledarutvecklingsprogram för unga ledare, drivs av Nova Agentum & Veckans affärer

Del av ordinarie arbetstid i projektet

20% av heltid

Person/ organisation

Annika Londono / Nacka kommun

Projektroll, deltar i vilket/ vilka APn

Ansvarar för utvecklingsarbetet Smart kommun som syftar till att förenkla för nackaborna och effektivisera processer. Smart-arbetet ska vara en pådrivande kraft i att öka fokus på medborgarnas behov, förbättra samspelet i organisationen, ta bort byråkratiska hinder. Att nyttja digitaliseringens möjligheter är en förutsättning för att lyckas. Deltar främst i AP: 'VERKTYG' / DEL 1 / Expandera befintliga verktyg; 'VERKTYG' / DEL 3 / Digital plattform 'VERKTYG' / DEL 4 / Handbok

Kort om kompetens

(erfarenheter, utbildning med relevans för projektet)

Befattningar / Ansvarig Smart kommun och tidigare Tf Enhetschef på Kultur- och fritidsenheten 2014-15, Internationell samordnare; kvalificerad utredare, Samordnings- och utvecklingsenheten Nacka kommun 2010-14; Internationell sekreterare Stockholms stad 2004-2010. Utbildningar / Certified Training for Transnational Cooperation Experts; Ledarskapsdiamanten Rotary International; Processledarutbildning Frankel and Friends

Del av ordinarie arbetstid i projektet

20% av heltid

Komplettera beskrivningen av projektledaren med mer information ? som ett kort CV *

Observera att detta utrymme enbart ska användas för projektledaren.

Projektledare Konsten att skapa stad - Nacka kommun 2013-pågående, Konsult, konstnär, vd - Katarina Fredrika AB från 2010-2014. Programskrivare, utbildare, ledarcoach - Framfot företagsutb. - 2008. Produktutvecklare, programskrivare, utbildare, ledarcoach - Strandska utvecklingshuset 2006-2007. Kommunikatör/debattör Designåret 2005 - Göteborgs universitet. Uppdrag i urval 2011-13: 'Våra drömmars Stockholm' medborgardialoger - Stockholm stad, 'Kreativa medborgardialoger' - Linköpings kommun, 'Rum och arkitektur' - ICA, 'Room for art & design' - Unibail Rodamco

Tid och kostnader per arbetspaket

Fyll i er tidsbudget nedan. Anges i heltal. Klicka på spara mellan varje arbetspaket.

Om ni inte har projektparter eller underleverantörer lämna dessa fält tomma.

Arbetspaket	Tidsåtgång koordinator timmar	Tidsåtgång projektparter timmar	Tidsåtgång underlev. timmar	
Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 1 /500 Direktiv till Nacka stad och Lokala centrum				500
Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 2 /1500 KOLIBRI x 3		900		2 400
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 1 /300 Expandera befintliga verktyg				300
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 2 /240 Ramavtal		200		440
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 3 /300 Digital plattform		50		350
	500	80		580

Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 1 / Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE A /160 Kulturella värden, kreativitet och nyskapande - vad är det egentligen?	120	280
Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE B /350 Konsten att skapa stad - vad betyder det för oss?	50	400
Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE C /120 Det kommunala sammanhanget - att arbeta med en kommun som uppdragsgivare	50	170
		0
		0
		0
Total summering:	3 970	0 1 450 5
		420

Fyll i er kostnadsbudget nedan.

Om ni inte har kostnader för underleverantörer eller övriga kostnader, lämna dessa fält tomma.

Observera att den totala summan nedan ska överensstämma med projektets totala budgeterade projektkostnader (dvs den summa som redovisades på sidan 7).

Arbetspaket	Personal-kostnader	Underlev. kostnader	Övriga kostnader	
Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 1 /300 000 Direktiv till Nacka stad och Lokala centrum				300 000
Arbetspaket 'GÖRA MER' / DEL 2 /900 000 KOLIBRI x 3		720 000	100 000	1 720 000
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 1 /180 000 Expandera befintliga verktyg				180 000
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 2 /144 000 Ramavtal		160 000	40 000	344 000
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 3 /180 000 Digital plattform		40 000		220 000
Arbetspaket 'VERKTYG' / DEL 4 /300 000 Handbok		64 000	150 000	514 000
Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE A /96 000 Kulturella värden, kreativitet och nyskapande - vad är det egentligen?		96 000		192 000
Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE B /210 000 Konsten att skapa stad - vad betyder det för oss?		40 000	80 000	330 000
Arbetspaket 'HÖR & GÖR' / SERIE C /72 000 Det kommunala sammanhanget - att arbeta med en kommun som uppdragsgivare		40 000	20 000	132 000
				0
				0
				0
Total summering:	2 382 000	1 160 000	390 000	3 932 000

Eventuella kommentarer om er kostnadsbudget, till exempel vad som ingår i "Övrigt"

Övriga kostnader för 'KOLIBRI' innebär material till workshops under processen samt kostnader för kommunikation och utställningar av resultat. Övriga kostnader för Handbok innebär grafik och tryck av fysisk bok i upplaga. Övriga kostnader för HÖR & GÖR serie B innebär workshopsmaterial och kommunikation för spridning.

Styrning, utmaningar och spridning

Styrning*

Beskriv hur projektet ska styras och organiseras (till exempel om ni kommer att använda er av styrgrupp/ referensgrupp/ arbetsgrupp/ projektledare etc.)

Ansökan bygger på planering och genomförande och vi har utvecklat en tydlig och väl fungerande organisation. En styrgrupp som består av stadsdirektören samt direktörerna för kultur, fritid, arbetsmarknad, stadsbyggnad, teknisk, fastighet och kommunikation träffas regelbundet och styr och ger perspektiv på projektets utveckling samt involverar enhetschefer - som involverar sina medarbetare - som involverar medborgare. Projektledare bildar arbetsgrupp med förnyelsedirektören och ansvarig för Smart kommun i Nacka. Regional referensgrupp och EU nätverk finns som stöd.

Utmaningar *

Beskriv vad som kan hända under projektets gång som kan ställa till problem eller på annat sätt utgör en utmaning. Beskriv även hur ni vill hantera utmaningarna.

Utmaning 1: Medborgarperspektivet, är det seriöst? Åtgärd 1: Att arbeta inkluderande, ansvarsfullt och hållbart och vara tydlig med syfte, sammanhang och mål. U2: Förankring internt. Å2: Skapa delaktighet och bärande inifrån, vara tydlig med syfte och mål. U3: Förankring externt, t ex hos exploatörer och arkitekter. Å3: Skapa nyfikenhet och inspiration. Bjud in till dialog och visa på framgångsrika exempel. Vara tydliga kring syfte och mål. U4: Mediala drev och negativt vinklade artiklar. Å4: Kommunikationsplan, förankring, tydlighet kring sammanhang, syfte och mål.

Plan för spridning *

Beskriv hur ni planerar att sprida projektet både internt och externt (i era egna organisationer och utanför).

Projektledare, arbetsgrupp och styrgrupp använder alla lämpliga tillfällen att internt och externt sprida projektet och utbyta erfarenheter och inhämta perspektiv. Projektet har en sida på nacka.se/konstenattskapastad. Vi föreläser och medverkar på seminarier där projektet sprids både nationellt och internationellt. De aktiviteter som Konsten att skapa stad genomför är intressant för olika typer av media. Konst och kultur väcker känslor och engagemang. Kommunikationsstrategin består av flera delar: storytelling, visualisering, word-of-mouth, delaktighet och konst.

Sammanställning av totala projektkostnader och finansiering

Koordinerande projektpart (koordinator)

	Nacka kommun <small>Nacka kommun (212000-0167)</small>
	2016 Summa
Totala kostnader	3 932 000 = 3 932 000
	Finansiering 2016 Summa
Sökt bidrag från VINNOVA	850 000 = 850 000
Andra finansörer	0 = 0
 Egen Finansiering	3 082 000 = 3 082 000
Total finansiering	3 932 000 = 3 932 000
 Stödnivå	21.6% = 21.6%

	Kostnadslag
<p>Kryssa i vilka kostnader som ingår i projektet. Endast nedan angivna kostnadslag är stödberättigande. Vid läges/slutrapporering ska verkliga upparbetade kostnader redovisas per projektpart och kostnadslag.</p>	
Personalkostnader	☒
Utrustning, mark, byggnader	☒
Konsultkostnader, licenser m.m	☒
Övriga direkta kostnader inkl. resor	☒
Indirekta kostnader	☒

Projekttitel på engelska

The art of urban creation

Engelsk projektsammanfattning

Urbanization is increasing rapidly and we are now building Nacka City which should be completed in 2030. Through FRÖN we have explored if co-creation, art, culture and creative expertise need to get a new and stronger role in urban development. The answer is yes. Our solution creates an inspiring and welcoming city both during construction and when complete - a city that is able to stimulate and support a diversity of human expression and needs.

Our idea is based on four strategies; welcoming during construction; co-creation & interaction; courage, creativity & innovation; responsible & sustainable. We have developed three 'switches' that defines different types of activities or initiatives: 1) Temporary and short-term activities such as festivals & events 2) Temporary and little more actions and activities, such as activation of empty space, pop-up parks - installations that may work as inspiration or oases in chaotic building sites 3) Activities that lead to a installation of a permanent nature, such as unique attractive target points with artistic heights or development of public space. All 'switches' includes co-creation and place branding.

Our thesis is that it is by doing innovations appears and takes hold. Insertion is therefore for us primarily about doing more - to scale up the actions and activities. Involving more is in the insertion most important, and that does not mean going on a theoretical course. Through increased doing, new tools and directives, and greater involvement we now introduce innovative and renewed work on a broad front for a vivid city in line with Nacka's vision - near and innovative.

The art of urban creation creates benefits for present and future residents, visitors, employees, and other actors in Nacka and globally.

Klassificering av behovsområde

- 02 Boende
- 15 Arbetsorganisation och ledning

Klassificering av forskningsområde

- 6.5.99 Övrig annan humaniora

Klassificering av produktområde

- 43.99 Övriga specialiserade bygg- och anläggningsarbeten

Kontakt med VINNOVA**Sekretess**

Nej

Koordinerande projektpart**Organisation**

Nacka kommun
Organisationsnr 212000-0167
Adress Granitvägen 15
131 81 Nacka
Webbplats www.nacka.se
Telefon 08-7188000
Kommun Nacka
Land Sverige

Arbetsplats

Nacka kommun
Adress Granitvägen 15
131 81 Nacka
Webbplats www.nacka.se
Telefon 08-7188000
Kommun Nacka
Land Sverige

Firmatecknare/prefekt**Person**

Lena Dahlstedt
E-post lena.dahlstedt@nacka.se
Telefon 08-7188000
Mobil 070-431 95 00
Kön Kvinna
Födelseår 1954

Arbetsplats

Nacka Kommun
Organisationsnr 212000-0167
Arbetsplats Nacka Kommun
Adress Granitvägen 13
131 81 Nacka
Telefon 08-7188000
Kommun Nacka
Land Sverige

Projektledare**Person**

Katarina Fredrika
E-post katarina.fredrika@nacka.se
Telefon 08-7188000
Mobil 0723-122655
Kön Kvinna
Födelseår 1969

Arbetsplats

Nacka Kommun
Organisationsnr 212000-0167
Arbetsplats Nacka Kommun
Adress Granitvägen 13
131 81 Nacka
Telefon 08-7188000
Kommun Nacka
Land Sverige

Insänt av**Insänt av**

Datum, tid 2015-10-07 09:48
Namn Katarina Fredrika
E-postadress katarina.fredrika@nacka.se
Universitet/Högskola/
Institut/Företag etc

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 168

KFKS 2015/674-115

Ansökan om bidrag från nämndemannaförening vid Nacka tingsrätt

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen avslår ansökan om utbildningsbidrag från nämndemannaföreningen vid Nacka tingsrätt.

Ärende

Nämndemannaföreningen vid Nacka tingsrätt ansöker om ett utbildningsbidrag för nämndemän som tillhör föreningen.

Uppdraget som nämndeman är ett statligt förtroendeuppdrag som fullgörs i domstolarna. Domstolsväsendet är en del av det statliga rättsväsendet och utgör därför inte en kommunal uppgift för kommunen enligt kommunallagen. Ansvaret för nämndemännen och kompetensutvecklingen för dessa tillkommer istället på staten genom Domstolsverket. En öronmärkning av det partistöd som kommunfullmäktige beslutar om kan inte vara ett alternativ för utbetalning av utbildningsbidrag eftersom de nominerade nämndemännen inte behöver vara medlemmar i det parti som nominerar dem. Utifrån att det därmed inte finns någon grund för kommunen att betala ut utbildningsbidraget bör ansökan om bidrag avslås.

Handlingar i ärendet

Juridik- och kanslienhetens tjänsteskrivelse den 15 oktober 2015

Ansökan om bidrag till nämndemannaförening, daterad den 30 september 2015

Yrkanden

Khashayar Farmanbar (S) yrkade bifall till nämndemannaföreningens ansökan om bidrag.

Mats Gerdau (M) yrkade bifall till juridik- och kanslienhetens förslag.

Beslutsgång

Med avslag på Khashayar Farmanbars yrkande beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott i enlighet med Mats Gerdaus yrkande.

Sidney Holm (MP) meddelade att han inte deltar i beslutet på grund av jäv.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-10-15

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/674-115

Kommunstyrelsen

Ansökan om bidrag från nämndemannaförening vid Nacka tingsrätt

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår ansökan om utbildningsbidrag från nämndemannaföreningen vid Nacka tingsrätt.

Sammanfattning

Nämndemannaföreningen vid Nacka tingsrätt ansöker om ett utbildningsbidrag för nämndemän som tillhör föreningen.

Uppdraget som nämndeman är ett statligt förtroendeuppdrag som fullgörs i domstolarna. Domstolsväsendet är en del av det statliga rättsväsendet och utgör därför inte en kommunal uppgift för kommunen enligt kommunallagen. Ansvaret för nämndemännen och kompetensutvecklingen för dessa tillkommer istället på staten genom Domstolsverket. En öronmärkning av det partistöd som kommunfullmäktige beslutar om kan inte vara ett alternativ för utbetalning av utbildningsbidrag eftersom de nominerade nämndemännen inte behöver vara medlemmar i det parti som nominerar dem. Utifrån att det därmed inte finns någon grund för kommunen att betala ut utbildningsbidraget bör ansökan om bidrag avslås.

Ärendet

Nämndemannaföreningen vid Nacka tingsrätt ansöker om ett utbildningsbidrag för nämndemän som tillhör föreningen. Nämndemannaföreningen önskar att kommunstyrelsen i Nacka kommun, vart fjärde år, med start från 2016 lämnar 800 kr i bidrag per tillsatt nämndeman. Ett alternativ till detta önskemål kan enligt nämndemannaföreningen vara att ett bidrag om 200 kronor per tillsatt nämndeman betalas ut årligen av kommunen.

Nämndemannauppdraget är ett statligt förtroendeuppdrag

Riksdagen beslutade under 2014 om ändringar i rättegångsbalken avseende bland annat nämndemännens tjänstgöringstid och valbarhet. Ändringarna som trädde i kraft den 1

september 2014 medför bland annat att val av nämndemän, inför fyraårsperioden som börjar 2016, ska hållas vid en annan tidpunkt än i anslutning till val av kommun- och landstingsfullmäktige. Genom att förlägga de fortsatta valen av nämndemän till en annan tidpunkt än i anslutning till val av kommunfullmäktige är syftet att göra det tydligt att nämndemannauppdraget inte är ett politiskt uppdrag som man väljs till utan ett förtroendeuppdrag som man utses till. Även personer utanför partipolitiken ska kunna väljas till nämndemän, men det är de politiska partierna som nominerar kandidater inför fullmäktiges val av nämndemän.

Uppdraget som nämndeman är ett statligt förtroendeuppdrag som fullgörs i domstolarna. Domstolsväsendet är en del av det statliga rättsväsendet och utgör därför inte en kommunal uppgift för kommunen enligt kommunallagen. Enligt 2 kapitlet 1 § kommunallagen ligger det utanför den kommunala kompetensen att hantera frågor som ankommer på staten. Ansvaret för nämndemännen och kompetensutvecklingen för dessa tillkommer istället på staten genom Domstolsverket. I kommunens ansvar ingår enbart att utse nämndemän via val i kommunfullmäktige, vilket nu även skett i kommunfullmäktige i Nacka under september månad. En öronmärkning av det partistöd som kommunfullmäktige beslutar om kan inte vara ett alternativ för utbetalning av utbildningsbidrag eftersom de nominerade nämndemännen inte behöver vara medlemmar i det parti som nominerar dem. Utifrån att det därmed inte finns någon grund för kommunen att utbetala utbildningsbidraget föreslås därför att ansökan om bidrag avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Om föreningens ansökan om utbildningsbidrag bifalls enligt föreningens önskemål medför det en kostnad om 42 400 kronor per mandatperiod (10 600 kronor per år) utifrån att kommunfullmäktige har utset 53 nämndemän.

Konsekvenser för barn

Inga konsekvenser för barn noteras med anledning av förslaget.

Bilagor

1. Ansökan om bidrag till nämndemannaförening, daterad den 30 september 2015.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten

Nacka den 30 september 2015

***Nämndemannaföreningen
vid
Nacka Tingsrätt***

Till kommunstyrelsen

Nacka Kommun

Äskande om utbildningsbidrag

Jag är nämndeman vid Nacka tingsrätt och sedan ett år tillbaka ordförande i Nämndemannaföreningen vid Nacka Tingsrätt. Nämndemannaföreningen har sedan lång tid tillbaka fått ett bidrag från partierna på 200 kr per år och tillsatt nämndeman. Beslut om detta togs enligt en äldre styrelseledamot i kommunfullmäktige "för ett tjugotal år sedan".

Då personerna som arbetar inom partierna sedan dess bytts ut råder idag en osäkerhet i de tre kommunerna som tillhör Nacka Tingsrätt om hur mycket och om detta utbildningsbidrag ska betalas. Jag vill därför att ett nytt beslut tas inför 2016, då en ny fyraårsmandatperiod startar för nämndemännen, om att istället för att varje parti ska få en del av sitt partistöd öronmärkt för utbildningsbidrag för sina nämndemän betalas detta istället direkt från kommunen, en gång per mandatperiod. Det vore logiskt, då det är kommunen som tillsätter och är huvudman för nämndemännen, partierna bara nominerar.

Sammanfattningsvis: Nämndemannaföreningen vid Nacka Tingsrätt vill att kommunstyrelsen i Nacka lägger in i sitt budgetförslag till kommunfullmäktige att vart 4e år med start 2016 betala 800 kr per tillsatt nämndeman, alternativt 200 kr per år, såsom utbildningsbidrag att använda inom föreningen för utbildning i form av föreläsningar och studiebesök. Jag bifogar exempel på utbildningar som erbjudits/erbjuds våra medlemmar under 2014 och 2015.

Om ni har frågor nås jag på 070-788 60 10.

Kerstin Malmström

För Nämndemannaföreningen vid Nacka Tingsrätt

10 november 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 169

KFKS 2005/953

Fördjupat samarbete och förlängning av avtal om Stockholm Business Alliance perioden 2016-2018

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen beslutar att fortsätta ett fördjupat näringspolitiskt samarbete inom ramen för Stockholm Business Alliance, genom att ingå i föreslaget avtal med Stockholm Business Region AB för under perioden 2016 - 2020.

Ärende

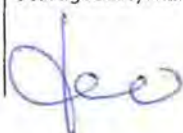
Stockholm-Mälardregionen ligger väl till för att ta för sig på den internationella näringspolitiska kartan. Genom samarbete förstärks möjligheterna att locka hit främst företags-etableringar, men även stora internationella arrangemang. Det är också en styrka i kontakterna med näringslivet att ha en gemensam vision och organisatoriska resurser. Just nu är 53 kommuner anslutna till partnerskapet kallat Stockholm Business Alliance (SBA). Partnerskapet innebär att bland annat investeringsfrämjande insatser samordnas genom bolaget Stockholm Business Region AB. Partnerskapet arbetar internationellt under parollen Stockholm, the Capital of Scandinavia.

Handlingar i ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 26 oktober 2015
Avtal SBA 2016 - 2020

Beslutsgång

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Kommunstyrelsen

Fördjupat samarbete och förlängning av avtal om Stockholm Business Alliance perioden 2016-2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fortsätta ett fördjupat näringspolitiskt samarbete inom ramen för Stockholm Business Alliance, genom att ingå i föreslaget avtal med Stockholm Business Region AB för under perioden 2016 - 2020.

Sammanfattning

Stockholm-Mälarenregionen ligger väl till för att ta för sig på den internationella näringspolitiska kartan. Genom samarbete förstärks möjligheterna att locka hit främst företags-etableringar, men även stora internationella arrangemang. Det är också en styrka i kontakterna med näringslivet att ha en gemensam vision och organisatoriska resurser. Just nu är 53 kommuner anslutna till partnerskapet kallat Stockholm Business Alliance (SBA). Partnerskapet innebär att bland annat investeringsfrämjande insatser samordnas genom bolaget Stockholm Business Region AB. Partnerskapet arbetar internationellt under parollen Stockholm, the Capital of Scandinavia.

Ärendet

Bakgrund

Den internationella konkurrensen ställer allt hårdare krav på såväl enskilda kommuner som deras förmåga att samverka och samarbeta ur ett bredare regionalt perspektiv. Samarbete inom Stockholm Mälarenregionen omfattar de grundläggande förutsättningarna för att både befintligt näringsliv skall utvecklas och att regionen skall kunna attrahera internationella företag såväl som dito investeringar. Något som den enskilda kommunen ofta har svårt att klara av på egen hand. Stockholm-Mälarenregionen är en växande region, vilket stärker dess internationella konkurrenskraft.

I ett internationellt perspektiv är regionen mycket liten rent befolkningsmässigt med 3,7 miljoner invånare men gör ändå avtryck med höga placeringar i utländska rankingar vad gäller innovation, nystartade företag (startups) och livskvalitet. Dessa rankingar ger en tydlig och eftertraktad information till nya investerare.

I regionen finns Sveriges starkaste näringsliv som är diversifierat, samtidigt som det innehåller specifika branscher i absolut världsklass. Regionen har därmed goda förutsättningar att hävda sig i konkurrensen, men det förutsätter samarbete såväl mellan kommuner som med näringslivet.

Nacka kommun har sedan 2006 varit del av det regionala samarbetet Stockholm Business Alliance och under denna tid har antalet samarbetande kommuner gått från 33 till dagens notering på 53. Detta samarbete är en viktig del i att framgångsrikt konkurrera med andra regioner i såväl Europa som övriga världen.

Utvecklingen i regionen har varit stark. Under perioden 2006-2013 har Stockholm Business Alliance skapat drygt 2500 nya arbetstillfällen. Samtidigt har samarbetet räddat 5300 arbetstillfällen som annars skulle ha flyttat någon annanstans.

Det övergripande målet för samarbetet är att få in olika typer av investeringar till regionen. Detta görs i huvudsak inom 8 prioriterade branschområden: ICT, LifeSciences, Cleantech, Hospitality, Automation, Infrastructure, Logistics, Metals- & Mining. Fokus ligger kvar på dessa branscher även under nästa avtalsperiod.

Fokuseringen för alla kommuner att trimma myndighetsutövningen gentemot företagen (NKI) har varit lyckosam. Många har insett att frågan är viktig och att hårt arbete lokalt ger resultat och även en bättre placering i rankingen. I Nacka har just denna fråga en särskild prioritet.

Finansiering

För att finansiera den samordnade verksamheten bidrar varje kommun med ett belopp motsvarande fyra kronor per invånare i kommunen, per den 1 januari varje år, med 2016 som första år. Stockholm Business Region skickar ut faktura där summan baseras på invånarantalet i kommunen per den 1 januari.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att Nacka kommun har fortsatt nytta av det föreslagna samarbetet. Ensam är sällan stark och på det näringspolitiska området är detta definitivt en sanning. Att på egen hand lansera och profilera Nacka kommun på den internationella näringspolitiska kartan är inte görligt. Genom partnerskapet Stockholm Business Alliance deltar Nacka i att fortsatt aktivt vara med att utveckla regionens möjligheter och därigenom

sina egna förutsättningar. Var man bor i förhållande till var man arbetar, blir i en region med allt starkare infrastruktur, av allt mindre vikt. Tendensen, även ur ett internationellt perspektiv, är också att grundläggande samhällsservice i allt högre grad är att betrakta som oerhört viktiga lokaliseringsfaktorer. Exempel på detta är

- tillgång till tillgänglig ren och vacker natur, skog, hav och vatten
- bra fungerande infrastruktur
- god offentlig service
- attraktiv stadsmiljö

Mycket av detta är synonymt med Nacka kommun och dess grundläggande värden. I den totala attraktionskraften som Stockholmsregionen kan erbjuda blir varje enskild kommun väldigt viktig. Genom Nackas unika läge i kombination med en expansiv stadsutveckling bidrar därför Nacka till mycket stor del till regionens totala attraktionskraft.

Stadsledningskontoret föreslår således att kommunen ingår avtalet om det fördjupade partnerskapet Stockholm Business Alliance och avtalet om näringslivspolitiskt samarbete genom Stockholm Business Region.

Bilaga

Avtal SBA 2016 - 2020

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Anders Börjesson
Näringslivsdirektör

Stockholm Business Alliance

Avtal om Näringslivspolitiskt samarbete i Stockholmsregionen

§ 1. Tillväxt genom ökad attraktionskraft

Storstadsregioner har under de senaste 40 åren fått en växande betydelse i ekonomin. De utgör noder i globala nätverk för kunskapsproduktion, affärsutveckling och kontaktintensiva aktiviteter, samspel mellan företagsenheter i multinationella koncerner och beslut om import- och exportflöden. Storstadsregioners ställning är viktiga för länders förmåga att attrahera, utveckla och behålla ekonomisk aktivitet – i synnerhet kunskapsintensiv verksamhet – inom dess gränser. Huvudsyftet med samarbetet Stockholm Business Alliance är att fortsätta driva tillväxt.

Undertecknande kommun avser att i form av det långsiktiga partnerskapet Stockholm Business Alliance samarbeta för att främja tillväxt lokalt och regionalt inom det geografiska området Stockholmsregionen, genom att öka attraktionskraften för människor, företag och kapital. Partnerskapet förutsätter ett ömsesidigt ansvarstagande.

Visionen är att Stockholmsregionen skall vara Europas ledande, hållbara tillväxtregion.

Partnerskapet marknadsför sig internationellt under varumärket Stockholm- The Capital of Scandinavia.

§ 2. Samordning genom Stockholm Business Region

Som ett led i partnerskapet Stockholm Business Alliance samordnas arbetet genom det av Stockholms kommun ägda Stockholm Business Region AB (nedan kallat SBR).

Uppdraget ska utföras i enlighet med detta avtal och den årliga verksamhetsplanen (VP).

§ 3. Innehåll i samarbetet

Under perioden drivs de tre huvudsakliga områdena:

- Investeringsfrämjande**
- Näringslivsservice**
- Internationell marknadsföring**

Strategisk inriktning och aktiviteter för varje område bestäms för varje år i VP. Framtagandet av VP förutsätter ett gemensamt ansvarstagande där kommuner och SBR tillsammans arbetar fram ett förslag. Beslut tas av kommunstyrelseordföranden vid ett årligt möte under hösten.

Investeringsfrämjande

Strategin för partnerskapet är att fokuserat satsa på de branscher där Stockholmsregionen internationellt ligger i yttersta framkant. Generellt går teknikinnehållet igenom i alla branscher vi arbetar med och här har vår region kommit långt. Inom Life Science (läkemedel-, bio och medicinteknik), ICT (informations- och kommunikationsteknologi) och Cleantech (miljöteknik) är Stockholmsregionen mycket framgångsrik varför dessa särskilt lyfts fram i den internationella marknadsföringen.

Regionen har därutöver särskilda förutsättningar inom andra områden som ska bevakas och lyftas fram. Dessa områden är Automation, Bygg, Besöksnäring, Logistik och Gruv och metall. För att partnerskapet ska bearbeta rätt områden görs en återkommande omvärldsanalys under avtalsperioden. I och med att vi följer utvecklingen kan detta medföra att det kan uppstå nya branscher och nya kombinationer att arbeta med. Av stor vikt för regionen är den internationella flygtillgängligheten via Arlanda.

En del av det investeringsfrämjande arbetet innebär att följa upp och ägna uppmärksamhet åt behoven hos de utlandsägda företagen. Detta är en betydelsefull grupp då ca 70 % av återinvesteringarna i regionen sker i just utlandsägda bolag. SBR ger stöd och verktyg till det lokala arbetet i kommunerna.

Näringslivsservice

Servicemätningen ska genomföras årligen, vilket är i linje med Sveriges Kommuner och Landstings ambitioner för mätningen Insikt. Kommuner ska beakta resultatet från servicemätningen och sätta upp realistiska mål och aktiviteter för att öka kundnöjdheten. Följande fem myndighetsområden mäts: brandtillsyn, miljötillsyn, bygglov, markupplåtelse och serveringstillstånd.

SBR har huvudansvaret för omvärldsbevakning och att sprida adekvata analyser och rapporter inom partnerskapet. Det åligger varje kommun att följa SBA-webben och delta på de konferenser och aktiviteter som arrangeras.

Internationell marknadsföring

SBR använder vid internationell marknadsföring av Stockholmsregionen det gemensamma varumärket Stockholm- The Capital of Scandinavia. Kommunen förbinder sig att alltid använda varumärket vid internationell marknadsföring.

Partnerskapet ska under avtalsperioden även arbeta med att attrahera internationella talanger att flytta till regionen.

§ 4. Styrgrupp

Till stöd för det arbete som bedrivs av SBR enligt avtal med partnerkommunerna finns en

styrgrupp. Denna består av stadsdirektören i Stockholm (ordf) samt fyra kommunchefer från kommuner i Stockholms län (utses inom Kommunförbundet Stockholms Län) samt kommuncheferna i Eskilstuna, Gävle, Uppsala, Västerås och Örebro. Denna styrgrupp sammanträder minst fyra gånger per år.

§ 5. Finansiering

För att finansiera den samordnade verksamheten bidrar varje kommun med fyra kronor per invånare i kommunen, per den 1 januari varje år, med 2016 som första år. SBR skickar ut faktura där summan baseras på invånarantalet i kommunen per den 1 januari.

Stockholms stad bidrar med 7,5 miljoner årligen.

§ 6. Avtalsperiod

Avtalsperioden är 1 januari 2016- 31 december 2020. Om fler än två tredjedelar av kommunerna säger upp avtalet upphör avtalet automatiskt att gälla för samtliga kommuner med uppsägningstiden om ett år. Om partnerskapet ska förlängas efter 2020 förätter det att ett nytt avtal tecknas av kommunerna. Nya kommuner som ej tecknat avtal under 2015 kan ansluta senare under förutsättning av beslut på det årliga kommunstyrelseordförande mötet.

§ 7. Utvärdering av partnerskapet

SBR mäter kontinuerligt under året investeringar (antal, kvalitet, bransch samt andra relevanta mätal) och NKI-arbetets olika parametrar såsom handlingsplaner, serviceseminarier och resultat. Under år 2019 ska en utvärdering av SBA-samarbetet under avtalsperioden göras av en utomstående konsult.

§8. Tvist

Om tvist uppstår inom ramen för detta avtal skall den i första hand lösas av parterna. I andra hand skall tvist hänskjutas till allmän domstol på SBR:s hemort för avgörande enligt svensk rätt.

Detta avtal upprättas i två exemplar, av vilka vardera parten har tagit sitt.

Stockholm den / 2015 _____ den / 2015

För Stockholm Business Region AB För _____ kommun

Karin Wanngård

Finansborgarråd/Ordförande SBR

Kommunstyrelsens ordförande

Olle Zetterberg

Verkställande direktör SBR

Kommunchef